

אהלי הלכה

הלכה יומית תשפ"ו

כתיבה:
הרב מאיר בראלי
הרב יהודה גולדברג
הרב אליעזר יצחקי

מערכת:
הרב בן ציון משה אלגאזי
הרב דוד דוקביץ'
הרב יהודה הלוי עמיחי

זמני היום לקוחים מתוך לוח לארץ ישראל, באישור המו"ל

© כל הזכויות שמורות

מכון התורה והארץ

ת.ד. 8 ניצן מיקוד 7928700

(כפר דרום תובב"א)

טל. 08-6847325 פקס. 08-6847055

www.toraland.org.il

machon@toraland.org.il

מכתב ברכה

לכב' הרב מאיר בראלי שליט"א וצוות העוסקים בבירור ההלכות
וכתיבתן ב"אהלי הלכה"
שלו' רב לאוהבי תורתך וכו'.

יישר כוחכם על עבודתכם הגדולה בבירור ההלכות, פסיקתן והסברתן
בסגנון השווה לכל נפש.

התייחסתם גם לשאלות חדשות העולות על הפרק, יגעתם וחיפשתם
בספרי הפוסקים האחרונים, ומצאתם הכרעות בשאלות אלו. ציינתם
את המקורות לכל פסיקה, על מנת שכל מי שמעוניין לדעת על מי אתם
סומכים, יוכל לעיין במקור וללמוד על מה הוא מסתמך. זו דרכה של
תורה, שצעירים מסתמכים על זקנים, וזקנים על זקנים מהם. כולם
רואים את עצמם אחראים להמשך רצוף של התורה, מסיני ועד לעתיד
לבוא.

יישר חילכם לאורייתא, ואני מאחל לכם שתזכו להפיץ את עמל
תורתכם ברבים ולזכות את עם ישראל בלימוד הלכה למעשה, לשמור
ולעשות ולקיים.

וזכות הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מיילי דמיטב. ה' יסייע בידכם
לגדול בתורה, ללמוד וללמד, ולהגדיל תורה ולהאדיר.

כעתירת
הרב יעקב אריאל
רמת גן

הקדמה

"כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר הַלִּיכוֹת עֹלָם לוֹ, אל תקרי הליכות אלא הלכות" (מסכת נידה עג א). החשיבות של לימוד הלכה בכל יום אינה רק בכך שאדם לומד עוד הלכה ועוד הלכה, אלא גם בהקפדה על הלימוד היום-יומי. כאשר אדם מקפיד שלא יעבור עליו יום ללא לימוד הלכה, הוא מבטא בכך את המרכזיות של לימוד ההלכה בחייו. לימוד ההלכה איננו 'תוספת' ליום, אלא חלק משמעותי בו.

במדרש (בהקדמה לעין יעקב) נאמר שהפסוק "אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בִבְקָר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָּיִם" הוא כלל גדול בתורה. פסוק זה עוסק בקורבן התמיד, הקורבן היחיד שמוקרב בכל יום, בוקר וערב, בלי יוצא מן הכלל. היסוד שמלמד אותנו פה המדרש הוא הכוח שבקביעות. כאשר אדם עושה פעולה מסוימת בקביעות, יום אחר יום, היא הופכת להיות חלק מעצם חייו. כך נבנית התקדשות. לא בפעולה מסעירה חד-פעמית, אלא בהתמדה יום-יומית.

אחד הניסים הקבועים בבית המקדש היה ש"לא כיבו גשמים את אש עצי המערכה". שאל על כך רבי חיים מוולוז'ין: אם כבר נעשה נס, מדוע לא נמנעה כבר ירידת הגשמים על האש? והשיב: מפני שדווקא כך ניכרת עוצמתה של אש תמידית, אש שאינה נכבית גם כשהגשם שוטף אותה

(רוח חיים פרק ה משנה ה). זוהי אש של קביעות, של דבקות ושל התמדה. מי שקובע לעצמו לימוד יומי מדליק בתוכו אש קודש, ואש כזו לא נכבית משום דבר. הספר שלפניכם נועד להדליק את האש הזו ולסייע בהזנתה.

ההלכות המובאות בספר לקוחות מתוך סדרת אהלי הלכה. סדרת אהלי הלכה כוללת הלכות מגוונות ליוצאי אשכנז וליוצאי ספרד במעגלי החיים השונים. ההלכות מוגשות בבהירות, לפי פסקי מורנו ורבנו הגאון הרב יעקב אריאל שליט"א, בתוספת דברי הגות ומחשבה.

הרוצה לעיין במקורות ההלכתיים המלאים של ההלכות המובאות בספר יוכל למוצאם בספרי אהלי הלכה.

אלול תשפ"ה

יום ראשון א' באלול תשפ"ה

חודש אלול

חודש אלול הוא חודש של הכנה לימים הנוראים, שבהם נכתב ונחתם דינו של כל אדם. כשם שאדם שיש לו משפט מתכונן מבעוד מועד למשפטו ועושה כל שביכולתו כדי לצאת זכאי, כך לפני ימי הדין, על כל אדם להתבונן בדרכיו, לשוב בתשובה על מעשיו השליליים ולהתחזק בעשיית הטוב והישר בעיני ה', כדי שיזכה להיכתב ולהיחתם לחיים טובים. שמו של חודש אלול רומז גם לכך שתעודתו היא בחינת המעשים ותיקונם, שכן פירוש המילה 'אלול' בארמית הוא חיפוש ובדיקה, כפי שמובא בתרגום אוגקלוס לפסוק "וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" – "ויאללון ית ארעא". יש להרבות בימים אלו גם בתפילה ובצדקה, שבסגולתן לבטל גזרות רעות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:06 • סוף זמן קריאת שמע: 8:35 • שקיעה: 7:16

יום שלישי ב' באלול תשפ"ה

הארת חודש אלול

רבי שניאור זלמן מלאדי, בעל ה'תניא', המשיל את הארת חודש אלול למצב שבו מלך נמצא בשדה. כאשר המלך נמצא בארמון, רק יחיד סגולה יכולים להיכנס אליו, וגם הם יכולים לעשות זאת רק בקבלת רשות מיוחדת. אבל כאשר מלך יוצא לבקר בעיר מערי ממלכתו, יוצאים אנשי העיר לקראתו, ומקבלים את פניו בשדה. ואז, כאשר המלך בשדה, הוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה להם פנים שוחקות, וכל אחד יכול לגשת אל המלך ולזכות בהארת פנים ממנו. כך גם בחודש אלול, כל אדם יכול להתקרב אל ה', והתקרבות זו נענית במאור פנים אלוקי ובפנים שוחקות, המסייעים לאדם לחזור בתשובה ולהתקרב אל ה'.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:07 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:15

יום רביעי ג' באלול תשפ"ה

אמירת סליחות ביחיד

אדם שאומר את הסליחות ביחיד אינו רשאי לומר את שלוש עשרה מידות הרחמים, מכיוון שכאשר שלוש עשרה מידות הרחמים נאמרות בדרך תפילה ובקשת רחמים, הן נחשבות דבר שבקדושה, שאפשר לאומרו רק במניין. האיסור לומר את שלוש עשרה מידות הרחמים ביחיד הוא רק כשאומרים אותן בדרך תפילה, אך מותר לאומרו בדרך לימוד. לכן אדם האומר סליחות ביחיד, יכול לקרוא את שלוש עשרה מידות הרחמים בטעמי המקרא, שכן אז ניכר שהן נאמרות בדרך לימוד ולא בדרך תפילה.

כאשר מתפללים ביחידות, גם אין אומרים את חלקי הסליחות שתוקנו בארמית. זאת מכיוון שאדם המתפלל ביחידות זקוק לעזרת מלאכי השרת כדי שתפילתו תתקבל, ומלאכי השרת אינם מסייעים למתפלל בשפה זרה, כדי שאנשים יקפידו להתפלל בעברית, שהיא לשון הקודש, וכדי שלא ירבו עמי ארצות שאינם יודעים עברית. ויש מיוצאי ספרד הנוהגים לומר את חלקי הסליחות שתוקנו בארמית גם בתפילה ביחידות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:07 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:13

יום חמישי ד' באלול תשפ"ה

עיטוף בטלית

ראוי ששליח הציבור יתעטף בטלית בזמן אמירת הסליחות, מפני כבוד הציבור. כאשר אומרים את הסליחות בלילה, יש ספק אם צריך לברך על הטלית, וכדי לצאת מהספק, כדאי ששליח הציבור ייקח טלית מאדם אחר, ויתכוון שלא לזכות בה, וכך לא יצטרך לברך על הטלית, לדעת כולם, מכיוון שאין מברכים על טלית שאולה.

יש מיוצאי ספרד הנוהגים ששליח הציבור אינו מתעטף בטלית בזמן אמירת הסליחות.

אמירת סליחות הגורמת ביטול תורה

תלמידי חכמים ובחורי ישיבות הרגילים לעסוק בתורה בלילה, ואם ישכימו לומר סליחות, יהיו עייפים במשך היום ואיכות לימודם תיפגע – אם הם מיוצאי ספרד, הנוהגים לומר סליחות מתחילת חודש אלול, הרשות בידם למעט באמירת הסליחות בחודש אלול, אך יקפידו לומר סליחות לפחות פעמיים בשבוע, בימי שני וחמישי. ואם הם מיוצאי אשכנז, המתחילים לומר סליחות רק כמה ימים לפני ראש השנה, יאמרו סליחות בכל הימים, ככל אדם.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:08 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:12

יום שישי ה' באלול תשפ"ה

הזמן ביממה לאמירת הסליחות

הזמן המתאים ביותר לאמירת הסליחות הוא בשלוש השעות האחרונות של הלילה, מכיוון שזמן זה הוא עת רצון, והתפילות מתקבלות בו יותר מאשר בזמנים אחרים. גם חצות הלילה הוא זמן מתאים לאמירת סליחות, מכיוון שגם הוא עת רצון. המנהג הרווח היום הוא לומר סליחות זמן מה לפני תפילת שחרית. אם לא אמרו סליחות בזמנים אלו, אפשר לומר סליחות בכל שעות היום, מלבד בחצי הראשון של הלילה (מתחילת הלילה עד חצות הלילה), שאין אומרים בו סליחות, וזאת על פי הקבלה. ויש סוברים שבשעת הדחק אפשר לומר סליחות בתחילת השליש השני של הלילה, כלומר בדרך כלל סביב השעה רבע לאחת עשרה בלילה (בשעון קיץ), שגם זמן זה הוא עת רצון. ורבים נוהגים כן, מכיוון שאמירת סליחות בחצות מקשה על ניהול החיים התקינים; ומכיוון שבזמננו מקובל ללכת לישון מאוחר, קימה לפנות בוקר קשה לרבים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:08 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:11

שבת קודש ו' באלול תשפ"ה

דרך אמירת הסליחות

באמירת הסליחות יש לעמוד בזמן אמירת "אל מלך יושב על כסא רחמים", שלוש עשרה מידות הרחמים והווידוי ("אשמנו, בגדנו וכו"). הטעם שיש לעמוד בזמן אמירת שלוש עשרה המידות הוא שאמירתן נחשבת דבר שבקדושה, ויש לעמוד בזמן אמירת דבר שבקדושה. אמירת "אל מלך וכו" היא הכנה לאמירת שלוש עשרה המידות והיא טפלה לה, ולכן גם בה יש לעמוד. ובזמן אמירת הווידוי יש לעמוד, כדי שהווידוי יאמר בדרך הכנעה

בכל שאר הסליחות, נחלקו המנהגים. לפי מנהג יוצאי אשכנז, אין חובה לעמוד במשך אמירת שאר הסליחות, אך טוב לעמוד בהן. ולפי מנהג יוצאי ספרד, אין צורך לעמוד באמירת שאר הסליחות, ואדרבה, נהגו לאומרן בישיבה, ולעמוד רק בחלק הסליחות שמתחיל בפיוט "שבט יהודה", עד "אחד הוא אלוהינו".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:09 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:10

יום ראשון ז' באלול תשפ"ה

תקיעת שופר

יוצאי אשכנז נוהגים לתקוע בשופר בחודש אלול, בכל יום אחרי תפילת שחרית. מתחילים לתקוע בשופר בראש חודש, מכיוון שביום זה עלה משה רבנו להר סיני לקבל את הלוחות השניים, ותקעו ביום זה בשופר כדי לציין את יום עלייתו. ציון יום עלייתו של משה רבנו היה חשוב, מכיוון שחטא העגל נגרם מחמת טעותו של עם ישראל בחישוב מספר הימים שבהם שהה משה בהר סיני בקבלת הלוחות הראשונים. כאשר משה לא חזר ביום שעם ישראל סבור היה שיגיע, עם ישראל איבד את שיויו משקלו הרוחני ונכשל בחטא העגל. כדי שדבר זה לא יישנה, פרסמו את יום עלייתו של משה בתקיעת שופר. זכר לאותה תקיעה שבאה למנוע את עם ישראל מן החטא, גם אנו תוקעים בשופר בראש חודש אלול, כדי שנתעורר להימנע מן החטא. מלבד זאת, תוקעים בשופר בחודש אלול כדי שנתעורר לחזור בתשובה ולהתחזק בקיום המצוות לקראת יום הדין, מכיוון שתקיעת השופר מעוררת את הלב לשוב בתשובה ולעשות את מצוות ה', כמו שנאמר "אם יתקע שופר בְּעִיר וְעַם לֹא יִחְדְּדוּ".

יוצאי ספרד אינם תוקעים בשופר לאחר תפילת שחרית, ויש מהם שנוהגים לתקוע בשופר תוך כדי אמירת הסליחות.

יום שני ח' באלול תשפ"ה

אמירת "לדוד ה' אורי וישעי"

מראש חודש אלול ועד הושענא רבה, יוצאי אשכנז נוהגים לומר את פרק כז בתהילים, הפותח בפסוק "לדוד ה' אורי וישעי", בבוקר ובערב. בבוקר אומרים פרק זה בסוף תפילת שחרית, ובערב, יש שנוהגים לומר פרק זה לאחר תפילת מנחה, ויש שנוהגים לאומרו לאחר תפילת ערבית.

אומרים פרק זה בחודש אלול, על סמך דרשת חז"ל לפסוק "לדוד ה' אורי וישעי". לפי דרשתם, המילה "אורי" רומזת לראש השנה, מכיוון שהוא היום שבו אנו מקווים שה' יוציא כאור צדקנו; והמילה "ישעי" רומזת ליום הכיפורים, שהוא היום שבו אנו מקווים לישועת ה' ולמחילה על עוונותינו. הפסוק "כִּי יִצְפְּנִי בְּסֶכֶה", שבהמשך הפרק, רומז לחג הסוכות. אמנם כדי שראש השנה ויום הכיפורים יהיו ימים של אור וישועה, יש להתכוון להם מבעוד מועד, ולכן מתחילים לומר פרק זה כבר בראש חודש אלול.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:11 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:07

יום שלישי ט' באלול תשפ"ה

הראוי להיות שליח ציבור בסליחות ובימים נוראים

כדי שתפילת הציבור תתקבל ברצון, יש לבחור לאמירת הסליחות ולתפילות הימים הנוראים שליח ציבור הגון. שליח ציבור הגון הוא אדם עניו, נקי מעברות, הרגיל ללמוד תורה, נביאים וכתובים, וניגוניו נעימים, וקולו ערב, והוא רצוי לציבור. כאשר יש כמה אנשים המתאימים להיות שליחי ציבור, יש לבחור את האדם הגדול ביותר בתורה ובמעשים טובים.

עוד רצוי ששליח הציבור יהיה לפחות בן שלושים, ושיהיה נשוי. החשיבות בהיות שליח הציבור בן שלושים היא משום שבגיל זה אדם כבר מכיר במורכבות החיים ובמגבלותיו שלו, ומתוך כך דעתו מיושבת עליו ולבו נשבר ונדכה. והחשיבות בהיות שליח הציבור נשוי היא משום שאדם נשוי שמור יותר מהרהורי עברה.

כאשר ישנם שני שליחי ציבור, האחד אדם פשוט, בן שלושים ונשוי, והשני בן תורה וירא חטא, אך אינו בן שלושים ואינו נשוי, בן התורה קודם. זאת מכיוון שמעלת התורה ומעלת יראת החטא גדולות לאין ערוך ממעלת היות האדם מעל גיל שלושים ונשוי.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:12 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:06

יום רביעי " באלול תשפ"ה

אָבֿל בתור שליח ציבור

מנהג יוצאי אשכנז שאָבֿל הנמצא בתוך שנת האָבֿל על אחד מהוריו, או בתוך השלושים לפטירת אחד מקרוביו, לא יהיה שליח ציבור בראש השנה וביום כיפור, מכיוון שמידת הדין מתוחה עליו, ותפילתו פחות מקובלת. אומנם אם אין שליח ציבור הגון כמוהו, כגון שאין שליח ציבור אחר גדול בתורה ובמעשים טובים כמוהו, או שאין שליח ציבור אחר שקולו ערב כמוהו, האָבֿל רשאי להיות שליח ציבור.

ברכת "לשנה טובה ותחתם"

נוהגים שהכותב מכתב לחברו מראש חודש אלול עד יום כיפור, מברך אותו שייכתב ויחתם לשנה טובה, מכיוון שברכה של אדם מישראל פועלת ומשפיעה, בפרט בחודש אלול. ועוד טעם למנהג זה, כדי לקבוע בליבנו, שההכנה הראויה לימי הדין היא לדאוג לסובבים אותנו, ולא רק לעצמנו, ולהרבות אהבה ואחוזה בעם ישראל.

להצלחת משפחת גד

זריחה: 6:12 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:04

יום חמישי י"א באלול תשפ"ה

אמירת תהילים ובדיקת תפילין ומזוזות בחודש אלול

יש נוהגים לומר את ספר התהילים שלוש פעמים, בימים שבין ראש חודש אלול ליום כיפור. בחודש אלול אומרים את ספר התהילים פעמיים, כל יום עשרה פרקים, ובעשרת ימי תשובה אומרים כחמישה עשר פרקים בכל יום, כדי לסיים את ספר התהילים פעם נוספת, עד ערב יום כיפור.

יש אנשי מעשה הנוהגים לבדוק בחודש אלול את התפילין והמזוזות שלהם. ויש שסוברים שבזמננו התפילין עשויות בהידור, ואינן נפסלות מחמת זיעה וכיוצא בזה, ולכן אין צריך לבדוק, וכן מזוזה הנתונה בתוך זכוכית ואינה נוגעת בכותל, אינה צריכה בדיקה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:13 • סוף זמן קריאת שמע: 8:38 • שקיעה: 7:03

יום שישי י"ב באלול תשפ"ה

מצוות התשובה

התשובה היא מהטובות שהיטיב ה' לברואיו. מצד הדין, לא היה החוטא יכול לתקן את מעשיו, מכיוון שיש תוצאות למעשיו השליליים של האדם, ולכאורה אין דרך למחותם. אדם שחלילה הרג משהו, אף אם יתחרט על כך ויצטער צער רב כל ימיו, האם באפשרותו להחזיר את הנהרג לחיים?! לא רק פגיעה באדם היא קלקול שאי אפשר לתקנו, גם חטאים שבין אדם למקום לכאורה אינם ניתנים לתיקון. כל חטא גורם פגם רוחני ממשי בעולמות העליונים, ומצד הדין אי אפשר לתקנו. לכן מן הדין, אף אם אדם התחרט על חטאיו וקיבל עליו שלא לשוב ולחטוא בהם, אין הוא יכול למחות את שהיה ועליו להיענש על עברות שעבר. אף על פי כן, רוב רחמיו וחסדיו של הקב"ה עלינו, הוא נתן לנו את האפשרות לחזור בתשובה ולהביא למחילת עוונותינו.

לעילוי נשמת
הרב הגאון יואל שוורץ זצ"ל

זריחה: 6:13 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 7:02

שבת קודש י"ג באלול תשפ"ה

זיכוך, טהרה וקרבת ה'

מחילת העוונות על ידי התשובה איננה פעולה טכנית של הצלה מעונש בלבד, אלא פעולה פנימית של זיכוך, טהרה והסרת כל הרשמים השליליים שהשאיר החטא. יתרה מכך, בכוח התשובה לתקן את הפגם שפגם החטא בזיקה שבין האדם לבוראו. הריחוק מה' שנוצר בעשיית החטא הוא השורש לכל ההשפעות השליליות של החטא, והתיקון המשמעותי ביותר שיש בתשובה הוא שיקום הקשר והזיקה בין האדם לקב"ה; וכך כותב הרמב"ם: "גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה שנאמר 'אם תשוב ישראל נא' ה' אלי תשוב', כלומר, אם תחזור בתשובה בי תדבק. התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנאוי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:14 • סוף זמן קריאת שמע: 8:38 • שקיעה: 7:00

יום ראשון י"ד באלול תשפ"ה

מעלת התשובה

בהלכות תשובה הרמב"ם מתאר את גודל מעלת התשובה, וכך הוא כותב: "כמה מעולה מעלת התשובה, אמש היה זה מובדל מה' אלקי ישראל, צועק ואינו נענה, ועושה מצות ומשליכים אותן בפניו, והיום הוא מודבק בשכינה, צועק ונענה מיד, ועושה מצות ומקבלים אותן בנחת ושמחה, ולא עוד אלא שמתאווים להם שנאמר 'וְעָרְבָה לָהּ' מִנַּחַת יְהוָה וִירוּשָׁלַם כִּימִי עוֹלָם וְכִשְׁנִים קֶדְמִיּוֹת".

ואל ידמה אדם בעל תשובה שהוא מרוחק ממעלת הצדיקים מפני העוונות והחטאות שעשה, אין הדבר כן אלא אהוב ונחמד הוא לפני הבורא כאלו לא חטא מעולם, ולא עוד אלא ששכרו הרבה, שהרי טעם טעם החטא ופירש ממנו וכבש יצרו, אמרו חכמים מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו, כלומר מעלתם גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם מפני שהם כובשים יצרם יותר מהם".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:14 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 6:59

יום שני ט"ו באלול תשפ"ה

הפתח לתשובה בכל מצב

בכל מצב יכול אדם לחזור בתשובה, ותשובתו תתקבל. אף אדם שנמצא במקום הירוד ביותר, יכול להיחלץ מחטאיו ולחזור בתשובה. כך כותב הרמב"ם: "אין לך דבר שעומד בפני התשובה, אפילו כפר בעיקר כל ימיו ובאחרונה שב, יש לו חלק לעולם הבא". לכן אין לאדם להתייאש בשום מצב, כדברי רבי נחמן מברסלב: "ואפילו מי שהוא חס ושלום במדרגה התחתונה לגמרי, אפילו הוא נמצא בשאל תחתיות, אף על פי כן אל ייאש את עצמו, ויחזק את עצמו בכל מה שאפשר, כי אין שום יאוש בעולם כלל", מכיוון שתמיד פתוחה לפני האדם הדרך לתקן את מעשיו, להיטהר מזהמת החטא ולשוב אל ה'.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:15 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 6:58

יום שלישי ט"ז באלול תשכ"ה

תשובה משאול תחתיות

למדנו אתמול שבכל מצב יכול אדם לחזור בתשובה, ותשובתו תתקבל. דוגמה ליכולת לחזור בתשובה משאול תחתיות היא תשובתו של המלך מנשה, שהיה אחד המלכים הרשעים שהיו לעם ישראל. מנשה חטא בעבודה זרה, העמיד פסל בבית המקדש והוציא להורג אנשים רבים. בעקבות חטאיו של מנשה, ה' הענישו, ומתוך ייסוריו הוא חזר בתשובה. לרוב רשעותו ביקשו מלאכי השרת מה' שלא יקבל אותו בתשובה, וכך אמרו חכמים במדרש: "באותה שעה עמדו מלאכי השרת וסתמו כל החלונות של מעלה, ואמרו לפני הקב"ה: רבון העולם אדם שהעמיד צלם בהיכל אתה מקבלו בתשובה?! אמר להם אם איני מקבלו בתשובה הריני נועל פתח בפני כל בעלי תשובה, מה עשה הקדוש ברוך הוא חתר לו חתירה מתחת כסא כבודו ממקום שאין מלאך יכול לשלוט וקבלו בתשובה". נמצא שהקב"ה מקבל את האדם השב בתשובה, ופותח לו פתח מכל תהום שהוא הידרדר אליה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:15 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 6:56

יום רביעי י"ז באלול תשפ"ה

מצוות התשובה

התשובה היא חסד וזכות, אך היא גם מצווה, שנאמר: "וְשׁוּבָת עַד ה' אֶלְקֶיךָ וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹלוֹ". מצווה זו נוהגת בכל מקום ובכל זמן, ולא רק בעשרת ימי תשובה או ביום הכיפורים. לכן מצווה על אדם שחטא לחזור בתשובה ולהתוודות על חטאיו מייד, ואין לדחות את המצווה לימי התשובה, מכיוון שזריזים מקדימים למצוות.

שלושה הם עיקרי התשובה: עזיבת החטא, קבלה לעתיד וחרטה. עזיבת החטא היא הפסקת החטא בהווה. קבלה לעתיד היא החלטה והסכמה שלא לחטוא עוד בעתיד, וחרטה היא צער על עשיית העברה בעבר.

כאשר אדם חוזר בתשובה, מצווה עליו להתוודות על חטאיו, שנאמר: "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם וְכוּ' וְהִתְוַדּוּ אֶת חַטֹּאתֵם אֲשֶׁר עָשׂוּ".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:16 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 6:55

יום חמישי י"ח באלול תשפ"ה

תשובה על עברות חמורות

ישנן עברות שאין בכוח התשובה לכפר עליהן מייד. חלקן מתכפרות כאשר יום הכיפורים מגיע, וחלקן, נוסף על תשובתו של האדם וכוחו המטהר של יום הכיפורים, מזקיכות להתייסר בייסורים כדי להזדכך מהן לגמרי. חילול השם הוא העבירה שכפרתה קשה מכולן, והיא מתכפרת לגמרי רק על ידי תשובה, יום הכיפורים, ייסורים ומיתה. במה דברים אמורים? בתשובה מיראה, אבל תשובה מאהבה מכפרת על כל העברות מייד.

עברות שאינן מתכפרות מייד, יש בסגולת התורה לכפר עליהן, מכיוון שבכוח החטאים והעוונות לפגום ולקלקל רק עד מקום מסוים, אך שורשה העליון של התורה גבוה יותר מכל אותם מקומות, ולכן בכוחה לתקן את כל הקלקולים. כך אמרו חכמים: "אם נכשל אדם בעבירה והתחייב מיתה בידי שמים מה יעשה ויחיה? אם היה למוד לקרות דף אחד, קורא שני דפים, ואם היה למוד לשנות פרק אחד, ישנה שנים".

לעילוי נשמת

יצחק אליעזר בן אריה לייב הכהן ז"ל
אהבתו לארץ ישראל בערה בו תמיד

זריחה: 6:17 • סוף זמן קריאת שמע: 8:40 • שקיעה: 6:54

יום שישי י"ט באלול תשפ"ה

חובת הפיוס

אדם שפגע בחברו צריך לפייס אותו, וכמה טעמים לכך. טעם אחד הוא שהפוגע בחברו צריך לתקן את הנזק שגרם, וכשם שהמזיק ממון חברו צריך לשלם את דמי הנזק, כך הגורם צער לחברו צריך להסיר מלב הנפגע את צער הפגיעה והעלבון. טעם שני הוא שהפיוס הוא כתשובת המשקל לחטא, שכן הפוגע בחברו מתנשא ומחשיב עצמו יותר מחברו, ועל ידי הפיוס ובקשת המחילה, הוא מכניע עצמו בפני חברו. ועוד, שהבושה והביזיון שבבקשת המחילה יכפרו לחוטא על חטאו.

אדם שפגע בחברו וחזר על כך בתשובה והתוודה, חטאו אינו מתכפר עד שיפייס את חברו. ואפילו הקריב החוטא אלף קורבנות משובחים, אין בהם כדי לכפר על חטאו. גם יום הכיפורים אינו מכפר על עברות שבין אדם לחברו, כמו שאמרו חכמים: "עברות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, עברות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר, עד שיִרְצֶה את חברו".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:17 • סוף זמן קריאת שמע: 8:40 • שקיעה: 6:53

שבת קודש כ' באלול תשפ"ה

הפגיעה בחבר המחייבת פיוס

למדנו אתמול שאדם שפגע בחברו צריך לפייס אותו. פגיעה בחבר המחייבת פיוס אינה רק פגיעה חמורה, כגון שבייש את חברו או היכה אותו או גזל אותו; גם פגיעה קלה מחייבת פיוס, כגון ששאל את חברו שאלה, בידעו שהוא אינו יודע את התשובה, או שהזכיר לו מעשים שליליים שעשה בעבר וגרם לו צער, או שאמר לו דברים אחרים שפגעו בו וגרמו לו להצטער.

פיוס על אמירת לשון הרע

אדם שסיפר לשון הרע על חברו, ולא נגרם לחברו נזק או צער מכך, כגון שהשומעים דחו את דבריו ולא האמינו לו, אינו צריך לפייס את חברו. אך אם נגרם לחברו נזק או צער בעקבות דבריו, כגון שערפו של החבר ירד בעיני השומעים והוא מרגיש בכך ונגרם לו צער מזה, על המספר לפייס אותו. ואם החבר אינו יודע שאותו אדם דיבר עליו לשון הרע, ואם יגלה לו את הדבר כדי לבקש ממנו מחילה – יצטער החבר, לא יבקש המספר מחברו מחילה, כי אין אדם רשאי לצער את חברו כדי שיתכפר לו, ואם הדבר אפשרי, יבקש מהחבר בקשת מחילה כללית על הפגיעות שפגע בו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:18 • סוף זמן קריאת שמע: 8:40 • שקיעה: 6:52

יום ראשון כ"א באלול תשכ"ה

דיני הפיוס

חובת הפיוס מחייבת את הפוגע להביא את הנפגע להסרת ההקפדה שיש לו בליבו על הפוגע. לשם כך על הפוגע להביע חרטה על מעשיו וצעד על עוגמת הנפש וכאב הלב שהוא הסב לנפגע, להתחרט על הריחוק שנוצר ביניהם בעקבות הפגיעה, ולהביע את רצונו בחידוש הקרבה והאהבה ביניהם.

כיצד מפייסים

דרך הפיוס הטובה ביותר היא שהפוגע ילך בעצמו אל הנפגע ויפייסנו, מכיוון שפיוס החבר ישירות כרוך בבושה ובאי נעימות, והן תכפרנה לחוטא על חטאו. ואפשר שיש לכך טעם נוסף, שבדרך כלל הפיוס בדרך זו מתקבל יותר, מכיוון שבזה ניכר שהפוגע מתחרט על מעשיו והפיוס חשוב לו, שכן הוא מוכן לבוא לפני הנפגע ולפייסו ישירות, אף שהדבר כרוך בבושה ובאי נעימות. אם קשה לפוגע לבקש מחילה פנים אל פנים, הוא יכול לפייס את החבר בכתב או בשיחת טלפון. ואם הפוגע סבור שהנפגע יתפייס דווקא אם יפנה אליו בעקיפין, ישלח אדם אחר שידבר על ליבו שיתפייס עימו, והכול לפני העניין.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:19 • סוף זמן קריאת שמע: 8:40 • שקיעה: 6:50

יום שני כ"ב באלול תשפ"ה

מצוות שופר

המצווה המרכזית בראש השנה היא מצוות שופר, ועל שמה נקרא ראש השנה בתורה "יום תרועה".

טעמים רבים יש למצוות שופר, ונציין שניים מהם: המלכת ה' והתעוררות לתשובה. רבינו סעדיה גאון מבאר כיצד נעשית המלכת ה' בשופר. והוא כותב כי דרך המלכים היא שבתחילת מלכותם תוקעים לפניהם בשופרות, להודיע מלכותם לכול, ולכן בראש השנה, ביום שבו ברא ה' את העולם ומלך עליו, אנו תוקעים בשופר, ובכך אנו ממליכים עלינו את ה' למלך ומקבלים את עול מלכותו עלינו.

השופר גם בא לעוררנו לתשובה. קול השופר בא להקיץ את האדם משקיעתו בהבלי הזמן, ולעוררו לזכור את בוראו, לבחון את מעשיו ודרכיו, להיטיבם ולחזור בתשובה, כדברי הרמב"ם בהלכותיו: "אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב היא, רמז יש בה: כלומר עורר ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם. אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן, ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל, הביטו לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם, ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה".

זריחה: 6:19 • סוף זמן קריאת שמע: 8:41 • שקיעה: 6:49

יום שלישי כ"ג באלול תשפ"ה

אכילה לפני התקיעות

אסור לאכול לפני קיום מצוות שופר, שמא אדם יימשך בסעודתו, וישכח לקיים את המצווה.

אדם שאי האכילה לפני התקיעות תקשה עליו להתרכז בתפילת מוסף, יאכל אכילה קלה לפני התקיעות, כדי שיוכל להתפלל כראוי. אכילה קלה היא אכילה של לחם או עוגה בשיעור כביצה (56 סמ"ק), או פירות וירקות ובשר ודגים, גם יותר משיעור כביצה. וכן נוהגים במקומות רבים, לקדש ולאכול מעט לפני התקיעות, מכיוון שתפילות ראש השנה הן ארוכות, וקשה לכוון בתפילה ללא אכילה מועטה.

במקומות שנוהגים בהם לקדש ולאכול לפני התקיעות, נכון יותר שכל אחד יקדש בביתו, ולא לקיים קידוש מרכזי ברוב עם, מכיוון שכאשר רבים מתכנסים יחד לאכילה ושתייה, קשה לשמור על האווירה המתאימה ליום הדין. ובישיבות נהגו לקדש יחד.

לעילוי נשמת

רבקה בת שרה דבורה והרב אהרון אונציג-זימרמן ז"ל

זריחה: 6:20 • סוף זמן קריאת שמע: 8:41 • שקיעה: 6:48

יום רביעי כ"ד באלול תשפ"ה

כוונה לקיים את המצווה בשמיעת התקיעות

"מצוות צריכות כוונה", כלומר כדי לקיים מצווה לא די בעשיית המצווה, אלא גם יש להתכוון לקיים את המצווה, ולכן כדי לקיים מצוות שופר, יש להתכוון לקיומה בשמיעת קולות השופר.

לא די בכך שהשומע יתכוון לקיים את המצווה, אלא צריך שגם התוקע יתכוון להוציא את התקיעותיו. לכן אדם השומע את שכונו תוקע בביתו, לא יצא ידי חובתו, אלא אם אמר לשכן שהוא מתכוון לצאת בתקיעותיו, והשכן התכוון להוציאו.

אדם הגר בסמיכות לבית הכנסת או נשים הנמצאות מחוץ לבית הכנסת, ושמעו את התקיעות מבית הכנסת, והתכוונו לצאת ידי חובה, יצאו ידי חובתם. זאת מכיוון שהתוקע בבית הכנסת מתכוון להוציא את כל מי שישמע את תקיעותיו, בין אם הוא נמצא בבית הכנסת ובין אם הוא אינו נמצא בבית הכנסת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:20 • סוף זמן קריאת שמע: 8:41 • שקיעה: 6:46

יום חמישי כ"ה באלול תשפ"ה

דיבור בין הברכה לתקיעות

ברכת השופר צריכה להיות סמוכה לתקיעה, לכן אין לדבר בין הברכה לתקיעות. אדם שדיבר בין הברכה לתקיעות בדבר שאינו לצורך התקיעות, אפילו דיבר מילה אחת, צריך לחזור ולברך.

דיבור בין 'תקיעות דמיושב' ל'תקיעות דמעומד'

גם לאחר שהתקוע סיים לתקוע את סדר התקיעות שלפני מוסף ('תקיעות דמיושב'), אין לדבר בדברים שאינם נוגעים לתפילה או לתקיעות, עד אחר סדר התקיעות בחזרת הש"ץ של מוסף ('תקיעות דמעומד'). זאת מכיוון שהמצווה עדיין לא הושלמה, ואין לדבר בין הברכה להשלמת המצווה.

אדם שנהג שלא כראוי ודיבר שלא מעניין התקיעות והתפילה בין התקיעות שלפני מוסף ('תקיעות דמיושב') לתקיעות שבתפילת מוסף ('תקיעות דמעומד'), אינו צריך לחזור ולברך, מכיוון שבדיעבד, הפסק באמצע קיום המצווה אינו מעכב.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:21 • סוף זמן קריאת שמע: 8:41 • שקיעה: 6:45

יום שישי כ"ו באלול תשפ"ה

שמחת החג ואימת הדין בראש השנה

ראש השנה נקרא חג, כפי שכתוב: "תקעו בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגֻגוֹ", ונוהגת בו מצוות שמחה, כבכל יום טוב, ואוכלים ושותים ושמחים בו.

אף שמצווה לשמוח בראש השנה, השמחה בו מאופקת יותר משמחת המועדים, והיא מהולה בהרגשת יראה מאימת הדין. לכן, אף שמצווה לאכול ולשתות בראש השנה, אין לאדם למלא כרסו ולשבוע לגמרי, כדי לשמור על אוירת רצינות ויראת שמים. וכן אין אומרים הלל בראש השנה, מכיוון שההלל צריך להיאמר מתוך שמחה יתרה, ובראש השנה שמחת החג מהולה ביראה ופחד מאימת הדין. וכן אין אומרים בתפילה ובקידוש של ראש השנה: "ותתן לנו ה' אלוֹקֵינוּ באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון", כפי שאומרים בחגים, מכיוון שמטרתו העיקרית של ראש השנה אינה שנשמח בו, אלא שנשוב בו בתשובה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:22 • סוף זמן קריאת שמע: 8:41 • שקיעה: 6:44

שבת קודש כ"ז באלול תשפ"ה

בכייא בתפילת ראש השנה

יש סוברים שטוב ונכון שאדם יעורר את עצמו לבכות בתפילות ראש השנה, מכיוון שראש השנה הוא יום הדין, והבוכה בתפילתו, תפילתו מקובלת יותר. ויש סוברים שאין לאדם לעורר את עצמו לבכות בראש השנה, מכיוון שראש השנה הוא יום טוב, ונוהגת בו מצוות שמחה; וכן אמרו עזרא ונחמיה לשבי הגולה, שבכו בראש השנה על כך שלא קיימו את התורה כראוי: "היום קדש הוא לה' אֱלֹהֵיכֶם אֶל תִּתְאָבְלוּ וְאֶל תִּבְכּוּ וכו' וְאֶל תַּעֲצֲבוּ כִּי חַדְוֹת ה' הִיא מַעֲשֵׂיכֶם".

אדם שמתעורר מאליו לבכות בראש השנה מתוך התלהבות של קדושה ודבקות בה', הרי זו מעלה, ולדעת כולם אין הוא צריך למנוע את עצמו מכך.

בקשות פרטיות בתפילה

מותר לאדם להתפלל בראש השנה על צרכיו הפרטיים, אך ראוי להקדיש את עיקר תשומת הלב והמאמץ לתפילות הקבועות, העוסקות בהמלכת ה', מכיוון שזהו עיקר עניינו של ראש השנה. כמו כן, העוסק בבקשת בקשות פרטיות מוציא את עצמו מן הכלל, ועיקר הזכייה בדין היא על ידי זה שאדם מבטל עצמו לכלל ישראל.

זריחה: 6:22 • סוף זמן קריאת שמע: 8:42 • שקיעה: 6:43

יום ראשון כ"ח באלול תשפ"ה

ערב ראש השנה הוא היום האחרון בשנה, ויש לייחד אותו להכנה רוחנית לקראת ראש השנה, ולהרבות בו בתורה ובמעשים טובים.

התרת נדרים

נוהגים לעשות התרת נדרים בערב ראש השנה. התרת נדרים כוללת שני עניינים; ביטול הנדרים שנדרו בעבר, עד ערב ראש השנה, וביטול הנדרים שעתידיים לידור מעתה והלאה. הטעם להתרת הנדרים לפני ראש השנה הוא שתחילת השנה היא הזמן המתאים לבטל את כל הנדרים שאדם עתיד לידור במהלך השנה; וכן לקראת ראש השנה, מתנקים מעוון נדרים, שהוא עוון חמור.

יש מיוצאי ספרד הנוהגים לעשות את התרת הנדרים בפני עשרה, כדי שההתרה תכלול גם נדרים שנדרו בחלום, שכדי להתירם צריך עשרה מתיירים. ויוצאי אשכנז אינם מדקדקים בזה.

מעיקר הדין, כמה אנשים יכולים לומר יחד את נוסח התרת הנדרים בפני בית הדין, ובית הדין יתיר את נדרי כולם יחד. ויש הנוהגים שכל אחד אומר את נוסח ההתרה בנפרד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:23 • סוף זמן קריאת שמע: 8:42 • שקיעה: 6:41

יום שני כ"ט באלול תשפ"ה

טבילה במקווה

נוהגים לטבול במקווה בערב ראש השנה, כדי להיטהר לקראת ראש השנה. הזמן המתאים לטבילה זו הוא משעה לפני חצות היום, כלומר בדרך כלל סביב השעה אחת עשרה וחצי בבוקר (בשעות קיץ). אדם שאינו יכול לטבול במקווה, יתקלח במקלחת וישפוך על עצמו ברצף תשעה קבין של מים (כ-12.5 ליטר).

פיוס ובקשת מחילה

אדם שפגע בחברו במשך השנה, יקדים לפייס אותו ולבקש ממנו מחילה בערב ראש השנה, כדי להגיע ליום הדין נקי מעברות, ואפשר שעל ידי זה ירבו זכויותיו ויזכה להיכתב בספרם של צדיקים כבר בראש השנה.

שנה טובה וכתובה וחתימה טובה לכל בית ישראל!

הלימוד לעילוי נשמת
גיבור ישראל סרן איתי אריאל הי"ד
בן ארז ודגנית גיאת
כ"ט אלול תשפ"ד

זריחה: 6:23 • סוף זמן קריאת שמע: 8:42 • שקיעה: 6:40

תשפ"ו

יום שלישי א' בתשרי תשפ"ו - ראש השנה

תשליך

ביום הראשון של ראש השנה, לאחר תפילת מנחה, נוהגים ללכת למקור מים ולומר שם פסוקי תפילה ובקשה, ובכללם את הפסוק: "יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יְקָבֵשׁ עֲוֹנֵתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאוֹתָם". כמה טעמים למנהג זה. אחד הטעמים הוא להזכיר את עקדת יצחק, שכן אמרו חז"ל שבשעה שהלך אברהם לעקוד את יצחק בנו, רצה השטן לעכב בעדם, ונעשה לפניהם כנהר גדול, שלא יוכלו לעבור, ונכנסו לנהר והתחילו לעבור בו, עד שהגיעו המים עד צוואריהם. תלה אברהם את עיניו לשמיים ואמר: "ריבון העולמים נגלית אלי ואמרת לי הודע שמי בכל העולם והעלה בנך לעולה, ולא הרהרתי אחר דברך ולא עכבתי מאמרך, ועכשיו באו מים עד נפש, אם טובע יצחק בני, היאך יתייחד שמך?". מייד גער הקדוש ברוך הוא בשטן והלך לו.

יש נוהגים לנער את שולי הבגדים בזמן אמירת הפסוק "וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאוֹתָם", לרמוז שעלינו להשליך את החטאים, ולקבל על עצמנו שמעתי ואילך 'בגדינו יהיו לבנים', ונהיה נקיים מכל חטא.

לדיווג הגון
תחיה תאיר בת יעל חנה

זריחה: 6:24 • סוף זמן קריאת שמע: 8:42 • שקיעה: 6:39

יום רביעי ב' בתשרי תשפ"ו - יום שני של ראש השנה

שינה בראש השנה

נוהגים שלא לישון ביום ראש השנה עד חצות היום, שכן אמרו חכמים שהישן בראש השנה, מזלו ישן כל השנה. כוונת הדברים היא שאדם שאינו חס על נפשו ואינו מתחזק בראש השנה בתפילה ובמעשים טובים, המלאך המליץ עליו בשמיים אינו מלמד עליו זכות, ולכן הוא זוכה פחות להארת פנים במשך השנה. אחרי חצות היום אפשר לישון, שכן אדם כבר התחזק במחצית הראשונה של היום בתפילה ובשמיעת תקיעות השופר.

ההולך בטל הרי הוא כישן, שאף הוא אינו מתחזק בעשיית מעשים טובים בראש השנה, וגרוע הוא מהישן, מכיוון שעולות בליבו מחשבות זרות שעלולות להטריד אותו בתפילתו.

אדם שהשינה נצרכת לו כדי שיוכל לכוון בתפילה כראוי, רשאי לישון בראש השנה אף לפני חצות היום, מכיוון ששנתו היא הכנה לתפילה.

להצלחת עם ישראל

זריחה: 6:25 • סוף זמן קריאת שמע: 8:42 • שקיעה: 6:37

יום חמישי ג' בתשרי תשפ"ו - צום גדליה

עשרת ימי תשובה

עשרת ימי תשובה הם ימים של הכנה רוחנית לקראת יום הכיפורים – יום החתימה של הדין שנכתב בראש השנה. כשם שאדם העומד למשפט מתכונן מבעוד מועד למשפטו, ועושה כל שביכולתו כדי לצאת זכאי, וכך גם שתאריך המשפט קרב כך הוא מתרכז יותר ויותר בענייני משפטו; כך גם בעשרת ימי תשובה, על האדם לפנות מזמנו ולהתרכז בהכנה רוחנית ליום הכיפורים: להתבונן בדרכיו, לשוב בתשובה על מעשיו השליליים ולהתחזק בעשיית הטוב והישר בעיני ה', כדי שיזכה להיחתם לחיים טובים. בימים אלו ראוי למעט את העיסוק בענייני הפרנסה, ולהקדיש את הזמן ללימוד מוסר, המעורר את הלב לתשובה, וללימוד תורה, המקדשת ומטהרת את האדם, ומביאה אותו לידי כל המעלות הטובות. כמו כן, יש להרבות בימים אלו בתפילה ובצדקה, שבסגולתן לבטל גזרות רעות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:25 • סוף זמן קריאת שמע: 8:42 • שקיעה: 6:36

יום שישי ד' בתשרי תשפ"ו

מצוות התשובה

עניין מרכזי בעשרת ימי תשובה הוא המצווה לחזור בתשובה, שעל שמה נקראו ימים אלו "עשרת ימי תשובה".

שלושה הם עיקרי התשובה: עזיבת החטא, קבלה לעתיד וחרטה. עזיבת החטא היא הפסקת החטא בהווה. קבלה לעתיד היא החלטה והסכמה שלא לחטוא עוד בעתיד, וחרטה היא צער על עשיית העברה בעבר.

תשובה על עברות שבין אדם לחברו מחייבת לפייס את החבר, נוסף על עזיבת החטא, חרטה וקבלה לעתיד.

שמחת התשובה

התשובה צריכה להיות מלווה ברגשי צער וכאב מחד גיסא, ובשמחה מאידך גיסא: צער וכאב על העוונות ועל הריחוק מה' שנוצר בעקבותיהם, ושמחה בכפרת העוונות ובזיכוך הרוחני, בקרבת ה' המחדשת, בכוחות החדשים היוצאים לפועל, ובטוב הנמצא באדם, שבעטיו התעורר לתשובה.

להצלחת הזוג
טל אהרון ושירה דייכני

זריחה: 6:26 • סוף זמן קריאת שמע: 8:43 • שקיעה: 6:35

שבת קודש ה' בתשרי תשפ"ו

שבת תשובה

השבת שבין ראש השנה ליום הכיפורים נקראת שבת תשובה, לפי שקוראים בה את הפטרת "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֶלְקֶיךָ כִּי כְשַׁלַּת בְּעֶוְנֶךָ", העוסקת בעניין התשובה. מפאת חשיבות הפטרה זו, ראוי להעלות למפטיר את אחד מחשובי הקהל, שיקרא את ההפטרה.

נוהגים שהרב דורש בשבת זו בענייני תשובה כדי לעורר את הציבור לתשובה. ויש לציבור להשתדל לילך לשמוע דרשה זו, ואף תלמידי חכמים ישתדלו בכך, ומהם ילמדו שאר האנשים.

ברכת הלבנה בעשרת ימי תשובה

בחודש תשרי ממתנינים ואומרים את ברכת הלבנה רק לאחר יום הכיפורים. ואף שבדרך כלל מזדרזים לומר את ברכת הלבנה בתחילת החודש, בחודש תשרי אין נוהגים כן, מכיוון שיש לומר את ברכת הלבנה מתוך שמחה, ובעשרת ימי תשובה אנו נתונים במתח מאימת הדין. ויש הנוהגים להזדרז ולומר את ברכת הלבנה לפני יום הכיפורים, מכיוון שיש להרבות במצוות בעשרת ימי תשובה, וייתכן שזכות מצווה זו תכריע אותנו לזכות. וכל אחד יעשה כמנהגו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 4:27 • סוף זמן קריאת שמע: 8:43 • שקיעה: 6:33

יום ראשון ו' בתשרי תשפ"ו

מצוות העינוי ביום הכיפורים

מצוות עשה להתענות ביום הכיפורים, שנאמר: "וְהִיָּתָה לָכֶם לַחֲקֵת עוֹלָם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעָשׂוֹר לַחֲדָשׁ תַּעֲנֶנּוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם". מצוות העינוי היא שלא לעשות דברים הגורמים לעונג, אך אין הכוונה שאדם יעשה דברים שיגרמו לו צער או כאב.

חמישה איסורים כלולים במצוות העינוי:

- א. איסור אכילה ושתייה.
- ב. איסור רחצה.
- ג. איסור סיכה של הגוף.
- ד. איסור נעילת נעלי עור ('נעילת הסנדל').
- ה. איסור 'תשמיש המיטה'.

גם בתשעה באב אסורים כל הדברים הכלולים במצוות העינוי, אך הטעם לאיסורם שונה לגמרי מטעם מצוות העינוי ביום הכיפורים. בתשעה באב הם אסורים משום שאנו שרויים באבלות, אך ביום הכיפורים האיסור נובע ממעלתו של היום, שמרוב קדושתו אנו פורשים בו מעינוגי החיים.

לרפואת מנשה בן אליהו
בתוך שאר חולי ישראל

זריחה: 6:27 • סוף זמן קריאת שמע: 8:43 • שקיעה: 6:32

יום שני ז' בתשרי תשפ"ו

רחצה וסיכה ביום הכיפורים

ביום הכיפורים אסור לרחוץ את הגוף או לסוך אותו בשמן, מכיוון שרחיצת הגוף וסיכתו מענגות את הגוף, ומצוות העינינו מחייבת שלא להתענג ביום הכיפורים. לא רק את הגוף אסור לרחוץ, אלא גם איברים יחידים, ואפילו איבר קטן כאחת האצבעות.

הרחצה האסורה היא רחצה לשם תענוג, אבל רחצה שאינה לשם תענוג מותרת. לכן אדם שידידו התלכלכו רשאי לרחוץ את ידיו ולהסיר את הלכלוך, אך יקפיד לשטוף רק את האזור המלוכלך, ולא את כל ידו. וכן אדם שבקומו בבוקר הבחין בהצטברות הפרשות סביב עיניו ודרכו לרוחצן, רשאי להרטיב את אצבעו במים ולרחוץ מעט את ההפרשות. כמו כן מותר לאדם לשטוף כלים מלוכלכים כדי להגיש בהם אוכל לילדים, אף שתוך כדי השטיפה ידיו תירטבנה.

להצלחת משפחת קדר

זריחה: 6:28 • סוף זמן קריאת שמע: 8:44 • שקיעה: 6:31

יום שלישי ח' בתשרי תשפ"ו

נטילת ידיים לאכילת לחם ולברכת כהנים

מותר ביום הכיפורים ליטול ידיים לצורך מצווה, מכיוון שרחצה זו אינה לשם תענוג. לכן חולה הנצרך לאכול לחם ביום הכיפורים, ייטול את ידיו לפני האכילה כרגיל, וכן כהנים המברכים ברכת כהנים, ייטלו את ידיהם לפני ברכת כהנים כרגיל.

נטילת ידיים של שחרית

גם נטילת הידיים בהשכמת הבוקר מותרת, מכיוון שמטרתה להסיר את הרוח הרעה השורה על הידיים, והסרת רוח רעה דומה להסרת לכלוך, המותרת. אומנם בנטילת הבוקר אין נוטלים את כל כף היד, אלא רק את אצבעות הידיים עד מקום חיבורן לכף היד, ודי בנטילה זו כדי להסיר את הרוח הרעה.

לברכה והצלחה
מיכל דינה בת רונה והרב שמחה יצחק

זריחה: 6:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:44 • שקיעה: 6:29

יום רביעי ט' בתשרי תשפ"ו - ערב יום כיפור

מצוות אכילה בערב יום הכיפורים

מצווה מן התורה לאכול בערב יום הכיפורים, ולהרבות בו בסעודה, שנאמר: "וְעָנִיתָם אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּתַשְׁעָה לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב", ודרשו חז"ל: "וכי בתשעה (שהוא ערב יום הכיפורים) מתענים? והלא בעשרה מתענים! אלא לומר לך שכל האוכל ושותה בתשיעי, מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי".

כמה טעמים למצווה זו. טעם אחד הוא שיום הכיפורים עצמו הוא יום טוב, והיה ראוי לעשות בו סעודה כשאר ימים טובים, אלא שהצטוונו להתענות בו, ולכן מקדימים את הסעודה לערב יום הכיפורים. ועוד טעם הוא שבמצווה זו אנו מראים שאנו שמחים בכפרת העוונות ובקרבת ה' שנזכה לה בעקבות כפרת עוונותינו. ועוד טעם, שמאהבת ה' אותנו ציוונו לאכול ולהתחזק לפני התענית, כדי שהתענית לא תגרום לנו נזק.

לעילוי נשמת
הגברת אסתר שטיגליץ ז"ל

זריחה: 6:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:44 • שקיעה: 6:28

יום חמישי " בתשרי תשפ"ו - יום הכיפורים

יום הכיפורים

מצוות עשה להתענות ביום הכיפורים. אחד הטעמים למצווה זו קשור במדרגתם של ישראל ביום קדוש זה. מבואר בדברי החתם סופר כי מצוות העיניו ביום הכיפורים לא באה לצער ולענות את נפש האדם מישראל חלילה, אלא היא באה מחמת מדרגת הקרבה, הקדושה והדבקות של ישראל בה' ביום הכיפורים, שבו הם קדושים כמלאכי השרת, ועל כן אין להם כלל צורך באכילה ובשתייה ובכל ענייני הגוף. ביום הכיפורים שרויים כל ישראל במדרגה שהיא כעין מדרגתו של משה רבנו בארבעים הימים שבהם שהה בהר סיני לקבל את התורה, שלא אכל ולא שתה ונהנה מזיו השכינה; וכעין מדרגת הצדיקים בעולם הבא, שלא יוצרכו לא לחם לאכול ולא למים לשתות, מרוב דבקות בה' ומרוב קדושה. על כך אמר בעל ה'אוהב ישראל' מאפסא: "ביום הכיפורים מי צריך לאכול, ובתשעה באב מי יכול לאכול..."

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:45 • שקיעה: 6:27

יום שישי י"א בתשרי תשפ"ו

אתרוג ירוק

אתרוג שצבעו ירוק כהה מחמת אי-בשלותו הוא אתרוג פסול, מכיוון שהוא אינו נחשב פרי. אך אתרוג ירוק שהתחיל להצהיב או שהוא עתיד להצהיב הוא אתרוג כשר, מכיוון שהצהבתו מוכיחה שהוא הבשיל. ומכיוון שקשה לדעת אם האתרוג עתיד להצהיב, לכתחילה אין ליטול אתרוג בצבע ירוק כהה שלא התחיל להצהיב.

אתרוג בצבע ירוק בהיר הוא אתרוג כשר.

גודל האתרוג

האתרוג צריך להיות לפחות בגודל של שיעור כביצה, כלומר בנפח של כ-60 סמ"ק, ויש מחמירים שעליו להיות בנפח של כ-100 סמ"ק. הטעם לכך הוא שהאתרוג מכונה בתורה "פְּרִי עֵץ הָדָר", ואתרוג הקטן משיעור כביצה נמצא עדיין בשלבי גידולו ואינו נקרא "פְּרִי", ועוד שאתרוג הקטן משיעור כביצה אינו נאה, והאתרוג צריך להיות נאה והדור. לשם המחשה: הנפח של ביצה בגודל L (large) הוא כ-65 סמ"ק, ואתרוג בגודל זה הוא אתרוג כשר.

המשך בעמ' הבא

לעילוי נשמת
רבקה גיטל בת יעקב ז"ל

זריחה: 6:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:45 • שקיעה: 6:26

שבת קודש י"ב בתשרי תשפ"ו

דיני ערבה

הערבה צריכה להיות נאה והדורה, לכן ערבה שרוב עליה נשרו או התייבשו עד כדי כך שצבעם הירוק חלף והם נעשו חיוורים ואפורים היא ערבה פסולה. וכן ערבה שהחלק העליון של הענף שלה נחתך ('נקטם ראשה') היא ערבה פסולה.

טוב להדר ולקחת ערבה לחה, רעננה ושלמה, שאפילו מקצת עליה לא נשרו. לכן הנוהגים לאגוד את ארבעת המינים ב'קוישיקלך', ייזהרו שלא ייתלשו אפילו מקצת מעלי הערבה בשעת תחיבתה לקוישיקלך. וטוב להחליף את הערבות במהלך החג, כדי שהערבות תהיינה לחות ורעננות.

יש המהדרים ליטול ערבה שבראשה עלה צעיר ומלבלב ('לבלוב'), משום שעלה זה מוכיח שראש הערבה לא נקטם.

מצווה להדר ולקנות אתרוג גדול יותר משיעור כביצה, מכיוון שהוא נאה יותר, ועוד שיש לחשוש שכעבור כמה ימים האתרוג יתכווץ ויתמעט, ויהיה קטן משיעור כביצה.

זריחה: 6:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:45 • שקיעה: 6:24

יום ראשון י"ג בתשרי תשפ"ו

המצווה לאכול פת בסוכה בליל יום טוב ראשון

בליל יום טוב ראשון של סוכות, מצווה לאכול כזית פת בסוכה. מצוות אכילה זו שונה מהמצווה לאכול בסוכה כל ימי החג, שכן בכל ימי החג אדם מצווה לאכול בסוכה רק אם הוא רוצה לאכול אכילת קבע, אך בלילה הראשון של חג הסוכות, כל אדם מצווה לאכול כזית פת בסוכה.

ילדים קטנים שהגיעו לגיל חינוך (גיל חמש-שש בערך) צריכים לאכול כזית פת בסוכה בליל יום טוב ראשון מדין חינוך.

לפני שאוכלים את כזית הפת, יש לכוון לקיים באכילה זו את המצווה לאכול בסוכה בלילה הראשון של סוכות. נוסף על כך, יש גם לכוון שתכלית מצוות סוכה היא שנזכור את יציאת מצרים ואת ענני הכבוד שבהם הקיף הקב"ה את בני ישראל במדבר, כדי להגן עליהם.

לעילוי נשמת
הרב אבי עזרי בן הרב פנחס ז"ל

זריחה: 6:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:45 • שקיעה: 6:23

יום שני י"ד בתשרי תשפ"ו

אכילת כזית פת בסוכה לנשים

נשים פטורות מאכילת כזית פת בליל יום טוב ראשון, מכיוון שזו מצווה התלויה בזמן. אף על פי כן טוב שגם נשים תאכלנה בסוכה כזית פת בליל יום טוב ראשון, מכיוון שאישה המקיימת מצווה התלויה בזמן, קיומה נחשב לה למצווה והיא מקבלת שכר עליה.

לדעת הרמב"ם ועוד ראשונים, אף שאישה האוכלת בליל יום טוב ראשון כזית פת בסוכה מקיימת בכך מצווה, אין היא רשאית לברך לפני קיום המצווה, מכיוון שנוסח הברכה הוא: "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו", והיא אינה מצווה. כדעה זו פסק מרן השלחן ערוך, וכן נוהגות יוצאות ספרד. לדעת רבנו תם ועוד ראשונים, אישה המקיימת מצוות אכילת כזית פת בסוכה בליל יום טוב ראשון צריכה לברך לפני קיום המצווה, והיא יכולה לומר "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו", מכיוון שעם ישראל הצטווה בכך, והנשים הן חלק מעם ישראל. כדעה זו פסק הרמ"א, וכן נוהגות יוצאות אשכנז.

לעילוי נשמת
בתיא בת רבי שמעון הכהן ז"ל

זריחה: 6:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:46 • שקיעה: 6:22

יום שלישי ט"ו בתשרי תשפ"ו - חג הסוכות

קביעת הסוכה כדירת קבע

בחג סוכות דירתו העיקרית של האדם היא הסוכה, והבית משמש כבית ארעי המשרת את הסוכה. כדי שדבר זה יהיה ניכר, יש להשתדל להביא לסוכה את כלי הבית הנאים: מצעים נאים, שולחן נאה, כיסאות נאים, מיטות נאות, ספה וכיוצא בזה.

כאשר הבאת כלי הבית הנאים כרוכה בטרחה רבה, או שיש חשש שהעברתם לסוכה תגרום להם נזק, אין חובה להביאם לסוכה, מכיוון שהבאת כלים נאים אינה חובה אלא הנהגה ראויה לכתחילה.

כבוד הסוכה

יש להתנהג בסוכה כפי שאדם מתנהג בחדר הנאה שבביתו, לכן אין להכניס לסוכה דברים שאין דרך לשים אותם בחדר הנאה שבביתו. לדוגמה: אין להניח בסוכה פח אשפה, בגדים מלוכלכים שאין עתידים ללבוש, סולם, ארגז כלי עבודה, אופניים וכיריים.

לעילוי נשמת
ברוריה בת יצחק ורות ז"ל

זריחה: 6:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:46 • שקיעה: 6:21

יום רביעי ט"ז בתשרי תשפ"ו - א' דחול המועד

הזמנת האושפיזין

רבים נוהגים להזמין את שבעת האושפיזין (האורחים) לסוכה. מנהג זה מבוסס על הנאמר בזוהר הקדוש, ששבעת הרועים - אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף ודוד - באים להסתופף בצל הסוכה. כוונת הדברים היא שיש לכל אחד משבעת הרועים מידה מיוחדת שמאפיינת את עבודת ה' שלו, ובכל אחד מימי הסוכות מאירה אחת משבע המידות הללו, וכאשר אדם מזמין את האושפיז של אותו היום, מידתו מאירה ביתר שאת.

נטילת לולב בסוכה

לדעת האר"י הקדוש, נכון ליטול את ארבעת המינים בסוכה. לכן במקומות שיש בהם סוכה סמוך לבית הכנסת, הנוהגים כדעת האר"י נוטלים את הלולב בסוכה הסמוכה לבית הכנסת לפני אמירת ההלל; ובמקומות שאין בהם סוכה סמוך לבית הכנסת, הנוהגים כאר"י נוטלים את הלולב בסוכת ביתם לפני יציאתם לבית הכנסת.

לעילוי נשמת

ראובן יעקב בן אסתר אברג'יל ז"ל

זריחה: 6:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:46 • שקיעה: 6:19

יום חמישי י"ז בתשרי תשפ"ו - ב' דחול המועד

מצוות סוכה ליוצאים לטייל

הפוסקים נחלקו אם אנשים היוצאים לטייל בחול המועד רשאים לאכול ולישון מחוץ לסוכה. יש סוברים שהם רשאים לאכול ולישון מחוץ לסוכה, כדין הולכי דרכים. ויש חולקים וסוברים שהולכי דרכים הפטורים מהסוכה הם אלו ההולכים בדרך לצורך פרנסתם או לצורך חשוב אחר, אך ההולכים בדרך לשם הנאה חייבים במצוות סוכה ככל אדם. למעשה, ראוי להימנע מיציאה לטיול במקום שאין בו סוכה. אך יש ללמד זכות על המטיילים בסוכות ונאלצים לאכול מחוץ לסוכה, מכיוון שלמשפחות רבות אין הרבה הזדמנויות לטייל בארץ, ויש בטיול בארץ ישראל צד מצווה, שהוא גורם לחבב את הארץ.

אכילה בסוכה לאדם הנמצא במקום עבודתו

אדם הנמצא במקום עבודתו אינו רשאי לאכול אכילת קבע מחוץ לסוכה. ואף אם דרכו לאכול כל השנה במקום העבודה, בסוכות עליו לאכול בסוכה. ואם הוא רעב, רשאי הוא לאכול מאכלים שאינם עשויים מחמשת מיני דגן, כגון אורז, קטניות וכדומה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:46 • שקיעה: 6:18

יום שישי י"ח בתשרי תשפ"ו - ג' דחול המועד

שבת חול המועד

כאשר אחד מימי סוכות חל בשבת, תיקנו חכמים שלא ליטול לולב באותו יום, מחשש שקיום המצווה יגרום חלילה לחילול שבת, בכך שאדם שאינו יודע לנענע את הלולב כראוי ילך עם הלולב לאדם אחר שילמדנו, ויעבור על איסור הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים. לכן יש מיוצאי ספרד הנוהגים שלא לומר את ההושענות בשבת, וזאת מתוך חשש שאם יאמרו אותן בשבת, אנשים יתבלבלו וייטלו את הלולב בשבת כהרגלם בכל יום ליטול את הלולב בזמן אמירת ההושענות, ויבטלו את תקנת חכמים שלא ליטול לולב בשבת. יוצאי אשכנז וחלק מיוצאי ספרד נוהגים לומר את ההושענות בשבת ואינם חוששים שאמירתן תגרום לנטילת ארבעת המינים, מכיוון שאין מקיפים את הבימה בזמן אמירת ההושענות בשבת, ובכך ניכר שיום זה שונה משאר ימי החג.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:46 • שקיעה: 6:17

שבת קודש י"ט בתשרי תשפ"ו - שבת חוה"מ

לימוד תורה ותפילה בסוכה

מצווה ללמוד תורה בסוכה. הלומד בסוכה ואיכות לימודו נפגעת מכך, כגון שחם בסוכה או שיש בה רעש המקשה על הריכוז, רשאי ללמוד בבית, מכיוון שפגיעה באיכות הלימוד גורמת צער לנפשו של אדם, ואם אמרו שהמצטער צער הגוף פטור מהסוכה, כל שכן שהמצטער צער הנפש פטור ממנה.

הרוצה ללמוד בבית המדרש רשאי לעשות כן, מכיוון שבכל ימות השנה אדם יוצא מביתו והולך ללמוד בבית המדרש.

יש להתפלל את תפילות החג בבית הכנסת, מכיוון שהתפילה נשמעת יותר בבית הכנסת. וכשם שבכל ימות השנה אדם יוצא מביתו כדי להתפלל בבית הכנסת, כך גם בסוכות מותר לצאת מהסוכה כדי להתפלל בבית הכנסת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:47 • שקיעה: 6:16

יום ראשון כ' בתשרי תשפ"ו - ה' דחול המועד

הושענא רבה

היום האחרון של חול המועד נקרא 'הושענא רבה', כלומר 'הושענא הגדול', משום שביום זה מרבים באמירת התפילה הפותחת במילים "הושע נא". יום זה דומה ליום טוב, ויש בו קדושה יתרה, מכיוון שזהו היום שחותם את חג הסוכות, מסיימים להקריב בו את שבעים הפרים כנגד שבעים אומות העולם, ומתכפרים בו עוונותיהם של ישראל; כמו שאמרו חכמים: "אמר לו הקב"ה לאברהם, אם אין כפרה לבניך בראש השנה, תהיה להם כפרה ביום הכיפורים, ואם אין כפרה לבניך ביום הכיפורים, תהיה להם כפרה בהושענא רבה".

הושענא רבה הוא גם יום דין. בחג הסוכות נידונים על המים, כלומר נקבע בו כמה גשמים ירדו במשך השנה ובאילו מקומות, וחתומת הדין על המים היא בהושענא רבה, שהוא היום האחרון של חג סוכות. נוסף על כך, ביום זה מאשרים את חתימת הדין שנעשתה ביום הכיפורים, ולכן נוהגים ביום זה מקצת ממנהגי ימים נוראים.

לעילוי נשמת חיים בן שמואל יהודה וייס ז"ל
לעילוי נשמת גיטל בת חיים מרדכי וייס ז"ל
לעילוי נשמת מרים בת אלכסנדר ז"ל

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:47 • שקיעה: 16:14

יום שני כ"א בתשרי תשפ"ו - הושענא רבה

פירוק הסוכה והוצאת הרהיטים ממנה

אין לפרק את הסוכה בהושענא רבה, שמא יזדקקו לה במשך היום. ועוד שיש בזה ביזיון לסוכה, שנראה כאילו היא לטורח על האדם והוא רוצה להיפטר ממנה. מזמן מנחה קטנה, כלומר סביב השעה ארבע אחר הצהריים, אפשר להחזיר את הרהיטים והכלים שבסוכה לבית, מכיוון שניכר שהעברתם מהסוכה לבית היא לכבוד שמיני עצרת הקרב ובא, ואין בכך ביזיון לסוכה.

פרידה מהסוכה

יש הנוהגים להיפרד מהסוכה בהושענא רבה לפנות ערב באכילה ושתייה בסוכה, להראות את חביבות המצווה ואת הקושי להיפרד ממנה לשנה שלמה. בשעת הפרידה מהסוכה יש שנוהגים לומר: "יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו כשם שקיימתי וישבתי בסוכה זו כן אזכה לשנה הבאה לשבת בסוכת עורו של ליתן". ויש הנוהגים לנשק את הסוכה לחיבוב המצווה, ואשרי מי שעובד את ה' בשמחה.

לעילוי נשמת
יהודית אדה בת שמואל כהן ז"ל

זריחה: 6:37 • סוף זמן קריאת שמע: 8:46 • שקיעה: 13:6

יום שלישי כ"ב בתשרי תשפ"ו - שמחת תורה

שמיני עצרת

היום השמיני של חג סוכות הוא יום טוב, והוא נקרא שמיני עצרת, מכיוון שביום זה עוצרים מעשיית מלאכה. טעם נוסף לשם 'עצרת' הוא שעוצרים ביום זה את הפרידה מהדבקות בה' ומקדושת הימים המקודשים של ראשית השנה ומתייחדים עימו יום נוסף. כך אמרו חכמים: "משל למלך שזימן את בניו לסעודה לכך וכך ימים, כיון שהגיע זמנם להפטר ממנו, אמר בְּנֵי בִבְקֶשָׁה מִכֶּם, עִכְבוּ עִמִּי עוֹד יוֹם אֶחָד, קֶשֶׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם!"

שמיני עצרת מבטא את הקשר המיוחד בין הקב"ה לעם ישראל. בחג הסוכות מקריבים שבעים פרים כנגד שבעים אומות העולם, ובשמיני עצרת מקריבים פר אחד, כנגד ישראל. ואף שבעים הפרים הקרבים כנגד אומות העולם רבים יותר מהפר הקרב כנגד ישראל, אין ה' שמח אלא בפר היחיד של ישראל, מאהבתו את עמו. כך אמרו חכמים: "משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו: עשו לי סעודה גדולה. ליום אחרון אמר לאוהבו: עשה לי סעודה קטנה, כדי שאהנה ממך, שאין לי הנאה וקורת רוח בשל אלו, אלא בשלך".

לעילוי נשמת חנה שרה בת נפתלי אריה ז"ל
לעילוי נשמת מרדכי (מוטי) בן ציון ואסתר שמיר הי"ד

זריחה: 6:38 • סוף זמן קריאת שמע: 8:47 • שקיעה: 6:12

יום רביעי כ"ג בתשרי תשפ"ו - אסרו חג

אסרו חג

היום שלמוחרת שמיני עצרת נקרא 'אסרו חג', ונוהגים להרבות בו קצת באכילה ובשתייה. משמעות הביטוי 'אסרו חג' היא קשירת החג, ומקורו בפסוק בתהילים "אֶסְרוּ חַג בְּעֲבָתִים עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ". משמעו של פסוק זה הוא שיש לקשור את קורבן החג בחבלים עד להקרבתו על המזבח, אך חז"ל דרשו מפסוק זה שאפשר להיות קשור לחג גם ביום שלמוחרת החג, ולמשוך את ההארות הרוחניות שהיו בחג ליום הבא אחריו.

מאסרו חג עד ראש חודש חשוון אין אומרים תחנון, מכיוון שברוב ימי החודש עד אסרו חג לא אמרו תחנון, ומיעוט הימים הנותרים נגזרים אחרי הרוב.

להצלחת עם ישראל

זריחה: 6:39 • סוף זמן קריאת שמע: 8:48 • שקיעה: 6:11

יום חמישי כ"ד בתשרי תשפ"ו

מעלת השבת

בעזרת ה' נתחיל לעסוק בהלכות שבת קודש.

השבת מתנה טובה היא לישראל. חז"ל מלמדים אותנו כי שבת אינה מצווה רגילה, אלא היא מצווה השקולה כנגד כל המצוות כולן. חומרתה כה רבה עד שהמחלל שבת ועושה מלאכה בפרהסייה, כאילו כפר בכל התורה כולה, והוא נחשב כעובד עבודה זרה.

הסיבה למרכזיותה של מצוות השבת נעוצה במהותה. השבת אינה 'עוד מצווה', אלא היא מצווה שעניינה עדות על בריאת העולם על ידי הקדוש ברוך הוא. הידיעה שה' ברא את העולם היא הבסיס והשורש לכל עבודת ה'. כפי שמבאר המשנה ברורה בהקדמתו להלכות שבת: "ענין שבת הוא שורש האמונה לידע שהעולם הוא מחודש, וכיון שברא הכל הוא אדון על הכל, ואנחנו עבדיו ומחויבים לעשות רצונו, ולעבדו בכל גופינו ונשמותינו וממונינו כי הכל שלו. ולכן אמרו חז"ל שכל המשמר את השבת כאלו מקיים כל התורה, וכל המחלל השבת כאלו כפר בכל התורה כולה, כיוון שהשבת היא שורש האמונה".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:39 • סוף זמן קריאת שמע: 8:47 • שקיעה: 6:10

יום שישי כ"ה בתשרי תשפ"ו

הגדרת מלאכת מבשל

מלאכת מבשל היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. היא נעשתה במשכן בתהליך הפקת הצבע לצביעת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. לשם כך צריך היה לבשל את חומרי הגלם שמהם הפיקו את הצבע, ומכך למדו חכמים שבישול הוא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת.

מלאכת מבשל כוללת גם בישול דברים שאינם אוכל. לדוגמה, אסור להתיך מתכת, להמיס שעווה או זפת, ולאפות כלי חמר כדי להקשותם ולהופכם לכלי חרס, משום שפעולות אלו נחשבות לבישול. וכן אסור לחמם מים הספוגים בבגד, אף שהם אינם עומדים לשתייה. לכן אין להניח מגבת לחה על רדיאטור או על מרחם מים חמים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:40 • סוף זמן קריאת שמע: 8:48 • שקיעה: 6:09

שבת קודש כ"ו בתשרי תשפ"ו

שיעור החום הראוי לבשל

פעולת הבישול נעשית על ידי מקור חום, שמחמם את האוכל ומבשלו. כדי שתהליך הבישול יתרחש, מקור החום צריך להיות חם לפחות בשיעור חום שהיד סולדת בו, אם מקור החום אינו חם בשיעור זה, אין בכוחו לבשל.

חום שהיד סולדת בו הוא שיעור חום כזה שכאשר היד נוגעת בו, היא נרתעת לאחוריה. קשה לשער במדויק מהו חום שהיד סולדת בו, מכיוון שישנם אנשים רגישים לחום וידם סולדת כבר בחום מועט, וישנם שאינם רגישים כל כך וידם אינה סולדת אף בחום רב. למרות הקושי לדעת מהו השיעור המדויק של חום שהיד סולדת בו, ניתן לקבוע שחום של פחות מארבעים וחמש מעלות צלזיוס הוא בוודאי חום שהיד אינה סולדת בו, ואין בכוחו לבשל.

לכן סיר מרק שהורד מהאש והמרק שבו התקרר לפחות מארבעים וחמש מעלות, מותר לשים בתוכו תבלינים ומאכלים שאינם מבושלים, ואין חוששים שהם יתבשלו, מכיוון שאין בכוח חום שהיד אינה סולדת בו לבשל.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:41 • סוף זמן קריאת שמע: 8:48 • שקיעה: 6:07

יום ראשון כ"ז בתשרי תשפ"ו

חימום מאכל מבושל שהתקרר

כלל בדינו: אין בישול אחר בישול. כלומר, מאכל מוצק שהתבשל והתקרר מותר לחממו בשבת, ואין בכך איסור בישול. לדוגמה, אטריות מבושלות, שקדי מרק וקניידלך (כופתאות), מותר להכניסם לסיר מרק חם אף כאשר הם קרים. וכן מותר לחמם באמצעות פלטה של שבת אורז, תפוחי אדמה או עוף שהתבשלו והתקררו.

הטעם לכך שמותר לחמם תבשיל שהתקרר הוא שהשינוי שנועשה באוכל על ידי הבישול נשאר בו גם לאחר שהוא מתקרר, ולכן גם כשהוא קר הוא נחשב מבושל, וחימומו מחדש אינו נחשב בישול.

לרפואת אדל שרה בת מוריה
בתוך שאר חולי ישראל

לעילוי נשמת
יונה בת שלום ע"ה

זריחה: 6:42 • סוף זמן קריאת שמע: 8:49 • שקיעה: 6:06

יום שני כ"ח בתשרי תשפ"ו

חימום מאכל מבושל שנוספו לו רכיבים שאינם מבושלים

מאכל שהתבשל ולאחר בישולו הוסיפו לו רכיבים שלא התבשלו, אין לחממו בשבת, מכיוון שחימומו יבשל את הרכיבים שלא התבשלו. לדוגמה, תפוחי אדמה שהתבשלו ולאחר הבישול תיבלו אותם בשמן זית, אסור לחממם על גבי פלטה של שבת, משום שחימומם על גבי הפלטה יבשל את השמן שעדיין לא התבשל. וכן גרגירי חומוס שהתבשלו ולאחר הבישול הוסיפו להם פלפל שחור, אסור לחממם על גבי פלטה של שבת, מכיוון שחימומם יבשל את הפלפל השחור שעדיין לא התבשל.

לרפואת
רבקה בת אסתר חדווה
בתוך שאר חולי ישראל

זריחה: 6:42 • סוף זמן קריאת שמע: 8:49 • שקיעה: 6:05

יום שלישי כ"ט בתשרי תשפ"ו

חימום תבשיל שלא התבשל כל צורכו

מותר לחמם בשבת מאכל מוצק שהתבשל והתקרר, כיוון שאין בישול אחר בישול.

ההיתר לחמם מאכל מוצק שהתבשל והתקרר הוא רק כאשר המאכל התבשל כל צורכו, אך אם המאכל לא התבשל כל צורכו, אסור לחממו בשבת, מכיוון שהחימום מוסיף בו בישול. לכן אדם שהניח על הפלטה ביום שישי סיר חמין (צ'ולנט) שלא התבשל כל צורכו, והוריד את הסיר מהפלטה, אינו רשאי להחזיר את הסיר לפלטה, מכיוון שחום הפלטה יוסיף בו בישול. ואפילו אם רק פתח את מכסה הסיר, אין הוא רשאי להחזיר את המכסה על הסיר, מכיוון שהחזרת מכסה הסיר תזרז את בישול החמין.

לרפואת רות בת כתון
בתוך שאר חולי ישראל
ברכה והצלחה
למשפחת משה

זריחה: 6:43 • סוף זמן קריאת שמע: 8:49 • שקיעה: 6:04

יום רביעי' לי' בתשרי תשפ"ו - א' דראש חודש

מנהג הנשים שלא לעשות מלאכה בראש חודש

מותר לעשות מלאכה בראש חודש, אך הנשים נוהגות שלא לתפור ולסרוג בו, כדי שיהיה ניכר שראש חודש הוא יום קדוש ואין הוא כשאר ימי החול. ויש נשים מיוצאות ספרד שנוהגות שלא לעשות בו כל מלאכה, מלבד מלאכת אוכל נפש.

הטעם לכך שרק נשים נוהגות שלא לעשות מלאכה בראש חודש הוא ששנים-עשר ראשי החודשים היו צריכים להיות ימי חג, אך כאשר חטא עם ישראל בעגל ניטלו ממנו ימי חג אלו, ונשאר מהם רושם מועט לנשים, שכר על כך שהן לא חטאו בחטא העגל.

נשים העושות מלאכה בראש חודש כבכל יום, יש להן על מי לסמוך. מותר לנשים שנמנעות מעשיית מלאכה בראש חודש ללכת לעבודתן כהרגלן, מכיוון שהיעדרות מהעבודה כרוכה בהפסד כספי, ובמצב זה לא נהגו להימנע מעשיית מלאכה.

לרפואת רחל בת אסתר
בתוך שאר חולי ישראל

זריחה: 6:44 • סוף זמן קריאת שמע: 8:49 • שקיעה: 6:03

יום חמישי א' בחשוון תשפ"ו - ב' דראש חודש

כלי ראשון וכלי שני

כלי שהתחמם על גבי האש נקרא כלי ראשון, מכיוון שהוא ראשון ביחס לכלים שהתבשיל יעבור אליהם בהמשך, שלא התחממו ישירות מהאש. בכוחו של כלי ראשון לבשל גם לאחר שהוסר מהאש, לכן אסור לתת לתוכו מאכלים שלא התבשלו. לדוגמה, אסור להוסיף תבלינים לסיר מרק או לתבנית תפוחי אדמה שהורדו מהפלטה, מכיוון שהתבלינים יתבשלו בהם.

כלי שני הוא כלי שהעבירו אליו תבשיל מכלי ראשון. הוא נקרא כך מכיוון שאינו בא במגע ישיר עם האש, אלא הוא שני ביחס אליה. אין בכוח תבשיל חם הנתון בכלי שני לבשל מאכל שניתן לתוכו, מכיוון שדפנות הכלי קרות והן מקררות את התבשיל. לדוגמה, כוס שנתנו בה מים חמים ממחם חשמלי היא כלי שני, ואין בכוח המים הנמצאים בה לבשל מאכל שניתן לתוכם. לכן אם יש צורך לקרר את המים שבכוס, מותר להוסיף להם מעט מים קרים, ואין חוששים שהמים הקרים יתבשלו על ידי המים החמים, כיוון שכלי שני אינו מבשל.

אף על פי שבאופן כללי כלי שני אינו מבשל, ישנם מאכלים שמתבשלים גם בכלי שני. לכן לפני שנותנים מאכל בכלי שני יש לוודא שהוא אינו מהמאכלים שמתבשלים אף בכלי שני.

זריחה: 6:44 • סוף זמן קריאת שמע: 8:50 • שקיעה: 6:02

יום שישי ב' בחשוון תשפ"ו

חימום תבשיל שהתבשל במיקרוגל או בכירים אינדוקציה

למדנו שמותר לחמם בשבת מאכל מוצק שהתבשל והתקרר, מכיוון שאין בישול אחר בישול. תבשיל שהתבשל במיקרוגל, יש סוברים שאסור לחממו על פלטה בשבת, מכיוון שהבישול במיקרוגל אינו נעשה על ידי חום אש אלא על ידי קרינה, ואפשר שחימום התבשיל בחום אש, כלומר בגוף החימום של הפלטה, יוסיף באיכות בישולו. ויש סוברים שמותר לחממו באמצעות פלטה מכיוון שהוא מבושל כל צורכו. למעשה, מותר לחמם תבשיל שהתבשל במיקרוגל באמצעות פלטה, וזאת בתנאי שחימומו לא יוסיף באיכות בישולו; והוא הדין לתבשיל שהתבשל בכירים אינדוקציה, מותר לחממו באמצעות פלטה בתנאי שחימומו לא יוסיף באיכות בישולו.

לעילוי נשמת אמי מורתי
זלה שולמית בת משה מאיר ז"ל למשפחת חיים

זריחה: 6:45 • סוף זמן קריאת שמע: 8:49 • שקיעה: 6:01

שבת קודש ג' בחשוון תשפ"ו

בישול אחר בישול בנוזל

הראשונים נחלקו אם הכלל שאין בישול אחר בישול נאמר רק במאכלים מוצקים או גם במאכלים נוזליים. לדעת הרמב"ם, הכלל שאין בישול אחר בישול נאמר בין במאכלים מוצקים ובין במאכלים נוזליים, ולדעת הרא"ש, הכלל שאין בישול אחר בישול נאמר רק במאכלים מוצקים, אך במאכלים נוזליים יש בישול אחר בישול. לדוגמה, מרק שהתבשל והתקרר, לדעת הרמב"ם מותר לחממו באמצעות פלטה של שבת, ולדעת הרא"ש אסור לחממו באמצעות פלטה בשבת.

טעמו של הרא"ש, הסובר שבמאכל נוזלי יש בישול אחר בישול, הוא שבמאכל נוזלי חום המאכל הוא מרכיב משמעותי מאוד, וכאשר המאכל מתקרר מתבטל הבישול הראשון, וחימום המאכל מחדש נחשב בישול.

להלכה, אסור לחמם תבשיל נוזלי שהתקרר, ולכן אסור לחמם בשבת מים, מרק, רוטב פטריות וכיוצא בהם, שהתבשלו והתקררו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:46 • סוף זמן קריאת שמע: 8:50 • שקיעה: 6:00

יום ראשון ד' בחשוון תשפ"ו

נתינת סוכר במשקה חם

מותר לשים סוכר בכוס ולשפוך על הסוכר מים חמים ישירות מהמחם, מכיוון שבתהליך ייצור הסוכר מבשלים אותו, ואין בישול אחר בישול. ויש סוברים שאין לשפוך מים חמים ישירות מהמחם על הסוכר, מכיוון שהסוכר נמס מייד בשפיכת המים עליו ויש להחשיבו כדבר נוזלי, שיש בו בישול אחר בישול. וטוב לחשוש לדעה זו ולשפוך את המים מהמחם לתוך כוס ריקה, ולאחר מכן לשים את הסוכר בכוס.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:47 • סוף זמן קריאת שמע: 7:50 • שקיעה: 4:59

יום שני ה' בחשוון תשפ"ו

תבשיל מוצק שחימומו הופך אותו לנוזלי

למדנו שאסור לחמם תבשיל נוזלי שהתקרר מכיוון שיש בישול אחר בישול בלה, אך מותר לחמם תבשיל מוצק שהתקרר מכיוון שאין בישול אחר בישול בתבשיל יבש. מה דינו של תבשיל מוצק שחימומו יהפוך אותו לנוזלי, האם דינו כדבר מוצק או כנוזל? ההלכה היא שהוא נחשב כתבשיל מוצק ומותר לחממו בשבת, מכיוון שבזמן הנחתו על מקור החום הוא מוצק. לכן מותר לחמם שומן שהתבשל ונקרש, אף שהחימום יהפוך אותו לנוזלי, וכן מותר לחמם קרם שוקולד מבושל שהתקרר והתגבש, אף שהחימום יהפוך אותו לנוזלי.

דין זה נכון ליוצאי ספרד, אבל יוצאי אשכנז נמנעים מחימום תבשיל מוצק שחימומו יהפוך אותו לנוזלי, מחמת איסור 'נולד'. איסור נולד הוא האיסור לרסק דבר מוצק ולהופכו לנוזלי. הטעם לאיסור זה הוא שהפיכת דבר מוצק לנוזלי נחשבת יצירת ('הולדת') דבר חדש והיא דומה למלאכה. למנהג יוצאי ספרד רק ריסוק בידיים אסור, אך המסה בחום מותרת, ולכן מותר ליוצאי ספרד להניח שומן קרוש מבושל על הפלטה, אף שחום הפלטה ימיס אותו ויהפוך אותו לנוזלי. אך למנהג יוצאי אשכנז, לא רק ריסוק בידיים אסור אלא גם המסה בחום, ולכן אסור ליוצאי אשכנז להניח שומן קרוש על הפלטה, מכיוון שחום הפלטה ימיס אותו ויהפוך אותו לנוזלי.

זריחה: 5:48 • סוף זמן קריאת שמע: 7:51 • שקיעה: 4:58

יום שלישי ו' בחשוון תשפ"ו

תבשיל מוצק שחימומו הופך אותו לנוזלי

למדנו אתמול שיוצאי אשכנז נמנעים מחימום תבשיל מוצק שחימומו יהפוך אותו לנוזלי, מחמת איסור 'נולד', ולכן למנהגם אסור להניח על הפלטה תבנית ובה עוף שסביבו שומן קרוש, מכיוון שחום הפלטה ימיס את השומן ויהפוך אותו לנוזלי. אומנם אם כמות השומן הקרוש מועטה, מותר להפשירה לדעת כולם, מכיוון שאין לה חשיבות והפשרתה אינה נחשבת ליצירת דבר חדש. לכן גם למנהג יוצאי אשכנז, מותר להניח על הפלטה עוף שיש עליו מעט שומן קרוש.

האיסור ליוצאי אשכנז לחמם תבשיל מוצק ולהופכו לנוזלי נאמר רק בתבשיל שאין רגילים לאכול אותו בעודו מוצק, כגון שומן קרוש, אבל תבשיל מוצק שרגילים לאוכלו בעודו מוצק, כגון שוקולד שעבר בישול, מותר לחממו ולהופכו לנוזלי, מכיוון שהפיכתו לנוזלי אינה משנה אותו משמעותית ואינה נחשבת יצירת דבר חדש.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:48 • סוף זמן קריאת שמע: 7:51 • שקיעה: 4:57

יום רביעי ז' בחשוון תשפ"ו

אפייה אחר אפייה

כשם שאין בישול אחר בישול, כך אין אפייה אחר אפייה. כלומר דבר שנאפה והתקרר מותר לחממו בשבת, מכיוון שהשינוי שהאפייה עשתה באוכל נשאר בו גם לאחר שהיא התקררה, ולכן גם בעודו קר הוא נחשב אפוי, וחימומו המיוחד אינו נחשב אפייה. לדוגמה, מותר לחמם באמצעות פלטה של שבת חלות, עוגה ופשטידה, מכיוון שהן נאפו בערב שבת.

עשיית צנימים

יש סוברים שמותר לחמם באמצעות פלטה של שבת פרוסות לחם כדי לעשותן צנימים ('טוסטים'), מכיוון שפרוסות הלחם אפויות ואין אפייה אחר אפייה. ויש חולקים וסוברים שאסור לחמם פרוסות לחם באמצעות פלטה של שבת כדי לעשותן צנימים, מכיוון שטעם הצנים שונה משמעותית מטעם פרוסת לחם רגילה, וכן הלכה, אך מותר לחמם פרוסות לחם באמצעות פלטה של שבת אם הן יתקשו רק קצת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:49 • סוף זמן קריאת שמע: 7:51 • שקיעה: 4:56

יום חמישי ח' בחשוון תשפ"ו

בישול מאכל שלא התבשל כל צורכו

אסור לבשל בשבת מאכל שהתחיל להתבשל אך לא התבשל כל צורכו. מאכל שלא התבשל כל צורכו הוא מאכל שלא הגיע לרמת הבישול שרגילים לאוכלו בה. לכן אסור להניח בשבת על הפלטה תפוחי אדמה ועוף שלא הגיעו לרמת הבישול שרגילים לאוכלם, וכן אסור להניח בשבת על הפלטה חלה שנאפתה ולא הגיע לרמת האפייה שרגילים לאוכלה. ואפילו אם החלה בכללותה נאפתה כראוי אך חלקיה הפנימיים לא נאפו כראוי – אסור להניחה על הפלטה בשבת, מכיוון שחום הפלטה יאפה את חלקיה הפנימיים. וכן אסור להניח על הפלטה סיר שרוב התבשיל שבו התבשל כל צורכו ומעט ממנו לא התבשל כל צורכו, כגון סיר חמין שרוב מרכיביו התבשלו כראוי אך השעועית שבו לא התבשלה כראוי.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:50 • סוף זמן קריאת שמע: 7:51 • שקיעה: 4:55

יום שישי ט' בחשוון תשפ"ו

עשיית פעולה המסייעת לבישול

לא רק הנחת סיר על האש אסורה משום בישול, אלא גם כל פעולה המסייעת לבישול או מזרזת אותו. לדוגמה, הנחת מכסה על סיר שיש בו תבשיל חם שאינו מבושל כל צורכו אסורה, מכיוון שהיא מזרזת את הבישול. לכן אדם שפתח סיר חם ונוכח שהתבשיל שבסיר אינו מבושל כל צורכו, לא יכסה את הסיר, מכיוון שכיסוי הסיר יזרז את הבישול. וכן סיר המונח בקצה הפלטה והתבשיל שבו אינו מבושל כל צורכו, אין לקרבו למרכז הפלטה, מכיוון שמרכז הפלטה חם יותר מקצה הפלטה, וקירובו למרכז יזרז את בישולו. כמו כן סיר המונח על גבי הפלטה והתבשיל שבו אינו מבושל כל צורכו, אין להניח עליו כיסוי בד או שמיכה שישמרו על חום הסיר, מכיוון שהנחתם תסייע לבישול. לכן כדאי שכל התבשילים שמניחים בערב שבת על הפלטה יהיו מבושלים כל צורכם, שכן רגילים להזיז את הסירים המונחים על הפלטה ממקום למקום, להסיר את המכסה ולכסות מחדש, ואם התבשילים לא יהיו מבושלים כל צורכם, עלולים להיכשל באיסור.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:51 • סוף זמן קריאת שמע: 7:52 • שקיעה: 4:54

שבת קודש י' בחשוון תשפ"ו

הוספת בישול בתבשיל מבושל כל צרכו

תבשיל מבושל כל צרכו, כלומר תבשיל שהגיע לרמת בישול כזו שאדם רגיל אוכל אותו כמו שהוא, מותר להוסיף בבישולו גם אם תוספת הבישול תשביח אותו, מכיוון שהשבחת תבשיל מבושל כל צרכו אינה נחשבת בישול. לדוגמה: מותר לחמם בשבת סיר חמין (צ'ולנט) שמבושל כל צרכו. אך יש לשים לב שכל מרכיבי החמין מבושלים כל צורכם, מכיוון שאם מרכיב אחד אינו מבושל כל צרכו, כגון הבשר או השעועית, אסור לחמם את החמין בשבת, מכיוון שהחימום יבשל את המרכיב שאינו מבושל כל צרכו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:52 • סוף זמן קריאת שמע: 7:52 • שקיעה: 4:54

יום ראשון י"א בחשוון תשפ"ו

ערבוב תבשיל שאינו מבושל כל צורכו ('מגיס')

אסור לערבב תבשיל חם שאינו מבושל כל צורכו, מכיוון שערבוב התבשיל מפזר את חום התבשיל בכולו, ומזרז את בישולו. איסור זה נקרא 'מגיס' ופירושו 'מערבב', והוא חל גם אם הסיר אינו על האש, כל עוד הוא חם בשיעור חום שהיד סולדת בו. זאת מכיוון שכל עוד התבשיל חם, הוא מוסיף להתבשל מהחום שצבור בו.

מן התורה מותר לערבב תבשיל חם מבושל כל צורכו הנמצא על האש, מכיוון שאין בישול אחר בישול, אך חכמים אסרו לעשות זאת, מכיוון שאדם הרואה את חברו מערבב תבשיל המונח על האש עלול לחשוב שמותר לבשל בשבת, מכיוון שערבוב תבשיל הוא פעולה שרגילים לעשותה בתהליך הבישול.

כאשר התבשיל אינו מונח על האש והוא מבושל כל צורכו מותר לערבב אותו, מכיוון שערבובו במקום שאין רגילים לבשל בו אינו נראה פעולת בישול.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:52 • סוף זמן קריאת שמע: 7:52 • שקיעה: 4:53

יום שני י"ב בחשוון תשפ"ו

מלאכת מכה בפטיש

אחת משלושים ותשע המלאכות האסורות בשבת היא מלאכת מכה בפטיש. עניינה של מלאכה זו הוא השלמת יצירת כלי, והיא נקראת כך משום שלאחר שאומן שיוצר כלי מסיים ליצור את עיקר הכלי, הוא מיישר בעזרת הכאות פטיש קלות את העקמומיות הקטנות שנותרו בו, ובכך הוא גומר את המלאכה.

מלאכת מכה בפטיש כוללת כל גמר מלאכה, גם אם לא נעשה בפטיש, כגון שיוף והחלקה של הכלי, או הטבעת צורה או קישוט המייפים אותו. אפילו פעולות קלות שאינן חשובות מצד עצמן, אם על ידן מסתיימת יצירת הכלי – הן הופכות למשמעותיות ואסורות משום מלאכת מכה בפטיש. לדוגמה, אסור להפריד דפי ספר שלא נחתכו כראוי בבית הדפוס, אסור להשחיל שרוך בנעל חדשה שמעולם לא הושחל בה שרוך, ואסור לקפל קרטון בקפלים הייעודיים וליצור ממנו קופסה או ארגז.

לעילוי נשמת
הבחור אביה יהושע גולדברג ז"ל
בן ישראל ורונית יבדל"א

זריחה: 5:53 • סוף זמן קריאת שמע: 7:53 • שקיעה: 4:52

יום שלישי י"ג בחשוון תשפ"ו

מלאכת מכה בפטיש בדבר שעומד לשימוש חד פעמי

מלאכת מכה בפטיש שייכת גם בדבר שעומד לשימוש חד פעמי. לדוגמה, אסור ליטול חתיכת עץ ולשבור ממנה קיסם לשיניים, אף שהשימוש בקיסם הוא חד פעמי. וכן אסור לחתוך נייר כסף, מפת ניילון, נייר טואלט, חוט דנטלי וכיוצא באלו, מכיוון שפעולת החיתוך מתאימה אותם לשימוש הרצוי ומשלימה בזה את הכשרתם.

קיפולי נייר ומפיות שולחן

כלי חלש ורעוע נחשב כלי לעניין מלאכת מכה בפטיש. לכן אסור להכין בשבת כלים מקיפולי נייר, כגון קופסה, אונייה, כובע וכיוצא באלו. וכן אסור לקפל מפיות שולחן בצורה מיוחדת, מכיוון שהצורה הנאה שמתקבלת נחשבת יצירה משמעותית. אך מותר לקפל מפיות קיפול פשוט שאינו יוצר צורה מיוחדת בעלת משמעות, מכיוון שאין בכך כל יצירה. ויש הסוברים שמותר לקפל מפיות שולחן בצורה מיוחדת מכיוון שהצורה הנאה שמתקבלת קיימת רק לזמן קצר ואין לה חשיבות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:54 • סוף זמן קריאת שמע: 7:53 • שקיעה: 4:51

יום רביעי י"ד בחשוון תשפ"ו

תיקון כלי שהתקלקל

תיקון כלי שהתקלקל אסור משום מלאכת מכה בפטיש, מכיוון שכלי מקולקל אינו שלם, ותיקונו נחשב לגמר יצירתו. לכן אין ליישר מזלג או כפית שהתעקמו, אפילו עיקום קל, וכן אסור ליישר משקפיים שהתעקמו.

ניפוח כדור שיצא ממנו אוויר

אסור לנפח כדור שיצא ממנו אוויר, מכיוון שהניפוח מתקן אותו ומשלים את צורתו. אך מותר לנפח כדור ים או מזרן ים, מכיוון שדרך השימוש הרגילה בהם היא לנפחם, להוציא את האוויר מהם בסיום השימוש ולשוב ולנפחם לקראת שימוש נוסף.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:55 • סוף זמן קריאת שמע: 7:53 • שקיעה: 4:50

יום חמישי ט"ו בחשוון תשפ"ו

תיקון כלי שהתקלקל קלוקל קל

למדנו אתמול שתיקון כלי שהתקלקל אסור משום מלאכת מכה בפטיש, מכיוון שכלי מקולקל אינו שלם, ותיקונו נחשב לגמר יצירתו. לכן אין ליישר מזלג או כפית שהתעקמו, אפילו עיקום קל, וכן אסור ליישר משקפיים שהתעקמו. אומנם קלוקל קל שרגיל לקרות מדי פעם ואפשר לתקנו בקלות אינו פוגם בשלמות הכלי, ותיקונו אינו נחשב לגמר מלאכה. לכן מותר ליישר כוס חד-פעמית, בקבוק פלסטיק, או מגבעת, שהתקמטו.

חוט שנתקע ברוכסן ומונע ממנו להיפתח או להיסגר, מותר להוציאו בשבת, מכיוון שאין זה קלוקל ברוכסן עצמו, אלא הסרת דבר חיצוני שמפריע לשימוש בו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:56 • סוף זמן קריאת שמע: 7:53 • שקיעה: 4:50

יום שישי ט"ז בחשוון תשכ"ו

השמעת קול באמצעות כלי נגינה בשבת

חכמים אסרו לנגן – או להשמיע קול – בכלי נגינה בשבת מחשש שהכלי יתקלקל והאדם יתקן אותו ויעבור על מלאכת מכה בפטיש. משום כך, אסור לחלל בחלילית, לתופף על דרבוקה, ולהכות במצלתיים, אף אם הכוונה אינה לשם ניגון אלא כדי להעיר אדם משנתו.

כלים שעשויים להשמיע קול נעימה או קול שמחה נחשבים לענייני זה ככלי נגינה ואסור להשמיע בהם קול בשבת. לכן אסור להשמיע קול באמצעות פעמון רוח, פעמון רגיל, צפצפה ומשרוקית.

לרפואת חיה בלומה בת פנינה
בתוך שאר חולי ישראל

זריחה: 5:57 • סוף זמן קריאת שמע: 7:54 • שקיעה: 4:49

שבת קודש י"ז בחשוון תשכ"ו

השמעת קול באמצעות איברי הגוף או באמצעות חפצים

למדנו אתמול שחכמים אסרו להשמיע קול בכלי נגינה בשבת מחשש שהכלי יתקלקל והאדם יתקן אותו ויעבור על מלאכת מכה בפטיש. נוסף על כך אסרו חכמים להשמיע קול באמצעות חפצים שאינם מיועדים להשמעת קול או באמצעות איברי הגוף, כאשר מטרת ההשמעה היא להפיק צליל נעים, ליצור קצב, או ללוות שירה, וזאת מחשש שאדם ייצור כלי לשם כך. לדוגמה, אסור להכות במזלג על כוס, להכות ביד על שולחן, לרקוע ברגל או למחוא כפיים, כדי ליצור קצב או כדי ללוות שירה.

ההבדל בין איסור השמעת קול בכלים שמיועדים להשמעת קול לאיסור השמעת קול בכלים שאינם מיועדים לכך הוא שבכלים שאינם מיועדים להשמעת קול האיסור קיים רק כאשר מטרת השמעת הקול היא ליצור קצב, ללוות שירה או להפיק צליל נעים. לעומת זאת בכלים שמיועדים להשמעת קול האיסור חל בכל מצב. לכן מותר לדפוק על שולחן ביד או בכוס כדי להשתיק את המסובים, מכיוון שמטרת ההקשה היא השגת שקט, ולא יצירת קצב או ליווי לשירה. אך אסור להכות על דרבוקה אף אם המטרה היא להעיר אדם משנתו, מכיוון שדרבוקה היא כלי נגינה, והשמעת קול על ידי כלי נגינה אסורה בכל מקרה.

זריחה: 5:58 • סוף זמן קריאת שמע: 7:55 • שקיעה: 4:48

יום ראשון י"ח בחשוון תשפ"ו

מחיאת כפיים בשינוי בשבת

למדנו אתמול שאסור למחוא כפיים בשבת. עם זאת, מותר למחוא כפיים באופן שונה מהרגיל בימי חול, כגון על ידי הכאת כף היד על גב היד השנייה או על ידי סגירת אחת הידיים לאגרוף והכאה עליה ביד השנייה. הטעם לכך הוא שהצורך למחוא כפיים בשינוי מזכיר את השבת, ואין חשש שאדם המוחא כפיים כך ישכח את השבת ויתקן בטעות כלי נגינה.

ריקוד בשבת

חכמים אסרו לרקוד בשבת, מכיוון שפעמים רבות מלווים ריקודים בנגינה בכלי נגינה, והם חששו שאדם ייצור כלי נגינה כדי ללוות את הריקוד בניגון הגדרת ריקוד היא תנועה שבה יש רגע שבו שתי הרגליים מורמות מן הקרקע בו-זמנית. אך תנועה שבה אחת הרגליים נותרת על הקרקע בכל עת, אינה נחשבת לריקוד, והיא מותרת.

לעילוי נשמת אוריה בן דוד וריטה מש הי"ד
נפל בעזה ב"ח מרחשוון תשפ"ד

"ככל שתתחזק הכרת הטוב, תתחזק גם ההכרה בחובה
להיות טוב, ולהוסיף טוב בעולם" (אוריה)

זריחה: 5:58 • סוף זמן קריאת שמע: 7:55 • שקיעה: 4:47

יום שני י"ט בחשוון תשכ"ו

הפרשת תרומות ומעשרות בשבת

אסור להפריש תרומות ומעשרות בשבת, מכיוון שפעולה זו דומה לתיקון כלי, שכן פירות שלא הופרשו מהם תרומות ומעשרות אסורים באכילה, וההפרשה מתקנת אותם ומתירה אותם באכילה. בדומה לכך אסור להפריש חלה בשבת מכיוון שגם פעולה זו דומה לתיקון כלי, שכן לחם שלא הופרשה ממנו חלה אסור באכילה, וההפרשה מתקנת אותו ומתירה אותו באכילה. לכן אם התברר במהלך השבת שלא הפרישו חלה מהחלות של שבת, לא ניתן לאכול מהן ואסור לטלטל אותן, מכיוון שדבר שאינו ראוי לאכילה נחשב מוקצה בשבת.

לעילוי נשמת

דוד שלום לוביש בן ישעיהו משה ז"ל

זריחה: 5:59 • סוף זמן קריאת שמע: 7:56 • שקיעה: 4:47

יום שלישי כ' בחשוון תשפ"ו

קיפול בגדים

חכמים אסרו לקפל בגד לפי קפליו המקוריים מכיוון שקיפול זה דומה לתיקון כלי, שכן הוא מיישר את הקמטים שבבגד. כאשר בגד מקופל בקפלים המקוריים שלו, סיבי הבד מסתדרים מחדש בהתאם למבנה הטבעי שלהם, והדבר מסייע להחלקה של הקמטים בבגד.

מותר לקפל בגד שלא לפי קפליו המקוריים, וכן מותר לקפל בגד שסימני הקיפול אינם ניכרים בו, כגון סוודר, שמיכה, מגבת, גופייה וגרביים, מכיוון שבקיפולים אלו אין כל תיקון.

קיפול טלית

אסור לקפל טלית לפי קפליה. אומנם רבים נוהגים להקל בכך, והם סומכים על הפוסקים שמתירים לעשות זאת, מכיוון שיש ראשונים הסוברים שקיפול בגדים אינו נחשב לתיקון, ובמקום מצווה, כגון במקרה זה, שהשארית הטלית ללא קיפול תגרום לה להתקמט ותפגע בְּנוֹיָה, סומכים על דבריהם.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:00 • סוף זמן קריאת שמע: 7:56 • שקיעה: 4:46

יום רביעי כ"א בחשוון תשפ"ו

מלאכת בונה

מלאכת בונה היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן בהעמדת קרשי המשכן ונתינתם באדנים.

מלאכת בונה כוללת לא רק בניית מבנה או חלק ממנו אלא גם הוספת דבר למבנה קיים או תיקונו. לדוגמה, חיבור ברז לקיר, חיבור מתלה לקיר (אף על ידי ואקום), הברגת נורה לבית מנורה, חיזוק בורג של ידית שהתרופף, הידוק מסננת של ברז שהתרופפה, נעיצת מסמר בקיר, סתימת חור בקיר – כל אלו אסורים משום מלאכת בונה.

גם הכשרת קרקע לדירה או לשימוש אחר כלולה במלאכת בונה. לדוגמה, אסור ליישר קרקע לצורך בנייה או כדי שיהיה נוח להשתמש בה. לכן אדם שבנה את סוכתו על גבי אדמה ייזהר שלא ליישר את האדמה בשבת. וכן חיילים השוהים בשבת בשטח, או נערים השוהים במחנה קיץ ביער ייזהרו שלא ליישר את הקרקע בשבת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:01 • סוף זמן קריאת שמע: 7:56 • שקיעה: 4:45

יום חמישי כ"ב בחשוון תשפ"ו

הוספת דבר למבנה מבלי לחברו

הוספת דבר למבנה מבלי לחברו גם היא אסורה. לדוגמה, אסור להכניס חלון הזה לתוך מסילתו, אף שהחלון אינו מחובר למסילה. כמו כן אסור לחבר דלת למבנה על ידי הכנסת צירי הדלת לתוך צירי המזוזה, אף שצירי הדלת אינם מחוברים לצירי המזוזה אלא מונחים בתוכם. וכן אסור להניח מדף בארון המחובר לקיר גם אם המדף אינו מחובר לארון אלא מונח על גבי ווים.

הוספת דבר למבנה מבלי לחברו אסורה גם כאשר הוא מונח בצורה לא יציבה והוא עתיד לזוז ממקומו. לדוגמה, מרצפת שזזה ממקומה, אסור להחזירה למקומה גם אם היא מונחת בצורה לא יציבה ועשויה לזוז ממקומה שוב. וכן מרצפת קיר קטנה ('פאנל') שנפלה, אסור להחזירה למקומה, אף שהיא עשויה ליפול שוב.

לעילוי נשמת
אהובה בת אלעזר ז"ל

זריחה: 6:02 • סוף זמן קריאת שמע: 7:56 • שקיעה: 4:45

יום שישי כ"ג בחשוון תשפ"ו

החזרת ידית שנפלה

ידית של דלת שנפלה, אסור להחזירה אף אם אין מחברים אותה בעזרת ברגים, מכיוון שאסור לחבר דבר למבנה גם אם החיבור הוא חלש ורופף. מלבד האיסור לחבר את הידית אסור גם לטלטל אותה, מחשש שאדם יחבר אותה לדלת. לכן אם יש צורך לקחת את הידית מהמקום כדי שלא תאבד אסור לקחתה ביד, אך מותר לדחוף אותה הצידה ברגל.

אם יש צורך לפתוח דלת שהידית שלה נפלה, מותר לפותחה בעזרת סכין, ידית של כף או מברג. ואף שמברג הוא מוקצה, מותר לפתוח באמצעותו את הדלת, מכיוון שמברג נחשב כלי שמלאכתו לאיסור, ומותר להשתמש בכלי שמלאכתו לאיסור לעשיית פעולה המותרת בשבת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:02 • סוף זמן קריאת שמע: 7:57 • שקיעה: 4:44

שבת קודש כ"ד בחשוון תשפ"ו

בנייה בכלים

מלאכת בונה שייכת גם בכלים, אך יש הבדל בין בנייה בקרקע לבנייה בכלים. בבנייה בקרקע חיבור דבר לקרקע או למבנה אסור גם אם החיבור חלש, אך בבנייה בכלים רק חיבור חזק אסור, אך חיבור חלש אינו נחשב בנייה והוא מותר. לדוגמה, אסור להדק בורג שמחבר את לוח השולחן לרגלי השולחן, מכיוון שזהו חיבור חזק. וכן אסור לחבר חלקי בובה שהתפרקו, כגון יד או רגל, על ידי דחיפתם בכוח לגוף הבובה, או לדחוף בכוח גומיות – המונעות רעש בשעת הזזת הכיסא – לרגלי הכיסא, מכיוון שהחיבור שנוצר עקב פעולות אלו הוא חיבור חזק. אך מותר להאריך שולחן אוכל נפתח על ידי הוספת לוחות עץ ייעודיים להגדלת השולחן, מכיוון שלוחות העץ אינם מחוברים לשולחן בחוזקה וניתן לפרקם בקלות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:03 • סוף זמן קריאת שמע: 7:57 • שקיעה: 4:44

יום ראשון כ"ה בחשוון תשפ"ו

חיבור חלש של דבר שרגילים לחברו בחוזק

למדנו אתמול שבבנייה בכלים רק חיבור חזק אסור, אך חיבור חלש אינו נחשב בנייה והוא מותר. עם זאת, דבר שרגילים לחבר בחוזק, אסור לחברו אף בצורה רפויה, מחשש שאדם יחבר אותו בחוזק כפי שהוא רגיל בדרך כלל. לדוגמה, אסור לחבר מקל של מטאטא למטאטא באופן רפוי, מכיוון שרגילים לחברו בחוזק. וכן אסור לחבר עדשת משקפיים שיצאה ממקומה עקב התרופפות הבורג, גם אם מחברים אותה בצורה רפויה, מכיוון שיש חשש שהיא תחובר בחוזק, שכן הדרך הרגילה לחבר עדשת משקפיים היא בחיבור חזק. אך מותר לחבר עדשת משקפיים שיצאה ממקומה עקב התרחבות המסגרת אם המסגרת התרחבה בצורה כזו שלא ניתן לחבר את העדשה בחוזקה, מכיוון שבמצב זה אין חשש שהעדשה תחובר בחוזקה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:04 • סוף זמן קריאת שמע: 7:58 • שקיעה: 4:43

יום שני כ"ו בחשוון תשפ"ו

חלקים העומדים לפירוק והרכבה לעיתים קרובות

מותר לחבר חלק לכלי אם הוא מיועד לפירוק והרכבה לעיתים קרובות וניתן לחברו ולפרקו בקלות. לדוגמה, מותר לחבר מגש אוכל לכיסא תינוק ולעגלת תינוק, מותר לחבר "סל-קל" לעגלה, ומותר לפרק מושב של עגלת תינוק ולחברו חזרה, אם רגילים לחברם ולפרקם לעיתים קרובות.

שינוי גובהו של סטנדר

סטנדר שאפשר להגביהו או להנמיכו לפי הצורך בעזרת ברגים, מותר להגביהו ולהנמיכו על ידי שחרור הברגים והידוקם חזרה, גם אם לא עושים זאת לעיתים קרובות, מכיוון שהסטנדר בנוי כך שחלקיו מחוברים זה לזה תמיד ואפשר להשתמש בו גם כשהוא גבוה וגם כשהוא נמוך. לכן, שינוי גובהו אינו נחשב בנייה, אלא שימוש רגיל.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:05 • סוף זמן קריאת שמע: 7:59 • שקיעה: 4:43

יום שלישי כ"ז בחשוון תשפ"ו

כלים מתקפלים

כשם שמותר לפתוח ולסגור דלת בשבת, כך גם מותר לפתוח ולקפל כלים שמתקפלים בעזרת צירים, כגון שולחן מתקפל, מיטה מתקפלת, עגלת תינוק, וכדומה, מכיוון שכלים אלו נחשבים בנויים גם כאשר הם מקופלים, לכן פתיחתם וקיפולם נחשבים שימוש בכלי ולא בנייה.

משחקי הרכבה

אבני לגו, יש סוברים שמותר לחברן זו לזו, מכיוון שהן מיועדות לפירוק והרכבה, ועוד שהחיבור ביניהן אינו חיבור חזק. ויש חולקים וסוברים שאסור לחברן זו לזו מכיוון שהחיבור ביניהן חזק. ואף שאבני לגו מיועדות לפירוק והרכבה, ההיתר לחבר חלקים העומדים לפירוק והרכבה נאמר בחיבור שיוצר אותה צורה, אך לא בחיבור שיוצר צורות שונות, ובאבני לגו רגילים ליצור צורות שונות. למעשה, מותר לחבר אבני לגו זו לזו, אך יש לפרקן בו ביום.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:06 • סוף זמן קריאת שמע: 7:59 • שקיעה: 4:42

יום רביעי כ"ח בחשוון תשפ"ו

יישור קרקע וטאטוא

למדנו שאסור ליישר קרקע לצורך בנייה או כדי שיהיה נוח להשתמש בה. לכן אדם שבזמן נדבק בנעלו לא ישפשף את הנעל בקרקע שאינה מרוצפת כדי להסיר את הבוץ, מחשש שיעשה זאת במקום שיש בו גומה ויישר את פני הקרקע תוך כדי השפשוף. כמו כן אסור לטאטא בשבת קרקע שאינה מרוצפת, שמא תוך כדי הטאטוא יראה אדם גומה, ימלא אותה ויישר אותה, ויעבור בכך על איסור בונה. אך מותר לטאטא קרקע מרוצפת, מכיוון שבקרקע מרוצפת אין גומות, ואין חשש שאדם ייישר את הקרקע תוך כדי הטאטוא

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:07 • סוף זמן קריאת שמע: 8:00 • שקיעה: 4:42

יום חמישי כ"ט בחשוון תשפ"ו

שטיפת רצפה

אסור לשטוף קרקע מרוצפת מחשש שאדם יטעה וישטוף מקום שאינו מרוצף, ותוך כדי השטיפה יישר את הקרקע. ואף שמותר לטאטא קרקע מרוצפת בשבת, בשטיפה החמירו חכמים יותר מאשר בטאטוא, מכיוון ששטיפה אינה נחוצה כטאטוא. אומנם כאשר הרצפה התלכלכה מאוד מותר לשוטפה בשבת, מכיוון שחכמים לא גזרו את איסור השטיפה במקום שיש בכך צורך גדול. וכן מותר לשטוף לכלוך נקודתי, כגון קפה שנושף, משום שאיסור חכמים על שטיפת רצפה חל רק על שטח רחב, כפי שנהוג לשטוף בדרך כלל, ולא על שטח קטן.

מים שנושפכו על קרקע מרוצפת מותר לגורפם בשבת, ואין הדבר נחשב לשטיפה, מכיוון שהמים לא ניתנו על הרצפה לשם שטיפתה.

במצבים שבהם מותר לשטוף רצפה, אין לעשות זאת עם סמרטוט, מפני ששטיפה עם סמרטוט גורמת לסחיתות הסמרטוט, ואסור לסחוט בשבת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:08 • סוף זמן קריאת שמע: 8:00 • שקיעה: 4:41

יום שישי א' בכסלו תשפ"ו - ראש חודש

תקנת ימי החנוכה

בפתיחת הלכות חנוכה, מבאר הרמב"ם את עניינם של ימי החנוכה, וכך הוא כותב: "בבית שני גזרו מלכי יוון גזרות על ישראל, ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות, ופגעו בבנותיהם ובממונם, ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהרות, והצרו מאוד לישראל ולחצום לחץ גדול. עד שריחם עליהם אלוקי אבותינו והושיעם מידם והצילם, וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם. והעמידו מלך מן הכהנים, וחזרה מלכות לישראל יותר ממאתיים שנה עד החורבן.

וכשגברו ישראל על אויביהם ואָבָדוּם, בחמישה ועשרים בחודש כסלו היה, ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פך אחד, ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, והדליקו ממנו את נרות המנורה שמונה ימים, עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור.

ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת הימים האלו ימי שמחה והלל, ומדליקין בהם הנרות בערב על פתחי הבתים להראות ולגלות הנס, ואין מספידים בהם ואין מתענים בהם".

כפי שמבואר ברמב"ם, שתי מצוות תיקנו חכמים בחנוכה: להדליק נרות ולומר הלל; ושני איסורים אסרו: להתענות (לצום) ולהספיד. בעזרת ה' בימים הבאים נעסוק בעניינים אלו.

זריחה: 6:09 • סוף זמן קריאת שמע: 8:01 • שקיעה: 4:41

שבת קודש ב' בכסלו תשפ"ו

אמירת "על הניסים" בתפילה

תיקנו חכמים לומר בחנוכה בתפילה ובברכת המזון את תפילת "על הניסים", שמתואר בה בקצרה נס הניצחון במלחמה, וגם נס פך השמן רמוז בה. בתפילה אומרים "על הניסים" בברכת "מודים", ובברכת המזון אומרים "על הניסים" בברכת "נודה לך". תפילת "על הניסים" נאמרת דווקא בברכות אלו, משום שהן עוסקות בהודאה, ועניינה של תפילת "על הניסים" הוא הודאה. בברכת מעין שלוש אין חלק מיוחד להודאה, ולכן אין מזכירים את חנוכה בברכה זו.

מכיוון שחג החנוכה אינו חג מהתורה, הזכרת "על הניסים" בתפילה אינה חשובה עד כדי כך שייצטרכו לחזור על ברכה כדי להשלימה. לכן אדם ששכח לומר "על הניסים" ושם לב לכך תוך כדי ברכת "מודים", קודם שאמר את שם ה' שבחתימת הברכה, כלומר קודם אמירת שם ה' במשפט "ברוך אתה ה' הטוב שמך ולך נאה להודות", יחזור למקום שטעה ויאמר "על הניסים". אך אם הוא שם לב לכך אחרי שאמר את שם ה' שבחתימת ברכת "מודים", לא יחזור ויאמר "על הניסים", אלא ימשיך בתפילתו כרגיל. במקרה זה טוב לומר בסוף התפילה לאחר "אלוקי נצור", לפני "יהיו לרצון": "הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מתתיהו בן יוחנן וכו'".

זריחה: 6:10 • סוף זמן קריאת שמע: 8:01 • שקיעה: 4:41

יום ראשון ג' בכסלו תשפ"ו

תענית בחנוכה

אסור להתענות בחנוכה, מכיוון שימי החנוכה הם ימי שמחה, והתענית פוגעת בשמחה. לכן חתן או כלה יוצאי אשכנז הנוהגים להתענות ביום חתונתם, לא יתענו כאשר יום חתונתם חל בחנוכה. וכן הנוהגים להתענות ביום פטירת הוריהם, לא יתענו כאשר יום הפטירה חל בחנוכה.

אמירת וידוי, תחנון ו"למנצח" בחנוכה

אין אומרים וידוי ותחנון בחנוכה, וכן אין אומרים את מזמור "לְמַנְצֵחַ וכו' יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה" שקודם ל"ובא לציון", שכן ימי חנוכה הם ימי שמחה והלל, ולא ימי צרה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:10 • סוף זמן קריאת שמע: 8:02 • שקיעה: 4:40

יום שני ד' בכסלו תשפ"ו

הלל בימות החנוכה

בכל יום מימי החנוכה אומרים הלל שלם בברכה. אין מסתפקים באמירת הלל פעם אחת, מכיוון שנס פך השמן התחדש בכל יום, ולכן אומרים בכל יום הלל, על הנס שאירע באותו יום.

נשים פטורות מאמירת הלל בחנוכה, מכיוון שזו מצווה התלויה בזמן. אך טוב שגם הן תאמרנה הלל בחנוכה.

לדעת הרמב"ם ועוד ראשונים, אישה המקיימת מצווה התלויה בזמן אינה רשאית לברך לפני קיום המצווה, מכיוון שנוסח הברכה הוא: "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו", והיא אינה מצווה. כדעה זו פסק מרן השלחן ערוך, וכן נוהגות יוצאות ספרד. לכן אישה יוצאת ספרד האומרת הלל בחנוכה, לא תברך על ההלל. אך לדעת רבנו תם ועוד ראשונים, אישה המקיימת מצווה התלויה בזמן צריכה לברך לפני קיום המצווה, והיא יכולה לומר "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו", מכיוון שעם ישראל בכללו הצטווה בכך, והנשים הן חלק מעם ישראל. כדעה זו פסק הרמ"א, וכן נוהגות יוצאות אשכנז. לכן אישה יוצאת אשכנז האומרת הלל בחנוכה, תברך על ההלל.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:11 • סוף זמן קריאת שמע: 8:02 • שקיעה: 4:40

יום שלישי ה' בכסלו תשפ"ו

סעודות בחג החנוכה

אף שאסור להתענות בחנוכה, אין חובה לעשות סעודה בחנוכה, ודי לאכול במשך היום אכילה קלה או לשתות מים. ואף שבפורים יש מצווה לעשות סעודה, בחנוכה לא תיקנו חכמים לעשות כן, מכיוון שדרך ההודאה על הישועה מותאמת לגזרה שממנה נושענו. בפורים הגזרה הייתה על הגוף, "להשמיד להרוג ולאבד", ולכן ההודאה על הנס היא בסעודה, המשמחת את הגוף. אך בחנוכה הגזרה הייתה על הרוח, "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך", ולכן ההודאה היא רוחנית – בהלל ובתפילת "על הניסים".

אומנם רבים נוהגים לעשות סעודות בחנוכה לכבוד החג, מכיוון שיש פוסקים שסוברים שגם בחנוכה יש מצווה לעשות סעודה. ואף שאין הלכה כדבריהם וסעודות אלו נחשבות סעודות רשות, נוהגים לומר בהן דברי תורה וזמירות ותשבחות, ועל ידי זה הסעודה נחשבת סעודת מצווה.

לעילוי נשמת רחל בת רג'ינה ז"ל
נלב"ע ה' כסליו תשפ"ה

זריחה: 6:12 • סוף זמן קריאת שמע: 8:03 • שקיעה: 4:40

יום רביעי ו' בכסלו תשפ"ו

אכילת מאכלי חלב בחנוכה

יש הנוהגים לאכול בחנוכה מאכלי חלב, זכר לנס שנעשה על ידי יהודית, בתו של יוחנן כהן גדול, שהאכילה את ראש האויבים גבינה כדי שיצמא, ואחר כך השקתה אותו יין עד שהשתכר ונרדם. כשהיה מוטל לפניו חסר אונים, התמלאה יהודית גבורה וכתרה את ראשו; וכשראו החיילים שגיבורם מת, ברחו. ונהגו להזכיר את החסד והישועה שהביא ה' לעם ישראל על ידי מעשה יהודית, על ידי אכילת מאכלי חלב. וכן נוהגים לאכול סופגניות ולביבות מטוגנות בשמן, זכר לנס שנעשה בשמן.

טוב ללבוש בחנוכה בגדים מכובדים לכבוד החג.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:13 • סוף זמן קריאת שמע: 8:03 • שקיעה: 4:40

יום חמישי ז' בכסלו תשפ"ו

הספד ועלייה לקבר בימי חנוכה

אסור להספיד בחנוכה, כיוון שהספד מעורר צער ובכי ופוגע בשמחת החג. אך דיני אבלות נוהגים בחנוכה, וכן מנחמים אבלים בחנוכה.

יש מיוצאי ספרד שנוהגים שלא לעלות לקבר בסיום השבעה, בסיום השלושים או ביום השנה היוצאים בימי החנוכה, כדי שלא להגיע לידי צער ובכי, אלא עולים לקבר לפני חנוכה או לאחריו. ומנהג יוצאי אשכנז וחלק מיוצאי ספרד לעלות לקבר בחנוכה.

מותר לפקוד קברי צדיקים בחנוכה, מכיוון שהדבר אינו מעורר צער ובכי.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:14 • סוף זמן קריאת שמע: 8:03 • שקיעה: 4:40

יום שישי ח' בכסלו תשפ"ו

נוכחות בני הבית בהדלקת נרות חנוכה

ראוי שכל בני הבית יהיו נוכחים בשעת הדלקת הנרות, כדי להרבות בפרסום הנס, וכדי שכל בני הבית ישמעו את אבי המשפחה מברך את ברכת "שעשה ניסים", ויצאו בזה ידי חובה.

יציאת הבעל ידי חובה בהדלקת אשתו

אישה יכולה להדליק נרות חנוכה ולהוציא את בעלה ידי חובה, אך ראוי שהבעל יקיים את המצווה בעצמו, ולא יצא בהדלקת אשתו, מכיוון ש'מצווה בו יותר מבשלוcho'. לכן, אדם שנמצא בדרך כלל בעבודה בזמן הדלקת הנרות, ישתדל מאוד לשוב הביתה מוקדם מהרגיל, כדי להדליק את הנרות בעצמו, ולא יסמוך על הדלקת אשתו. וכן מי שעוסק בתורה, ובדרך כלל מאחר לחזור לביתו, יזדרז לשוב לביתו כדי לקיים את מצוות נר חנוכה, ולא יצא בהדלקת אשתו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:14 • סוף זמן קריאת שמע: 8:04 • שקיעה: 4:40

שבת קודש ט' בכסלו תשפ"ו

זמן הדלקת נרות חנוכה לכתחילה

מטרת הדלקת נר חנוכה היא לפרסם את הנס. לכן קבעו חכמים שזמן ההדלקה לכתחילה הוא "משתשקע החמה", שכן בזמן זה כבר מתחיל להחשיך ואור הנרות ניכר, אך עדיין יש אור, ואין רגילים להדליק נרות בשעה זו, וניכר שהנרות הודלקו לשם מצווה. כמו כן, בזמן זה אנשים חוזרים לביתם מעמל יומם, והם רואים את הנרות, ומתרבה פרסום הנס.

הראשונים נחלקו אם "משתשקע החמה" הוא הזמן שגלגל החמה נעלם מעיינינו, מה שמכונה בשפתנו 'שקיעת החמה', או שהכוונה היא ל'צאת הכוכבים', שזהו הזמן שבו אור השמש שוקע ומסתלק, והוא מאוחר משקיעת החמה בכעשרים דקות. מנהג יוצאי ספרד וחלק מיוצאי אשכנז להדליק נרות בצאת הכוכבים, ויש מיוצאי אשכנז שנוהגים להדליק נרות בשקיעת החמה, וכל אחד ינהג כמנהג אבותיו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:15 • סוף זמן קריאת שמע: 8:04 • שקיעה: 4:39

יום ראשון י' בכסלו תשפ"ו

הדלקת נרות חנוכה ותפילת ערבית

בקרב הנוהגים להדליק את נרות חנוכה בצאת הכוכבים, המנהג הרווח הוא להקדים את תפילת ערבית להדלקת הנרות, מכיוון שבתפילת ערבית מקיימים את מצוות קריאת שמע, שהיא מצווה מן התורה, ויש להקדימה למצוות הדלקת נר חנוכה, שהיא מצווה מדרבנן. ועוד, שכלל בידינו: 'תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם'.

יש להזדרז להדליק את הנרות מייד לאחר תפילת ערבית, כדי שלא יעבור זמן ההדלקה, שעיסקו בחצי השעה הסמוכה לצאת הכוכבים. ומותר לרוץ מבית הכנסת הביתה כדי להדליק נרות. אומנם בדרך כלל אסור לרוץ ביציאה מבית הכנסת, כדי שהתפילה לא תיראה כדבר מכביד ששמחים לסיימו, אך לצורך הדלקת נרות חנוכה מותר לרוץ, מכיוון שניכר שהריצה היא לצורך מצווה. וכדאי להכין את הנרות לפני תפילת ערבית, כדי שאפשר יהיה להדליק את הנרות מייד לאחר התפילה ללא עיכוב.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:16 • סוף זמן קריאת שמע: 8:05 • שקיעה: 4:39

יום שני י"א בכסלו תשפ"ו

הדלקת הנרות לפני שתכלה רגל מן השוק

מי שלא הדליק נרות חנוכה בזמן, ישתדל להדליקם לפני 'שתכלה רגל מן השוק'. ופירושו בגמרא שהכוונה לזמן שבו עוזבים את השוק גויים שמכרו עצים להסקה, והתעכבו שם קצת אחרי שהסוחרים האחרים חזרו לביתם. ורמז יש בכך שהגדירו חכמים את זמן ההדלקה על פי גויים, ללמדנו שעלינו להפיץ את אור התורה והמצוות כך שגם הגויים יהיו מוארים על ידו.

בזמן התלמוד, משך הזמן של 'עד שתכלה רגל מן השוק' היה כחצי שעה לאחר זמן ההדלקה, מכיוון שעם רדת החשכה, החנויות היו נסגרות, ואנשים לא הסתובבו בחוץ, שכן הרחובות לא היו מוארים. אולם בימינו, שנהנים מאור החשמל, וחיי המסחר ממשיכים זמן רב לאחר רדת החשכה, הזמן שתכלה רגל מן השוק מאוחר יותר, והוא סביב השעה שמונה בערב.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:17 • סוף זמן קריאת שמע: 8:06 • שקיעה: 4:39

יום שלישי י"ב בכסלו תשפ"ו

עד מתי אפשר להדליק נרות חנוכה

אדם שלא הדליק נרות חנוכה עד שעבר הזמן שתכלה רגל מן השוק, יכול בדיעבד להדליק נרות חנוכה בברכה כל הלילה, עד עלות השחר.

יש סוברים שהאפשרות להדליק נרות לאחר שכלתה רגל מן השוק היא רק אם יהיו אנשים שיראו את הנרות, מכיוון שלדבריהם, כאשר הדלקת הנרות אינה נעשית בזמנה העיקרי, פרסום הנס הוא תנאי מעכב במצווה. ויש סוברים שהאפשרות להדליק נרות לאחר שכלתה רגל מן השוק היא גם אם לא יהיו אנשים שיראו את הנרות, מכיוון שלדבריהם, פרסום הנס אינו תנאי מעכב במצווה. להלכה, לכתחילה יש להשתדל שיהיו אנשים שיראו את הנרות, כדי לצאת ידי כולם, אך כאשר הדבר אינו מתאפשר, אפשר להדליק נרות בברכה עד עלות השחר, גם אם לא יהיו אנשים שיראו את הנרות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:18 • סוף זמן קריאת שמע: 8:06 • שקיעה: 4:39

יום רביעי י"ג בכסלו תשפ"ו

הדלקת נרות חנוכה מפלג המנחה

בשעת הדחק, אפשר להדליק נרות חנוכה בברכה מזמן פלג המנחה, כלומר כארבעים וחמש דקות לפני השקיעה, ולשים כמות שמן כזו שהנרות ידלקו עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. זאת מכיוון שמצאנו בכמה מצוות שצריכות להיעשות בלילה, שניתן לעשותן כבר מפלג המנחה. והטעם לכך הוא שהארת היום שהולך ובא, מתנוצצת כבר מפלג המנחה. ועוד, שהדלקת הנרות היא זכר לנס שנעשה במנורת המקדש, ואותה היו מדליקים זמן רב לפני שקיעת החמה.

הלכה זו מצויה כאשר יש צורך לצאת מהבית מוקדם, ולא ניתן להמתין עד זמן הדלקת נרות, ואפשר אפוא להדליק את הנרות כבר מפלג המנחה, ומייד לאחר מכן לצאת לדרך. אך מכיוון שהנרות נשארים דולקים ללא השגחה, יש לשים לב שהם מונחים בצורה בטוחה, שלא תתרחש שרפה חלילה.

אומנם מכיוון שהאפשרות להדליק נרות מפלג המנחה ואילך אינה מוסכמת על כל הפוסקים, הטוב ביותר שבמצב כזה יסדרו בני המשפחה את הנרות בחנוכייה לפני צאתם, ויבקשו מאחד השכנים שידליק עבורם את הנרות בזמן ההדלקה, ובזה יקיימו את מצוות ההדלקה לדעת כולם, שכן 'שלוחו של אדם כמותו'.

זריחה: 6:19 • סוף זמן קריאת שמע: 8:06 • שקיעה: 4:39

יום חמישי י"ד בכסלו תשפ"ו

אכילה ומלאכה לפני הדלקת נרות חנוכה

חצי שעה לפני זמן הדלקת נרות, אסור לאדם לעשות דברים שעלולים להשכיח ממנו את קיום המצווה, כגון שינה, אכילת קבע ומלאכה שעשויה להתמשך.

האכילה האסורה היא אכילת קבע, אבל מותר לאכול לחם או עוגה בשיעור כביצה (56 סמ"ק), וכן מותר לאכול פירות וירקות ובשר ודגים ללא הגבלה.

אישה היוצאת ידי חובה בהדלקת בעלה, רשאית במקרה הצורך לאכול ולעשות מלאכה לפני הדלקת הנרות, ואינה צריכה לחשוש שבעלה ישכח להדליק. וכן בנים יוצאי ספרד הסמוכים על שולחן אביהם ויוצאים בהדלקתו, רשאים לאכול ולעשות מלאכה לפני הדלקת הנרות, ואינם צריכים לחשוש שאביהם ישכח להדליק.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:20 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 4:39

יום שישי ט"ו בכסלו תשפ"ו

יצירת תזכורת להדלקת נרות המתירה אכילה ועשיית מלאכה לפני הדלקת נרות

למדנו אתמול שאסור לאכול אכילת קבע או לעשות מלאכה בחצי השעה הסמוכה להדלקת נרות. אדם שרוצה לאכול או לעשות מלאכה בחצי השעה הסמוכה להדלקת נרות, יכול לכוון לעצמו שעון מעורר או לעשות תזכורת בטלפון הסלולרי, שיזכירו לו להדליק נרות, ובהישמע צלצול השעון או התזכורת, יפסיק מהאכילה ומעשיית המלאכה, ויזדרז להדליק נרות.

וכן אדם שנאלץ לעשות מלאכה בזמן הדלקת הנרות, כגון פועל שכיר שאינו יכול לקצר את יום עבודתו, יכוון לעצמו שעון או יעשה תזכורת בטלפון, שיזכירו לו להדליק נרות מייד לאחר סיום עבודתו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:20 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 4:39

שבת קודש ט"ז בכסלו תשפ"ו

הדלקת הנרות בשמן זית

כל השמנים והפתילות כשרים להדלקת נר חנוכה, ומצווה מן המובחר להדליק בשמן זית, שבו נעשה הנס. ואם אין שמן זית, יש להדליק בשמן שאורו זך ונקי. הדלקה בשמן, אף שאינו שמן זית, עדיפה על הדלקה בנר שעווה, הואיל והנס נעשה בשמן.

עמידה סמוך לנר שאותו עומדים להדליק

רצוי שבשעת ההדלקה יעמוד המדליק סמוך לנר שאותו הוא עומד להדליק, כדי שגור זה יהיה הנר הראשון שידו פוגשת, וידו לא תחלוף על נרות אחרים מבלי להדליקם. זאת משום ש'אין מעבירים על המצוות', כלומר אין חולפים על פני מצווה שפוגשים בה מבלי לקיימה.

יש להקפיד להדליק כל נר היטב, שהאש תאחז בו כראוי, ורק לאחר מכן לעבור לנר הבא.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:21 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 4:39

יום ראשון י"ז בכסלו תשפ"ו

גובה נר חנוכה

לכתחילה, יש להניח את נרות החנוכה בפתח הבית כך ששלהבת הנר תהיה גבוהה משלושה טפחים (כ"ד ס"מ) ונמוכה מעשרה טפחים (כ"ח ס"מ). טווח גובה זה הוא הראוי ביותר להנחת הנרות, מכיוון שהוא מדגיש שהנרות הודלקו לשם מצווה ומפרסם את הנס. שכן נר שמיועד לתאורה רגילה ממוקם בדרך כלל בגובה גבוה יותר, כדי להאיר שטח רחב, ואילו נר שמונח נמוך משלושה טפחים אינו בולט לעין העוברים ושבים.

מקומם של נרות החנוכה אינו יכול להיות גבוה מעשרים אמה (9.6 מטר), מכיוון שנרות הנמצאים בגובה רב אינם נראים לעוברים ולשבים, ואינם מפרסמים את הנס.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:22 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 4:39

יום שני י"ח בכסלו תשפ"ו

כמות השמן בנר החנוכה

כדי להרבות בפרסום הנס, לא די בכך שהנר ידלק זמן קצר, אלא צריך שהנר ידלק לפחות חצי שעה. והנוהגים להדליק נרות בשקיעת החמה, טוב שיקפידו שהנרות ידלקו כחמישים דקות, עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים, כדי לצאת ידי חובת הסוברים שזמן ההדלקה הוא בצאת הכוכבים.

בערב שבת, מקדימים להדליק את נרות החנוכה כעשרים וחמש דקות לפני השקיעה, ולכן יש להשתמש בנרות גדולים, שיספיקו לדלוק כשעה ורבע. זאת מכיוון שמדליקים נרות כעשרים וחמש דקות לפני השקיעה, ומשך הזמן בין השקיעה לצאת הכוכבים הוא כעשרים דקות, ולאחר צאת הכוכבים, הנרות צריכים לדלוק עוד חצי שעה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:23 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 4:39

יום שלישי י"ט בכסלו תשפ"ו

נר חנוכה שפָּבָה

מצוות נר חנוכה מתקיימת מייד בהדלקת הנר, ואף אם הנר כבה לאחר מכן, כגון שמישהו נתקל בחנוכייה והפיל אותה, יצא המדליק ידי חובה. וזהו מה שאמרו חכמים: "הדלקה עושה מצווה".

ורמז יש בדבר, שבכל הנוגע לריבוי אור תורה ומצוות בעולם, עיקר חובתנו היא בהשתדלות, ואף אם מאמצינו לא נשאו פרי, לא היה עמלנו לשווא, שכן עצם ההשתדלות והמאמץ מרבים אור בעולם הרבה מעבר לתוצאות המעשיות.

וכתבו אחרונים, שאף שהמדליק יצא ידי חובת המצווה, ראוי שידליק שוב את הנר, כדי לפרסם את הנס. ואף בזה יש רמז, שאף אם מאמצינו להרבות אור תורה ומצוות לא נשאו פרי, בל נתייאש, אלא נשתדל ונתאמץ עוד.

לעילוי נשמת
הרב משה צבי נריה בן הרב פתחיה זצ"ל

זריחה: 6:23 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 4:39

יום רביעי כ' בכסלו תשפ"ו

מצב נר החנוכה בשעת ההדלקה

מכיוון ש"הדלקה עושה מצווה", בשעת ההדלקה צריך שהנר יהיה ראוי לדלוק חצי שעה, ולכן בשעת הדלקת הנר, יש לשים לב שיש בו מספיק שמן.

אדם שהדליק נרות והתברר שבשעת ההדלקה לא היה בהם מספיק שמן כדי שהנר ידלק חצי שעה, צריך לכבות את הנרות, להוסיף שמן ולחזור ולהדליק את הנרות כראוי. אך לא יברך שוב, כי יש חולקים על דין זה וסוברים שאין צורך שהנר יהיה ראוי לדלוק חצי שעה, ואף שאין הלכה כדבריהם, לעניין הברכה חוששים לדעתם, שכלל בדינו: ספק ברכות להקל.

כמו כן יש להניח את הנרות במקום שהרוח לא תכבה אותם במשך חצי שעה. ואם הנרות הודלקו במקום שיש בו רוח, והם כבו מהרוח, יש לחזור ולהדליקם, אך אין לברך שוב על הדלקתם.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:24 • סוף זמן קריאת שמע: 8:10 • שקיעה: 4:39

יום חמישי כ"א בכסלו תשפ"ו

הדלקת נרות חנוכה בתיבת זכויות

הנוהגים להדליק נר חנוכה בפתח הבית מבחוץ, נעזרים בדרך כלל בתיבת זכויות, ובשעת ההדלקה פותחים את דלת התיבה כדי להדליק את הנרות. במצב זה, כשדלת התיבה פתוחה, הרוח נכנסת לתיבה ופעמים שאין הנר ראוי לדלוק באופן זה חצי שעה. לכן יש מן האחרונים שסובר שאין יוצאים ידי חובת המצווה באופן זה, מכיוון שאין יוצאים ידי חובה בהדלקת נר שאינו ראוי לדלוק חצי שעה. אבל ההלכה היא כדעת רוב האחרונים, שיוצאים ידי חובה באופן זה, שכן סוף סוף הנרות ידלקו חצי שעה. ועוד, שמכיוון שביד המדליק לסגור את דלת התיבה, והדלקתו היא על מנת לסגור אותה, הרי זו נחשבת הדלקה שאינה עומדת לכבות. והרוצה להדר יחסום בגופו את הרוח, באופן שגם בשעת ההדלקה יהיה הנר ראוי לדלוק חצי שעה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:25 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 4:40

יום שישי כ"ב בכסלו תשפ"ו

העברת נרות חנוכה ממקום למקום

אין להדליק את הנרות במקום אחד ולהעבירם לאחר מכן למקום אחר, שכן מכיוון ש'הדלקה עושה מצווה', הנרות צריכים לעמוד במקום הראוי כבר בזמן ההדלקה. ועוד, שאם יעביר את הנרות ממקום למקום, יִרָאָה הדבר כאילו הנרות הודלקו כדי ליהנות מאורם. אבל מותר להזיז קצת את הנרות באופן שניכר שאינו מטלטל אותם כדי ליהנות מאורם. ולכן מותר להזיז קצת את החנוכייה, כדי לפנות מקום לחנוכייה נוספת, וכן מותר להזיז את הנרות לצורכם, כגון כשלפתע החלה לנשב רוח שאינה מצויה, העלולה לכבות את הנרות.

כיבוי הנרות

לאחר שהנרות דלקו חצי שעה, מותר לכבות אותם, שהרי כבר התקיימה המצווה. ויש מחמירים שלא לכבות את הנרות גם לאחר שדלקו חצי שעה, כי לדעתם כל השמן שבנר הוקצה למצווה, ועוד שבימינו הזמן שתכלה רגל מן השוק מאוחר יותר, וטוב שהנרות ידלקו זמן רב.

לעילוי נשמת
הרבנית רחל נריה ז"ל

זריחה: 6:26 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 4:40

שבת קודש כ"ג בכסלו תשפ"ו

איסור הפסקה בדיבור בין הברכה להדלקת נר חנוכה

אסור להפסיק בדיבור בין הברכה להדלקה, כדי שיהיה ניכר שהברכה מתייחסת למעשה ההדלקה. ולכן אדם שהדליק את הנרות וכבה הנר שבידו או נשפך השמן שבנר, לא יבקש מבני ביתו גפרורים או שמן, אלא ייקח אותם בעצמו. ואם ביקש מבני ביתו, אינו צריך לחזור ולברך, מכיוון שהדיבור היה לצורך ההדלקה. אך אם דיבר – אפילו מילה אחת – בין הברכה להדלקת הנר הראשון בדבר שאינו נוגע להדלקה, צריך לחזור ולברך את ברכת "להדליק נר חנוכה" ואת ברכת "שעשה ניסים"; אך את ברכת "שהחיינו" לא יחזור ויברך, מכיוון שיוצאים ידי חובת ברכה זו גם אם אינה נאמרת בצמוד למצווה אלא סמוך לה.

לברכה והצלחה
מנחם יצחק אלכסנדר בן חיים שמואל וכל משפחתו

זריחה: 6:27 • סוף זמן קריאת שמע: 8:12 • שקיעה: 4:40

יום ראשון כ"ד בכסלו תשפ"ו

עשיית מלאכה בזמן שנרות החנוכה דולקים

נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בחצי השעה הראשונה שהנרות דולקים, כדי לא להסיח את הדעת מזכר הנס, וכדי להבליט שאסור להשתמש בנרות. והסיבה לכך שרק הנשים נוהגות כן היא משום שעל ידן נעשתה תשועה, שיהודית בתו של יוחנן כהן גדול האכילה את ראש האויבים גבינה כדי שיצמא, ואחר כך השקתה אותו יין עד שהשתכר ונרדם, וכתה את ראשו, וכשראו חייליו שגיבורם מת, ברחו.

מנהג הנשים להימנע ממלאכה כולל את המלאכות האסורות בחול המועד, כגון תפירה או סריגה, וכן מלאכות שנמשכות זמן, כשטיפת הבית, אבל לאפות ולבשל מותר. ויש נשים הנוהגות להימנע מכל מלאכה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:27 • סוף זמן קריאת שמע: 8:13 • שקיעה: 4:40

יום שני כ"ה בכסלו תשפ"ו - א' חנוכה

מה יכול לשמש נר חנוכה

אין צורך בחנוכייה כדי לקיים את מצוות נרות חנוכה. לכן חייל שאין לו חנוכייה יכול לקחת משטח ישר כלשהו, כגון מרצפת או מוט ברזל, להניח עליו נרות ולהדליקם. כמו כן, ניתן להניח כמה כוסות עם שמן זו לצד זו ולשים פתילה בכל אחת מהכוסות, וכל כוס תיחשב נר אחד. אך אין להניח שתי פתילות או יותר בתוך כלי אחד ולהדליק את שתיהן, מכיוון שיש חשש שאש הפתילות תתחבר לאבוקה אחת, ואין יוצאים ידי חובת הדלקת נר חנוכה באבוקה (-נר העשוי מכמה פתילות), אלא רק בנר, מכיוון שנס חנוכה נעשה בנר. ואם מניחים בין הפתילות חפץ עמיד באש המונע את חיבור אש הפתילות זו לזו, והמרחק בין פתילה לפתילה הוא כשני סנטימטר, אפשר להחשיב כל פתילה כנר אחד.

'גוזניק' (פחית שבתוכה בד בוער טבול בסולר) פסול לשימוש בתור נר חנוכה, מכיוון שהאש אווזת בכל אדי הסולר ולא רק בבד, ודינו כאבוקה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:28 • סוף זמן קריאת שמע: 8:13 • שקיעה: 4:41

יום שלישי כ"ו בכסלו תשפ"ו - ב' חנוכה

הדלקת נרות חנוכה בבית למי שהדליק את נרות בית הכנסת

אדם שהדליק נרות בבית הכנסת אינו יוצא בזה ידי חובת המצווה, וצריך לחזור ולהדליק נרות בביתו, שכן אדם צריך להדליק נרות דווקא בביתו. ואם בהדלקתו בבית הוא מוציא את בני ביתו, יחזור ויברך את כל הברכות, כדי להוציא אותם ידי חובה. אבל אם הוא מדליק רק לעצמו, לא יחזור ויברך את ברכת "שהחיינו", משום שיש סוברים שברכת "שהחיינו" תוקנה על עצם החג, ואינה תלויה בהדלקת הנרות, ולכן בברכה שבירך בבית הכנסת כבר יצא ידי חובה. ויש מי שסובר שכאשר הוא מדליק לעצמו, גם לא יחזור ויברך את ברכת "שעשה ניסים", מכיוון שלדבריו יש לחשוש לדעה שגם ברכת "שעשה ניסים" תוקנה על עצם החג, ואינה תלויה בהדלקת הנר, וכבר יצא ידי חובת הברכה במה שבירך בבית הכנסת. והטוב ביותר לכבד בהדלקת הנרות בבית הכנסת אדם נשוי שעתיד להוציא את אשתו בהדלקה שבביתו, ויוכל לחזור ולברך את כל הברכות בביתו לדעת כולם.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:28 • סוף זמן קריאת שמע: 8:14 • שקיעה: 4:41

יום רביעי כ"ז בכסלו תשפ"ו - ג' חנוכה

הדלקת נרות חנוכה לישון תחת כיפת השמיים או באוהל

היוצא לטייל בחנוכה וישן תחת כיפת השמיים, וכן חיילים המתאמנים וישנים תחת כיפת השמיים, ידליקו נר חנוכה אך לא יברכו, מכיוון שלדעת פוסקים רבים ניתן לקיים את מצוות הדלקת נר חנוכה רק בסמוך לבית. לעניין זה דין אוהל כדין בית, ולכן מטיילים או חיילים הישנים באוהל, ידליקו נרות בברכה בפתח האוהל, ובלבד שמדובר באוהל ששטחו לפחות שבעה על שבעה טפחים וגובהו עשרה טפחים, שזהו השיעור המינימלי שמקום ייחשב כבית לעניין הדלקת נרות חנוכה.

אין ראוי לאדם לצאת לטיול במהלך חנוכה אם הוא יודע שיאלץ לישון בשטח פתוח ללא אוהל, שכן בכך הוא מפקיע את עצמו ממצוות נר חנוכה לדעת הרבה פוסקים.

לעילוי נשמת
שלמה מנדל בן נפתלי ז"ל

זריחה: 6:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:14 • שקיעה: 4:41

יום חמישי כ"ח בכסלו תשפ"ו - ד' חנוכה

מנחה והדלקת נרות חנוכה

ראוי להתפלל תפילת מנחה לפני הדלקת הנרות, מכיוון שתפילת מנחה היא כנגד קורבן תמיד של בין הערביים, והדלקת נרות היא זכר לגס שנעשה במנורה, והקרבן התמיד קודמת להדלקת הנרות במקדש.

בימי חול, הלכה זו קלה ליישום, מכיוון שזמן תפילת מנחה הוא לפני השקיעה, ואת הנרות מדליקים לאחר מכן (בשקיעה או בצאת הכוכבים). אך בערב שבת הלכה זו קשה יותר ליישום, צכיוון שבערב שבת מקדימים להדליק נרות כעשרים וחמש דקות לפני השקיעה, ואת תפילת מנחה מתפללים בדרך כלל סמוך לשקיעה. לכן, בערב שבת חנוכה יש להשתדל להתפלל מנחה מבעוד יום. אבל אם אין מניין שמתפללים בו מבעוד יום, אין להתפלל ביחידות לשם כך, מכיוון שתפילה במניין חשובה יותר מהקדמת תפילת מנחה להדלקת הנרות; אלא יש להדליק נרות חנוכה ולאחר מכן ללכת להתפלל מנחה במניין בבית הכנסת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 4:42

יום שישי כ"ט בכסלו תשפ"ו - ה' חנוכה

נרות חנוכה ונרות שבת

מקדימים להדליק את נרות החנוכה לפני שמדליקים את נרות השבת. ואף שכלל בדינו: 'תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם', ולפי זה היה צריך להקדים את הדלקת נרות השבת, בכל זאת מקדימים את הדלקת נרות החנוכה. הטעם לכך הוא שיש פוסקים הסוברים שבהדלקת נרות השבת, אדם מקבל על עצמו את קדושת השבת, ואסור לו לעשות מלאכה. לדעה זו, אם יקדים אדם להדליק נרות שבת, הוא לא יוכל להדליק את נרות החנוכה לאחר מכן. אומנם יש חולקים על כך, ולדבריהם אין בהדלקת נרות השבת קבלה של השבת, ואף על פי כן מקדימים ומדליקים את נרות החנוכה, כדי לא להיכנס למחלוקת. ועוד, שאף אם הדבר מותר, אין זה נאה לעשות מלאכה לאחר הדלקת נרות השבת.

גודל נרות החנוכה בערב שבת

בערב שבת, יש להשתמש לצורך נרות חנוכה בנרות גדולים, שיספיקו לדלוק כשעה ורבע. זאת משום שמקבלים שבת כעשרים וחמש דקות לפני השקיעה, ומשך הזמן בין השקיעה לצאת הכוכבים הוא כעשרים דקות, ולאחר צאת הכוכבים, הנרות צריכים לדלוק עוד חצי שעה.

זריחה: 6:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 4:42

שבת קודש ל' בכסלו תשפ"ו - ו' חנוכה, א' ר"ח

הדלקת נרות חנוכה במוצאי שבת

במוצאי שבת חנוכה יש הנוהגים להקדים ולהתפלל ערבית כעשר דקות לפני זמן צאת השבת, כדי שיוכלו להדליק נרות חנוכה מייד בצאת השבת. ויש הנוהגים להתפלל ערבית בצאת השבת כרגיל. ולמנהג כולם, בסיום התפילה מזדרזים ללכת הביתה להדליק נרות. וטוב להכין את הנרות למוצאי שבת כבר בערב שבת, כדי שיהיה ניתן להדליק את הנרות סמוך לצאת השבת.

בהגיע אדם לביתו, עומדות לפניו שתי מצוות: מצוות הבדלה ומצוות הדלקת נרות חנוכה. יש סוברים שיש להבדיל תחילה ולאחר מכן להדליק נרות חנוכה, שכן כלל בדינו: 'תדיר ושאינו תדיר – תדיר קודם'. ויש סוברים שיש להדליק נרות חנוכה תחילה, משום מעלת פרסום הנס, וכדי לאחר ביציאת השבת. מחלוקת זו אינה מוכרעת, וכל אחד יכול לנהוג בדרך המועדפת עליו. ורוב יוצאי ספרד נוהגים להקדים את ההבדלה להדלקת הנרות.

אין לברך ברכת "בורא מאורי האש" על נרות החנוכה, מפני שאסור להשתמש באורם.

לעילוי נשמת

ר' צבי דוד בן שלמה נחמן היג ז"ל

זריחה: 6:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:17 • שקיעה: 4:42

יום ראשון א' בטבת תשפ"ו - ז' חנוכה, ב' ר"ח

שיירי השמן והפתילות מנרות חנוכה

שמן שנשאר בבזיכי החנוכייה או פתילות שהשתמשו בהן, אסורים בשימוש של חול, מכיוון שהוקצו למצווה. אומנם לא כל השמן שנמצא בבזיך הוקצה למצווה, אלא רק השמן הדרוש לכך שהנר ידלק חצי שעה. ולכן אם דלק הנר חצי שעה וכבה לאחר מכן, מותר להשתמש בשמן שנשאר לכל צורך, שכן שמן זה לא הוקדש למצווה. ויש מחמירים שלא להשתמש בשמן שנותר בבזיך, שכן לדבריהם כל השמן שבבזיך הוקצה למצווה. ולכן הרוצה להשתמש בשמן שנשאר בבזיכי החנוכייה, טוב שיחשוב בליבו שהוא מקצה למצווה רק את השמן הדרוש להדלקת הנר למשך חצי שעה, ואז יוכל להשתמש בשמן שנשאר ללא פקפק.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:17 • שקיעה: 4:43

יום שני ב' בטבת תשפ"ו - זאת חנוכה

שיירי השמן והפתילות מנרות חנוכה

למדנו אתמול ששמן שנשאר בבזיכי החנוכייה או פתילות שהשתמשו בהן, אסורים בשימוש של חול מכיוון שהוקצו למצווה. השימוש האסור בשמן שהוקצה למצווה הוא שימוש של חול, אבל מותר להשתמש בשמן למצווה. ולכן, שמן שנשאר בבזיך יכול לשמש להדלקת הנרות של היום הבא, אך אין לשמור את השמן שנותר ביום השמיני להדלקת נרות בשנה הבאה, שמא ייכשלו וישתמשו בשמן שימוש אסור. ויש שנוהגים לשרוף את השמנים והפתילות ברוב עם, לחיבוב מצווה. ואפשר גם לשפוך את השמן לכיור או לזרוק אותו ואת הפתילות בשקית לאשפה. השמן שנשאר בבקבוק אינו מוקצה למצווה, והוא מותר בשימוש.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 4:43

יום שלישי ג' בטבת תשפ"ו

בעזרת ה' אנו חוזרים ללמוד הלכות שבת.

משחקים בשבת

השבת היא יום קדושה ומנוחה שניתנה לעם ישראל כדי שיפנו ליבם מטרדות העולם ויעסקו בתורה. אמרו חכמים במדרש: "אמרה תורה לפני הקדוש ברוך הוא, ריבונו של עולם, כשיכנסו ישראל לארץ זה רץ לכרמו וזה רץ לשדהו ואני מה תהא עלי? אמר לה יש לי זוג שאני מזווג לך ושבת שמו שהם בטלים ממלאכתם ויכולין לעסוק בך", וכן אמרו חכמים: "לא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא כדי שיעסקו בהן בדברי תורה". וכתבו המקובלים שמעלת לימוד התורה בשבת היא פי אלף ממעלת הלימוד ביום חול. לכן אף שאין איסור לשחק בשבת במשחקים שאין בהם איסור מלאכה, ראוי שילדים הגדולים מגיל מצוות יימנעו מלשחק במשחקים בשבת ויעסקו בתורה.

משחק שבו מזיעים ורגילים להחליף את הבגדים עבורו, אין ראוי לשחק בו בשבת. בפרט נכון להימנע מלשחק כדורגל בשבת, מכיוון שמשחק הכדורגל מהווה סמל לחילול שבת, וראוי שגם ילדים קטנים יימנעו מלשחק בו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 4:44

יום רביעי ד' בטבת תשפ"ו

משחקים על גבי הקרקע

משחקים שמשחקים על הקרקע כגון כדורגל, גולות, חמש אבנים וכיוצא בהם, אסור לשחק בהם על קרקע שאינה מרוצפת – כגון על אדמה או על דשא – מחשש שאדם יישר את הקרקע לצורך המשחק. אך מותר לשחק בהם בבית מרוצף, מכיוון שאין חשש שאדם יישר את הקרקע.

לגבי משחק בהם במקום מרוצף שאינו בית, כגון כביש או מגרש אספלט, למנהג יוצאי ספרד מותר לשחק בהם במקומות אלו, מכיוון שאין חשש שאדם יישר את הקרקע. אך למנהג יוצאי אשכנז אין לשחק בהם במקומות אלו מכיוון שעל פי רוב חצרות ומגרשים אינם מרוצפים, ולכן גזרו חכמים שלא לשחק בהם גם כשהם מרוצפים מחשש שישחקו בהם כשאינם מרוצפים.

לרפואת חיה בת צביה
בתוך שאר חולי ישראל

זריחה: 6:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 4:44

יום חמישי ה' בטבת תשפ"ו

נתינת חומר המקשה את השערות

אסור בשבת לשים על השערות נזל או ספריי המקשים אותן כדי שיעמדו במקומן, מכיוון שפעולה זו מחברת את השערות זו לזו והדבר דומה לבנייה. מריחת ג'ל אסורה גם משום מלאכת ממרח (מחליק).

קליעת צמה ופירוקה

אסור לקלוע את שערות הראש לצמה מכיוון שהדבר דומה לבנייה. כשם שבנייה מחברת חלקים שונים למבנה אחד, כך גם קליעת השערות מחברת את השערות הנפרדות לקליעה אחת.

כשם שקליעת צמה נחשבת בנייה, כך פירוקה נחשב סתירה והוא אסור. אך מותר להסיר את גומיית השיער גם אם פעולה זו תגרום לקליעת השיער להתפרק מאליה בהמשך, מכיוון שהסרת הגומייה אינה מפרקת את הצמה אלא רק מאפשרת לה להתפרק מאליה.

האיסור לקלוע צמה והאיסור לפרק צמה קלועה חלים הן על שיער טבעי של אדם, והן על שיער מלאכותי, כגון של פאה נכרית או של בובה.

לעילוי נשמת משולם בן אורי ז"ל
ואביטל בן יעקב ז"ל

זריחה: 6:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 4:45

יום שישי ו' בטבת תשפ"ו

בניית אוהל

בניית אוהל אסורה בשבת משום מלאכת בונה. בדרך כלל אוהל מורכב מגג וממחיצות, אך גם גג בלבד, ללא מחיצות, נחשב לאוהל, מכיוון שהגג הוא עיקר האוהל. לכן אסור בשבת לבנות גג כדי לסוכך מעל מקום מסוים, גם אם אין תחתיו מחיצות, וגם אם הכוונה להשאירו לזמן קצר בלבד. לדוגמה, אנשים היושבים במרפסת וחום השמש מפריע להם, אינם רשאים לקשור שמיכה שתצל עליהם, אף אם בכוונתם להסירה כעבור זמן קצר.

עשיית אוהל אסורה אף אם האוהל נעשה לשם משחק, לכן אסור לילדים לפרוס שמיכה או להניח כרית על גבי שני כיסאות העומדים במרחק זה מזה, כדי שהחלל שתחתם ישמש עבורם כאוהל לצורך משחק.

אוהל קטן שגובהו טפח (8 סנטימטר) נחשב אוהל, מכיוון שאפשר לשים בו חפצים. לכן אסור לעשות בית בגובה טפח מאבני לגו או מקליקס.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:19 • שקיעה: 4:46

שבת קודש ז' בטבת תשכ"ו

העמדת מחיצה

אסור להעמיד בשבת מחיצה קבועה, אך מותר להעמיד מחיצה עראית. מחיצה קבועה היא מחיצה שנועדה להישאר במקומה יותר משבעה ימים, ומחיצה עראית היא מחיצה שנועדה להישאר במקומה פחות משבעה ימים. לדוגמה, אסור להעמיד ארון באמצע חדר גדול כדי לחלקו באופן קבוע לשני חדרים קטנים, אך מותר להעמיד מזרן בשבת כנגד חלון שזוגיתו נופצה, כדי לסתום באופן זמני את הפרצה שנוצרה, וכן מותר לפרוס כיסוי זמני על חלון כדי לחסום את קרני השמש, או למנוע ראייה מהחוץ אל תוך הבית.

מובן מאליו שההיתר להעמיד מחיצה עראית מותנה בכך שלא תתבצע מלאכה אסורה תוך כדי העמדתה, כגון שלא יקשרו אותה בקשר האסור בשבת או שלא יעמידו אותה באמצעות ברגים, מסמרים וכיוצא באלו.

לעילוי נשמת

הלוחם הקדוש מעוז בן אלעד וצורית פניגשטיין הי"ד

זריחה: 6:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:19 • שקיעה: 4:46

יום ראשון ח' בטבת תשפ"ו

מחיצה המתרת

למדנו אתמול שמותר להעמיד מחיצה עראית שנועדה להישאר במקומה פחות משבעה ימים, היום נלמד שזה נכון במחיצה רגילה, אבל מחיצה המתרת דינה שונה ואסור להעמידה אפילו לזמן קצר. מהי מחיצה המתרת? מחיצה המתרת היא מחיצה שהעמדתה מתירה לעשות מעשים שהיו אסורים לפני העמדתה. משום כך אסור להעמידה אף לזמן קצר, מכיוון שהעובדה שהיא יוצרת היתר הלכתי מקנה לה חשיבות. לדוגמה: סוכה שיש לה שתי דפנות – אסור להעמיד לה בשבת דופן שלישית, אפילו לזמן קצר, מכיוון שדופן זו מכשירה את הסוכה ומתירה לאכול ולישון בה. וכן אסור להקיף במחיצות מקום פתוח כדי להתיר את הטלטול בו, מכיוון שהמחיצות מתירות את הטלטול במקום.

מחיצה הנעשית לשם צניעות, כגון מחיצה המפרידה בין גברים לנשים לצורך תפילה או שיעור תורה, אינה נחשבת למחיצה המתרת ומותר להעמידה בשבת, משום שתפקידה אינו לתחום את המקום, אלא לשמור על הצניעות ולמנוע קלות ראש.

לעילוי נשמת
רחל בת ר' אבא הכהן ברט ז"ל

זריחה: 6:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:19 • שקיעה: 4:47

יום שני ט' בטבת תשפ"ו

פירוק אוהל ומחיצה

כשם שהקמת אוהל אסורה משום מלאכת בונה, כך פירוקו אסור משום מלאכת סותר. לכן כל אוהל שאסור להקימו בשבת – אסור לפרקו בשבת, וכל אוהל שמותר להקימו בשבת – מותר לפרקו בשבת. לדוגמה, אסור להסיר בשבת שמיכה הפרוסה על גבי עמודים כדי לעשות צל, מכיוון שאסור לפרוס בשבת שמיכה כדי לעשות צל. אך מותר לקפל בשבת גגון של עגלת תינוק, מכיוון שמותר לפתוח בשבת גגון של עגלת תינוק.

דין זה נכון גם לגבי מחיצה: כל מחיצה שמותר להעמידה בשבת – מותר להסירה בשבת, וכל מחיצה שאסור להעמידה בשבת – אסור להסירה בשבת. לדוגמה, מותר להסיר בשבת מחיצה זמנית, מכיוון שמותר להעמיד בשבת מחיצה זמנית, אך אסור להסיר בשבת מחיצה מְתָרֶת, כגון מחיצה שמכשירה סוכה, מכיוון שאסור להעמיד בשבת מחיצה מְתָרֶת.

לעילוי נשמת

אסתר מלכה בת צלחה שולמית והרב עובדיה הדאיה ז"ל

זריחה: 6:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:20 • שקיעה: 4:48

יום שלישי " בטבת תשפ"ו - צום עשרה בטבת

תענית ותשובה

ימי התענית נקראים כן מכיוון שאלו ימים שמענים בהם את הגוף ונמנעים מאכילה ושתיה. אך יש לדעת שעינוי זה אינו עיקר עניינו של היום, אלא עיקר עניינו הוא בחינת המעשים וחזרה בתשובה, ומטרת העינוי היא לעורר את האדם לכך. וכן אמרו חכמים: "לא שק ותענית גורמים (להסרת הצרה) אלא תשובה ומעשים טובים גורמים. שכן מצינו באנשי נינוה שלא נאמר בהם – וירא האלקים את שקם ואת תעניתם, אלא 'וַיֵּרָא הָאֱלֹקִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדֶּרְכָּם הָרָעָה וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹקִים עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לָהֶם וְלֹא עָשָׂה". לכן "אותם אנשים שכשמתענים הולכים בטיול ובדברים בטלים, תפסו הטפל והניחו העיקר".

ביום התענית יש לשמור על אוירת רצינות, ולהימנע מדברים הגורמים שמחה וקלות ראש. לכן ביום התענית אין לקיים שמחות, ריקודים ומחולות, ואין לשמוע בו מוזיקה, מלבד מוזיקה עצובה ששמיעתה מותרת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:20 • שקיעה: 4:48

יום רביעי י"א בטבת תשפ"ו

סתירה בקרקע וסתירה בכלים

כשם שבמלאכת בונה חיבור דבר לקרקע או למבנה אסור גם אם החיבור הוא חלש, כך גם במלאכת סותר פירוק דבר המחובר לקרקע או למבנה אסור משום מלאכת סותר, גם אם החיבור הוא חלש. וכשם שבבנייה בכלים רק חיבור חזק נחשב לבנייה והוא אסור, אך חיבור חלש אינו נחשב בנייה והוא מותר, כך גם בסתירה בכלים, פירוק של חיבור חלש אינו נחשב לסתירה, והוא מותר, ורק פירוק של חיבור חזק נחשב לסתירה והוא אסור

לדוגמה, אסור להוציא חלון מהמסילה שלו, אף שהוא רק מונח עליה, מכיוון שהחלון מחובר למבנה והוצאתו נחשבת לסתירה בקרקע, אך מותר להקטין שולחן אוכל נפתח על ידי פירוק לוחות העץ הייעודיים להגדלתו, מכיוון שפירוק הלוחות הוא סתירה בכלים, ולוחות העץ אינם מחוברים לשולחן בחוזק וניתן לפרקם בקלות.

אסור לפרק מקל מטאטא מראש המטאטא, וכן אסור לפרק בורג המחבר את ידית הסיר לסיר, מכיוון שהם מחוברים בחוזק.

לעילוי נשמת
הרב משה שטרן ז"ל

זריחה: 6:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:21 • שקיעה: 4:49

יום חמישי י"ב בטבת תשכ"ו

ארון המחובר למבנה וארון גדול

למדנו אתמול שאסור לפרק דבר המחובר לקרקע גם אם החיבור בינו לבין קרקע הוא חיבור חלש. ארון המחובר למבנה נחשב מבחינה הלכתית כקרקע, ולכן אסור לפרק ממנו חלקים גם אם הם אינם מחוברים בחוזק. לדוגמה, אסור לפרק מדפים מארון המחובר לקיר, גם אם הם אינם מחוברים בעזרת ברגים אלא מונחים על גבי ווים.

ארון גדול נחשב כקרקע גם כאשר הוא אינו מחובר למבנה, מכיוון שאין דרך להזיזו והוא קבוע במקומו. משום כך, אף ממנו אסור לפרק חלקים שאינם מחוברים אליו בחוזק.

ארון גדול הוא ארון שהנפח שלו הוא ארבעים סאה לכל הפחות, שהם כשלוש מאות ושלשים ליטר. לשם המחשה, הנפח של ארון בגדים סטנדרטי בעל שתי דלתות הוא כאלף ליטר, והנפח של עמודה אחת של ארון ספרים סטנדרטי הוא כ-650 ליטר. לכן דינם כדין מבנה המחובר לקרקע – אין לפרק מהם מדפים בשבת ואין להוסיף להם מדפים בשבת.

הלימוד לעילוי נשמת רחל בנאי ז"ל
בת ר' יחיא וסעידה פנחס ז"ל

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:21 • שקיעה: 4:50

יום שישי י"ג בטבת תשפ"ו

שבירת כלי

שבירת כלי נחשבת סתירה והיא אסורה. לדוגמה, אסור לשבור מנעול של מזוודה שהמפתח שלו אבד, כדי לפתוח את המזוודה. וכן אסור לפרק דגם לגו שמרכיבים אותו ומשאירים אותו מורכב זמן רב.

שבירת כלי חד פעמי

שבירת כלי רעוע, כגון כלי חד פעמי שרגילים להשליכו לאשפה לאחר השימוש, אסורה גם היא. אולם חכמים הקלו בה, והתירו לעשותה לצורך השבת. לכן מותר לשבור קופסת שימורים כדי להוציא את המזון שבתוכה, וכן מותר לדרוך על האשפה שבפח כדי למעוך אותה, אף על פי שעל ידי זה נשברים כלים חד-פעמיים שנזרקו לפח, משום שהשבירה נעשית לצורך פינוי מקום בפח האשפה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:22 • שקיעה: 4:50

שבת קודש י"ד בטבת תשפ"ו

מלאכת תופר

מלאכת תופר היא אחת משלושים ותשע המלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן בתפירת יריעות המשכן זו לזו.

לא רק תפירת תפר חדש נחשבת לתפירה, אלא גם מתיחת חוט של תפר שהתרוּפף נחשבת לתפירה. לכן אסור למתוח חוט של כפתור או חוט של מכפלת שהתרוּפפו.

חיבור דברים שלא על ידי חוט ומחט

לא רק תפירה אסורה, אלא כל פעולה היוצרת חיבור הדומה לתפירה. לדוגמה: אסור להדביק דפים זה לזה, מכיוון שההדבקה מחברת את הדפים זה לזה. וכן אסור להדק דפים באמצעות מהדק, מכיוון שסיכת המהדק מחברת את הדפים זה לזה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:22 • שקיעה: 4:51

יום ראשון ט"ו בטבת תשפ"ו

חיבור שאינו גורם לדברים להתאחד לדבר אחד

חיבור דברים זה לזה אסור משום מלאכת תופר רק כאשר הוא גורם לדברים להתאחד לדבר אחד, אך חיבור שאינו גורם לדברים להתאחד לדבר אחד, אינו נחשב תפירה והוא מותר. לדוגמה, מותר להדביק פלסטר על פצע, אף שהפלסטר נדבק לעור, מכיוון שהפלסטר אינו מתאחד עם גוף האדם ואינו הופך להיות חלק ממנו. וכן מותר להכניס דפים לאוגדן עם לולאות מתכת, מכיוון שמטרת האוגדן אינה להפוך את הדפים לדבר אחד, אלא לשמור עליהם מסודרים, שלא יתערבבו או יאבדו. וכן מותר להצמיד דפים באמצעות אטב נייר משרדי מכיוון שהאטב אינו מחבר את הדפים באופן קבוע והם אינם הופכים לדבר אחד.

להצלחת כל עם ישראל

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:22 • שקיעה: 4:52

יום שני ט"ז בטבת תשפ"ו

חיבור שמיועד לפתיחה ולסגירה

תפירה היא פעולה שמטרתה, בדרך כלל, ליצור חיבור קבוע, לכן חיבור שמיועד לפתיחה ולסגירה אינו נחשב לתפירה והוא מותר. לדוגמה, מותר לכפתר כפתורים של בגד, מכיוון שהם מיועדים לפתיחה ולסגירה. וכן מותר לסגור רוכסן, סקוץ' וסרט הדבקה המיועד לסגירה חוזרת של אריזת מזון.

הדבקה חלשה

הדבקה חלשה אינה נחשבת תפירה, לכן מותר להדביק סימניות דביקות המשמשות לסימון מקום בספרים, וכן מותר להדביק פתק שיש בראשו פס דבק המשמש לכתיבת תזכורות ומספרי טלפון.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:23 • שקיעה: 4:53

יום שלישי י"ז בטבת תשכ"ו

שימוש בניילון נצמד

מותר לפרוס ניילון נצמד על כלי או על מאכל בשבת, אף שהוא נדבק לעצמו בעת השימוש, מכיוון שהחיבור בין שכבות הניילון חלש וניתן להפרידו בקלות. נוסף על כך החיבור בין שכבות הניילון אינו נעשה על ידי חומר מדבק אלא על ידי כוחות חשמליים עדינים שמושכים את השכבות זו לזו. עם זאת, יש להקפיד שהניילון יהיה חתוך מערב שבת, שכן חיתוך הניילון בשבת אסור משום מלאכת קורע.

סגירת טיטול באמצעות סקוץ' וסרט הדבקה

בעת החלפת טיטול לתינוק, מותר להצמיד את חלקי הטיטול זה לזה באמצעות סקוץ' או לשונית הדבקה, משום שהסקוץ' ולשונית ההדבקה מיועדים לפתיחה ולסגירה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:23 • שקיעה: 4:53

יום רביעי י"ח בטבת תשפ"ו

הדבקה תחבושת

כאשר חובשים פצע נהוג להדביק לקצה התחבושת פלסטר כדי להדק בעזרתו את התחבושת לגוף האדם. הדבקה זו אסורה, מכיוון שאין היא הדבקה זמנית, שכן גם כאשר מסירים את התחבושת, לרוב אין מסירים את סרט ההדבקה מהתחבושת, לכן יש להדק את התחבושת באמצעות מהדקי תחבושת ייעודיים, סיכת ביטחון, או על ידי קשירת התחבושת בקשר עניבה.

תפירת חתך

אסור לתפור שני צדדים של חתך או פצע, אלא אם כן הדבר נדרש למניעת סכנה, מכיוון שגם תפירת עור אסורה. עם זאת, מותר להדביק את קצוות הפצע באמצעות 'פרפר' או פלסטר, משום שהדבקה זו אינה מחברת את חלקי העור ישירות, אלא רק מצמידה אותם ומאפשרת לגוף לאחות את החתך באופן טבעי.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 4:54

יום חמישי י"ט בטבת תשכ"ו

מלאכת צובע

מלאכת צובע היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן בצביעת חוטי הצמר לצורך יריעות המשכן ובגדי הכהונה.

לא רק יצירת גוון חדש אסורה משום מלאכת צובע, אלא גם תוספת ברק לצבע קיים, או חיזוק צבע קיים באמצעות מריחת שכבה נוספת של צבע, מכיוון שהם משנים את מראהו של הדבר הנצבע. לכן אסור לצחצח נעליים בשבת, בין במשחה הדומה לצבע הנעל ובין בחומר שמבריק את הנעל, וכן אסור למרוח לקה שקופה או שפתון שקוף, משום שהם מעניקים ברק לציפורניים ולשפתיים.

לעילוי נשמת
אחיקם בן הרב יהודה הלוי עמיחי הי"ד

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 4:55

יום שישי כ' בטבת תשפ"ו

איפור

אסור לאישה להתאפר בשבת, מכיוון שהנחת תכשירי איפור על עור הפנים צובעת אותו. נוסף על כך, תכשירי איפור רבים מיוצרים בצורה של משחה או קרם, ומריחתם על עור הפנים אסורה גם משום מלאכת ממרח (-מחליק). לכן אין למרוח בשבת מייקאפ או שפתון, וכיוצא באלו.

יציאה לשמש במשקפיים שעדשותיהם נעשות כהות

מותר לצאת בשבת עם משקפיים שעדשותיהם נעשות כהות כאשר יוצאים עימהן לשמש, מכיוון שהתכהות העדשות נעשית ללא שימוש בצבע, אלא על ידי תהליך פיזיקלי שמתרחש מאליו, ועוד שצביעה זו אינה מתקיימת, שכן כשונכנסים עימהן למקום מוצל חוזר הצבע לקדמותו, וכן האדם אינו עושה פעולה מיוחדת לצביעת העדשות, אלא הולך כדרכו והעדשות נצבעות מאליהן.

לעילוי נשמת
רב סמל אביתר בן יהודה הי"ד

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 4:56

שבת קודש כ"א בטבת תשפ"ו

מלאכת מעמר

מלאכת מעמר היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. עימור הוא איסוף גידולי קרקע, כגון: תבואה, פירות או צמחים, לערמה אחת, ומלאכה זו נעשתה במשכן לצורך הפקת צבעים לצביעת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. לאחר קצירת הצמחים שמהם הפיקו צבע, אספו אותם לערמה כדי להקל על הטיפול בהם.

איסוף שלא במקום הגידול

איסוף צמחים לערמה אחת אסור רק כאשר הוא נעשה במקום גידול הצמחים. לדוגמה, אסור לאסוף פירות שנשרו מהעץ ונמצאים על האדמה סביבו, אך מותר לאסוף פירות שהתפזרו במטבח. הטעם לכך הוא שמלאכת עימור היא מלאכה שאינה גורמת לשינוי בגוף הצמח, לכן היא נחשבת מלאכה רק כאשר היא נעשית בשדה, בתור חלק מעבודות המכשירות את הצמח לשימוש, אך כאשר היא נעשית שלא במקום גידול הצמח, אין לה חשיבות עצמית והיא אינה נחשבת מלאכה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:37 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 4:57

יום ראשון כ"ב בטבת תשפ"ו

איסוף פירות משטח גדול

למדנו אתמול שאיסוף צמחים לערמה אחת אסור משום מלאכת מעמר רק כאשר הוא נעשה במקום גידול הצמחים, אך אם הוא נעשה שלא במקום גידול הצמחים הוא מותר. אומנם אם הפירות מפוזרים על פני שטח גדול ואיסופם כרוך בטרחה רבה, אסרו חכמים לאוספם אף שלא במקום גידולם, מכיוון שאיסוף כזה דומה למלאכת מעמר.

עם זאת, מותר לאסוף את הפירות למקום אחד בעזרת מטאטא או בעזרת הרגל ולהרים אותם משם, מכיוון שאיסוף בעזרת הרגל או בעזרת מטאטא אינו דומה למלאכת מעמר.

חיבור פירות יחד

מלאכת מעמר כוללת גם את האיסור לחבר פירות על ידי חוט או לקבץ תאנים יבשות ולהדביק אותן זו לזו. פעולות אלו אסורות גם אם הן נעשות שלא במקום גידול הצמחים, כגון בבית, מכיוון שהן משנות את גוף הפרי ולכן יש להן חשיבות עצמית.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:37 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 4:58

יום שני כ"ג בטבת תשפ"ו

מלאכת בורר

מלאכת בורר היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. ברירה היא הפרדת אוכל ופסולת המעורבים זה בזה, והיא נעשתה במשכן בתהליך הפקת הצבע לצביעת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. לשם הפקת הצבע צריך היה לברור את הצמחים שהפיקו מהם את הצבע, מהעפר והאבנים הקטנות שהתערבו בהם תוך כדי קצירתם ואסיפתם.

הוצאת פסולת עם מעט מן האוכל

מלאכת בורר היא הפרדת אוכל ופסולת זה מזה, אך הפרדת פסולת עם קצת אוכל משאר האוכל אינה נחשבת ברירה והיא מותרת, משום שהפסולת אינה מופרדת לגמרי מהאוכל המקיף אותה, אלא היא עדיין מעורבת בו. לדוגמה, גרעין לימון שנפל לסלט, אסור להוציאו לבדו, אך מותר להוציאו יחד עם מעט מהסלט. וכן חרק שנפל למשקה – אסור להוציאו לבדו, אך מותר להוציאו עם מעט מהמשקה, מכיוון שבאופן זה לא מפרידים את הפסולת לגמרי מן האוכל, והיא נותרת מעורבת בו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 4:58

יום שלישי כ"ד בטבת תשפ"ו

פסולת שאינה מונעת את השימוש באוכל

פסולת המעורבת באוכל ורוב האנשים אוכלים את האוכל מבלי לטרוח להוציאה, מותר להוציאה מהאוכל, כיוון שהוצאתה אינה מתקנת את האוכל. לדוגמה, מִי שתייה המכילים חלקיקים זעירים של אבנית או חלודה, מותר לסנן אותם במערכת לטיהור מים, מכיוון שרוב האנשים אינם מקפידים לסנן את המים לפני שתייתם. וכן מיצי פירות שיש בהם חתיכות קטנות של בשר פרי, מותר לסננם במסננת ולהוציא מהם את החתיכות הקטנות של בשר הפרי, מכיוון שרוב בני האדם רגילים לשתות מיצים אלו כמות שהם, מבלי לסננם.

סינון פסולת במסננת שבכיר

מותר לשפוך לכלי מחורר בצורת משולש העומד בפינת הכיר פסולת שמעורבים בה נוזלים ומוצקים. ואף שהמשולש מסייע להפרדת הפסולת הנוזלית (הנשפכת לכיור) מהפסולת המוצקה (הנשארת במשולש) – הדבר מותר, מכיוון שכל חלקי התערובת הולכים לאיבוד והברירה אינה מתקנת אותם.

לעילוי נשמת
דניאל הירש בן אברהם ז"ל

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 4:59

יום רביעי כ"ה בטבת תשפ"ו

היתר בורה ב'דרך אכילה'

פעמים רבות כאשר אדם אוכל, הוא נצרך להפריד בין האוכל שברצונו לאכול לבין פסולת המעורבת בו. מכיוון שהפרדת אוכל מפסולת היא פעולה שמתלווה לאכילה לעיתים קרובות, היא מותרת בתנאים מסוימים, שכן התורה לא אסרה על האדם לאכול כדרכו. היתר זה נקרא 'דרך אכילה'.

חכמים אפיינו את הברירה הנעשית תוך כדי אכילה, והגדירו שלושה תנאים שבהתקיימותם נחשבת הברירה לדרך אכילה והיא מותרת, ובהיעדרם היא נחשבת למלאכה והיא אסורה: ראשית, הברירה המותרת נעשית בידיים, ולא על ידי כלים או מכשירים המסייעים לה כגון נפה או מסננת. שנית, בברירה המותרת האדם נוטל את האוכל שהוא מעוניין בו מתוך הפסולת, ולא את הפסולת מתוך האוכל. ולבסוף, ברירה זו נעשית בסמיכות לאכילה ('לאלתר'), ולא פרק זמן ניכר קודם לכך.

לסיכום, מותר לברור אוכל מתוך פסולת, ביד, ולצורך שימוש מיידי. רק כאשר מתקיימים שלושה תנאים אלו, נחשבת הברירה לדרך אכילה והיא מותרת, אך אם אחד מן התנאים אינו מתקיים, נחשבת הברירה למלאכה והיא אסורה מהתורה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:00

יום חמישי כ"ו בטבת תשפ"ו

הסרת גרעין מפרי

למדנו שברירה בדרך אכילה מותרת רק כאשר מתקיימים שלושה תנאים: שהברירה נעשית ביד ולא בכלי, שהאדם נוטל את האוכל מתוך הפסולת ולא את הפסולת מתוך האוכל, ושהברירה נעשית לצורך שימוש מיידי. למרות זאת, מותר להוציא גרעין של תמר, שזיף, משמש וכיוצא בהם סמוך לאכילה. ואף שבהוצאת הגרעין האדם נוטל את הפסולת מתוך האוכל – דבר שלכאורה אסור – הוצאת הגרעין מותרת, מכיוון שזו הדרך הרגילה לאכול את הפרי, ולכן היא נחשבת לברירה בדרך אכילה. וכן מותר להסיר מהפרי לפני אכילתו את הגבעול הדק שמחבר אותו לענף, מכיוון שזו הדרך הרגילה לאוכלו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:01

יום שישי כ"ז בטבת תשפ"ו

ברירת אוכל מפסולת בתערובת של שני מיני אוכל

כפי שלמדנו, ההיתר לברור בדרך אכילה הוא רק כאשר נוטלים את האוכל מן הפסולת. בתערובת של אוכל ופסולת ברור מהו האוכל ומהי הפסולת, אך בתערובת של שני מיני מאכלים עולה השאלה מהו האוכל ומהי הפסולת, ואיזה מין יש ליטול מתוך המין האחר? התשובה לכך היא שהמין שהאדם מעוניין לאוכלו נחשב אוכל, ואילו המין האחר נחשב פסולת. לכן על האדם לקחת את האוכל שהוא מעוניין בו ולא את האוכל שאינו מעוניין בו. לדוגמה, אדם שהגישו לפניו סלט עגבניות עם בצל והוא אינו מעוניין בחתיכות הבצל – העגבניות נחשבות אוכל והבצל נחשב פסולת, ועליו ליטול את העגבניות ולאכול ולהשאיר את חתיכות הבצל; ואין הוא רשאי להוציא את חתיכות הבצל מהסלט. וכן אדם שהגישו לפניו צלחת פיצוחים שיש בה גרעינים שחורים וגרעינים לבנים מעורבים, והוא מעוניין בגרעינים השחורים – עליו ליטול את הגרעינים השחורים ולאכול, ואין הוא רשאי להוציא מהצלחת את הגרעינים הלבנים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:02

שבת קודש כ"ח בטבת תשפ"ו

ברירת אוכל מפסולת בתערובת נוזל ומוצק

כפי שלמדנו, ההיתר לברור בדרך אכילה הוא רק כאשר נוטלים את האוכל מן הפסולת.

כאשר מפרידים בין נוזל ומוצק שנמצאים בכלי על ידי שפיכת הנוזל החוצה, הנוזל הוא הדבר שמוציאים מהתערובת. לכן אם הנוזל רצוי והמוצק אינו רצוי, מותר לשפוך את הנוזל החוצה, מכיוון שהנוזל נחשב אוכל ושפיכתו החוצה נחשבת ברירת אוכל מפסולת. אך אם הנוזל אינו רצוי והמוצק רצוי, אסור לשפוך את הנוזל החוצה, מכיוון שהנוזל נחשב פסולת ושפיכתו החוצה נחשבת ברירת פסולת מאוכל. לדוגמה, מותר לשפוך יין מבקבוק המכיל יין ושמרים כדי לשתות את היין, מכיוון שהיין נחשב אוכל ושפיכתו היא ברירת אוכל מפסולת. אך אסור לשפוך שמן מקופסת שימורי טונה כדי לאכול את הטונה, מכיוון שהשמן נחשב פסולת ושפיכתו היא ברירת פסולת מאוכל.

לעילוי נשמת
אגור בן דוד ז"ל

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:03

יום ראשון כ"ט בטבת תשפ"ו

ברירה לאלתר

כפי שלמדנו, אחד מתנאי ההיתר של ברירה בדרך אכילה הוא עשייתה לאלתר, כלומר סמוך לאכילה או לשימוש. אין שיעור קבוע של זמן שניתן להתחיל בו את הברירה כדי שתיחשב ברירה לאלתר, אלא יש לעשותה בזמן שבו רגילים לברור את הדבר לקראת השימוש בו, כל דבר לפי עניינו. לדוגמה, מיון קלפים כדי לשחק בהם נעשה בדרך כלל סמוך מאוד למשחק, לכן יש לעשותו סמוך מאוד למשחק כפי שרגילים, ולא קודם לכן. לעומת זאת, ברירת ירקות לצורך הכנת סלט לסעודה רבת משתתפים נעשית זמן רב לפני הארוחה, מכיוון שהכנת סלט לאנשים רבים לוקחת זמן רב, וניתן לעשותה זמן רב לפני הסעודה כפי שרגילים.

מותר לברור מאכלים סמוך לסעודה, גם אם עתידים לאכול אותם בסוף הסעודה והיא תימשך כמה שעות, מכיוון שרגילים להכין את כל צורכי הסעודה לפני הסעודה, כדי שלא לטרוח בהכנתם באמצע הסעודה, ולכן ברירה בזמן הסמוך לסעודה כבר נחשבת ברירה בדרך אכילה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:04

יום שני א' בשבט תשפ"ו - ראש חודש

ברירה ביד

כפי שהתבאר, אחד מתנאי ההיתר של ברירה בדרך אכילה הוא עשייתו בידיים, ולא באמצעות כלי. לכן אדם שהכין תה מעלי תה נגועים בתולעים, לא יסגן את התה במסננת אף אם הוא עושה זאת סמוך לאכילה, מכיוון שאסור לברור בכלי גם אם הברירה נעשית סמוך לסעודה. וכן אסור להפריד את גרעיני הזיתים מהזיתים על ידי מכשיר מיוחד המיועד לכך.

אף שאין לברור באמצעות כלי, מותר להפריד את האוכל מהפסולת על ידי כף או מזלג בזמן האכילה. זאת מכיוון שהם נחשבים כיד האדם, שכן הם אינם מסייעים לברירה ומשתמשים בהם רק כדי שהידיים לא תתלכלכנה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:05

יום שלישי ב' בשבט תשפ"ו

קילוף פירות וירקות

מותר לקלף פירות וירקות בשבת סמוך לאכילה. ואף שאחד התנאים לברירה בדרך אכילה הוא נטילת האוכל מהפסולת, ובקילוף נוטלים את הפסולת מהאוכל – הקילוף מותר, מכיוון שדרך אכילת פירות שיש להם קליפה היא בהסרת הפסולת (הקליפה) מהאוכל, ולא בנטילת האוכל מהפסולת. לכן מותר לקלף פירות הדר, גרעיני חמנייה, בננות, ביצים וכיוצא באלו סמוך לאכילתם, אף שבקילופם נוטלים את הפסולת מן האוכל. וכן מותר להסיר את העלים החיצוניים המעופשים מקלחי חסה או כרוב, משום שהם נחשבים כקליפה.

בגד שעליו בגד אחר המונע את לקיחתו

בגדים המונחים זה על זה או תלויים זה על זה, כגון כמה חולצות הנתונות על קולב אחד או מעילים התלויים על מתלה ומונחים זה על גבי זה, ולא ניתן להגיע לבגדים הפנימיים מבלי לסלק תחילה את הבגדים החיצוניים – מותר לסלק את הבגדים החיצוניים כדי ליטול את הבגדים הפנימיים וללבושם. ואף שהבגדים החיצוניים נחשבים פסולת, מותר לסלקם מכיוון שהם נחשבים כקליפה המכסה את הפרי.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:06

יום רביעי ג' בשבט תשפ"ו

הוצאת שקית תה מכוס תה

שקית תה הנתונה בכוס תה, יש סוברים שאין למושכה החוצה מהכוס ביד אלא יש להוציאה על ידי כף. הטעם לכך הוא שכאשר מושכים החוצה את שקית התה, מטפטפות ממנה טיפות מים. טיפות אלו היו מעורבות בעלי התה שבשקית, והפרדתן מהם בעזרת שקית התה העשויה מבד מחורר היא ברירה על ידי כלי. ויש חולקים וסוברים שמותר להוציא את שקית התה מהכוס ביד, מכיוון ששקית התה אינה כלי שמיועד לברירה, וכאשר ברור שאין כוונת האדם לברור ואין לו תועלת בכך, אין איסור לברור על ידה. למעשה מותר להוציא את שקית התה מהכוס ביד, מכיוון שאין כוונת המוציא לברירת המים מתוך השקית. אך אסור לנענע את השקית כדי להוציא ממנה את המים, מכיוון שנענוע השקית נעשה מתוך כוונה להוציא את המים מהשקית.

לעילוי נשמת
חמדת דקלה בת רות ז"ל

זריחה: 6:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:05

יום חמישי ד' בשבט תשפ"ו

היתר 'דרך אכילה' בדברים שאינם מאכלים

היתר הברירה בדרך אכילה נאמר בברירה לכל מטרה ולא רק בברירה לצורך אכילה. לכן מותר לברור בגד מתוך ערמת בגדים אם מוציאים את הבגד הרצוי, עושים זאת ביד וסמוך ללבישת הבגד. כמו כן, מותר לברור משחק מתוך ערמת משחקים אם מוציאים את המשחק הרצוי, עושים זאת ביד וסמוך לשימוש במשחק. במקרים אלו, החפץ שרוצים להשתמש בו נחשב 'אוכל', והחפצים שאין רוצים להשתמש בהם נחשבים 'פסולת'. לדוגמה, ילד המשחק בלגו, ובתוך אבני הלגו מעורבים חלקי משחק אחרים, חלקי הלגו נחשבים 'אוכל' ומותר להוציא אותם מהתערובת כדי לשחק בהם, וחלקי המשחק האחרים נחשבים 'פסולת', ואין להוציא אותם מתוך התערובת.

לעילוי נשמת
שיינדל מנוחה בת מרדכי זלמן טחובר לבית גלמן ז"ל

לעילוי נשמת
בנימין סופר בן חנה ז"ל

זריחה: 6:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:07

יום שישי ה' בשבט תשפ"ו

מיון חפצים מתערובת

אסור לאדם לקחת חפץ מתוך תערובת כדי למיין אותו, גם אם בשעת הלקיחה הוא אינו מדקדק לקחת חפץ מסוים מתוך התערובת אלא הוא לוקח חפץ ללא הבחנה, ולא משנה לו איזה חפץ יעלה בידו. אך מותר לקחת ללא הבחנה חפץ מתוך תערובת לשם מטרה אחרת שאינה מיונו, ולאחר השלמת המטרה להניחו במקומו. לדוגמה, אדם שיש לפניו תערובת של סכינים ומזלגות אינו רשאי להוציא מהתערובת פריט כלשהו ללא הבחנה כדי להניחו במקומו, אך הוא רשאי להוציא מתוך התערובת פריט כלשהו ללא הבחנה כדי לשטוף אותו או לנגבו, ולאחר מכן להניחו במקומו. וכן בגדים הנתונים בערמה, אסור לקחת בגד כלשהו ללא הבחנה כדי להניחו במקומו, אך מותר לקחת בגד כלשהו ללא הבחנה כדי לקפל, ולאחר מכן להניחו במקומו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:08

שבת קודש ו' בשבט תשפ"ו

שטיפת פירות בשבת

פירות שמעורבת בהם פסולת אסור לשוטפם כדי להסיר מהם את הפסולת, מכיוון שזרם המים מסיר את הפסולת מהאוכל, ואחד התנאים לברירה בדרך אכילה הוא נטילת האוכל מהפסולת. אומנם אם הפסולת דבוקה בפרי, כגון שיש על הפרי אבק או עפר, מותר לשוטפו תחת זרם מים סמוך לאכילתו. ואף שהשטיפה מסירה את הפסולת מהאוכל, הדבר מותר, מכיוון שלא ניתן להפריד פסולת הדבוקה בפרי על ידי נטילת הפרי מהאבק, ולכן דרך האכילה במצב זה היא בהסרת הפסולת מהאוכל.

לעילוי נשמת
אברהם בן כמסאנה ז"ל

לאריכות ימים ושנים ובריאות
לגב' מלכה סולטנה בת מלכה
לרפואת ציון בן מלכה בתושח"י
ולהצלחת בת שבע בת מלכה

זריחה: 6:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:09

יום ראשון ז' בשבט תשפ"ו

הסרת לכלוך הדבוק בפרי

למדנו אתמול שמותר לשטוף פרי מלכלוך הדבוק בו, סמוך לאכילתו. לכן מותר לשטוף סמוך לאכילה פרי שנפל על הרצפה והתלכלך או עלי חסה שדבוקים בהם גרגירי עפר. וכן מותר להשרות עלי חסה במים סמוך לאכילתם כדי להסיר מהם תולעים שאולי דבוקות בהם. אך אסור להסיר מפרי לכלוך שאינו דבוק בו, ולכן אין לשטוף אשכול ענבים כדי להסיר ממנו ענבים פגומים או לכלוכים המעורבים בין ענביו, כיוון שהם אינם דבוקים לענבים הטובים אלא מעורבים בהם.

לכלוך הדבוק בפרי ואינו ניכר אינו נחשב פסולת, והפרדתו מהפרי אינה נחשבת ברירה. לכן מותר לשטוף פירות וירקות כדי להסיר מהם חיידקים או שאריות של חומרי הדברה שאינם ניכרות, אף שלא סמוך לאכילתם.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:10

יום שני ח' בשבט תשפ"ו

ברירת פריטים ממין אחד בשבת

מלאכת בורר היא הפרדה של מינים שונים המעורבים זה בזה, אך הפרדת פריטים ממין אחד אינה בכלל המלאכה והיא מותרת, גם אם הפריטים שונים מעט זה מזה. לדוגמה, חתיכות דג גדולות וחתיכות דג קטנות הנתונות בתבנית אחת, מותר להפרידן אלו מאלו ולהניח את החתיכות הגדולות בצלחת אחת ואת החתיכות הקטנות בצלחת אחרת, מכיוון שכל החתיכות הן מאותו מין. כמו כן, עוגיות שלמות ועוגיות שבורות הנתונות בצלחת, מותר להוציא את העוגיות השבורות מן הצלחת, מכיוון שכל העוגיות הן מאותו מין. וכן חלקים שונים של עוף המעורבים זה בזה והם בעלי טעם דומה כשוקיים וירכיים, מותר לברור אותם ולהפרידם אלו מאלו, מכיוון שכולם מין אחד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:11

יום שלישי ט' בשבט תשפ"ו

ברירת פריטים השונים זה מזה בגודלם

למדנו אתמול שמותר למיין חתיכות דג גדולות וחתיכות דג קטנות הגתונות בתבנית אחת, ולהניח את החתיכות הגדולות בצלחת אחת ואת החתיכות הקטנות בצלחת אחרת, מכיוון שכל החתיכות הן מאותו מין. על יסוד זה יש להוסיף שפריטים מאותו מין בגדלים שונים נחשבים מין אחד רק אם השינוי בגודל הפריט אינו משנה את ייעודו ואת השימוש בו, אך אם השינוי בגודל הפריט משנה את ייעודו ושימוש, נחשבים הפריטים כמינים שונים. לכן חתיכות דג גדולות וחתיכות דג קטנות הן מין אחד, מכיוון שהשוני בגודל החתיכות אינו משנה את ייעודן ושימושן. ולעומת זאת, בגדים בגדלים שונים נחשבים למינים שונים, שכן הגודל משנה את ייעודם ושימושם – בגד קטן מיועד לאנשים בעלי גוף קטן ואינו ראוי לאנשים בעלי גוף גדול, ובגד גדול מיועד לאנשים בעלי גוף גדול ואינו ראוי לאנשים בעלי גוף קטן. וכן כפות וכפיות הן שני מינים אף שהשוני ביניהן הוא רק בגודל, מכיוון שהן משמשות למטרות שונות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:12

יום רביעי י' בשבט תשפ"ו

הוצאת מאכלים הנתונים במים או ברוטב

חתיכות גדולות וניכרות הנתונות בתוך נוזל אינן נחשבות מעורבות בו, ולכן מותר להפריד אותן מהנוזל אף שלא בדרך אכילה. אך חתיכות קטנות הנתונות בתוך נוזל נחשבות מעורבות בו, ומותר להפרידן רק אם עושים זאת בדרך אכילה, כלומר על ידי נטילת האוכל ביד לצורך שימוש מיידי. לדוגמה, מלפפונים חמוצים הנתונים בקופסת שימורים עם מים, או תפוחי אדמה מבושלים הנתונים במים – אינם נחשבים מעורבים עם הנוזלים, מכיוון שהחמוצים ותפוחי האדמה גדולים וניכרים. וכן זיתים שלמים הנתונים בקופסת שימורים עם מים, אינם נחשבים מעורבים עם המים, מכיוון שהם ניכרים בפני עצמם. אך שימורי אפונה, תירס או טונה, הנתונים בקופסת שימורים עם מים – נחשבים מעורבים במים שסביבם, מכיוון שהם קטנים ואינם ניכרים בפני עצמם, ומותר להפרידם רק בדרך אכילה, כלומר על ידי נטילת האוכל ביד לצורך שימוש מיידי.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:14

יום חמישי י"א בשבט תשפ"ו

פיזור תערובת

אף שאסור לברור תערובת, מותר לפזרה בבת אחת לכל עבר ולגרום לכך שפריטי התערובת יתרחקו זה מזה בשיעור כזה שלא ייחשבו עוד תערובת, ולאחר מכן לקחת כל פריט ולשים אותו במקומו. לדוגמה, משחקים שונים שהתערבו זה בזה בזמן שילדים שיחקו בהם, מותר לדחוף אותם במטאטא ולפזרם בכל החדר, ולאחר מכן לקחת כל משחק ולהניח אותו במקומו.

הטעם לכך שפיזור תערובת מותר הוא שהגדרת מלאכת בורר היא הרחקת פסולת מאוכל או אוכל מפסולת, אך הרחקת כל חלקי התערובת אלו מאלו (אף חלקי אוכל מחלקי אוכל וחלקי פסולת מחלקי פסולת) – אינה ברירה. והטעם לכך שלאחר פיזור התערובת מותר לקחת כל פריט ולשים במקומו הוא שלאחר פיזור התערובת פריטי התערובת אינם מעורבים זה בזה, ואין איסור לברור פריטים שאינם מעורבים זה בזה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:14

יום שישי י"ב בשבט תשפ"ו

מלאכת קוצר

מלאכת קוצר היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן לצורך הפקת הצבע לצביעת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. לשם כך קצרו את הצמחים שנצרכו להפקת הצבע.

מלאכת קוצר כוללת לא רק קצירת תבואה, אלא כל פעולה המנתקת דבר צומח ממקום גידולו, לדוגמה: עקירת עץ, קטיפת פרי, תלישת עלה מעץ או מעציץ, הוצאת ענף שהשריש במים מהמים, שבירת ענף המחובר לעץ וכיוצא באלו.

גם הרמת עציץ נקוב המונח על גבי הקרקע כלולה במלאכת קוצר, מכיוון שהיא פוגעת ביכולתו של הצמח לינוק מן הקרקע.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:15

שבת קודש י"ג בשבט תשפ"ו

טיפוס על עץ

מן התורה מותר לטפס על עץ בשבת, אך חכמים אסרו זאת מחשש שבזמן שהאדם נמצא על העץ הוא יתלוש עלים, ענפים או פירות, ויעבור על מלאכת קוצר.

אדם שטיפס על עץ בשבת במזיד, קנסו אותו חכמים שלא ירד מהעץ עד צאת השבת, כדי שלא יחזור על מעשה זה בעתיד. אומנם אם הוא נצרך להתפנות, הוא רשאי לרדת מהעץ לשם כך, מכיוון שעשיית צרכים במקום גלוי פוגעת בכבוד האדם, וחכמים התירו את האיסור לרדת מהעץ במצב זה.

ילד קטן שטיפס על עץ במזיד בשבת רשאי לרדת ממנו, מכיוון שהוא אינו מבין את המשמעות המלאה של מעשיו ועלייתו על העץ אינה נחשבת עלייה במזיד. כמו כן הישארות הילד על עץ כרוכה בצער, ואין חובה לחנך ילד קטן בדבר שקיומו מסב לו צער.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:15

יום ראשון י"ד בשבט תשפ"ו

ט"ו בשבט - יום שמחה

ט"ו בשבט הוא יום שמחה, אין מתענים בו, אין מספידיים בו ואין אומרים בו תחנון ולא במנחה שלפניו. ביום זה הלב מתמלא ברגשי אהבה חמים וכיסופים עזים לארץ ישראל, למצוותיה ולנופיה, לפירותיה ולנטיעותיה, לעברה ולעתידה.

מנהגי ט"ו בשבט

טוב להרבות בט"ו בשבט בלימוד מצוות התלויות בארץ, ובלימוד שבחה של ארץ ישראל ומעלת ישיבתה.

נוהגים להרבות באכילת מיני פירות בט"ו בשבט, כדי להראות שהוא ראש השנה לאילן, ומודים לה' על כל פרי ופרי. ועדיף לאכול פירות שגדלו בארץ ישראל, ופירות שהשתבחה בהם ארץ ישראל.

פירות שתולעים מצויות בהם, יש לבדוק אותם ולוודא שאין בהם תולעים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 5:16

יום שני ט"ו בשבט תשפ"ו

נטיעת עצים בט"ו בשבט

המנהג לטעת עצים בט"ו בשבט הוא מנהג חדש, שנוסד כפי הנראה בשנת תר"נ על ידי הרב זאב יעבץ, מנהל בית הספר בזיכרון יעקב. אף שמנהג זה אינו מוזכר בספרי הלכה ומנהג, יש לו ערך חיובי, מכיוון שבט"ו בשבט עוסקים במעלתה של ארץ ישראל, ובנטיעת עצים בארץ ישראל מקיימים את מצוות יישוב ארץ ישראל. אך אין הוא בא להחליף את המנהג הישן לאכול פירות ולהודות לה' עליהם.

על ערך נטיעת עצים בארץ ישראל אפשר ללמוד מהמסופר על מרן הרב קוק זצ"ל, שכאשר נטע עץ בארץ ישראל "התרגש מאוד, עיניו זלגו דמעות, ופניו היו כלפיד אש. כשהגישו לו את המעדר סירב לקחתו, והתכופף ובידיו טיפל ברגבי האדמה כשכולו נתון ברעדת קודש. אחד המקורבים הרשה לעצמו לשאול את הרב מדוע הוא מתרגש כל כך? והרב השיב ואמר: נטיעת עץ פרי בארץ ישראל, אין זו סתם פעולה חקלאית רגילה, זוהי התדבקות במידותיו של הקב"ה שאף הוא התעסק במטע הארץ תחילה".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:17

יום שלישי ט"ז בשבט תשפ"ו

שימוש בעץ

חכמים אסרו להשתמש בעץ בשבת, מתוך חשש שתוך כדי השימוש בו אדם יעלה על העץ ויתלוש ממנו עלים, ענפים או פירות. איסור השימוש בעץ כולל הנחת חפצים או הישענות עליו, השענות חפצים אחרים עליו, קשירת דברים אליו וכל פעולה שבה אדם עושה שימוש בעץ. לכן אסור להניח מגבת על עץ, אסור להשעין עליו סולם ואסור לקשור אליו כלב או חמור.

נגיעה בעץ אינה נחשבת שימוש בו והיא מותרת, אך נגיעה המנענעת את העץ אסורה, כיוון שעץ הוא מוקצה.

שלושת הטפחים התחתונים של הגזע נחשבים חלק מהקרקע, ומותר להשתמש בהם. לכן מותר לשבת על גזע כרות שגובהו פחות מעשרים וארבעה סנטימטר, וכן מותר לקשור כלב לשלושת הטפחים התחתונים של גזע עץ.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:28 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:18

יום רביעי י"ז בשבט תשפ"ו

הורדת חפץ מעץ

חכמים אסרו להוריד חפץ המונח על עץ מחשש שתוך כדי הורדת החפץ, יישען האדם על העץ. לכן אסור להוריד מעץ מגבת שתלויה עליו, וכן אסור להוריד מעץ כיפה שעפה ונפלה עליו, או כדור שנבעט ונתקע בין ענפיו.

שימוש בדברים המונחים על העץ או מחוברים לו

האיסור להשתמש בעץ ולהוריד ממנו חפצים כולל לא רק את העץ עצמו אלא גם דברים המונחים עליו או מחוברים לו. לדוגמה, אסור להניח חפצים בתוך סלסלה המונחת על עץ וכן אסור להוציא ממנה חפצים. אסור לעלות בסולם הנשען על עץ, וכן אסור להתנדנד בנדנדה הקשורה לעץ.

מותר להשתמש בדברים שאינם מחוברים ישירות לעץ אלא מחוברים לדברים אחרים המחוברים לו. לדוגמה, מותר לעלות על סולם שאינו נשען ישירות על העץ אלא על יתד המחוברת לעץ, וכן מותר להתנדנד בנדנדה שאינה מחוברת ישירות לעץ אלא לוו ברזל המחובר לעץ.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:27 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:19

יום חמישי י"ח בשבט תשפ"ו

מלאכת מחתך

מלאכת מחתך היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן לצורך הכנת יריעות המשכן, לשם כך חתכו את היריעות למידה הרצויה.

איסור מחתך נאמר רק כאשר החיתוך נעשה במדויק, אך חיתוך שאינו מדויק אינו אסור משום מלאכת מחתך. לדוגמה אדם הקורע עטיפה של שלגון אינו עובר על איסור מחתך מכיוון שקריעת העטיפה אינה נעשית באופן מדויק. לעומת זאת אדם שחותך דפים של ספר שנשארו מחוברים זה לזה ולא נחתכו בכריכיה, עובר על איסור מחתך מכיוון שהחיתוך נעשה באופן מדויק כדי שהדפים יהיו מיושרים בקו אחד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:27 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 5:20

יום שישי י"ט בשבט תשפ"ו

מחתך באוכלים

אין איסור מחתך באוכלים, מכיוון שבאוכל אין חשיבות רבה למידת אורכה ורוחבה של חתיכת האוכל. לכן מותר לחתוך פירות וירקות לפי מידה או בצורה יפה, וכן מותר לפרוס לחם או נקניק לפרוסות שוות ומדויקות. אך אסור לחתוך קליפת אבטיח בצורת סלסלה, מכיוון שמשתמשים בו ככלי ולא כאוכל.

מותר לחתוך באופן מדויק גלולה המיועדת לבליעה, מכיוון שדינה כאוכל.

לעילוי נשמת

אלתר יעקב אריה בן משה וליבע גולדה זימרמן ז"ל

זריחה: 6:26 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 5:21

שבת קודש כ' בשבט תשפ"ו

מלאכת טוחן

מלאכת טוחן היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן בתהליך הפקת הצבע לצביעת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. כדי להפיק את הצבע מהצמחים שמהם הפיקו את הצבע, צריך היה לטחון אותם.

טחינה היא חילוק גוף אחד לחלקים קטנים, והיא אסורה בין שמדובר באוכל, כחיטים או תבלינים, ובין שמדובר בחומרים אחרים, כעץ או אבן. לכן אסור בשבת לפורר רגבי עפר ואבני גיר, וכן אסור לשייף או לנסר עץ כדי ליצור נסורת.

לעילוי נשמת
איתמר יוסף בן שושנה ז"ל

זריחה: 6:25 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 5:22

יום ראשון כ"א בשבט תשפ"ו

טחינת דברי מאכל שאינם מן הצומח

מאכלים הראויים לאכילה ואינם מן הצומח, כגון בשר מבושל, אין בהם איסור טחינה, כיוון שמלאכות שבת נלמדות ממלאכת המשכן, ובמלאכת המשכן לא טחנו מאכלים ראויים לאכילה שאינם מן הצומח. לכן מותר לרסק ביצה או לחתוך גבינה קשה לחתיכות דקות. אומנם אין לרסקן במגררת (פומפיה) או בכלי המיוחד לטחינה, מכיוון ששימוש בהם הוא מעשה חול, שאינו מתאים לקדושת השבת.

כלי המיועד לפריסת פרוסות דקות, כמקצץ ביצים וכיוצא בזה, אינו כלי המיוחד לטחינה ומותר להשתמש בו לחתוך מאכלים הראויים לאכילה שאינם מן הצומח, כגון גבינה וביצים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:24 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 5:22

יום שני כ"ב בשבט תשפ"ו

טחינה אחר טחינה

איסור טוחן אינו חל על דברים שהיו מפוררים ואדם חיבר אותם יחד, מכיוון שאיסור טוחן חל רק על דברים שהחיבור ביניהם טבעי, ולא על דברים שהחיבור ביניהם נעשה על ידי אדם. דין זה נקרא בלשון הפוסקים "אין טוחן אחר טוחן", ומובנו הוא שדבר שהיה טוחן וחובר שוב על ידי אדם, מותר לחזור ולטחון אותו. לדוגמה, מותר לפורר קוביית סוכר, מכיוון שגרגירי הסוכר היו מפוררים והם חוברו על ידי אדם. וכן מותר לפורר לחם, ביסקוויטים, עוגה וכיוצא בהם, מכיוון שגרגירי הקמח היו מפוררים, והלישה חיברה אותם יחד. אך אין לפוררם בכלי המיועד לטחינה, כגון במגרת (פומפייה), מכיוון שזהו מעשה חול, שאינו מתאים לקדושת השבת.

לעילוי נשמת

ר' משה בהר"ר צבי ברייער ז"ל
הונצח ע"י בנו עו"ד דב ברייער, רמת גן

זריחה: 6:24 • סוף זמן קריאת שמע: 8:23 • שקיעה: 5:23

יום שלישי כ"ג בשבט תשפ"ו

טחינת אוכל סמוך לסעודה

בשעת האכילה רגילים לרסק את האוכל בפה, וברור שמותר לעשות כן, מכיוון שריסוק זה הוא חלק מדרך האכילה הטבעית. הפוסקים נחלקו אם חיתוך מאכל לחתיכות קטנות סמוך לסעודה נחשב גם הוא דרך אכילה והוא מותר, או שאינו נחשב כן, והוא אסור. להלכה, חיתוך מאכל לחתיכות קטנות סמוך לסעודה מותר, אך מכיוון שיש חולקים על היתר זה, נכון להתרחק מן האיסור ולחתוך את המאכל לחתיכות גדולות יותר מכפי שרגילים לחתוך ביום חול. לכן, אדם שחותך סלט ירקות לפני הסעודה – ראוי שיחתוך את הירקות לחתיכות מעט יותר גדולות מכפי שרגילים לחתוך ביום חול.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:23 • סוף זמן קריאת שמע: 8:23 • שקיעה: 5:24

יום רביעי כ"ד בשבט תשפ"ו

טחינת אוכל סמוך לסעודה בכלי מיוחד לכך

למדנו אתמול שחיתוך מאכל לחתיכות קטנות סמוך לסעודה מותר, אך מכיוון שיש חולקים על היתר זה, נכון להתרחק מן האיסור ולחתוך את המאכל לחתיכות גדולות יותר מכפי שרגילים לחתוך ביום חול.

ההיתר לחתוך מאכל לחתיכות קטנות סמוך לסעודה נאמר רק כאשר החיתוך נעשה בסכין רגילה, אך אסור לחתוך מאכל לחתיכות קטנות סמוך לסעודה בכלי מיוחד לטחינה, כגון במגררת (פומפיה) או בכותש שום. הטעם לכך הוא שההיתר לחתוך מאכל לחתיכות קטנות סמוך לסעודה מבוסס על כך שחיתוך סמוך לסעודה הוא חלק מדרך האכילה, אך חיתוך בכלי מיוחד לטחינה אינו חלק מדרך האכילה.

קוצץ ירקות ידני ('סלייסר'), יש סוברים שהוא כלי המיוחד לטחינה, ואסור לחתוך בו ירקות לחתיכות קטנות סמוך לסעודה, ויש חולקים וסוברים שהוא אינו מיוחד לטחינה, ומותר לחתוך בו ירקות לחתיכות קטנות סמוך לסעודה. למעשה מומלץ לנהוג כדעה הראשונה ולהימנע משימוש בקוצץ ירקות ידני בשבת.

לעילוי נשמת
אברהם שלמה בן יוסף נתן ז"ל

זריחה: 6:22 • סוף זמן קריאת שמע: 8:22 • שקיעה: 5:25

יום חמישי כ"ה בשבט תשפ"ו

ריסוק פרי או ירק

מלאכת טוחן אינה מוגבלת רק לטחינת גרעינים או ריסוק דבר יבש לחלקיקים נפרדים, אלא כוללת גם ריסוק פרי או ירק, אף שאינם מתפרדים לחלקים נפרדים על ידי הריסוק, מכיוון שהריסוק מפריד את המבנה הכללי המחבר בין חלקי הפרי, ורק הלחות הטבעית של הפרי מחברת אותם יחד. לכן אסור לרסק בננה בשבת, וכן אסור לרסק אבוקדו ולמרוח אותו על פרוסת לחם. אך אם ריסוקם נעשה סמוך לסעודה, הוא מותר, מכיוון שריסוק הסמוך לאכילה נחשב כדרך אכילה והוא מותר כפי שלמדנו אתמול.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:21 • סוף זמן קריאת שמע: 8:22 • שקיעה: 5:26

יום שישי כ"ו בשבט תשפ"ו

טחינה בשינוי

מן התורה מותר לעשות מלאכה בשבת בדרך שונה מהדרך שרגילים לעשותה, אך חכמים אסרו את עשיית המלאכות גם שלא כדרך, שמוא יבואו לעשותן בדרך הרגילה. אומנם במקרים מסוימים, כאשר מדובר בשינוי גדול ואין חשש שיבואו מתוך כך לעשיית מלאכה בדרך הרגילה, התירו חכמים לעשות את המלאכות בשינוי. וכך גם במלאכת טוחן, התירו חכמים לעשותה על ידי שינוי גדול. לכן מותר לכתוש תבלינים או לרסק דברי מאכל בעזרת ידית של סכין או בעזרת תחתית הכוס אם עושים זאת על גבי שולחן או על גבי צלחת. ריסוק וכתישה בדרך זו נחשבים ריסוק וכתישה בשני שינויים: שינוי אחד הוא שהריסוק נעשה בעזרת ידית של סכין או תחתית של כוס ולא בעזרת עֵלִי (מוט כתישה), שבו רגילים לכתוש ביום חול; ושינוי שני הוא שהריסוק נעשה על גבי שולחן או צלחת ולא על גבי מכתשת, שעליה רגילים לכתוש ביום חול.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:20 • סוף זמן קריאת שמע: 8:22 • שקיעה: 5:27

שבת קודש כ"ז בשבט תשפ"ו

פרשת שקלים

בשבת שלפני ראש חודש אדר, קוראים את פרשת שקלים העוסקת במצוות מחצית השקל. בזמן שבית המקדש היה קיים, בראש חודש אדר היו מכריזים שעל כל אדם לתרום מחצית השקל לבית המקדש, עבור קורבנות הציבור, ובמשך החודש היו גובים את מחצית השקל. לכן קוראים את פרשת שקלים לפני ראש חודש אדר, כדי להזכיר לציבור שהגיע זמן מצווה זו. טעם נוסף לקריאת פרשת שקלים לפני חודש אדר נאמר בתלמוד הירושלמי, והוא שעל ידי הזכות של הקדמת השקלים שלנו לשקלים שנתן המן לאחשוורוש, התבטלה גזרתו של המן.

בזמן הזה, בית המקדש חרב לצערנו, ואין ביכולתנו לקיים את מצוות מחצית השקל. אף על פי כן אנו קוראים את פרשת שקלים, זכר למצווה שהייתה נהוגה בזמן המקדש. ועוד שקריאת פרשת שקלים משמשת מעין תחליף לקיום מצוות מחצית השקל, כמו שנאמר: "וַיִּשְׁלְמָהּ פְּרִים שְׁפָתֵינוּ", כלומר את הפרים שאין באפשרותנו להקריב, נשלם באמירת שפתינו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:19 • סוף זמן קריאת שמע: 8:21 • שקיעה: 5:27

יום ראשון כ"ח בשבט תשפ"ו

זכר למחצית השקל

כפי שלמדנו אתמול, בזמן שבית המקדש היה קיים בחודש אדר היו גובים מכל אדם מחצית השקל לצורך קורבנות הציבור בבית המקדש. זכר לגבייה זו, בזמן הזה נוהגים לתת לצדקה בתענית אסתר סכום של מחצית מהמטבע שמשתמשים בו במקום הנתינה. למשל, בישראל נותנים חצי ש"ח, ובארצות הברית – חצי דולר. מכיוון שבפסוקי הציווי על מחצית השקל, מוזכרת המילה "תרומה" שלוש פעמים, נוהגים להוסיף ולתת סך הכול שלושה חצאי שקלים.

יש מיוצאי ספרד שמחמירים ונותנים סכום ששווה למחצית השקל שנתנו בזמן שבית המקדש היה קיים, שזהו השווי של עשרה גרם כסף טהור. מכיוון שערך הכסף משתנה מזמן לזמן, יש לברר בכל שנה מהו המחיר של עשרה גרם כסף טהור, ולתת סכום זה לצדקה. בשנים האחרונות, השווי של עשרה גרם כסף טהור נע בין עשרים ש"ח לשלושים וחמישה ש"ח.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:18 • סוף זמן קריאת שמע: 8:20 • שקיעה: 5:28

יום שני כ"ט בשבט תשפ"ו

האנשים הכלולים במנהג 'זכר למחצית השקל'

למדנו אתמול שנוהגים לתת צדקה בתענית אסתר 'זכר למחצית השקל'. מעיקר הדין, אנשים שגילם פחות מעשרים, פטורים מלתת זכר למחצית השקל. מכיוון שלדעת כמה פוסקים, בזמן שבית המקדש היה קיים, היו גוברים מחצית השקל רק מבני עשרים ומעלה. וכן מעיקר הדין, גם נשים פטורות מנתינת זכר למחצית השקל. בפועל, נוהגים לתת זכר למחצית השקל גם עבור אנשים שגילם פחות מעשרים, ואפילו עבור ילדים ועוֹבְרִים. ויש שנוהגים לתת גם עבור נשים וילדות. ואומנם בזמן שבית המקדש היה קיים, נשים וקטנים פטורים היו ממחצית השקל, אבל מכיוון שמחצית השקל היא כפרה על הנפש, נותנים זכר למחצית השקל עבור כולם, כדי שתהיה כפרה לכולם.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:18 • סוף זמן קריאת שמע: 8:20 • שקיעה: 5:29

יום שלישי ל' בשבט תשפ"ו - א' דראש חודש

זמן הנתינה וייעוד המעות

נותנים 'זכר למחצית השקל' דווקא בתענית אסתר כדי שזכות הצדקה תצטרף לזכות התענית, ועל ידי זה נזכה לכפרה. יש הנוהגים לתת זכר למחצית השקל לפני תפילת מנחה, ויש שדוחים את הנתינה לאחר תפילת מנחה. את הכסף מוסרים לצדקה או למטרות קדושות אחרות, כגון חיזוק לומדי תורה, החזקת בית כנסת, הפצת תורה, יישוב הארץ וכיוצא בזה.

כאשר נותנים את המעות זכר למחצית השקל, יש לשים לב שלא לומר שהמעות הן 'מחצית השקל', אלא רק 'זכר למחצית השקל', כדי שלא יהיה נראה כאילו הקדשת המעות היא למטרת הקרבת הקורבנות במקדש. זאת מכיוון שמעות המוקדשות לצורך המקדש בזמן הזה, חלה עליהן קדושה, והן נאסרות בהנאה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:17 • סוף זמן קריאת שמע: 8:20 • שקיעה: 5:30

יום רביעי א' באדר תשפ"ו - ב' דראש חודש

הזכרת "על הניסים"

תיקנו חכמים לומר בפורים בתפילה ובברכת המזון "על הניסים", כדי להודות לה' על הניסים שעשה לנו בימי מרדכי ואסתר. בתפילה מזכירים "על הניסים" בברכת "מודים", ובברכת המזון – בברכת "נודה לך". אומרים "על הניסים" דווקא בברכות אלו, משום שהן עוסקות בהודאה. לכן גם אין מזכירים את פורים בברכת מעין שלוש, מכיוון שאין בה ברכה מיוחדת להודאה.

מכיוון שחג פורים אינו חג מהתורה, הזכרת "על הניסים" בתפילה אינה חשובה עד כדי כך שיצטרכו לחזור על ברכה כדי להשלימה. לכן אדם ששכח לומר "על הניסים" ושם לב לכך תוך כדי ברכת "מודים", קודם שאמר את שם ה' שבחתימת הברכה, כלומר קודם אמירת שם ה' במשפט "ברוך אתה ה' הטוב שמך ולך נאה להודות", יחזור למקום שטעה ויאמר "על הניסים". אך אם הוא שם לב לכך אחרי שאמר את שם ה' שבחתימת ברכת "מודים", לא יחזור ויאמר "על הניסים", אלא ימשיך בתפילתו כרגיל. במקרה זה טוב לומר בסוף התפילה לאחר "אלוקי נצור", לפני "יהיו לרצון": "הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מרדכי ואסתר וכו'".

זריחה: 6:15 • סוף זמן קריאת שמע: 8:19 • שקיעה: 5:31

יום חמישי ב' באדר תשפ"ו

אמירת "על הניסים" בברכת המזון

כפי שלמדנו, חכמים תיקנו לומר בברכת המזון את תפילת "על הניסים". אדם ששיכח לומר "על הניסים" בברכת המזון ושם לב לכך תוך כדי ברכת "נודה לך", לפני שאמר את שם ה' שבסיום הברכה, כלומר קודם אמירת שם ה' במשפט "ברוך אתה ה' על הארץ ועל המזון", יחזור למקום שטעה ויאמר "על הניסים". ואם נזכר לאחר שאמר את שם ה' שבחתימת ברכת "נודה לך", לא יחזור ויאמר "על הניסים", אלא ימשיך בברכתו כרגיל. וטוב במקרה זה לומר בסוף הברכה הרביעית של ברכת המזון: "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כשם שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה וכו'".

כאשר סעודת פורים נמשכת לתוך הלילה שלאחר הפורים, אומרים "על הניסים" בברכת המזון, מכיוון שהחיוב לומר "על הניסים" חל מייד בתחילת הסעודה. אך אדם שהתפלל ערבית לפני ברכת המזון, לא יאמר "על הניסים" בברכת המזון, מכיוון שערבית שייכת ליום הבא, ו"על הניסים" שייך ליום הקודם, והרי הוא סותר את עצמו.

לעילוי נשמת

אבי מורי שאול יוסף בן חנוך רבפוגל ז"ל

זריחה: 6:15 • סוף זמן קריאת שמע: 8:19 • שקיעה: 5:32

יום שישי ג' באדר תשפ"ו

עשיית מלאכה בפורים

נהגו ישראל שלא לעשות מלאכה בפורים, כדי להיות פנויים לעסוק במשתה ובשמחה. המזלזל במנהג ועושה מלאכה, לא יראה ברכה מאותה מלאכה, כלומר לא ירוויח מאותה מלאכה.

המלאכה האסורה היא מלאכה שעשייתה כרוכה בטורח ויגיעה, אבל מלאכה קלה, שעשייתה אינה מסיחה את הדעת משמחת היום, מותרת. לדוגמה, מותר לכבס בגדים במכונת כביסה, וכן מותר לקצוץ ציפורניים, מכיוון שמלאכות אלו הן מלאכות קלות.

המנהג שלא לעשות מלאכה בפורים אינו כולל מלאכות הנצרכות לחג, וכן הוא אינו כולל מלאכות העשויות לצורך מצווה ומלאכות שתכליתן למנוע הפסד כספי.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:14 • סוף זמן קריאת שמע: 8:19 • שקיעה: 5:32

שבת קודש ד' באדר תשפ"ו

קריאת התורה

בפורים קוראים בתורה את פרשת "ויבוא עמלק" שבסוף פרשת בשלח. בפרשה זו מסופר כיצד תקף עמלק את עם ישראל לאחר שיצאו ממצרים, וכיצד נלחם בו יהושע וניצחו. בסיום הפרשה מצווה ה' את משה לכתוב זאת בספר ולזכור כי יש למחות את זכר עמלק מתחת השמיים. פרשה זו קשורה לפורים, שכן המן היה מזרע עמלק, והמלחמה בו היא המשך המאבק המתמשך של עם ישראל בעמלק.

בפרשה זו ישנם תשעה פסוקים. לכתחילה אין לקרוא בתורה פחות מעשרה פסוקים, ולכן כותב מרן השולחן ערוך שיש לקרוא את הפסוק האחרון פעמיים, וכן נוהגים יוצאי ספרד. לדעת הרמ"א, אין צורך לכפול את הפסוק האחרון, מכיוון שלדעתו כאשר הפרשה הנקראת היא תחומה, ועוסקת בעניין אחד, אפשר לקרואה אף שיש בה רק תשעה פסוקים, וכן נוהגים יוצאי אשכנז.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:13 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 5:33

יום ראשון ה' באדר תשפ"ו

תחנון והלל בפורים

אין אומרים תחנון בי"ד ובט"ו באדר, ואין אומרים גם את מזמור "לְמַנְצַח וכו' יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה" שקודם "ובא לציון", מכיוון שימי הפורים אינם ימי צרה.

בדרך כלל אומרים בחגים הלל, אבל בפורים אין אומרים הלל, ושלושה טעמים הובאו לכך בגמרא. טעם אחד – שעל נס שאירע מחוץ לארץ ישראל אין אומרים הלל, והנס של פורים התרחש בשושן שבבבל. טעם שני – שקריאת המגילה נחשבת כאמירת הלל, ולכן אין צורך באמירת הלל נוסף. וטעם שלישי שגאולה שאינה כוללת עצמאות מדינית, אין אומרים עליה הלל, שכן הפסוק הפותח את ההלל הוא "הִלְלוּ עֲבָדֵי ה'", ואם כן, פרקי ההלל תוקנו להיאמר על ידי "עבדי ה'", ולא על ידי הנתונים למרות אחרים. ומכיוון שבפורים לא זכינו לעצמאות מדינית ונשארו עבדי אחשוורוש, אין אומרים בו הלל.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:12 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 5:34

יום שני ו' באדר תשפ"ו

פרשת זכור

מצווה מן התורה לזכור את מעשה עמלק. לעמלק לא נשקפה כל סכנה מעם ישראל, ומלחמתו בישראל הייתה מתוך שנאה להם על היותם מגלים את שם ה' בעולם. בשעה שעם ישראל יצא ממצרים באותות ובמופתים, וים סוף נקרע לפניו, הכירו כל האומות במעלתו והתבטלו כלפיו, ולולא עמלק היה העולם מגיע לתיקונו השלם. אך עמלק נלחם בישראל, וצינן את הכבוד והיראה שרחשו אומות העולם לישראל, וגרם בזה לנפילת העולם ולדחיית התיקון העולמי. וכל הסבל העולמי שגרמה דחייה זו, בא לעולם בגללו. לכן אמרו חכמים: "נשבע הקדוש ברוך הוא שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שיימחה שמו של עמלק, וכשיימחה שמו, יהיה השם שלם והכסא שלם".

מהתורה, יש לקרוא את פרשת זכור פעם בשנה, מכיוון שדבר שאין מזכירים אותו במשך שנה שלמה נשכח מלב האדם, אך אין תאריך מסוים שבו צריך לקרוא, ודי לקרואה בתאריך כל שהוא, פעם בשנה. אבל חכמים תיקנו לקרוא את פרשת זכור בשבת שלפני פורים, מכיוון שבפורים חוגגים את הריגת המן ובניו, שהיו מזרע עמלק.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:11 • סוף זמן קריאת שמע: 8:17 • שקיעה: 5:35

יום שלישי ז' באדר תשפ"ו

ז' באדר ומנהגיו

ז' באדר הוא יום פטירת משה רבנו, ומשום כך חסידים ואנשי מעשה נוהגים להתענות ביום זה.

אנשי 'חברה קדישא', המטפלים בנפטרים ומביאים אותם לקבורה, יש מהם שנוהגים להתענות ביום זה לכפר עליהם שמא לא נזהרו כראוי בכבוד הנפטרים. הטעם למנהגם זה דווקא ביום ז' באדר הוא שלומדים ממשה רבנו את גודלה וחביבותה של מצוות הקבורה. ביציאת מצרים, כאשר כל עם ישראל היה עסוק בביזה, משה רבנו עסק בלקיחת עצמות יוסף לקבורה בארץ ישראל, ובזכות מעשה זה זכה משה רבנו שאף אדם לא עסק בקבורתו, אלא הקב"ה עצמו קבר אותו.

לעילוי נשמת
מרדכי יעקב בן חיים ז"ל למשפחת קוסטין

זריחה: 6:10 • סוף זמן קריאת שמע: 8:17 • שקיעה: 5:36

יום רביעי ח' באדר תשפ"ו

קריאת פרשת זכור במניין ומתוך ספר תורה כשר

יש לקרוא את פרשת זכור במניין, ומתוך ספר תורה כשר. לכן אדם הגר במקום שאין בו מניין, צריך להימצא בשבת זכור במקום שיש בו מניין, כדי לשמוע את קריאת פרשת זכור בציבור. הטעם לכך שיש לקרוא את פרשת זכור במניין הוא משום שמטרת זכירת מעשה עמלק היא לעורר אותנו להילחם בעמלק, ומצוות המלחמה בעמלק מוטלת בעיקרה על הציבור.

כוונה בקיום המצווה

'מצוות צריכות כוונה', כלומר כדי לקיים מצווה לא די בעשייתה, אלא יש לכוון בעשייתה לשם קיום מצווה. לכן, יש להתכוון בקריאת פרשת זכור לקיים את מצוות זכירת מעשה עמלק, וטוב להזכיר זאת לציבור לפני הקריאה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:09 • סוף זמן קריאת שמע: 8:16 • שקיעה: 5:36

יום חמישי ט' באדר תשפ"ו

שמיעת פרשת זכור

מצוות זכירת מעשה עמלק מחייבת לומר את פרשת זכור בפה. ואם כך נשאלת השאלה, כיצד יוצאים ידי חובה השומעים את קריאת הפרשה בבית הכנסת, הרי רק בעל הקורא קורא אותה בפיו, וכל הנוכחים רק שומעים אותה? התשובה היא שישנו כלל הלכתי: 'שומע כעונה' (עונה=אומר) – כאשר אדם אומר משהו כדי להוציא את חברו ידי חובה, וחברו שומע ומתכוון לצאת, נחשב זה כאילו השומע בעצמו אמר את הדברים. אומנם כדי לצאת ידי חובה מדין שומע כעונה, צריך שהאומר יתכוון להוציא את השומע ידי חובה, והשומע יתכוון לצאת ידי חובה. ולכן על בעל הקורא לכוון להוציא את הציבור ידי חובה, ועל הציבור להתכוון לצאת בקריאתו

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:07 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 5:37

יום שישי " באדר תשפ"ו

השומע פרשת זכור במבטא שונה ממסורת עדתו

יש סוברים שטוב שאדם ישמע את קריאת פרשת זכור כפי מסורת הקריאה של עדתו. ואף שבכל השנה אין מקפידים בכך, בקריאת זכור, שהיא מן התורה, מהדרים יותר. ויש סוברים שאין צורך לדקדק בזה, מכיוון שאדם יוצא ידי חובה בכל מבטא, וכן הלכה. וכן יש סוברים שטוב שאדם ישמע את הקריאה מספר תורה הכתוב כפי מסורת העדה שלו, מכיוון שיש שינויים בצורת הכתיבה בין העדות השונות. ויש סוברים שאף בזה אין צורך לדקדק, וכן הלכה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:06 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 5:38

שבת קודש י"א באדר תשפ"ו

חיוב נשים בפרשת זכור

נשים פטורות מקריאת פרשת זכור, מכיוון שמטרת המצווה היא לעורר את שנאתנו לעמלק כדי שנילחם בו, ואין דרכן של נשים להשתתף במלחמה. אף על פי כן נהגו הנשים ברוב קהילות ישראל לבוא לבית הכנסת ולשמוע פרשת זכור, ושני טעמים לכך. טעם אחד הוא שאישה המקיימת מצווה שהיא פטורה ממנה, מקבלת על כך שכר כמי ש'אינה מצווה ועושה'. וטעם שני הוא שיש פוסקים הסוברים שנשים חייבות בקריאת פרשת זכור, מכיוון שייתכן שישנן טעמים נוספים למצוות זכירת מעשה עמלק, והם שייכים גם לנשים, וטוב לחשוש לדעתם.

ישנן נשים שאינן נוהגות לבוא לבית הכנסת לשמוע את קריאת פרשת זכור. נשים אלו, וכן נשים שקשה להן לבוא לבית הכנסת לשמוע את פרשת זכור, תקראנה את הפרשה בביתן מתוך חומש, מכיוון שיש סוברים שגם בדרך זו מקיימים את המצווה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:05 • סוף זמן קריאת שמע: 8:14 • שקיעה: 5:38

יום ראשון י"ב באדר תשפ"ו

תענית אסתר

י"ג באדר הוא יום צום ותענית, הנקרא תענית אסתר. ביום זה בימי מרדכי ואסתר, קיוו אויבי ישראל לשלוט ביהודים ולפגוע בהם, אך היהודים עמדו על נפשם ונלחמו באויביהם, וביום ההוא התענו והרבו בתפילה לה', ובזכות זו נושעו. לזכר התענית ההיא, גם אנחנו מתענים, כדי שנזכור שכאשר אדם נמצא בצרה והוא חוזר בתשובה בכל ליבו ומתפלל לה', ה' שומע את תפילתו.

אנשים חלופים שהתענית עלולה להחליש אותם עוד, או אנשים שהתענית עלולה לגרום להם נזק, פטורים מהתענית. לכן חולים, אנשים חלופים וזקנים שהתענית גורמת להם צער גדול, נשים בהיריון, מניקות וילדים מתחת גיל בר מצווה – פטורים מהתענית. ואם אפשר, ימנעו קצת באכילה ובשתייה ולא יאכלו מותרות, כדי לשתף עצמם עם הציבור.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:04 • סוף זמן קריאת שמע: 8:14 • שקיעה: 5:39

יום שני י"ג באדר תשפ"ו - תענית אסתר

הכנות לחג הפורים

חסידים ואנשי מעשה נוהגים להיטהר במקווה לקראת חג פורים, וטוב לסדר את הבית וללבוש בגדי שבת לכבוד החג. מלבד כבוד החג, יש בלבישת בגדי שבת זכר לבגדי המלכות שלבשה אסתר כאשר באה לפני אחשוורוש לבקש על עמה, ולבגדי המלכות שלבש מרדכי כאשר התבטלה גזרת המן.

יש נוהגים להתחפש בפורים לדמויות שונות, וללבוש אביזרי לבוש משונים ומיוחדים. הטעם העיקרי למנהג התחפושות הוא להרבות בשמחה. ישנם עוד טעמים רבים למנהג זה, ונזכיר אחד מהם. נס פורים אירע בדרך הטבע. שם ה' אינו מוזכר במגילה, ובמבט שטחי אפשר לראות בכל סיפור המגילה צירוף מקרים. הקב"ה כביכול הסתיר את עצמו וכאילו שם מסווה על פניו. אבל האמת היא שהכול היה בהשגחה אלוקית מיוחדת, כדי לגלות את אורם של ישראל. לכן אנו מתחפשים בפורים, כדי להזכיר לעצמנו שגם כאשר הנהגת ה' אינה ניכרת ואינה גלויה, ובמבט חיצוני נראה כאילו חלילה כוחות אחרים מובילים את המציאות, לא כך הוא. ומתחת למסכות ולהסתרים מסתתרת יד ה', המובילה את המאורעות ומכוונת אותם לטובתם של ישראל.

לעילוי נשמת חנה רחל בת בנימין ישראל ז"ל

זריחה: 6:03 • סוף זמן קריאת שמע: 8:13 • שקיעה: 5:40

יום שלישי י"ד באדר תשפ"ו - פורים

לימוד תורה לפני הסעודה

טוב ללמוד תורה לפני סעודת פורים, ורמז לדבר, שבפסוק "לַיהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשִׁשְׁן וִיקָר", ה"אורה" – שהיא התורה – קודמת ל"שמחה". אפשר שהרעיון הפנימי במנהג זה הוא שיש להגיע לסעודת פורים עם מטען רוחני. השתייה המרובה עלולה להביא את האדם לקטנות והוללות, וכדי שהיא תביא להתעלות ולהתרוממות, יש להתכונן לפורים מבעוד מועד. יש להתמלא בתורה, ללמוד את הלכות היום ואת ענייני המיוחד, ולהתפלל לזכות לקבל את הארת היום. ככל שמתמלאים בהגיגות קודש אף לפני פורים, כך זוכים לשמחה של דבקות בה', ולהתרוממות של קדושה בפורים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:02 • סוף זמן קריאת שמע: 8:12 • שקיעה: 5:41

יום רביעי ט"ו באדר תשפ"ו - שושן פורים

הספד ותענית בימי הפורים

י"ד וט"ו באדר הם ימי שמחה לכל ישראל, בין לתושבי הערים המוקפות חומה, ובין לתושבי הערים שאינן מוקפות חומה, ואסור להספיד ולהתענות בהם, שכן דברים אלו מעוררים צער ופוגעים בשמחה. לכן מי שנוהג להתענות ביום פטירת אביו או אימו, ויום פטירתם חל באחד מימים אלו, לא יתענה, אף אם הוא אינו חוגג את פורים באותו יום. למשל, תושב ירושלים לא יתענה בי"ד באדר, אף שאת פורים הוא חוגג בט"ו באדר. וכן תושב תל אביב לא יתענה בט"ו באדר, אף שאת פורים הוא חוגג בי"ד באדר. איסור ההספד הוא בין בשעת הלוויה, בין ביום השבעה ובין ביום השלושים.

לעילוי נשמת
פנינה סופר בת שושנה ז"ל

זריחה: 6:01 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 5:41

יום חמישי ט"ז באדר תשכ"ו

לימוד הלכות פסח

הלכות פסח הן רבות ומפורטות, ומצווה להתחיל ללומדן שלושים יום לפני הפסח, דהיינו מפורים, כדי לדעת אותן כראוי. מלבד התועלת שבידיעת ההלכות, יש בלימוד ההלכות תועלת נוספת שלא להיכשל בהן, מכיוון שהלומד הלכה כלשהי, בורא מלאך השומרו שלא ייכשל בהלכה זו, והנזהר שלא ייכשל אפילו במשהו של חמץ, מובטח לו שלא יחטא כל השנה.

קמחא דפסחא

ההוצאות הכלכליות לקראת חג הפסח הן רבות, ולכן נוהגים לקראת חג הפסח לאסוף כסף ולחלק אותו לעניים, כדי שיוכלו לרכוש את צורכי החג ולהרגיש כבני חורין. בעבר, במקום כסף היו נותנים לעניים קמח לאפיית מצות, כדי לחסוך להם את טרחת קניית הקמח, ולכן רגילים לקרוא למגבית זו 'קמחא דפסחא'. אך כיום אנשים אינם אופים מצות בעצמם, ובמקום קמח, נותנים לעניים כסף שיקנו בו את צורכי החג.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:00 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 5:42

יום שישי י"ז באדר תשפ"ו

פרשת פרה

בשבת שאחרי פורים, קוראים את פרשת פרה (במדבר יט, א–כב), העוסקת בטהרה מטומאת מת על ידי אפר פרה אדומה. קריאה זו היא הכנה לחג הפסח, שבו מקריבים את קורבן הפסח, ויש להיטהר מטומאת מת כדי להקריבו. קוראים פרשה זו כבר בחודש אדר, מכיוון שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו מתחילים לעלות לרגל בראש חודש ניסן, ולפני העלייה לרגל יש להיטהר מטומאת מת.

כיום לצערנו אין לנו אפר פרה אדומה להיטהר בו, ואנו קוראים פרשה זו זכר למקדש, ובתור תפילה לה' שיטהר אותנו במהרה ונזכה להקריב את קורבן הפסח. ומבואר בספרי חסידות שקריאת פרשה זו פועלת לטהר את הנפש מטומאתה, ומכינה אותה לקבל את הארת חג הפסח.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:58 • סוף זמן קריאת שמע: 8:10 • שקיעה: 5:43

שבת קודש י"ח באדר תשפ"ו

פרשת פרה

למדנו אתמול שבשבת שאחרי פורים, קוראים את פרשת פרה (במדבר יט, א-כב), העוסקת בטהרה מטומאת מת על ידי אפר פרה אדומה.

יש סוברים שהמצווה לקרוא את פרשת פרה היא מצווה מן התורה. המקור למצווה זו הוא הפסוק שבסוף פרשת פרה: "וְהִיְתָה לָהֶם לְחֻקַּת עוֹלָם", שבו נאמר שמצוות פרה נוהגת תמיד ("חֻקַּת עוֹלָם"). ומכיוון שבזמננו אין לנו אפר פרה, ואין באפשרותנו לקיים את מצוות פרה אדומה, למדו מכאן חכמים שמצוות פרה אדומה כוללת גם מצווה לקרוא פרשה זו בתורה, ומצווה זו ניתן לקיים בכל דור, גם כשאין בידינו אפר פרה אדומה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:57 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 5:44

יום ראשון י"ט באדר תשפ"ו

איסורי חמץ בפסח

ציווי מרכזי בפסח הוא להתרחק מכל חשש חמץ. התורה החמירה בכך במיוחד, והרחיקה אותנו מן החמץ באמצעות כמה איסורים. האיסור החמור ביותר הוא איסור אכילת חמץ בפסח. נוסף עליו קיים גם איסור ליהנות מחמץ בפסח. מלבד שני איסורים אלו, אסרה התורה גם על מציאות חמץ בביתנו וברשותנו במשך ימי הפסח.

הטעם לציווי שלא ימצא חמץ ברשותנו הוא להרחיק אותנו מן האפשרות שניכשל באכילתו. כאשר חמץ נמצא בבית או ברשותנו, קיים חשש שמוא נשכח את איסורו ונבוא לאוכלו. לכן ציוותה התורה שלא רק שלא נאכל חמץ, אלא שגם לא נחזיק בו כלל במהלך הפסח.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:56 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 5:44

יום שני כ' באדר תשפ"ו

למדנו אתמול שבפסח לא זו בלבד שאסור לאכול חמץ או ליהנות ממנו, אלא גם אסור שיהיה חמץ בביתנו וברשותנו במשך ימי הפסח. הרחקה כזו לא נאמרה בתורה בנוגע לשום איסור אכילה אחר. למשל, אין איסור מהתורה שיימצא בבית בשר טרפה ונבלה, אף שהם אסורים באכילה. הטעם לכך שהתורה החמירה באיסור חמץ יותר מכל איסורי אכילה, הוא משום שאיסור חמץ בפסח הוא איסור חמור ויש בו עונש כרת, וגם ההנאה ממנו נאסרה. זאת ועוד, אדם אינו רגיל לפרוש מחמץ, מכיוון שהחמץ מותר בשאר ימות השנה. ועוד טעם כתב הרדב"ז (מגדולי הפוסקים בדורו של מרן השולחן ערוך), שהחמץ רומז ליצר הרע, ולכן החמירה התורה בעניינו וציוותה שלא יימצא ברשותנו, כדי שנלמד מכך לגרש את היצר הרע, ולא לתת לו שום מקום בלבבנו ובמחשבותינו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:55 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 5:45

יום שלישי כ"א באדר תשפ"ו

מוצרים שיש ספק אם מכילים חמץ

מוצרי מזון שיש חשש שנפל לתוכם מעט חמץ תוך כדי השימוש בהם, כגון חבילת סוכר פתוחה שהשתמשו בה במשך השנה, אף שאסור לאוכלם בפסח, מותר להשהותם בבית. וכן מוצרי מזון שבמרכיביהם אין חמץ, אבל בתהליך עשייתם אין מקפידים שפירורי חמץ לא יפלו לתוכם, מותר להשהותם בבית בפסח. ויש המהדרים למכור מוצרים אלו במכירת חמץ, מחשש שיש בהם חמץ.

קטניות

מותר להשהות בבית קטניות. וגם יוצאי אשכנז שאינם אוכלים קטניות בפסח, רשאים להשהותן בבית. ויש שמחמירים ומוכרים קטניות במכירת חמץ, מחשש שיש בהן חמץ.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:54 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 5:46

יום רביעי כ"ב באדר תשפ"ו

מאכל שהתבשל בכלי חמץ

מוותר להשהות בבית תבשיל שאין בו חמץ שהתבשל בכלי חמץ לפני פסח. לדוגמה: אדם שבישיל לפני פסח דגים בסיר חמץ, ולא הספיק לאכול אותם עד פסח, רשאי להקפיא אותם ולשמור אותם לימים שאחרי פסח. ואף שהדגים בלעו את טעם החמץ שהיה בדפנות הכלי, מותר להשהותם בבית בפסח, מכיוון שטעם החמץ שנפלט מהכלי ונבלע בדגים הוא טעם קלוש. תבשיל שהתבשל בכלי חמץ בפסח, צריך ביעור, מכיוון שבפסח החמץ הוא איסור, וגם טעם קלוש של איסור אוסר את התבשיל.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:52 • סוף זמן קריאת שמע: 8:06 • שקיעה: 5:46

יום חמישי כ"ג באדר תשפ"ו

חמץ שנפסל מאכילת כלב

חמץ שנפגם לפני פסח עד כדי כך שהוא אינו ראוי לאכילת כלב, אינו נחשב יותר חמץ אלא אינו כעפר. לכן מותר להשהות חמץ כזה בבית בפסח, ואף מותר ליהנות ממנו במהלך הפסח. הדוגמה שהובאה לדין זה בשולחן ערוך היא דיו שהתבשל עם שכר שעוֹרִים לפני פסח. שכר שעוֹרִים הוא חמץ, אך כאשר מבשלים אותו עם דיו, טעמו וריחו מתקלקלים כל כך, עד שאינו ראוי עוד לאכילה כלל, ואפילו כלב אינו אוכל אותו, ולכן מותר להשהותו בבית ולכתוב בו בפסח.

מן התורה, דיו זה גם מותר באכילה, מכיוון שהוא נחשב כעפר, אך חכמים אסרו לאוכלו, מכיוון שמי שאוכלו בכוונה, מחשיב אותו לאוכל, ולגביו הוא נחשב לאוכל.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:51 • סוף זמן קריאת שמע: 8:05 • שקיעה: 5:47

יום שישי כ"ד באדר תשפ"ו

פרשת החודש

בשבת הסמוכה לראש חודש ניסן, קוראים את פרשת החודש (שמות יב, ב-כ). פרשה זו עוסקת בקידוש ראש חודש ניסן ובדיני קורבן פסח, וקוראים אותה סמוך לחודש ניסן, כדי להזכיר לציבור להתכונן לעלייה לרגל ולהקרבת קורבן הפסח. ואף שבזמן הזה אין באפשרותנו לעלות לרגל ולהקריב את קורבן הפסח, אנו קוראים פרשה זו זכר למקדש.

הצורך לעשות דברים זכר למקדש נלמד בגמרא מן הפסוק "כִּי נִדְּחָה קְרָאוּ לָךְ, צִיּוֹן הִיא, דָּרֶשׁ אֵין לָהּ" (ירמיהו ל, יז). מכך למדו חכמים שיש לדרוש את ציון, כלומר, לעורר את הגעגוע למקדש ולצפות לבניינו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:50 • סוף זמן קריאת שמע: 8:04 • שקיעה: 5:47

שבת קודש כ"ה באדר תשפ"ו

חומרי ניקוי, אבקת כביסה ומשחת נעליים

למדנו שלשום שחמץ שנפגם לפני פסח, עד כדי כך שהוא אינו ראוי לאכילת כלב, אינו נחשב יותר חמץ אלא הרי הוא כעפר, ומותר להשהותו בבית בפסח וליהנות ממנו. מהלכה זו לומדים שאין צורך בהכשר לפסח לחומרי ניקוי, אבקת כביסה, משחת נעליים וכיוצא בזה, מכיוון שאף אם מעורב בהם חמץ, הוא אינו ראוי לאכילת כלב ונחשב כעפר. גם נוזל לשטיפת כלים אינו צריך הכשר לפסח, מכיוון שגם הוא אינו ראוי לאכילת כלב. ואף אם יישאר על הכלי ששטפו אותו מעט נוזל והוא ייאכל בטעות, אין בכך כלום. זאת מכיוון שהאיסור לאכול חמץ שנפסל מאכילת כלב הוא רק כאשר האדם אוכל אותו בכוונה, ואז הוא נחשב לו לאוכל, אך לא כאשר האדם אוכל אותו בלא כוונה.

לברכה והצלחה בריאות ונחת
לאברהם ולבנה ניסני

לזיווג הגון לתהילה ניסני

זריחה: 5:49 • סוף זמן קריאת שמע: 8:03 • שקיעה: 5:48

יום ראשון כ"ו באדר תשפ"ו

כלים חד-פעמיים

מותר להשתמש בפסח בכלים חד-פעמיים העשויים מנייר, אף אם אין עליהם הכשר לפסח. ואף שבייצור הכלים משתמשים בעמילן כדי להדביק את סיבי הנייר, ופעמים שמפיקים את העמילן מחיטה, מותר להשתמש בַּפְּלִים, מכיוון שהעמילן מעורב בחומרים אחרים, והוא נפסל לאכילת כלב. וכן בדרך כלל משתמשים בארץ בעמילן המופק מתירס או מתפוחי אדמה, מכיוון שעמילן זה זול יותר מעמילן המופק מחיטה. ויש מחמירים ונמנעים משימוש בכלים חד-פעמיים העשויים מנייר, מחשש שיש בהם עמילן המופק מחיטה, והוא ייתן טעם באוכל, ואף שהעמילן אינו ראוי לאכילת כלב, אפשר שהטעם היוצא ממנו למאכל ראוי לאכילת כלב.

כלים חד-פעמיים העשויים מפלסטיק, לדעת כולם מותרים בשימוש גם אם אין להם הכשר לפסח, מכיוון שאין בהם כל חשש חמץ.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:47 • סוף זמן קריאת שמע: 8:03 • שקיעה: 5:49

יום שני כ"ז באדר תשפ"ו

מזון בעלי חיים

מותר להאכיל בעלי חיים במזון שמעורב בו מעט חמץ שאינו ניכר, אם ידוע שהמזון אינו ראוי למאכל אדם. אך יש לדעת שישנם סוגי מזון המיועדים לבעלי חיים וראויים גם לאדם. סוגי מזון אלו אסורים בהנאה, ויש לבערם או למכור אותם לגוי לפני פסח. לדוגמה: בימינו מזון כלבים מתועש עשוי ברמה גבוהה, וסוגים שונים ממנו ראויים למאכל אדם. לעומת זאת, מזון לדגים, שריחו רע, בדרך כלל אינו ראוי למאכל אדם.

ההיתר ליהנות מתערובת חמץ שאינה ראויה למאכל אדם הוא רק כאשר החמץ מעורב היטב במאכל ואינו ניכר, אבל אם חתיכות החמץ ניכרות בתערובת, אסור ליהנות ממנה ויש לבערה. לכן, מזון לציפורים שעשוי ברובו מקטניות אך מעורבים בו מעט גרגירי חיטה שהחמיצו – אסור בהנאה ויש לבערו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:46 • סוף זמן קריאת שמע: 8:02 • שקיעה: 5:50

יום שלישי כ"ח באדר תשפ"ו

קריאת פרשיות קורבנות הנשיאים

בחנוכת המשכן, הביאו שנים-עשר נשיאי ישראל קורבן נדבה, כל נשיא ביום אחר, במשך שנים-עשר הימים הראשונים של חודש ניסן. לכן בכל יום משנים-עשר הימים הראשונים של חודש ניסן, טוב לקרוא את פרשת הקורבן של הנשיא שהקריב קורבן באותו יום. וביום י"ג בניסן, טוב לקרוא את תחילת פרשת בהעלותך, כנגד שבט לוי, שאהרן הכהן נשיאו לא הקריב קורבן בחנוכת המשכן, ובמקום זה זכה בהדלקת המנורה, המוזכרת בפסוקים אלו.

הטעם לקריאה זו הוא שבהקרכת הקורבן המשיך כל נשיא שפע רוחניות לשבטו, ועל ידי קריאת הפרשה, אנו מעוררים את השפע שהושפע באותם ימים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:45 • סוף זמן קריאת שמע: 8:01 • שקיעה: 5:50

יום רביעי כ"ט באדר תשפ"ו

ברכת האילנות

הרואה בחודש ניסן עצי פרי שהוציאו פרחים, מברך: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות (ויש גורסים: טובים) להנות בהם בני אדם".

טוב להקדים ולברך את ברכת האילנות מייד בתחילת חודש ניסן, משום שזרזים מקדימים למצוות.

לכתחילה, יש לברך את ברכת האילנות במקום שיש בו לפחות שני עצי פרי, כדי שההודאה תהיה על ריבוי טובה, אך אין צורך שהם יהיו מסוגים שונים. ויש המהדרים לומר את ברכת האילנות בשדה מחוץ לעיר, מכיוון ששם מצויים אילנות רבים, ועוד יש בזה טעם על פי הקבלה.

ניתן לברך את ברכת האילנות כל עוד יש פרחים על העץ, אך כאשר הפרחים נשרו לגמרי, לא ניתן לברך עוד את ברכת האילנות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:43 • סוף זמן קריאת שמע: 8:00 • שקיעה: 5:51

יום חמישי א' בניסן תשפ"ו - ראש חודש

ברכת האילנות

אדם שראה עצי פרי פורחים ובירך עליהם, ולאחר מכן ראה עצי פרי פורחים אחרים, לא יברך שוב את הברכה, מכיוון שהברכה היא על ההתחדשות הטבעית הכללית, ולא רק על העצים המסוימים שעליהם בירך.

אדם שראה עצי פרי פורחים ולא בירך את ברכת האילנות, לא הפסיד את הברכה, וכאשר יראה שוב עצי פרי פורחים, יברך עליהם.

מותר לברך את ברכת האילנות בשבת. ויש שנמנעים מלברך את ברכת האילנות בשבת, מחשש שהמברך ייגע בפרחי העץ שהם מוקצה או יתלוש אותם, וגם משום שיש סוברים שלפי הקבלה ברכה זו אינה מתאימה לשבת.

יש המהדרים ואומרים את ברכת האילנות בעשרה, ולפני הברכה ולאחריה אומרים תפילות ובקשות, מכיוון שעל פי הקבלה ברכה זו פועלת תיקונים גדולים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:42 • סוף זמן קריאת שמע: 7:59 • שקיעה: 5:52

יום שישי ב' בניסן תשפ"ו

ביעור חמץ וביטול חמץ

מהתורה, יש שתי דרכים אפשריות להימנע מאיסור 'בל יראה ובל ימצא'. דרך אחת היא לבער את החמץ מהבית בפועל, כלומר לרכז את כל החמץ הנמצא בבית, ולשרוף אותו. ודרך שנייה היא לבטל את החמץ בלב, ולהפקירו. הפקרת החמץ מוציאה אותו מרשות האדם, וחמץ שאינו ברשותו של האדם, אין עוברים עליו ב'בל יראה ובל ימצא'.

חכמים תיקנו שלא להסתפק בדרך אחת, אלא להימנע מן האיסור בשתי הדרכים: גם לבדוק ולבער, וגם לבטל.

הטעם לכך שחכמים לא הסתפקו בביטול החמץ בלב ובהפקרתו, הוא משום שהביטול אינו מוחשי אלא תלוי בדעת האדם, וייתכן שאדם לא יבטל את החמץ בכל ליבו. ועוד, שאם החמץ יישאר ברשותו של האדם בפסח, יש חשש שיבואו לאכלו בטעות. והטעם לכך שחכמים לא הסתפקו בבדיקה ובביעור והצריכו גם לבטל את החמץ הוא משום שהם חששו שאדם לא יבדוק כראוי, ותוך כדי הפסח ימצא חמץ וישתהה מלבערו, ויעבור על איסור 'בל יראה ובל ימצא'.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:41 • סוף זמן קריאת שמע: 7:58 • שקיעה: 5:52

שבת קודש ג' בניסן תשפ"ו

בדיקת חמץ

יש לבדוק חמץ בכל המקומות שעלול להיות בהם חמץ. בכלל זה: ארונות מטבח, מקרר, מקפיא, כיסי בגדים ומעילים שלעיתים מניחים בהם חמץ, מיטות, תיקים וילקוטים. פעמים שבמשך הבדיקה מחפשים חתיכות קטנות של חמץ, ואין נותנים את הדעת לבדוק שלא נשארו בבית מוצרים שמכילים חמץ גמור, כבקבוקי בירה וויסקי.

ארונות ומגרות שניגשים אליהם תוך כדי הארוחה, ואפשר שהניחו בהם חמץ, גם הם צריכים בדיקה. וכן יש לבדוק את הרכב, כי פעמים רבות מכניסים בו חמץ. מחסן שמאכסנים בו דברי חמץ או שנכנסים אליו עם חמץ, גם הוא צריך בדיקה. בבית שיש בו ילדים קטנים, יש לבדוק מחמץ בכל מקום שהילדים עלולים להניח בו חמץ.

לא רק את הבית יש לבדוק, אלא גם כל מקום שברשותו של האדם ויש חשש שהכניסו בו חמץ. לכן, אדם שיש לו משרד, חנות, מפעל, מרפאה וכיוצא בזה, צריך לבדוק אותם מחמץ. גם מקום ששייך לכמה אנשים חייב בבדיקה. לכן יש לבדוק חמץ בחדרי מדרגות של בניינים משותפים, בבתי כנסיות, במבני ציבור, בבתי ספר, בגנים ובמעונות.

לעילוי נשמת עדיאל בן יעל שרה הי"ד

זריחה: 5:40 • סוף זמן קריאת שמע: 7:57 • שקיעה: 5:53

יום ראשון ד' בניסן תשפ"ו

בדיקת חמץ במרפסת פתוחה, חצר וגינה

מרפסת פתוחה, חצר וגינה, פטורות מבדיקת חמץ, מכיוון שגם אם היה בהן חמץ, סביר שעופות אכלו אותו. ואם יש בחצר מקומות מוסתרים שעופות אינם מגיעים לשם, יש לבדוק את המקומות הללו. אומנם אם ידוע שהיה חמץ בחצר, בגינה או במרפסת בליל י"ד בניסן, יש לבדוק שם, משום שכאשר ידוע בוודאות שהיה חמץ במקום, אין סומכים על כך שהעופות אכלו אותו, שכן 'אין ספק מוציא מידי ודאי'.

חמץ הקטן משיעור כזית

חמץ שאין בו שיעור כזית אך יש חשש שמא אדם יבוא לאוכלו, יש לבדוק אחריו, מכיוון שיש חשש שמא אדם ימצא אותו במהלך הפסח, ויכשל באכילתו חלילה. לכן יש לבדוק למשל אחר יחידת בייגלה קטנה, או אחר קוביית שוקולד עם עוגיות, וכיוצא בזה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:38 • סוף זמן קריאת שמע: 7:57 • שקיעה: 5:54

יום שני ה' בניסן תשפ"ו

בדיקת חמץ בבית שנוקה לקראת פסח

בדרך כלל, בדיקת החמץ נעשית לאחר שכבר ניקו את הבית מחמץ ביסודיות. למרות זאת, יש לקיים את בדיקת החמץ, מכיוון שחכמים חייבו לבדוק מחמץ בכל המקומות, גם במקומות שנוקו לפני כן, כדי לחזק את תקנת בדיקת חמץ. אך דרך הבדיקה בבית שנוקה לפני ליל בדיקת חמץ, שונה היא מדרך הבדיקה בבית שלא נוקה לפני ליל בדיקת חמץ. בית שלא נוקה מחמץ, יש לבדוקו היטב; לפשפש בכל מקום ופינה, ולוודא שאין בהם חמץ. אך בית שנוקה היטב, אין צורך לבדוקו ביסודיות, אלא יש לעבור בכל המקומות ולבחון אם כבר ניקו אותם, ואם התברר שמקום מסוים לא נוקה כראוי, או שלאחר שהמקום נוקה, הכניסו בו שוב חמץ, יש לבדוק אותו ביסודיות ולוודא שאין בו חמץ.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:37 • סוף זמן קריאת שמע: 7:56 • שקיעה: 5:54

יום שלישי ו' בניסן תשפ"ו

חמץ שנמצא במקום שקשה להגיע אליו

חמץ שצריך לפרק חפצים או רהיטים כדי להגיע אליו, כגון חמץ שנמצא מאחורי ארון, ואי אפשר להגיע אליו ללא פירוק הארון, אפשר להשאירו מונח במקומו ואין צורך להוציאו משם, משום שאין חשש שמא יבוא לאוכלו בפסח. אבל יש לבטלו, כדי שלא לעבור על ידו על איסור 'בל יראה ובל יימצא'.

בדיקת חמץ על ידי קטן

ילד קטן שהגיע לגיל חינוך (גיל שש בערך), כשר מעיקר הדין לבדיקת חמץ. אך לכתחילה נכון שלא לסמוך עליו, מכיוון שהבדיקה כרוכה בטרחה רבה, ויש לחוש שלא יבדוק כראוי.

נטילת ידיים לפני הבדיקה

טוב ליטול ידיים בלא ברכה לפני הבדיקה, מכיוון שבדיקת חמץ היא מצווה חשובה וחלק מתהליך ההיטהרות שלנו לקראת חג הפסח, וראוי שתיעשה מתוך נקיות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:36 • סוף זמן קריאת שמע: 7:55 • שקיעה: 5:55

יום רביעי ז' בניסן תשפ"ו

הסבה

בליל הסדר עושים כמה מעשים כדרך בני חורין, כדי להזכיר את יציאתנו לחרות, ולהתעורר מתוך כך לשבח את ד' ולהודות לו על גאולתנו. אחד הדברים שעושים כדרך בני חורין הוא אכילה ושתייה בהסבה. בעבר, אנשים נכבדים לא היו אוכלים בישיבה על כיסא ליד שולחן, כפי שאנו נוהגים היום, אלא היו מסבים על מיטות וספות, כשהם מוטים על הצד, ולידם שולחן קטן ונמוך. כדי לנהוג כבני חורין, גם אנו מסבים בעת אכילת המצה ושתיית ארבע הכוסות, שהן זכר לגאולה.

כדי לקיים את חובת ההסבה, אין צורך להסב על מיטה וספה כפי שהיה נהוג בעבר. אפשר לשבת על כיסא, להטות את הראש והגוף לצד שמאל, ולהשעין אותם על משענת שבצד הכיסא, או על כרית, בצורה כזו שהישיבה תהיה נוחה.

יש להסב לצד שמאל, כדי להשאיר את יד ימין פנויה לאכילה, וגם משום שהטיית הגוף לצד ימין בשעת האכילה עלולה חלילה לגרום לסתימת קנה הנשימה על ידי האוכל. לכן גם אדם שמאלי יסב לצד שמאל, כדי שלא יסתכן באכילתו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:34 • סוף זמן קריאת שמע: 7:54 • שקיעה: 5:56

יום חמישי ח' בניסן תשפ"ו

אכילת הכרפס

אוכלים כרפס בליל הסדר כדי לעורר את הילדים לשאול מדוע שונה הלילה הזה מכל הלילות, שהרי בהם אין אוכלים ירק לפני הסעודה, ובלילה הזה אוכלים. מתוך כך, הילדים יתעוררו לשים לב למעשים נוספים הנעשים בליל הסדר, ולשאול שאלות שקשורות להנהגת הסדר ולציאת מצרים.

יוצאים ידי חובת כרפס בכל ירק, אך יש עדיפות לסלרי, שזהו הירק הנקרא 'כרפס'. ויש שנהגו לקחת תפוחי אדמה, צנון או בצל.

אוכלים מהכרפס פחות מכזית, מכיוון שיש מחלוקת בין הפוסקים אם יש לברך ברכה אחרונה על הכרפס. כדי שלא להיכנס למחלוקת, אוכלים שיעור שאין בו חיוב ברכה אחרונה. מי שאכל כזית, לא יברך לאחר האכילה ברכה אחרונה, משום ש'ספק ברכות – להקל'.

באכילת הכרפס אין צורך להסב, מכיוון שאותיות הכרפס רומזות לשישים ריבוא בני ישראל שעבדו עבודת פרך (ס' פרך), ואין להסב בדבר שרומז לשעבוד. ויש שנוהגים להסב, מכיוון שעיקר אכילת הכרפס אינה זכר לשעבוד, אלא כדי לעורר את הילדים שישאלו. ושני המנהגים טובים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:33 • סוף זמן קריאת שמע: 7:53 • שקיעה: 5:56

יום שישי ט' בניסן תשפ"ו

תענית בכורות

נהגו הבכורות להתענות בערב פסח, זכר לנס, שניצלו במכת בכורות. מציינים נס זה בתענית, משום שכאשר בישר משה רבנו לעם ישראל שבלי לט' בניסן הקב"ה עתיד להכות את בכורי מצרים, חששו בכורי ישראל שגם הם ייפגעו מהמכה, והתענו כדי לעורר עליהם רחמי שמים. ואף שה' הבטיח שלא יאונה רע לבכורי ישראל, הבכורות סברו שההבטחה של ה' מותנית במעשיהם הטובים, וחששו שלא יהיו ראויים להינצל. לזכר התענית ההיא, הבכורות מתענים בערב פסח.

מכיוון שיסוד תענית בכורות במנהג, הקלו בה, שמותר לבכורות לאכול בסעודת מצווה. ולא עוד אלא שלאחר שהבכורות אוכלים בסעודת המצווה, פקעה מהם התענית, ורשאים להמשיך ולאכול בביתם. ואומנם יש אחרונים שחולקים על זה, וסוברים שאסור לבכורות לאכול בסעודת מצווה. אבל בדורות אלו, שירדה חולשה לעולם, והתענית עלולה לפגוע בקיום מצוות הסדר, נהגו לסמוך על דעות המקילים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:52 • שקיעה: 6:57

שבת קודש י' בניסן תשפ"ו

שבת הגדול

שבת שלפני הפסח נקראת שבת הגדול, מכיוון שנס גדול אירע בה. בשבת זו לקחו בני ישראל את הכבשים שנועדו לקורבן הפסח, וכאשר המצרים שאלו אותם לשם מה הם לוקחים כבשים אלו, אמרו להם ישראל שהם עתידים להקריב אותם קורבן לה'. אמירה זו הכעיסה את המצרים כעס רב, מכיוון שהכבשים הם אלוהי מצרים, אך פחד ה' נפל על המצרים והם לא העזו לעשות לעם ישראל דבר.

עד לשבת ההיא, רבים מישראל נמשכו אחר אמונתם ותרבותם של מצרים, ובשבת ההיא כפרו ישראל בעבודה זרה וגילו את אמונתם בה'. ומכוח גילוי אמונה זה נמשכה גאולת מצרים.

מנהג רבים מיוצאי אשכנז לקרוא את ההגדה בשבת הגדול בזמן מנחה, לפי שבשבת זו התחילה הגאולה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:52 • שקיעה: 6:58

יום ראשון י"א בניסן תשפ"ו

תענית בכורות

למדנו שלשום שמכיוון שיסוד תענית בכורות במנהג, הקלו בה, שמותר לבכורות לאכול בסעודת מצווה. כדי שהבכורות יוכלו להשתתף בסעודת מצווה, נוהגים לסיים מסכת בערב פסח, ולעשות סעודת מצווה לכבוד הסיום, והבכורות משתתפים בסעודה זו ונפטרים מן התענית. כדי להיפטר מהתענית, הבכורות צריכים לשמוע את הסיום ולהשתתף בסעודה, ולא די בכך שישלחו להם אוכל מסעודת המצווה. וראוי שכל בכור יסיים מסכת בעצמו, ולא יסתמך על סיומם של אחרים.

סעודת סיום הנחשבת סעודת מצווה שפוטרת מן התענית היא סעודה שעושים לכבוד סיום אחד משה סדרי משנה, או לכבוד סיום מסכת מהתלמוד הבבלי או מהתלמוד הירושלמי.

סעודה הנעשית בסיום לימוד מסכת משניות או בסיום לימוד ספר מהתנ"ך יכולה גם היא להיחשב סעודת מצווה שפוטרת מהתענית, ובלבד שלימוד המסכת הוא הישג משמעותי עבור המסיים. לדוגמה, סעודת סיום הנעשית לאחר שאדם למד מסכת משניות במשך זמן רב, והבינה כראוי, נחשבת סעודת מצווה ופוטרת מהתענית, אף אם מדובר במסכת קצרה. וכן סעודה הנעשית לאחר שאדם למד ספר מהתנ"ך עם מפרשים בעיון, ועמל להבינו כחודש או חודשיים, נחשבת סעודת מצווה ופוטרת מהתענית.

זריחה: 6:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:51 • שקיעה: 6:58

יום שני י"ב בניסן תשפ"ו

חציית המצה וטעמה

אחר אכילת הכרפס, לוקחים את המצה האמצעית ובוצעים אותה לשני חלקים שאינם שווים. את החלק הקטן שמים בין שתי המצות השלמות, ואותו עתידים לאכול ב'מוציא מצה', ואת החלק הגדול שומרים לאפיקומן. שומרים דווקא את החלק הגדול לאפיקומן, מכיוון שמהאפיקומן אוכלים לכתחילה שני כזיתים, ואילו מהמצה של 'מוציא מצה' אוכלים רק כזית אחד.

הסיבה לכך שבוצעים את המצה היא שהמצה נקראת בתורה "לחם עוני", ודרכו של עני שאין לו כיכר שלמה, אלא שאריות פת שהוא שומר מיום ליום. לכן המצה שמקיימים בה את מצוות אכילת מצה צריכה להיות בצורה. ומכיוון שיש מחלוקת אם מקיימים את מצוות אכילת מצה במצה שאוכלים ב'מוציא מצה' או במצה של האפיקומן, שתייהן צריכות להיות בצורות.

חלוקת המצה נעשית מייד לאחר אכילת הכרפס, ולא סמוך לאכילתה, מכיוון שחכמים דרשו מהביטוי "לחם עוני", שיש לענות (=לומר) את ההגדה על המצה, ובשעה שאומרים את ההגדה על המצה, המצה כבר צריכה להיות ראויה לקיום המצווה. לכן בוצעים את המצה לפני שמתחילים לומר את ההגדה.

זריחה: 6:28 • סוף זמן קריאת שמע: 8:50 • שקיעה: 6:59

יום שלישי י"ג בניסן תשפ"ו

מגיד

בקריאת ההגדה מקיימים את מצוות סיפור יציאת מצרים. אך כדי לקיים את המצווה בהידור, ראוי לשלב תוך כדי ההגדה דברים שיעוררו את לב השומעים להתבונן ביסודות האמונה הקשורים ביציאת מצרים ולחובות ההודאה על ניסי ה', לחוות עניינים אלו, ולהתחבר אליהם. דרכים רבות ישנן לעורר את הלב, ולכל משפחה מתאימה דרך אחרת. כדי שילל הסדר יהיה לילה משמעותי ומרומם, יש להתכונן לו מראש, ליחד זמן להתבונן בעניין יציאת מצרים, למצוא את הרעיונות הרוחניים המתאימים למשפחה, ולחשוב על הדרך המתאימה להעברת רעיונות אלו. פעמים שמרוב התעסקות בהכנת האוכל והכשרת הבית, עלולים להסיח את הדעת ממצוות "והגדת לבנך", שהיא הלב של ליל הסדר.

סיפור ההגדה צריך להיות מובן לשומעים. לכן עורך הסדר צריך לפרש לילדים הקטנים את ההגדה, כפי דעתם והשגתם. בדרך כלל, מסובים על שולחן הסדר גם בנים ובנות גדולים לצד הקטנים, וצריך לשלב בתבונה בין רעיונות המתאימים לגדולים לבין רעיונות המתאימים לקטנים.

לזכות אהובה בת שרח שיתמלאו כל משאלות ליבה
לטובה בבריאות בשמחה ובנחת

זריחה: 6:27 • סוף זמן קריאת שמע: 8:49 • שקיעה: 7:00

יום רביעי י"ד בניסן תשפ"ו - ערב פסח

טבילה במקווה ולימוד בענייני קורבן פסח

בערב פסח אחר חצות היום, ראוי להיטהר במקווה לכבוד החג. ולאחר מנחה, ראוי לעסוק בדיני קורבן פסח, שכן העוסק בענייני קורבן פסח, נחשב לו הדבר כאילו הקריב קורבן פסח.

עריכת השולחן

עורכים את שולחן הסדר בכלים נאים ומכובדים, כל אחד לפי יכולתו, כדי להראות את עצמנו כבני חורין. יש להשתדל כבר בערב החג לערוך את השולחן ולסדר את מקומות הישיבה עם אפשרות ההסבה, כדי שניתן יהיה להתחיל בִּסדר מייד לאחר התפילה, וכך הילדים לא יהיו עייפים מדי, ולא יירדמו. פעמים שמחמת ריבוי האורחים, מוקדש זמן רב לארגון סדר הישיבה ולקביעת מקומו של כל אחד, ומומלץ לעשות את כל זאת בערב החג, כדי שיהיה ניתן להתחיל בִּסדר מוקדם ככל האפשר.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:26 • סוף זמן קריאת שמע: 8:48 • שקיעה: 7:00

יום חמישי ט"ו בניסן תשפ"ו - פסח

חג הפסח

בספר הכוזרי, מסופר שמלך כוזר ביקש מ'החבר' לתאר את אמונתו, וזה השיב לו שהוא מאמין באלוקי אברהם, יצחק ויעקב, אשר הוציא את בני ישראל ממצרים. תשובת החבר עוררה את פליאתו של המלך, שהקשה: "וכי לא היה לך לומר כי מאמין אתה בבורא העולם מסדרו ומנהיגו אשר בראך וזן אותך?" על כך השיב החבר, שיסוד האמונה אינו בריאת העולם אלא דווקא יציאת מצרים, "שנתבררה על פי ראות עיניים, ואחרי כן נמסרה לאיש מפי איש בקבלה הדומה למראה עיניים", זאת לעומת בריאת העולם, שאיש לא נכח בה. האמונה בה' בתור בורא שמיים וארץ נשענת על אמונה שהתבררה, התאמתה והתבססה ביציאת מצרים.

זו הסיבה לכך שנצטוונו במצוות רבות שתכליתן להזכיר לנו את יציאת מצרים, "לפי שיציאת מצרים והאותות והמופתים שנלוו לה הם דברים שראינו בעינינו, ובאזנינו שמענו, ואין אדם יכול להכחישנו. והם אות ומופת למציאות ה', שהוא ברא הכל לרצונו, ולו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהן כרצונו. ואין מי שיאמר לו מה תעשה" (טור אורח חיים סימן תרכה).

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:24 • סוף זמן קריאת שמע: 8:47 • שקיעה: 7:01

יום שישי ט"ז בניסן תשפ"ו - א' חוה"מ

אכילת מצה בימי החג

בחול המועד וביום טוב אחרון של חג אין חובה לאכול מצה, אך לדעת הגר"א ופוסקים נוספים, האוכל מצה בימי הפסח מקיים בכך מצווה מהתורה, לכן ישנה מעלה לאכול לפחות כזית מצה בכל אחד מימי הפסח.

קריאת מגילת שיר השירים

יוצאי אשכנז נוהגים לקרוא את מגילת שיר השירים בשבת חול המועד, לפני קריאת התורה. הטעם לקריאת מגילת שיר השירים בפסח הוא שעניינה של מגילה זו הוא האהבה שבין הקב"ה לעם ישראל, וראשית גילוייה של אהבה זו ביציאת מצרים.

יש המקפידים לקרוא את מגילת שיר השירים מתוך מגילה כשרה הכתובה על קלף, ומברכים לפני קריאתה "על מקרא מגילה" ו"שהחיינו", ויש שאינם מברכים לפני קריאתה, וכל אחד יעשה כמנהגו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:23 • סוף זמן קריאת שמע: 8:46 • שקיעה: 7:02

שבת קודש י"ז בניסן תשפ"ו - ב' חוה"מ

אדם שמכר חמץ ומצא חמץ בביתו בפסח

אדם שמכר את החמץ כנהוג, ומצא בפסח בביתו חמץ שדעתו לא הייתה נתונה אליו, והוא לא הונח עם שאר המוצרים שנמכרו לגוי, צריך לבערו, מכיוון שיש מקום לחשוש שהמכירה לא חלה על חמץ שאדם לא נתן דעתו עליו בשעת המכירה. ואף שאם המכירה חלה, חמץ זה שייך לגוי ואסור להזיק ממון של גוי, מותר לשורפו, מכיוון שהגוי אינו מקפיד על כך, בידועו שהוא לא יפסיד מכך מאומה, מכיוון שעתידים לקנות ממנו את החמץ חזרה לאחר הפסח, מבלי לדקדק אם חלק ממנו נשרף.

המוצא חמץ בביתו בשבת או ביום טוב

אדם שמצא חמץ בביתו בשבת של פסח או ביום טוב, אינו רשאי לטלטלו ולהוציאו מביתו, מכיוון שחמץ אסור באכילה ובהנאה, ודינו כחפצים שאין בהם שימוש, שהם 'מוקצה'. אסור גם לשרוף את החמץ מבלי לטלטל אותו. ואף שביום טוב מותר להבעיר אש לצורך היום, שרפת החמץ אינה נחשבת צורך היום, מכיוון שאין נהנים ממנה. אומנם כדי שלא יבוא להיכשל באכילת החמץ, יש לכסותו בכלי, ובמוצאי השבת או החג יש לבערו.

לעילוי נשמת גב' רבקה רחל מנדלסון ז"ל

זריחה: 6:22 • סוף זמן קריאת שמע: 8:45 • שקיעה: 7:02

יום ראשון י"ח בניסן תשפ"ו - ג' חוה"מ

ספירת העומר

מצווה לספור את הימים ממוחרת חג ראשון של פסח עד חג שבועות, כמו שנאמר בתורה: "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמּוֹחֶרֶת הַשַּׁבָּת, מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה, שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה, עַד מִמּוֹחֶרֶת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם".

טעמה של מצווה זו הוא שנבטא את ציפייתנו וכיסופינו לחג השבועות – היום שבו קיבלנו את התורה. וכך כותב בעל ספר החינוך בביאור טעמה של מצווה זו: "כי התורה היא עיקרם של ישראל, ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, ולכן נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו התשוקה הגדולה אל היום הנכבד הנכסף לליבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל חפצו להגיע אל הזמן ההוא".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:21 • סוף זמן קריאת שמע: 8:44 • שקיעה: 7:03

יום שני י"ט בניסן תשפ"ו - ד' חוה"מ

ספירת העומר בזמן הזה

לדעת רבים מהפוסקים, מצוות ספירת העומר נהגת מהתורה רק בזמן שמקריבים את קורבן העומר. הטעם לכך הוא שנאמר בתורה שיש לספור את ספירת העומר "מִיּוֹם הַבִּיאָכָם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה", ובזמן הזה איננו זוכים להקריב את קורבן העומר. אף שאין המצווה נהגת מהתורה בזמן הזה, חכמים תיקנו לקיים את מצוות ספירת העומר גם בזמן הזה, כדי שנוכח את המקדש ונצפה לבניינו. ויש חולקים וסוברים שמצוות ספירת העומר נהגת מהתורה גם בזמן הזה. ואף שנאמר בתורה שיש לספור את ספירת העומר "מִיּוֹם הַבִּיאָכָם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה", אין הכוונה שיש לספור מהיום שבו הקריבו בפועל את קורבן העומר, אלא מהיום הראוי להקרבת העומר.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:19 • סוף זמן קריאת שמע: 8:43 • שקיעה: 7:03

יום שלישי כ' בניסן תשפ"ו - ה' חוה"מ

ברכת "שהחיינו" בשביעי של פסח

דיני שביעי של פסח הם כדיני כל הימים הטובים, מלבד זאת שאין מברכים בו "שהחיינו". זאת מכיוון ששביעי של פסח אינו חג בפני עצמו אלא הוא חלק מחג הפסח, וברכת "שהחיינו" שנאמרה ביום טוב ראשון של פסח, פוטרת גם אותו.

אמירת שירת הים

בליל שביעי של פסח נוהגים רבים להתאסף יחד, לומר את שירת הים ולעסוק בענייני קריעת ים סוף.

בפסוקי דזמרה בתפילת שחרית, נוהגים בקהילות רבות שהציבור אומר את שירת הים עם שליח הציבור פסוק בפסוק, בהתעוררות ובכוונה יתרה

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:18 • סוף זמן קריאת שמע: 8:43 • שקיעה: 7:04

יום רביעי כ"א בניסן תשפ"ו - שביעי של פסח

סעודה שלישית בשביעי של פסח

אף שבימים טובים אין חובה לאכול סעודה שלישית, הגאון מווילנה היה נוהג לאכול סעודה שלישית בשביעי של פסח, מתוך חיבה למצוות מצה שעומדים להיפרד ממנה בסיומם של ימי הפסח. וכן נוהגים בכמה חסידויות לאכול סעודה לקראת סוף שביעי של פסח, לחיזוק האמונה בגאולה העתידה, שהיא המשכה של גאולת מצרים; ויש מהם שמכנים סעודה זו 'סעודת משיח'.

שימוש בחמץ מכור במוצאי שביעי של פסח

במוצאי שביעי של פסח, אין להשתמש בחמץ שנמכר במכירת חמץ לפני שיחלוף משך זמן שניתן לשער שבו הרב הספיק לקנות את החמץ בחזרה מהגוי. זאת מכיוון שכל עוד הרב לא קנה את החמץ בחזרה מהגוי, החמץ עדיין שייך לגוי ואין להשתמש בו ללא רשותו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:17 • סוף זמן קריאת שמע: 8:42 • שקיעה: 7:05

יום חמישי כ"ב בניסן תשפ"ו - אסרו חג

"אסרו חג"

היום שלמוחרת חג הפסח נקרא "אסרו חג", ונוהגים להרבות בו קצת באכילה ובשתייה. משמעות הביטוי "אסרו חג" היא קשירת החג, ומקורו בפסוק בתהלים "אֶסְרוּ חַג בְּעֶבְתִּים עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ". המובן של פסוק זה הוא שיש לקשור בחבלים את קורבן החג עד להקרבתו על המזבח, אך חז"ל דרשו מפסוק זה שאפשר להיות קשור לחג גם ביום שלאחר החג, ולמשוך את ההארות הרוחניות שהיו בחג ליום זה.

חמץ שעבר עליו הפסח

חמץ שהיה ברשות ישראל בפסח, אסרוהו חכמים באכילה ובהנאה לאחר הפסח, כדי שאנשים לא ישהו חמץ ברשותם בפסח, ויעברו על איסור 'בל יראה ובל יימצא'. לכן כאשר קונים מוצרי חמץ לאחר פסח, יש לוודא שבעל החנות מכר את החמץ שהיה ברשותו, מכיוון שאם הוא לא מכר את החמץ, כל מוצרי החמץ שהיו ברשותו בפסח אסורים בהנאה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:16 • סוף זמן קריאת שמע: 8:42 • שקיעה: 7:05

יום שישי כ"ג בניסן תשפ"ו

קניית חמץ שנמכר לפני פסח, לאחר החג

יש המהדרים שלא לקנות חמץ מחנויות או מפעלים שמכרו את חמצם לגוי, מתוך חשש שהמכירה אינה תקפה, ונמצא שהחמץ היה ברשות ישראל, ונאסר מדין חמץ שעבר עליו הפסח. אך מעיקר הדין אין צורך להחמיר בכך, מכיוון שדעת רוב הפוסקים היא שהמכירה תקפה. ואף אם דעת המוכר או הקונה לא הייתה שלמה, המכירה חלה, מכיוון ש"דברים שבלב אינם דברים", כלומר כאשר יש סתירה בין מעשיו של אדם לבין מחשבותיו, הולכים אחר המעשה. ומי שמחמיר בדבר לא יורה כן לרבים, כדי שלא לערער חס ושלום על תוקף המכירה הנהוגה זה דורות רבים.

לעילוי נשמת

בנימין בן הרב אברהם יעקב ורני חנה ז"ל

זריחה: 6:15 • סוף זמן קריאת שמע: 8:40 • שקיעה: 7:06

שבת קודש כ"ד בניסן תשפ"ו

ברכת ספירת העומר

תיקנו חז"ל לברך את ה' לפני עשיית מצווה, כדי להודות לו על כך שזיכה אותנו לקיים את מצוותיו, וכדי שהמצווה תיעשה מתוך תשומת לב ובכוונה ולא 'כמצוות אנשים מלומדה'.

בשעת הברכה והספירה יש לעמוד, לגודל מעלת המצווה.

אין להפסיק ולשהות בין הברכה לספירה, ולכן יש לברר לפני הברכה מהו המניין שסופרים באותו יום.

לאחר ספירת העומר נוהגים לומר "הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו". הטעם לכך הוא שבזמן הזה מצוות ספירת העומר אינה מתקיימת בשלמות, מכיוון שאיננו זוכים להקריב את קורבן העומר, ולכן אנו מתפללים שנזכה להקריב את קורבן העומר, ושמצוות ספירת העומר תתקיים בשלמות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:13 • סוף זמן קריאת שמע: 8:40 • שקיעה: 7:07

יום ראשון כ"ה בניסן תשפ"ו

ספירת העומר בלילה

מצווה מן המובחר לספור את ספירת העומר בתחילת הלילה, כדי שכל הלילה יהיה כלול בספירה. דבר זה נלמד מהפסוק "שִׁבְעַת יָמֵינוּ תִּמְנוּ" פירוש המילה "תִּמְנוּ" הוא שלמות, וכאשר היום כולו ספור מתחילתו, אז הספירה היא ספירה שלמה.

אדם שלא ספר ספירת העומר בתחילת הלילה יכול לספור כל הלילה בברכה, מכיוון שכל עוד לא הגיע היום, הלילה כלול בספירתו, וספירתו נחשבת ספירה שלמה.

שכח לספור ספירת העומר בלילה ונזכר ביום

אדם שלא ספר ספירת העומר כל הלילה ונזכר בכך ביום, צריך לספור את ספירת העומר ביום, מכיוון שיש סוברים שבכך הוא יקיים את המצווה, אך אין הוא רשאי לברך, מכיוון שיש פוסקים שסוברים שאי אפשר לקיים את מצוות ספירת העומר ביום, וכלל בידינו: "ספק ברכות – להקל".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:12 • סוף זמן קריאת שמע: 8:38 • שקיעה: 7:07

יום שני כ"ו בניסן תשפ"ו

שכח לספור את אחד הימים

אדם ששכח לספור ספירת העומר באחד מימי הספירה, ושם לב לכך בלילה שלאחר מכן, נחלקו הראשונים בדינו. לדעת התוספות עליו להמשיך ולספור את הימים הנותרים בברכה, מכיוון שספירת כל יום מימי הספירה היא מצווה בפני עצמה, ושכחת יום אחד אינה מעכבת את ספירת שאר הימים. ואולם לדעת בעל הלכות גדולות, אין הוא יכול להמשיך ולקיים את המצווה בימים שנותרו מכיוון שספירת העומר צריכה להיות ספירה שלמה, כמו שנאמר: "שֶׁבַע שָׁבָתוֹת תְּמִימֹת (שלמות) תִּהְיֶינָה", וספירה שדילגו בה על יום אחד אינה שלמה.

להלכה, אדם ששכח לספור יום אחד צריך להמשיך ולספור ספירת העומר בימים שנותרו, מכיוון שלדעת התוספות הוא חייב במצווה, אך לא יברך על הספירה, מכיוון שלדעת בעל הלכות גדולות אין הוא יכול לקיים את המצווה, וכלל בדינו: "ספק ברכות – להקל". וטוב שישמע את הברכה משליח הציבור ויתכוון לצאת בברכתו, וכך לא יפסיד את הברכה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:11 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:08

יום שלישי כ"ז בניסן תשפ"ו

הטועה בספירתו

אדם שטעה וספר ספירה שאיננה נכונה, כגון שבמקום לומר "היום שלושה ימים לעומר" אמר "היום ארבעה ימים לעומר", יתקן מיד את טעותו. ואם עבר משך זמן של "תוך כדי דיבור", כלומר כשתיים-שלוש שניות, אין הוא יכול יותר לתקן את מה שאמר, ועליו לחזור ולברך ולספור שנית כראוי.

כדי שאנשים לא יטעו בספירה נוהגים ששליח הציבור או הרב סופרים את ספירת העומר בקול לפני הציבור, וכך הציבור ידע את המניין הנכון לפני הברכה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:10 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:09

יום רביעי כ"ח בניסן תשפ"ו

אכילה ומלאכה לפני ספירת העומר

חצי שעה לפני צאת הכוכבים אסור לאדם לעשות דברים שעלולים להשכיח ממנו את קיום מצוות ספירת העומר, כגון ללכת לישון, לאכול או לעשות מלאכה שעשויה להתמשך. האכילה האסורה היא אכילת לחם או עוגה בשיעור של יותר מכביצה (56 סמ"ק), אך אכילה קלה של לחם או עוגה בשיעור כביצה, או פירות וירקות ובשר ודגים גם יותר משיעור כביצה, מותרת. זאת מכיוון שאין חשש שאכילה קלה תשכיח מהאדם את קיום המצווה.

אדם שרוצה ללמוד, לאכול או לעשות מלאכה בחצי השעה הסמוכה לצאת הכוכבים יכול לכוון לעצמו שעון מעורר או לעשות תזכורת בטלפון הסלולרי, שיזכירו לו לספור ספירת העומר מאוחר יותר.

אדם שנוהג להתפלל תפילת ערבית במניין בשעה קבועה, רשאי להתחיל במלאכה או בסעודה גם בחצי השעה הסמוכה לצאת הכוכבים, מכיוון שיש להניח שבבוא השעה שהוא רגיל להתפלל בה הוא ייזכר בכך מחמת הרגלו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:08 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:09

יום חמישי כ"ט בניסן תשכ"ו

נשים ומצוות ספירת העומר

נשים פטורות ממצוות ספירת העומר, מכיוון שזו מצווה התלויה בזמן. אף על פי כן הן יכולות לקיימה, מכיוון שאישה המקיימת מצווה התלויה בזמן, קיומה נחשב לה למצווה והיא מקבלת שכר עליה. ויש מפוסקי ספרד הסוברים שעדיף שנשים לא תקיימנה את מצוות ספירת העומר, מכיוון שעל פי הקבלה אין מצווה זו שייכת בנשים.

לדעת הרמב"ם, אישה המקיימת מצוות עשה התלויה בזמן אינה רשאית לברך לפני קיום המצווה, מכיוון שנוסח הברכה הוא: "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו", והיא אינה מצווה. כדעה זו פסק מרן השולחן ערוך, וכן נוהגות יוצאות ספרד. לכן אישה יוצאת ספרד הסופרת ספירת העומר לא תברך לפני הספירה. לעומת זאת לדעת רבנו תם ועוד ראשונים, אישה המקיימת מצוות עשה התלויה בזמן צריכה לברך לפני קיום המצווה, והיא יכולה לומר "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו", מכיוון שעם ישראל הצטווה בכך, והנשים הן חלק מעם ישראל. כדעה זו פסק הרמ"א, וכן נוהגות יוצאות אשכנז. אף על פי כן, נשים רבות מיוצאות אשכנז נוהגות שלא לברך לפני ספירת העומר, מחשש שתשכחנה לספור באחד הימים. עם זאת אישה יוצאת אשכנז היודעת בעצמה שלא תשכח יכולה לספור בברכה, ורצוי שתעשה לעצמה תזכורת בטלפון לספור ספירת העומר.

זריחה: 6:07 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:10

יום שישי ל' בניסן תשפ"ו - א' ראש חודש

מנהגי ספירת העומר

ימי ספירת העומר הם ביסודם ימים חגיגיים, הדומים לחול המועד, אך מאחר שמתו בהם עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, נוהגים בהם קצת דיני אבלות: אין מתחתנים, אין מסתפרים, אין מקיימים בהם ריקודים ומחולות ואין שומעים בהם מוזיקה עליזה.

תכליתם של מנהגי האבלות היא שנזכור את האסון שפקד את תלמידי רבי עקיבא, ומתוך כך "נתרחק מהשנאה והקנאה והתאוה והגאווה והכבוד, ונתחזק לקנות את מדת האהבה, הענוה והשלום" (כף החיים תצג ה). כל השנה יש להקפיד ולהימנע ממידות רעות אלו, ולקנות אהבה, ענווה ושלום, אך בימי ספירת העומר יש להקפיד בכך הקפדה יתרה. וכך כתב הגאון רבי חיים פלאג'י: "אהבת החברים צריכה להיות בכל עת ובכל זמן, אהבת עולם מלב ומנפש, וכל שכן שצריכים להיזהר בזה ביותר בין פסח לעצרת להיות באהבה וחיבה יתרה".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:06 • סוף זמן קריאת שמע: 8:35 • שקיעה: 7:11

שבת קודש א' באייר תשפ"ו - ב' דראש חודש

ימי ספירת העומר

למדנו שבימי ספירת העומר נוהגים מנהגי אבלות מכיוון שמתו בהם עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא. במשך הדורות התרגשו על עם ישראל צרות נוספות בימי הספירה. לפני כתשע מאות שנה, כאשר מסעות הצלב הגיעו לגרמניה ולצרפת, הנוצרים פרעו ביהודים, החריבו את קהילותיהם הגדולות והרגו אלפי יהודים שסירבו להמיר את דתם. כחמש מאות שנה לאחר מכן אירעו פרעות ת"ח ות"ט בפולין, וגם הן התרחשו בעיקר בימי ספירת העומר. הקוזקים בהנהגתו של בוגדן חמלניצקי ("חמיל הרשע") עינו בעינויים קשים וטבחו עשרות אלפי יהודים והחריבו קהילות שלמות.

בעקבות הצרות הללו נקבע שבימי ספירת העומר יש להצטער לא רק על תלמידי רבי עקיבא אלא על כל הצרות שהגויים הביאו על עם ישראל בגלות. לכן יש להצטער בימים אלו גם על השואה הנוראה, שבה נרצחו כשליש מבני עמנו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:05 • סוף זמן קריאת שמע: 8:34 • שקיעה: 7:11

יום ראשון ב' באייר תשפ"ו

מוזיקה בסעודת מצווה בימי ספירת העומר

נחלקו הדעות בעניין נגינה בסעודת מצווה הנערכת בימי ספירת העומר. יש סוברים שאין לנגן בה בכלי נגינה, מכיוון שבימים אלו יש למעט בשמחה. ויש סוברים שמותר לנגן בה בכלי נגינה לכבוד השמחה, מכיוון שהשמחה במצווה היא עצמה מצווה, והמנהג שלא לנגן בכלי נגינה בימי ספירת העומר אינו כולל נגינה של מצווה; וכך נפסק להלכה. לכן מותר לנגן בכלי נגינה בסעודת ברית מילה, בסעודת פדיון הבן ובסעודת שבע ברכות; ובמיוחד יש להקל בכך בסעודת בר מצווה, שכן אם לא ינגנו בסעודה זו, יגרם צער רב לנער בר המצווה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:04 • סוף זמן קריאת שמע: 8:33 • שקיעה: 7:12

יום שני ג' באייר תשפ"ו

מנהגי יום הזיכרון

יש המדליקים ביום הזיכרון נר נשמה לזיכרון חללי מערכות ישראל. בשעת הצפירה בערב יום הזיכרון ובבוקרו, ראוי לעמוד לכבוד הנופלים. יש האומרים בלחש פרקי תהילים או משניות ומתפללים לעילוי נשמת הנופלים, ויש המתייחדים עם זכרם בשתיקה יחד עם כל עם ישראל. בתפילת שחרית אומרים את תפילת "א-ל מלא רחמים" לעילוי נשמת חללי מערכות ישראל, ולאחר התפילה יש שנוהגים לומר את פרק ט בתהילים, הפותח במילים "לְמַנְצֵחַ עַל מוֹת לְבָן".

יש העולים לבתי הקברות הצבאיים, לפקוד את קברי הנופלים. בתפילת מנחה של יום הזיכרון אין אומרים תחנון, כדין כל תפילת מנחה הסמוכה ליום שאין אומרים בו תחנון.

לעילוי נשמת
ר' ירח (ירחמיאל חיים) ניסן בן אליהו אליעזר ז"ל
אוהב התורה, העם והארץ
נלב"ע ג' באייר התשפ"ה
הוקדש ע"י המשפחה - ניסן, גדות, עופרי

זריחה: 6:03 • סוף זמן קריאת שמע: 8:32 • שקיעה: 7:13

יום שלישי ד' באייר תשפ"ו - יום הזיכרון

מעלת חללי מערכות ישראל

המוסר נפשו למען עם ישראל וארצו, מעלתו גדולה מאוד, ואין לך דבר נעלה יותר מכך. מסופר בגמרא שבתו של אחד ממלכי רומא נמצאה הרוגה, והרומאים הטילו את אשמת הריגתה על כל ישראל ורצו להיפרע מהם. כדי להציל את עם ישראל, באו פפוס ולולינוס – שני יהודים מהעיר לוד, ואמרו שהם הרגו את בת המלך, וכך המלך הרג אותם והניח לכל ישראל. על שני יהודים אלו אמרו חז"ל בגמרא שלרוב מעלתם, "אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם". כך גם הלוחמים שמסרו את נפשם להצלת עם ישראל בדורותינו – אין כל ברייה יכולה לעמוד במחיצתם.

מסירות נפש להצלת ישראל אינה רק מסירות למען עם ישראל אלא גם מסירות למען כבוד ה' יתברך, שכן הקמים להילחם כנגד ישראל – קמים להילחם כנגד אלוהיו. זאת כפי שאמרה אביגיל לדוד המלך: "כִּי מִלַּחְמֹת ה' אֲדֹנִי נִלָּחֵם", וכן אמרו חכמים: "כל מי שקם כנגד ישראל, כאילו קם כנגד הקדוש ברוך הוא".

רגילים לכנות את חללי מערכות ישראל 'נופלים', אך חללים אלו לא נפלו אלא קמו, עלו ונתעלו. הם ניצבים ועומדים כלפידים בוערים ומאירים, כמקדשי השם בכל דורות ישראל, ההולכים לפני העם להנחותו הדרך ולהאיר לפניו.

זריחה: 6:01 • סוף זמן קריאת שמע: 8:31 • שקיעה: 7:14

יום רביעי ה' באייר תשפ"ו - יום העצמאות

יום הודאה ושמחה

יום העצמאות נקבע על ידי הרבנות הראשית ליום הודאה ושמחה על גאולתנו ופדות נפשנו. נוהגים להתרחץ וללבוש בגדי שבת לכבוד היום, ומותר להסתפר ולהתגלח לכבודו. ואף שבימי ספירת העומר אין מסתפרים ואין מתגלחים, מותר להסתפר ולהתגלח לכבוד יום העצמאות, מכיוון שיום זה נקבע בתור יום הודאה ושמחה לכל ישראל.

נוהגים לקיים סעודה לכבוד יום העצמאות, ועוסקים בה בענייניו של יום.

אין אומרים תחנון ביום העצמאות, וכן אין אומרים את הפרק "לְמַנְצַח וְכו' יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה" שקודם "ובא לציון", מכיוון שיום העצמאות אינו יום צרה.

מותר לרקוד ולשמוע מוזיקה ביום העצמאות, אף שנמנעים מכך בימי ספירת העומר, מכיוון שיום העצמאות הוא יום הלל והודאה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:01 • סוף זמן קריאת שמע: 8:30 • שקיעה: 7:14

יום חמישי ו' באייר תשכ"ו

תספורת בימי ספירת העומר

נוהגים שלא להסתפר ושלא להתגלח בימי ספירת העומר. התספורת האסורה היא זו הנעשית כדי להתייפות, אבל תספורת הנעשית לתכלית אחרת מותרת. לכן מותר לספר את שערות השפם המפריעות לאכילה.

המנהג שלא להסתפר בימי ספירת העומר אינו כולל מצבים שבהם ההימנעות מתספורת תגרום להפסד כספי. לכן אדם שאינו רשאי לבוא לעבודתו לא מגולח, רשאי להתגלח כדי שלא להפסיד ימי עבודה.

אין לאדם להסתפר, גם אם ההימנעות מתספורת תגרום לאנשים ללעוג לו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:59 • סוף זמן קריאת שמע: 8:29 • שקיעה: 7:15

יום שישי ז' באייר תשפ"ו

תספורת לבעלי הברית ביום המילה ולחתן בר מצווה בימי ספירת העומר

אדם המכניס את בנו בבריתו של אברהם אבינו, יום הברית הוא יום טוב עבורו, ומותר לו להסתפר לכבוד ברית המילה, וגם המוהל והסנדק רשאים להסתפר לכבוד הברית. וכן נער בר מצווה רשאי להסתפר לכבוד בר המצווה, אך לכתחילה יסתפר בעודו קטן.

גילוח לכבוד שבת בימי ספירת העומר

יש סוברים שמותר להתגלח בימי ספירת העומר לכבוד שבת, אך המנהג המקובל הוא שלא לעשות כן. ומי שמקל בכך, יש לו על מי לסמוך.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:58 • סוף זמן קריאת שמע: 8:28 • שקיעה: 7:16

שבת קודש ח' באייר תשפ"ו

לימוד מסכת אבות בשבתות הספירה

רבים נוהגים ללמוד בכל אחת ממש השבתות שבספירת העומר פרק אחד ממסכת אבות, כדי לסיים את המסכת לקראת חג שבועות. הטעם למנהג זה הוא שמסכת אבות גדושה בדברי מוסר המעוררים את האדם ללמוד תורה ולתקן את מידותיו, ולימודה הוא הכנה טובה לקבלת התורה. ויש מיוצאי אשכנז הנוהגים ללמוד פרק ממסכת אבות בכל שבתות הקיץ, ולא רק בשבתות ספירת העומר. לפי מנהג זה, הסיבה שלומדים מסכת אבות דווקא בקיץ ולא בחורף היא ששבתות החורף קצרות, ולימוד המסכת לאחר תפילת מנחה עלול לגרום לדחיית סעודה שלישית או לקיומה מתוך לחץ זמן, בעוד בקיץ היום ארוך יותר ויש פנאי ללימוד מתוך יישוב הדעת. וללא פגיעה בסעודה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:57 • סוף זמן קריאת שמע: 8:28 • שקיעה: 7:16

יום ראשון ט' באייר תשפ"ו

ריקודים ושמיעת מוזיקה בימי ספירת העומר

נוהגים שלא לקיים ריקודים ומחולות בימי ספירת העומר. 'ריקוד' הוא ריקוד של כל אדם עם עצמו, ו'מחול' הוא ריקוד של כמה אנשים היוצרים יחד מעגל, ושניהם אסורים. לכן אין לקיים חוגי מחול בימים אלו. ואף שמטרת החוג אינה לשם שמחה, קיומו אסור, מכיוון שהשמחה מתעוררת מאליה בעקבות הריקוד. וכן נוהגים שלא לשמוע מוזיקה בימים אלו, בין ישירות מכלי נגינה ובין דרך מכשירים חשמליים, שכן מוזיקה מעוררת לשמחה, וזו אינה מתאימה לימים אלו.

המוזיקה האסורה היא מוזיקה עליזה, אך מוזיקה שקטה שאינה מעוררת לשמחה ולריקוד – מותרת בשמיעה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:56 • סוף זמן קריאת שמע: 8:28 • שקיעה: 7:17

יום שני " באייר תשפ"ו

שירה בפה ומוזיקה ווקאלית בימי ספירת העומר

שירה בפה המעוררת לריקוד, אסורה בימי ספירת העומר. אך מותר לשיר שירים שקטים, וכן מותר לשמוע מוזיקה ווקאלית שאינה מעוררת לריקוד.

מוזיקה שאין מטרתה לעורר שמחה

המוזיקה האסורה בשמיעה היא מוזיקה שנועדה לעורר שמחה, אבל מוזיקה שלא נועדה לעורר שמחה מותרת. לכן מותר לשמוע מוזיקה המשמשת כצלצול במכשיר טלפון, מוזיקה המושמעת בשיחת טלפון בזמן המתנה לנציג שירות, מוזיקה לשם הפגת פחד או בדידות, או מוזיקה לשם שמירה על ערנות בשעת נהיגה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:55 • סוף זמן קריאת שמע: 8:27 • שקיעה: 7:18

יום שלישי י"א באייר תשכ"ו

מוזיקה בסעודת מצווה

נחלקו הדעות בעניין נגינה בסעודת מצווה הנערכת בימי ספירת העומר. יש סוברים שאין לנגן בה בכלי נגינה, מכיוון שבימים אלו יש למעט בשמחה. ויש סוברים שמותר לנגן בה בכלי נגינה לכבוד השמחה, מכיוון שהשמחה במצווה היא עצמה מצווה, והמנהג שלא לנגן בכלי נגינה בימי ספירת העומר אינו כולל נגינה של מצווה; וכך נפסק להלכה. לכן מותר לנגן בכלי נגינה בסעודת ברית מילה, בסעודת פדיון הבן ובסעודת שבע ברכות; ובמיוחד יש להקל בכך בסעודת בר מצווה, שכן אם לא ינגנו בסעודה זו, יגרם צער רב לנער בר המצווה.

לימוד נגינה בימי ספירת העומר

מותר ללמוד נגינה בימי ספירת העומר, אך בימים אלו ראוי ללמוד ולתרגל מנגינות שקטות, ולא מנגינות המעוררות לריקודים ולמחולות.

לעילוי נשמת
ישראל וינשטרן ז"ל

זריחה: 5:54 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 7:19

יום רביעי י"ב באייר תשפ"ו

בעזרת ה' נחזור ללמוד הלכות שבת.

מלאכת לישה

מלאכת לישה היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן בתהליך הפקת הצבע לצביעת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. לשם הפקת הצבע צריך היה לטחון את הצמחים שהפיקו מהם את הצבע וללוש אותם.

עניינה של מלאכת לישה הוא הדבקת חלקים נפרדים והפיכתם לעיסה אחת. הדוגמה המצויה למלאכה זו היא לישת קמח ומים, שגורמת להדבקת גרגירי הקמח אלו לאלו והופכת אותם לעיסה אחת, ועל כן היא אסורה. דוגמאות נוספות למלאכת לישה הן הכנת דייסות למיניהן, והכנת מחית תפוחי אדמה (פירה) מאבקה. בכל אלו, החלקים המוצקים נדבקים יחד על ידי הנוזל המעורב בהם, והופכים לעיסה אחת, ועל כן הן אסורות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:53 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 7:19

יום חמישי י"ג באייר תשפ"ו

מלאכת לישה בדבר שאינו אוכל

מלאכת לישה כוללת גם לישת דברים שאינם אוכל, כגון חול, גבס ומלט. לכן אסור להרטיב חול המשמש למשחק ילדים, מכיוון שהמים מדביקים את גרגירי החול אלו לאלו.

איסור לישה בעיסה בעלת מרקם שאינו אחיד

איסור לישה אינו רק כאשר נוצרת עיסה בעלת מרקם אחיד, כגון בצק, אלא גם כאשר נוצרת עיסה שמרקמה אינו אחיד. לדוגמה אסור להוסיף פתיתי גרנולה רבים ללֶבֶן ולערבם יחד כך שפתיתי הגרנולה יידבקו אלו לאלו. וכן אסור לשפוך דבש על פתיתי גרנולה, מכיוון שהדבש גורם להדבקתם אלו לאלו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:52 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 7:20

יום שישי י"ד באייר תשפ"ו - פסח שני

פסח שני

כאשר בני ישראל היו במדבר והגיע זמן הקרבת קורבן פסח, היו בעם ישראל אנשים טמאים שלא יכלו להקריב את הקורבן. הדבר ציער אותם מאוד, והם ניגשו אל משה וטענו: "לָמָּה נִגָּרַע לְבַלְתִּי הִקְרִיב אֶת קִרְבָּן ה' בְּמַעַדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"? משה רבנו פנה אל ה' ונענה שאדם שאינו יכול להקריב את קורבן פסח במועדו, יקריב אותו חודש לאחר מכן, בי"ד באייר בספר שפתי צדיק נאמר שפרשת פסח שני ניתנה לעם ישראל בזכות "גודל תשוקת אותם אנשים למצווה, והצמאון אשר היה בהם שיקריבו גם הם את הפסח, ולב נשבר שהיה להם שדאג לָבָם בקרבם מאוד: למה יגרעו משאר כל ישראל? ועל ידי אלו זכו להמשיך פרשה חדשה בתורה, ונפתח פתח חדש, שיתפשט אור קדושת הפסח שלושים יום עד פסח שני, ויוכלו לעשותו גם בי"ד באייר". מכך הוא למד ש"אין שום מניעה לקיים את התורה והמצוות, והעיקר תלוי באדם להשתוקק במסירות נפש לעשות את רצון ה', ואז נפתח לפניו הכל".

מרבם קצת בשמחה בפסח שני, ואין אומרים בו תחנון. ויש שנוהגים לאכול מצות בפסח שני, זכר למצות שהיו אוכלים עם קורבן הפסח.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:51 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 7:21

שבת קודש ט"ו באייר תשפ"ו

הדבקת חלקים גדולים אלו לאלו

הדבקת חלקים נפרדים והפיכתם לעיסה אחת אסורה משום מלאכת לישה רק כאשר החלקים הנפרדים הם קטנים, אך מותר להדביק חלקים גדולים אלו לאלו, מכיוון שעירובם והדבקתם אלו לאלו אינם הופכים אותם לעיסה אחת ואינם משנים אותם משמעותית. לכן מותר להכין בשבת סלט תפוחי אדמה המעורב במיונז, אף שהמיונז מדביק את חתיכות תפוחי האדמה אלו לאלו, מכיוון שחתיכות תפוחי האדמה הן חתיכות גדולות. וכן מותר לערב לֶבָן או יוגורט עם חתיכות גדולות של פירות.

לעילוי נשמת
רבי משה שטיגליץ ז"ל

זריחה: 5:50 • סוף זמן קריאת שמע: 8:23 • שקיעה: 7:21

יום ראשון ט"ז באייר תשכ"ו

סיום מנהגי האבלות

מנהגי האבלות אינם נוהגים בכל ימי הספירה, אלא רק בימים שמתו בהם תלמידי רבי עקיבא, ונחלקו בדבר השולחן ערוך והרמ"א.

לדעת השולחן ערוך, תלמידי רבי עקיבא מתו בשלושים וארבעה הימים הראשונים של ספירת העומר, ולכן יש לנהוג מנהגי האבלות עד יום ל"ד בעומר, וכן מנהג יוצאי ספרד. אומנם אין צורך לנהוג מנהגי האבלות בכל יום ל"ד בעומר, אלא די לנהוג אותם מעט זמן ביום ל"ד, מכיוון שבענייני אבלות אומרים "מקצת היום ככולו", כלומר הנוהג אבלות במקצת היום שבו מסתיימת האבלות, נחשב לו הדבר כאילו נהג אבלות בכל היום. למנהג זה, הזמן שמותר בו להסתפר ולהתגלח הוא יום ל"ד בבוקר.

לדעת הרמ"א, תלמידי רבי עקיבא מתו בשלושים ושלושה הימים הראשונים של ספירת העומר, ומכיוון ש"מקצת היום ככולו" יש לנהוג מנהגי אבלות עד יום ל"ג בעומר בבוקר, וכן מנהג יוצאי אשכנז. לפי מנהג זה אפשר להסתפר ולהתגלח כבר ביום ל"ג בעומר בבוקר.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:49 • סוף זמן קריאת שמע: 8:23 • שקיעה: 7:22

יום שני י"ז באייר תשפ"ו

מנהגי ל"ג בעומר

יש הנוהגים ללמוד בליל ל"ג בעומר מאמרים העוסקים בשבח רבי שמעון בר יוחאי.

נוהגים להדליק מדורות בל"ג בעומר לכבוד רבי שמעון בר יוחאי, לרמז לסתרי התורה המאירים את העולם, שהתגלו על ידי רבי שמעון בר יוחאי; ועוד יש בכך זכר לנס המובא בזוהר הקדוש, שרבי שמעון בר יוחאי לא נתן רשות לשמש לשקוע בזמנה ביום פטירתו, כדי שיוכל לגלות עוד מסודות התורה לפני פטירתו, ומשום אותו יום שנוסף, מרבים אור ביום זה.

הדלקת המדורות היא לכבוד רבי שמעון בר יוחאי, לכן ראוי לעסוק סביב המדורה בדברי תורה הקשורים לדמותו ולתורתו. רבים נוהגים לזמר סביב המדורה שירים ופיוטים לכבוד רבי שמעון בר יוחאי. ויש להיזהר שלא לכלות את הזמן סביב המדורה בבטלה המביאה לידי חטא, ושלא לגרום לעירוב אסור בין גברים לנשים, שהרי דברים אלו פוגעים בכבוד רבי שמעון בר יוחאי, וגורמים לו צער.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:48 • סוף זמן קריאת שמע: 8:22 • שקיעה: 7:23

יום שלישי י"ח באייר תשפ"ו - ל"ג בעומר

עניינו של ל"ג בעומר

בל"ג בעומר פסקו תלמידי רבי עקיבא מלמות, וביום זה התחיל רבי עקיבא ללמד תורה את תלמידיו החדשים, והם מילאו את כל ארץ ישראל תורה, ועל ידם העולם התקיים. לכן נוהגים להרבות קצת בשמחה בל"ג בעומר, ואין אומרים בו תחנון, ולא במנחה שלפניו.

ל"ג בעומר הוא גם 'יום ההילולא' של רבי שמעון בר יוחאי. פירוש המילה 'הילולא' הוא שמחת חתונה, ול"ג בעומר נקרא כן מכיוון שרבי שמעון בר יוחאי ציווה על תלמידיו לשמוח ביום זה – יום פטירתו, שכן בו התירו לו לגלות סודות עליונים ונשגבים בתורת הקבלה, שלא הייתה לו רשות לגלותם קודם לכן. על כן ביום זה יש לשמוח בשמחתו של רבי שמעון בר יוחאי. וכך מסופר בזוהר הקדוש על יום פטירתו – שבאותו היום ניתנה לו רשות לגלות סתרי תורה רבים ורבתה השמחה מאוד, והיו פניו מאירים עד שלא ניתן היה להסתכל בהם ואש ליחכה סביבו, ורק אחר שסיים לגלות כל מה שניתנה לו רשות לגלותו, שקעה החמה ועלתה נשמתו למרום.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:47 • סוף זמן קריאת שמע: 8:21 • שקיעה: 7:23

יום רביעי י"ט באייר תשפ"ו

עיסה סמיכה ועיסה דלילה

אסור להדביק חלקים נפרדים ולהופכם לעיסה אחת, בין אם העיסה שנוצרת היא עיסה סמיכה, ובין אם היא עיסה דלילה. עיסה סמיכה היא עיסה שכאשר מניחים אותה על משטח ישר היא אינה מתפשטת לצדדים, כבצק, ועיסה דלילה היא עיסה שכאשר שופכים אותה על משטח ישר היא מתפשטת לצדדים, כבִּלְיָה של חביתיות ובִּלְיָה של עוגה בחושה. אלא שעשיית עיסה סמיכה אסורה מהתורה, ועשיית עיסה דלילה אסורה מדברי חכמים. הטעם לכך שחכמים גזרו שלא לעשות עיסה דלילה הוא שעשיית עיסה דלילה דומה ללישה, ואילו היא הייתה מותרת, אנשים היו עלולים לטעות ולחשוב שגם לישת עיסה סמיכה מותרת.

תערובת נוזלית הנשפכת כמים אינה דומה לעיסה, ומותר לעשותה בשבת. לכן מותר להכין בשבת קפה, שוקו ומטרנה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:46 • סוף זמן קריאת שמע: 8:20 • שקיעה: 7:24

יום חמישי כ' באייר תשפ"ו

הוספת נוזלים לעיסה

עיסה שנילושה כראוי בערב שבת, מותר להוסיף לה נוזלים בשבת, מכיוון שהוספת הנוזלים אינה מחזקת את החיבור בין חלקי העיסה אלא מחלישה אותו, וגורמת לעיסה להיות דלילה יותר. לכן מותר להוסיף בשבת מים או מיץ לימון לטחינה שהוכנה בערב שבת, וכן מותר להוסיף חלב לדייסה שהוכנה בערב שבת, כדי לדללה, וכן מותר לערבב חמאת בוטנים עם השומן שנפרד וצף על פניה. בכל המקרים האלו אין לערבב את התערובת בתנועות מהירות, מכיוון שערבוב מהיר נראה כלישה.

עירוב שתי עיסות

מותר לערב עיסה דלילה בעיסה דלילה, כגון רסק תפוחי עץ בלֶבֶן נוזלי, מכיוון שכל אחת מהעיסות כבר נילושה ועירובן זו בזו אינו משנה משמעותית את מרקמן. אך אסור לערב עיסה דלילה בעיסה סמיכה כך שהעיסה הדלילה תיהפך לעיסה סמיכה, מכיוון שעירובן זו בזו מחזק את החיבור בין חלקי העיסה הרכה ומשנה אותה שינוי משמעותי. לכן אין להוסיף ממרח חומוס לטחינה דלילה כך שמרקם הטחינה ישתנה וייהפך לסמיך.

זריחה: 5:45 • סוף זמן קריאת שמע: 8:20 • שקיעה: 7:25

יום שישי כ"א באייר תשפ"ו

לישת פלסטלינה בשבת

אסור ללוש פלסטלינה בשבת, אך זאת לא משום איסור לישה, שכן חלקי הפלסטלינה מחוברים אלו לאלו ולישתם אינה מחזקת את החיבור ביניהם, אלא משום שהלישה מחליקה את פני הפלסטלינה ויש בכך איסור ממרח. מכיוון שאסור ללוש פלסטלינה בשבת היא מוקצה, ואין לטלטלה בשבת.

עירוב חומרים יבשים בשבת

מותר לערב חומרים יבשים אלו באלו, כגון קפה וסוכר או פלפל שחור ומלח, מכיוון שהם אינם נדבקים אלו לאלו ואינם נעשים עיסה אחת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:45 • סוף זמן קריאת שמע: 8:19 • שקיעה: 7:26

שבת קודש כ"ב באייר תשפ"ו

מלאכת גוזז

מלאכת גוזז היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן לצורך הכנת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. לצורך כך גזזו את הצמר מן הכבשים כדי לטוותו לחוטים ולארוג ממנו את יריעות המשכן ובגדי הכהונה.

מלאכת גוזז כוללת לא רק גזיזת צמר אלא כל דבר שרגילים לתלוש או לנתק מגוף האדם או מגופם של בעלי חיים, כשיער, ציפורניים, נוצות ועור שנוטה להיתלש. לכן יש להיזהר שלא לתלוש שערות מהראש או מהזקן, לא לכסוס ציפורניים, לא לקלף עור מהשפתיים, לא לתלוש רצועות עור קטנות מסביב לציפורן, ולא להסיר מהראש קשקשים שמחוברים לגוף.

אסור לתלוש שערות גם מעור שהופשט מבעל חיים, לכן אסור לתלוש שערות ממעיל פרווה, משטיח העשוי מעור של בעל חיים ומכובע שטריימל (כובע פרווה שחסידיים נוהגים ללבוש בשבת).

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:44 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 7:26

יום ראשון כ"ג באייר תשכ"ו

ציפורן שנתלשה

ציפורן שנתלשה ברובה, אך חלק קטן ממנה מחובר לבסיס הציפורן, והיא גורמת לאדם צער, מותר לתלוש אותה בשינוי, כגון ביד או בשיניים. הטעם לכך הוא שמהתורה מותר לתלוש ציפורן שנתלשה ברובה, מכיוון שחיבורה לגוף הוא חיבור קלוש והיא עומדת להיתלש. אומנם חכמים אסרו לתלוש ציפורן כזו, אך במקום צער התירו לתלוש אותה בשינוי.

סירוק שיער

אסור להסתרק בשבת במסרק או במברשת מכיוון שהסירוק גורם לתלישת שערות, אך מותר לסדר מעט את השערות במברשת רכה שאינה תולשת שערות, וטוב לייחד אותה לשבת כדי שלא ייראה הדבר כמעשה חול.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:43 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 7:27

יום שני כ"ד באייר תשפ"ו

עשיית שביל בשיער

מותר לסדר את שערות הראש ולחלקן באמצעות 'שביל'. למנהג יוצאי אשכנז מותר לעשות 'שביל' בידיים אך לא בעזרת כלי, מכיוון שעשייתו באמצעות כלי עלולה לגרום לתלישת שערות. ולמנהג יוצאי ספרד עשיית 'שביל' מותרת גם בעזרת כלי שאינו מסרק ואין הם חוששים שעשייתו באמצעות כלי תגרום לתלישת שערות.

מותר להסיר גלד של פצע (קרום יבש שנוצר על פני פצע פתוח) אם הסרתו אינה גורמת ליציאת דם, מכיוון שסופו ליפול מהגוף מאליו.

לעילוי נשמת
ישראל בן כוכבה ויצחק ז"ל

זריחה: 5:42 • סוף זמן קריאת שמע: 8:17 • שקיעה: 7:28

יום שלישי כ"ה באייר תשפ"ו

סירוק פאה נוכרית

אסור לסרק בשבת פאה נוכרית ששערותיה פרועות עד כדי כך שנמנעים מלחבוש אותה, מכיוון שסירוק הפאה מאפשר את השימוש בה והוא נחשב תיקון כלי האסור משום מלאכת מכה בפטיש. אך מותר לסרק בעדינות פאה נוכרית ששערותיה מסודרות כדי לשפר את מראה, מכיוון שאין כוונה לתלוש שערות מהפאה ('אינו מתכוון'), ואין ודאות שסירוק הפאה בעדינות יגרום לתלישת שערות ('אינו פסיק רישיה'). וטוב לעשות זאת בעזרת מברשת מיוחדת לשבת כדי שלא ייראה הדבר כמעשה חול.

אסור להתיז תרסיס על פאה נוכרית או על שיער טבעי כדי לשמר את התסרוקת, מכיוון שהתרסיס מחבר את השערות אלו לאלו ויש בכך דמיון למלאכת בונה.

לעילוי נשמת

מרדכי פייביש רפאל גולדמן בן אריה צבי הכהן ז"ל

זריחה: 5:42 • סוף זמן קריאת שמע: 8:16 • שקיעה: 7:28

יום רביעי כ"ו באייר תשפ"ו

מלאכת זורע

מלאכת זורע היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן לצורך הפקת הצבע לצביעת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. לשם כך זרעו את הצמחים שנצרכו להפקת הצבע.

מלאכת זורע כוללת לא רק הנחת זרעים באדמה ונטיעת עצים אלא כל פעולה המסייעת לצמיחה, כגון השקיה, דישון, ניכוש עשבים שוטים המפריעים לצמח, גיזום ענפים לצורך עידוד הצמיחה וכיוצא באלו.

אסור לשפוך מים על צמחים בשבת גם אם אין כוונה להשקותם. לדוגמה, אסור ליטול ידיים במקום שיש בו צמחים או לגרוף מים אל אדמה שיש בה צמחים, גם אם אין כוונה להשקות אותם. לכן טוב להימנע מאכילה על גבי דשא או צמחייה בשבת, כי עלולים להיכשל ולשפוך מים על הדשא או על הצמחים תוך כדי הסעודה. לדוגמה, לפעמים נשארים מעט מים בכוס ושופכים אותם, וכן לפעמים שוטפים ידיים ועלולים להיכשל ולעשות זאת על הדשא או על הצמחים, לכן טוב להימנע מאכילה על גבי דשא או צמחייה בשבת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:41 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 7:29

יום חמישי כ"ז באייר תשכ"ו

דיני יום ירושלים

כ"ח באייר, יום שחרור ירושלים, נקבע על ידי הרבנות הראשית ליום הודאה ושמחה על הישועה שנושענו במלחמת ששת הימים ועל שחרור ירושלים ומקום המקדש.

אין אומרים ביום ירושלים ובתפילת מנחה שלפניו וידוי ותחנון, וכן אין אומרים את הפרק "לְמַנְצָח וכו' יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה" שקודם "ובא לציון" מכיוון שיום ירושלים אינו יום צרה.

נוהגים ללבוש בגדי שבת לכבודו של היום, להתגלח ולהסתפר לכבודו. מתפללים תפילת ערבית ברוב עם, ופותחים באמירת מזמורי הודיה.

נוהגים לקיים סעודה לכבוד יום ירושלים ועוסקים בה בענייניו של יום, וסעודה זו נחשבת סעודת מצווה.

לעילוי נשמת

אברהם בן חנה אביטן ז"ל
ומרים בת רבקה אביטן ז"ל

זריחה: 5:40 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 7:30

יום שישי כ"ח באייר תשפ"ו - יום ירושלים

ביום כ"ח באייר תשכ"ז זכינו בחסד ה' לחדש את ריבונותנו על ירושלים המקודשת, הכותל המערבי ומקום המקדש. במשך תשע-עשרה שנות קיומה של מדינת ישראל הייתה ירושלים חצויה – חצייה בריבונות ישראל וחצייה בריבונות ירדן. מקום המקדש והכותל המערבי היו בריבונות ירדן, ולא יכולנו לגשת לכותל ולהתפלל בו. גם חלקי ארץ מרכזיים כחברון, קבר רחל, יהודה ושומרון, חבל עזה, הגולן ועוד, לא היו בידנו. בשנה התשע-עשרה להקמת המדינה, כרתו מדינות ערב ברית צבאית וגמרו אומר להשמידנו. בחסדי ה' הגדולים צבא ההגנה לישראל יצא להשיב מלחמה שערה, ניצח במלחמה, ותוך שישה ימים שחרר חבלי מולדת ובלבם ירושלים עיר הקודש, הכותל המערבי ומקום המקדש.

גולת הכותרת של המלחמה הייתה שחרור ירושלים, הכותל המערבי והר הבית. ירושלים היא עיר הקודש, מקום המקדש, הנבואה, התורה והמלכות, העיר שאליה נשואות עיני עם ישראל בכל הדורות; היא בירת הנצח של עם ישראל ואורו של עולם. לאחר כאלפיים שנות גלות שבהן שלטו בה זרים, וגעגועיה ותקוותה נישאו בלב כל יהודי ויהודי מרחוק, זכינו לשוב אליה.

ירושלים מאחדת את הקדושה והמלכות: היא עיר הקודש והמקדש והיא גם עיר הבירה שלנו ומרכז שלטוננו המדיני – "מקדש מלך עיר מלוכה". היא מבררת שהייעוד השלם של עצמאותנו המדינית והממלכתית אינו להיות מקלט בטוח לעם נרדף וחסר הגנה, אלא להופיע את חיי הקודש, ולבנות חיים לאומיים שלמים, המוארים באור תורה וקדושה; חיים שמביאים להשראת שכינה בארץ, חיים שבית המקדש הוא מרכזם.

זריחה: 5:39 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 7:30

שבת קודש כ"ט באייר תשפ"ו

פתיחת ברז מים על צמחים

אסור לפתוח ברז מים שמימיו נשפכים ישירות על צמחים. אך מותר לפתוח ברז מים שמימיו אינם נשפכים ישירות על צמחים אלא זורמים בצינור ולבסוף נשפכים על צמחים, וזאת בתנאי שאין כוונה להשקותם. הטעם לכך הוא שכאשר המים אינם נשפכים ישירות על הצמחים, ההשקיה מוגדרת פעולה הנעשית ב'גרמא', ומותר לעשות מלאכה ב'גרמא' בשבת אם האדם אינו מכוון למלאכה האסורה.

הזזת עציץ

נכון להימנע בשבת מהזזת עציצים עם אדמה וצמחים, וזאת משני טעמים: טעם אחד הוא שיש סוברים שעציץ הוא מוקצה בשבת, וטעם שני הוא שהזזת עציץ ממקומו עלולה להשפיע על יכולת יניקתו מהקרקע. במקרים מסוימים, הזזת העציץ עשויה לשפר את יכולת היניקה שלו, כגון כאשר העציץ תלוי באוויר ומניחים אותו על גבי הקרקע, ואז היא אסורה משום מלאכת זורע; ובמקרים אחרים הזזת העציץ עלולה לפגוע ביכולת היניקה שלו, כגון כאשר עציץ מונח על גבי הקרקע ותולים אותו באוויר, ואז היא אסורה משום מלאכת קוצר.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:39 • סוף זמן קריאת שמע: 8:14 • שקיעה: 7:31

יום ראשון א' בסיון תשפ"ו - ראש חודש

הימים שמראש חודש סיוון ועד לחג השבועות

הימים מראש חודש סיוון עד חג השבועות הם ימי שמחה; אין מספידים בהם, אין מתענים בהם ואין אומרים בהם תחנון.

ימים אלו הם ימי שמחה משום שבהם התכונן עם ישראל לקבלת התורה. בראש חודש סיוון חנו בני ישראל בהר סיני. בחניה זו היו ישראל מאוחדים "כאיש אחד בלב אחד", ומכוח אחדות זו הם זכו לקבל את התורה. למוחרת, ביום ב' בסיוון, מסר משה רבנו לעם ישראל את הייעוד האלוקי שלהם מאת ה': "וְהָיִיתֶם לִי סֻגָּלָה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָל הָאָרֶץ, וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֶכֶת כְּהֻנִּים וְגוֹי קָדוֹשׁ". ומכיוון שביום זה נאמר לעם ישראל שהוא עם סגולה, ונעשינו מיוחדים, יום זה נקרא "יום המיוחד". שלושת הימים שלאחר מכן, מג' בסיוון עד שבועות, הם 'שלושת ימי ההגבלה'. בימים אלו עם ישראל התקדש והיטהר לקראת מתן תורה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:38 • סוף זמן קריאת שמע: 8:13 • שקיעה: 7:32

יום שני ב' בסיון תשפ"ו

קישוט בית הכנסת והבתים בצמחים

לקראת חג שבועות נוהגים לקשט את בית הכנסת ואת הבתים בצמחים, זכר להר סיני שהיה מקושט בצמחים בזמן מתן תורה. יש המהדרים לקשט את בית הכנסת והבתים בשושנים ובעשבים ריחניים, זכר לכך שבזמן מתן תורה התמלא העולם בריח טוב, ויש הנוהגים לקשט את בית הכנסת והבתים בענפי אילנות כדי להזכיר שבשבועות נידונים על פירות האילן, ועל ידי כך נתעורר להתפלל עליהם. ויש הנמנעים מלהשתמש בענפי אילנות, כדי שלא להידמות לגויים העושים כך בימי חגם.

הכנת מאכלים משובחים לכבוד החג

מצווה להכין מאכלים משובחים לכבוד חג השבועות, להראות את שמחתנו בקבלת התורה. מסופר בגמרא שרב יוסף, שהיה אחד מגדולי האמוראים, היה מבקש שיכינו למענו בשר עגל שהגיע לשליש שנות גידולו, שכן אז בשרו משובח ביותר, כדי להראות את שמחתו בקבלת התורה.

לרפואת
חנה בת חוה ופנחס
בתוך שאר חולי ישראל

זריחה: 5:37 • סוף זמן קריאת שמע: 8:13 • שקיעה: 7:32

יום שלישי ג' בסיון תשכ"ו

אכילה ושתייה מזמן עלות השחר

בבתי כנסת רבים מוגש במשך ליל שבועות כיבוד ללומדים, כדי שיוכלו להתרענן ולהתחזק. יש לשים לב שמזמן עלות השחר אסור לאכול ולשתות, מכיוון שאסור לאכול ולשתות לפני תפילת שחרית, ואיסור זה חל מעלות השחר.

טעמו של האיסור לאכול ולשתות לפני תפילת שחרית הוא שהקדמת סיפוק תאוות הגוף לחובת התפילה היא גאוה. לכן שתיית מים מותרת, משום שמים הם משקה פשוט ודל, ומותרת גם שתיית קפה או תה.

יש ליטול את הידיים מייד בהגיע עלות השחר, מכיוון שאחת המטרות שלשמן נוטלים ידיים בבוקר היא לסלק את הרוח הרעה השורה על הידיים בלילה, ואפשר שרוח רעה זו שורה על הידיים בסוף הלילה גם אם האדם ער באותה שעה, ויש לסלקה בהקדם. ואולם מכיוון שאין הדבר ברור, אין צריך להפסיק באמצע הלימוד לצורך זה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:37 • סוף זמן קריאת שמע: 8:13 • שקיעה: 7:33

יום רביעי ד' בסיון תשפ"ו

ברכת "אלוקי נשמה" וברכת "המעביר חבלי שינה מעיני"

יש סוברים שמי שהיה ער כל הלילה לא יברך את ברכות "אלוקי נשמה" שנתת בי"ו "המעביר חבלי שינה מעיני ותנומה מעפעפי", מכיוון שברכות אלו תוקנו להודאה על העברת השינה והחזרת הנשמה לגוף לאחר השינה, ואדם שלא ישן אינו מחויב בהן. ויש חולקים וסוברים שמי שהיה ער כל הלילה מברך ברכות אלו, משום שהן תוקנו על הטובה הכללית שה' עושה עם בריותיו, ולא להודאה פרטית על הטובה האישית של המברך.

יוצאי ספרד נוהגים כדעה שברכות אלו תוקנו על הטובה הכללית שה' עושה עם בריותיו, ולפי מנהגם אדם שהיה ער כל הלילה מברך את ברכת "אלוקי נשמה" ואת ברכת "המעביר חבלי שינה מעיני". ויוצאי אשכנז חוששים לדעה שברכות אלו תוקנו להודאה על הטובה האישית של המברך, ולפי מנהגם יש להשתדל לשמוע ברכות אלו מאדם שישן והתחייב בהן לדעת כולם, ולצאת ידי חובה בברכותיו.

אדם שישן בלילה חצי שעה, יכול לברך ברכות אלו לכל הדעות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:12 • שקיעה: 7:34

יום חמישי ה' בסיון תשפ"ו

אכילת מאכלי חלב

נוהגים לאכול בחג השבועות מאכלי חלב. אחד ההסברים למנהג זה הוא שכאשר בני ישראל חזרו לאוהליהם לאחר מעמד הר סיני, הם אכלו מאכלי חלב. זאת מכיוון שכל התורה נרמזה בעשרת הדיברות וכולה נמסרה לבני ישראל במעמד הר סיני, וממילא בני ישראל התחייבו מייד בקיום הלכות הכשרות. מאחר שהכנת בשר דורשת הכנות רבות – להכין סכין כשר לשחיטה, למלוח את הבשר ולהוציא את הגידים והחלבים האסורים באכילה – העדיפו בני ישראל לאכול מאכלי חלב, שקל להכיןם ואין בהם הרבה הלכות. זכר לכך נוהגים לאכול בשבועות מאכלי חלב.

יש שנוהגים לאכול בשבועות דבש וחלב, מכיוון שהתורה נמשלה להם, כמו שנאמר "דבש וחלב תחת לשונך".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:12 • שקיעה: 7:35

יום שישי ו' בסיון תשפ"ו - חג השבועות

חג שבועות הוא חג מתן תורה. ביום זה בחר בנו ה', רוממנו מכל עם ונתן לנו במעמד גדול ונורא את התורה, שהיא כלי חמדתו. מפליא שהיותו של שבועות חג מתן תורה לא נכתב בתורה בפירוש בשום מקום. מוזכר בתורה שחג השבועות הוא "חג הקציר", מוזכר גם שהוא "יום הקפונים" ומקריבים בו את שתי הלחם מן התבואה החדשה, אך בשום מקום בתורה לא מוזכר שחג שבועות הוא חג מתן תורה.

תשובות רבות ניתנו לשאלה זו. תשובה אחת שניתנה לכך היא שבכוונה עניין זה לא נכתב בתורה, כדי ששמחת מתן תורה שבכתב תהיה מבוססת על התורה שבעל פה ועל האמונה בדברי חז"ל, ומתוך כך נלמד שאי אפשר לגשת לתורה שבכתב ללא התורה שבעל פה וללא האמונה בדברי חז"ל.

תשובה נוספת שניתנה לכך היא שאילו היה כתוב בתורה בפירוש שחג שבועות הוא חג מתן תורה, אפשר היה לטעות ולחשוב שיש לשמוח בנתינת התורה רק יום אחד בשנה – בחג השבועות; ולא היא. שמחת התורה וההודאה על שה' בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו צריכות ללוות אותנו בכל עת ובכל שעה, כמו שאמרו חכמים: "חביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שניתנה מהר סיני".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 7:35

שבת קודש ז' בסיון תשפ"ו

בעזרת השם נחזור ללמוד הלכות שבת.

המנהג לאכול מאכלים חמים בשבת

מנהג ישראל לאכול בשבת מאכלים חמים. הטעם העיקרי לכך הוא שמאכלים חמים הם טעימים וערבים, ויש בכך קיום של מצוות עונג שבת. אך יש לכך טעם נוסף, הקשור למנהג הקראים. לפי אמונתם המוטעית, אסור לעשות בשבת שום פעולה שתגרום לחימום אוכל או לשמירת חומו, ולכן הם אוכלים בשבת אוכל קר. כדי להוציא זאת מליבם ולהדגיש שמותר לעשות בשבת פעולות שתגרום לחימום אוכל מבושל ולשמירת חומו, נהגו ישראל להקפיד לאכול תבשילים חמים בשבת. וכך כתב על כך רבינו זרחיה הלוי (אחד מגדולי הראשונים): "תקנת רבותינו היא לענג את השבת בחמין. וכל מי שאינו אוכל חמין צריך בדיקה אחריו אם הוא מין (קראי), ומצווה לבשל ולהטמין, ולענג את השבת ולהשמין, והעושה כן הוא המאמין וזוכה לקץ הימין".

לעילוי נשמת

הרב מרדכי אליהו בן אריה בראלי זצ"ל

זריחה: 5:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 7:36

יום ראשון ח' בסיון תשכ"ו

איסור שהייה

בדרך כלל מותר לעשות בערב שבת מלאכה האסורה בשבת, אף שהמלאכה תימשך ותיעשה מאליה בשבת. לדוגמה: מותר להדליק נר בערב שבת, אף שהנר ימשיך לדלוק בשבת. וכן מותר מן התורה להניח אוכל שאינו מבושל על גבי אש בערב שבת, כדי שהאוכל יתבשל בשבת. אומנם אף שדבר זה מותר מן התורה, אסרו חכמים להניח אוכל שאינו מבושל על גבי אש בערב שבת כדי שהאוכל יתבשל בשבת מחשש שאדם ייווכח שהתבשיל לא יספיק להתבשל עד סעודת שבת, ויגביר את עוצמת האש בשבת כדי לזרז את הבישול. איסור זה נקרא איסור שהייה, מכיוון שהגדרת האיסור היא השהיית (השארית) תבשיל שאינו מבושל על גבי האש בשבת. לכן אין להניח בערב שבת אוכל שאינו מבושל על גבי גחלים, כיריים של גז או כיריים חשמליות, על דעת שהוא יתבשל בשבת. וכן אין לתת בתנור אפייה אוכל שאינו אפוי, על דעת שהוא יאפה בשבת.

דין הנחת אוכל על פלטת שבת יתבאר בהמשך.

לעילוי נשמת
תמר כוני בת ציזר הלוי ויעל בכנר ע"ה
הוקדש ע"י משפחתה

זריחה: 5:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 7:36

יום שני ט' בסיון תשפ"ו

איסור שהייה במחם חשמלי ובתנור אפייה

למדנו אתמול שחכמים אסרו להניח אוכל שאינו מבושל על גבי אש בערב שבת כדי שהאוכל יתבשל בשבת מחשש שאדם ייווכח שהתבשיל לא יספיק להתבשל עד סעודת שבת, ויגביר את עוצמת האש בשבת כדי לזרז את הבישול. דוגמה מצויה לאיסור זה היא הפעלת מחם חשמלי שהמים בו לא הספיקו להתחמם לפני שבת. בשימוש רגיל במחם חשמלי, מרתיחים את המים על ידי כפתור ההרתחה, ולאחר מכן מעבירים את המחם למצב שבת, כדי שהמים יישארו חמים במשך השבת. כאשר אין מספיק זמן להרתיח את המים בערב שבת, אין להשאיר את המחם על מצב שבת על דעת שהמים יתחממו לאיטם במשך השבת, מכיוון שיש לחשוש שהאדם ירצה למהר את חימום המים ויפעיל את כפתור ההרתחה בשבת. כמו כן, אדם שלא הספיק להכין אוכל לשבת והוא מעוניין להפעיל את התנור באמצעות טיימר ולאפות בו מאכלים לשבת, אינו רשאי לעשות כן, מכיוון שיש לחשוש שבשבת הוא ייווכח שהאוכל לא יספיק להיאפות כראוי עד סעודת שבת, ויגביר את עוצמת החום של התנור.

לעילוי נשמת יצחק בן שמואל הכהן גולדסמית ז"ל
ג'תשפ"ו ט' סיון תשפ"ה

זריחה: 5:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:10 • שקיעה: 7:37

יום שלישי " בסיון תשפ"ו

השהיית מאכל הראוי לאכילה 'על ידי הדחק'

למדנו אתמול שחכמים אסרו להניח אוכל שאינו מבושל על גבי אש בערב שבת כדי שהאוכל יתבשל בשבת מחשש שאדם ייווכח שהתבשיל לא יספיק להתבשל עד סעודת שבת, ויגביר את עוצמת האש בשבת כדי לזרז את הבישול. למרות זאת מותר להשהות על כיריים של גז וכיוצא בהם תבשיל שהגיע לרמת בישול כזו שהוא ראוי לאכילה בשעת הדחק, מכיוון שאין לחשוש שאדם יגביר את עוצמת האש כדי לזרז את בישולו. ויש סוברים שאין להשהות על כיריים של גז וכיוצא בהם תבשיל שראוי לאכילה רק בשעת הדחק, או תבשיל שמבושל כל צורכו אך תוספת הבישול משביחה אותו ('מצטמק ויפה לו'), מכיוון שיש לחשוש שהאדם יגביר את עוצמת האש כדי להשביח את התבשיל, וטוב להחמיר כדעה זו

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:10 • שקיעה: 7:38

יום רביעי י"א בסיון תשפ"ו

השהיית מאכלים על פלטה של שבת

למדנו אתמול שבערב שבת אסור להניח אוכל שאינו מבושל על גבי כיריים של גז, כדי שהאוכל יתבשל בשבת מחשש שאדם ייווכח שהתבשיל לא יספיק להתבשל עד סעודת שבת, ויגביר את עוצמת האש בשבת כדי לזרז את הבישול. אף שדבר זה אסור, מותר להניח בערב שבת מאכלים שאינם מבושלים על פלטה של שבת. זאת מכיוון שגם אם האדם יגלה שהמאכלים לא יספיקו להתבשל עד הסעודה, אין חשש שהוא יגביר את עוצמת החום, מכיוון שלא ניתן להגביר את עוצמת החום של הפלטה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:10 • שקיעה: 7:39

יום חמישי י"ב בסיון תשפ"ו

השהיה על אש מכוסה

למדנו אתמול שבערב שבת אסור להניח אוכל שאינו מבושל על גבי כיריים של גז, כדי שהאוכל יתבשל בשבת מחשש שאדם ייווכח שהתבשיל לא יספיק להתבשל עד סעודת שבת, ויגביר את עוצמת האש בשבת כדי לזרז את הבישול. למרות זאת מותר להשהות בערב שבת מאכל שאינו מבושל על אש, אם מכסים את האש, מכיוון שכיסוי האש ממעט את חום האש, ואין חוששים שאדם יחזור ויגביר את חום האש לאחר שהוא מיעט את חומה. לכן אדם הרוצה להשהות מאכל שאינו מבושל על כיריים של גז, יניח לוח מתכת על הכיריים, ועליו יניח את הסיר.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 7:39

יום שישי י"ג בסיון תשפ"ו

חימום תבשילים בשבת

תבשיל מוצק שהתבשל והתקרר נחשב מבושל ומותר לחזור ולחמם אותו בשבת, מכיוון שהשינוי שנעשה באוכל על ידי הבישול נשאר בו גם לאחר שהוא מתקרר, ולכן גם בעודו קר הוא נחשב מבושל וחימומו מחדש אינו נחשב בישול ('אין בישול אחר בישול'). אך תבשיל נוזלי שהתבשל והתקרר אינו נחשב מבושל. זאת מכיוון שבמאכל נוזלי, חום המאכל הוא מרכיב משמעותי, וכאשר המאכל מתקרר, מתבטל הבישול הראשון, וחימום המאכל מחדש נחשב בישול. לכן מותר לחמם בשבת עוף, אורז ותפוחי אדמה מבושלים, אף אם הם קרים, אך אסור לחמם מרק או רוטב קרים, גם אם הם התבשלו בערב שבת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 7:40

שבת קודש י"ד בסיון תשפ"ו

חימום תבשיל על גבי כיריים בשבת

מן התורה, מותר לחמם בשבת מאכל מבושל על גבי אש או על גבי כיריים, מכיוון שהמאכל כבר התבשל ואין בישול אחר בישול. אך חכמים אסרו לעשות זאת, מכיוון שבימות החול רגילים לבשל על גבי האש או על גבי הכיריים, וחימום אוכל במקום שרגילים לבשל בו נראה כפעולת בישול, ואנשים הרואים זאת עלולים לחשוב שמותר לבשל בשבת.

חימום מאכל מבושל במקום שאין רגילים לבשל בו מותר, מכיוון שהחימום אינו נראה כפעולת בישול. לכן מותר לחמם בשבת מאכל מבושל על ידי הנחתו על גבי סיר שיש בו תבשיל העומד על האש, או על גבי מחם חשמלי, מכיוון שאין רגילים לבשל כך. וכן מותר לחמם מאכל מבושל על ידי הנחתו על גבי רדיאטור (תנור לחימום הבית), מכיוון שאין רגילים לבשל עליו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 7:40

יום ראשון ט"ו בסיון תשפ"ו

חימום תבשיל על גבי פלטה

אסור לחמם בשבת תבשיל על ידי נתינתו על פלטה של שבת, מכיוון שהנחת תבשיל על פלטה של שבת עלולה להיראות כבישול, שכן לפעמים מבשלים על הפלטה, כגון כאשר מניחים עליה בערב שבת תבשיל שאינו מבושל כל צורכו, והוא הולך ומתבשל בשבת. אומנם מותר לחמם תבשיל על ידי נתינתו על הפלטה, אם מניחים בינו לבין הפלטה כלי עם חלל שיחצוץ ביניהם, כגון תבנית הפוכה, או רשת מתכת עבה. הטעם לכך הוא שעל ידי זה ניכר שנתנית התבשיל על הפלטה אינה לצורך בישול, שכן אדם הרוצה לבשל מניח את הסיר ישירות על מקור החום ואין הוא מניח כלי עם חלל שיחצוץ בין הסיר לבין מקור החום. ויש סוברים שמותר לחמם תבשיל על פלטה של שבת, מכיוון שאין רגילים לבשל על פלטה ולכן חימום תבשיל עליה אינו נראה כבישול.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 7:41

יום שני ט"ז בסיון תשפ"ו

מלאכת צידה

מלאכת צידה היא אחת משלושים ותשע המלאכות האסורות בשבת. במשכן נעשתה מלאכה זו כאשר לצורך הכנת יריעות המשכן ובגדי הכהונה צדו תחשים כדי להשתמש בעורותיהם, וחלזונות כדי להפיק מדמם את צבע התכלת.

עניינה של מלאכת צידה הוא שלילת חירותו של בעל החיים והכנסתו לרשות האדם. הבן איש חי מסביר שבמלאכה זו יש גם משמעות סמלית – ששת ימי המעשה רומזים לגלות, שבה נחשב עם ישראל כ"ניצוד" – הוא אינו עומד ברשות עצמו, אלא משועבד לאומות העולם, ואינו יכול להביא לידי ביטוי את עצמיותו ואת זהותו. לעומת זאת השבת, שהיא מעין עולם הבא, רומזת לגאולה, שבה יעמוד עם ישראל ברשות עצמו, ללא שעבוד לשום אומה ולשון, ויביא לידי ביטוי את עצמיותו ואת זהותו. ולכן בשבת, שרומזת לגאולה, אין מקום למעשה של צידה, שרומזת לגלות.

לעילוי נשמת
ר' נפתלי בן יעקב לנצ'ר ז"ל

זריחה: 5:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:41

יום שלישי י"ז בסיון תשפ"ו

צידת בעלי חיים

אסור לצוד בעל חיים בין אם תופסים אותו בידיים, ובין אם גורמים לו להיכנס למקום סגור שאין ביכולתו להימלט ממנו. וגם אם בעל החיים נכנס מאליו למקום סגור, אין לסגור אחריו את הפתח ולמנוע ממנו את האפשרות לצאת, משום שגם זה נחשב צידה.

אסור להניח בשבת מלכודת לצורך לכידת בעל חיים. הנחת המלכודת אסורה אף אם בעל החיים ייתפס בה מאליו לאחר זמן ונראה כאילו ניצוד מעצמו, מכיוון שמקובל לצוד בעזרת מלכודת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:42

יום רביעי י"ח בסיון תשפ"ו

מקום הכנסת בעל החיים

הכנסת בעל חיים למקום סגור שאפשר לתפוס אותו בו בקלות – כלומר שאפשר לתפוס אותו ללא שימוש בכלי עזר כגון רשת, וכן שאפשר לתפוס אותו בריצה אחת, בלי לעצור באמצע כדי לנוח או כדי לחשוב על תחבולה שתסייע בתפיסתו – אסורה מהתורה, אך הכנסת בעל חיים למקום סגור שקשה לתופסו בו אינה אסורה מהתורה, מכיוון שבעל החיים אינו נתון בו תחת יד האדם, אך חכמים אסרו אותה מכיוון שהיא דומה לצידה. לדוגמה, הכנסת ציפור דרור לכלוב אסורה מהתורה מכיוון שקל לתפוס אותה בתוך הכלוב, אך הכנסתה לבית אסורה רק מדברי חכמים, מכיוון שקשה לתפוס אותה בו.

הכנסת בעל חיים למקום גדול שהוא נע בו בחופשיות אינה נחשבת צידה. לדוגמה מותר לסגור דלת של בית שיש בתוכו זבובים או יתושים, מכיוון שהם נעים בבית בחופשיות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 7:42

יום חמישי י"ט בסיון תשפ"ו

הכנסת בעל חיים הנמצא בבית לתוך כלוב

אסור להכניס בעל חיים שנמצא במקום סגור שקשה לתופסו בו, למקום סגור שקל לתופסו בו. לדוגמה אוגר או ציפור שברחו מן הכלוב לבית וקשה לתופסם, אסור להחזירם לכלוב, מכיוון שבעודם בבית קשה לתופסם ובכלוב קל לתופסם, ולכן הכנסתם לכלוב נחשבת צידה.

סגירת דלת של כלוב

אסור לפתוח ולסגור דלת של כלוב כפי שרגילים בחול, מכיוון שבשעה שהדלת פתוחה בעל החיים הנמצא בכלוב יכול לצאת ממנו, וסגירת הדלת מונעת ממנו לצאת והיא נחשבת צידה. לכן כאשר יש צורך לפתוח דלת של כלוב כדי להאכיל את בעל החיים יש לחסום את חלל הפתח באמצעות הגוף באופן שלא מאפשר לבעל החיים לצאת, או לפתוח פתח צר שבעל החיים אינו יכול לצאת דרכו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 7:43

יום שישי כ' בסיון תשפ"ו

צידת בעלי חיים מבויתים

בעלי חיים מבויתים שאינם בורחים מאנשים, כגון פרה, סוס, חמור, כבש ועז, נחשבים כניצודים (כאילו כבר ניצודו) גם כשהם במקום פתוח, ומותר להכניסם לבית או לדיר. וכן כלב או חתול הרגילים לבעליהם ואינם בורחים מהם, או תוכי מאולף המכיר את בעליו ומציית לקולו, נחשבים כניצודים ומותר להכניסם לבית או לכלוב.

בעלי חיים מבויתים ששינו את טבעם והחלו לברוח מבני אדם, וכן בעלי חיים שהיו רגילים לציית לבעליהם וחדלו מלהישמע להם, אינם נחשבים כניצודים ואסור לצוד אותם.

לעילוי נשמת
נחמה שטרן ז"ל

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:44

שבת קודש כ"א בסיון תשפ"ו

צידת בעלי חיים מזיקים

מותר לצוד בעלי חיים מזיקים שעלולים לגרום לכאב רב, כגון נחש או עקרב, אף אם אינם ארסיים, מכיוון שצידה שנעשית לשם מניעת נזק אינה אסורה מהתורה אלא רק מדברי חכמים, והם התירו אותה כדי למנוע כאב רב. הטעם לכך שצידה לשם מניעת נזק אינה אסורה מהתורה הוא שאיסור צידה מהתורה חל רק כאשר הצידה נעשית כדי להשתמש בבעל החיים, אך כאשר הצידה נעשית לשם מטרה אחרת היא נחשבת 'מלאכה שאינה צריכה לגופה' והיא מותרת מהתורה ואסורה מדברי חכמים.

ההיתר לצוד בעלי חיים מזיקים הוא רק כאשר הם עלולים לגרום כאב רב, אך אם הם עלולים לגרום כאב קל אסור לצודם. לכן אסור לצוד יתוש או דבורה כדי למנוע את עקיצתם, מכיוון שהם גורמים לכאב קל בלבד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:44

יום ראשון כ"ב בסיון תשפ"ו

מלאכת שוחט

מלאכת שוחט היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן לצורך הכנת יריעות מעורות אילים ותחשים ששימשו לכיסוי המשכן.

מלאכת שוחט כוללת לא רק שחיטת בעלי חיים אלא כל פעולה שגורמת למיתתם, כגון חניקה, הרעלה והטבעה במים. לכן אין לשפוך מים על נמלים או חרקים הנמצאים בכיור באופן שיביא להריגתם, וכן אין להתיז תרסיס קוטל חרקים ישירות על חרקים. אך מותר להתיז תרסיס קוטל חרקים סמוך להם במקום שהוא לא יגרום למיתתם אלא רק להרחקתם מן המקום, וכן מותר להתיז תרסיס קוטל יתושים בחדר אם משאירים את החלון פתוח ומאפשרים ליתושים להימלט מהחדר.

אסלה שנמצאים בה חרקים, מותר להוריד בה את המים אף שהדבר יגרום להריגת החרקים, מכיוון שאין כוונה להורגם, והורדת המים נצרכת למניעת פגיעה בכבוד הבריות.

לעילוי נשמת אבי מורי האיש החכם
תלמיד ישיבת רבי חיים חורי איש עניו וצנוע
כמייסד בן נסריה ז"ל לבית משפחת סרוסי

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:45

יום שני כ"ג בסיון תשפ"ו

הריגת כינים

מבואר בגמרא ובפוסקים שמותר להרוג כינים בשבת, מכיוון שלעניין איסור הריגה בשבת הן אינן נחשבות בעל חיים, שכן הן אינן נוצרות ככל בעלי החיים על ידי זכר ונקבה, אלא מזיעת הגוף. כינים שבימינו, יש סוברים שאין להורגן, מכיוון שהן נוצרות על ידי זכר ונקבה ולא על ידי זיעת הגוף. ויש סוברים שמותר להורגן, מכיוון שהלכות שבת אינן נקבעות על פי האמת המדעית אלא על פי מראה עיני האדם, ולמראה עיני האדם הכינים אינן נוצרות על ידי זכר ונקבה. למעשה, ראוי להימנע מלהרוג כינים בשבת מכיוון שבזמננו ידוע לכול שכינים נוצרות על ידי זכר ונקבה ולא על ידי זיעת הגוף.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:45

יום שלישי כ"ד בסיון תשכ"ו

הריגת בעלי חיים מזיקים

מותר להרוג בשבת בעלי חיים שעלולים לסכן חיי אדם, כגון נחשים ועקרבים ארסיים, כלב נגוע בכלבת, וצרעה ודבורה הנמצאות בקרבת אנשים שרגישים לעקיצתן.

בעלי חיים שאינם מסכנים חיי אדם אך עקיצתם גורמת לכאבים מרובים, כגון עקרב שחור, והם רודפים אחרי האדם, מותר להורגם, מכיוון שהריגתם היא מלאכה שאינה צריכה לגופה האסורה מדרבנן, ובמקום צער גדול התירו חכמים את האיסור.

ואם הם עומדים במקומם ואינם רודפים אחרי האדם, אסור להרוג אותם באופן שניכר שכוונת האדם להורגם, כדי שאנשים לא יבואו לידי טעות ויחשבו שמותר להרוג בעלי חיים גם כאשר אין חשש להינזק מהם, אבל מותר להרוג אותם באופן שלא ניכר שכוונת האדם להורגם, כגון לדרוך עליהם תוך כדי הליכה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 7:46

יום רביעי כ"ה בסיון תשפ"ו

הוצאת דם

הוצאת דם מאדם או מבעל חיים אסורה משום מלאכת שוחט, מכיוון שהדם מחיה את הגוף, והוצאתו נוטלת מכוח החיות של האדם או של בעל החיים. לכן אסור לגרד פצע באופן שיגרום לפתיחתו ולהוצאת דם, אסור להוציא דם לצורך בדיקת דם, אסור לצחצח שיניים כאשר הצחצוח גורם בוודאות ליציאת דם (גם אם הוא נעשה ללא משחה), ואסור לחבול בבעל חיים חבלה המוציאה דם.

קוץ שחדר לגופו של אדם והוא גורם לו צער, יש להשתדל להוציאו מבלי לגרום להוצאת דם, ואם הדבר אינו אפשרי, מותר להוציאו אף שהדבר יגרום להוצאת דם. הטעם לכך הוא שהוצאת דם שלא כדי להשתמש בו אינה אסורה מהתורה אלא מדברי חכמים, מכיוון שזו מלאכה שאינה צריכה לגופה, וחכמים לא אסרוה כאשר היא נדרשת למניעת צער מאדם.

לעילוי נשמת
ר' יעקב יצחק מנדלסון ז"ל

זריחה: 5:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 7:46

יום חמישי כ"ו בסיון תשפ"ו

מלאכת דש

מלאכת דש היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. דישה היא הפרדת החלק הרצוי בצמח מהפסולת שמקיפה אותו או מחוברת אליו. לדוגמה, אסור להפריד תמרים מהענף שעליו הם גדלים ('מִכְבֶּדֶת'), וכן אסור להוציא גרגרי אפונה מן התרמיל (השקיק הנושא אותן), אם התרמיל יבש ואינו ראוי לאכילה.

לא כל הפרדה של חלק רצוי בצמח מחלקים שאינם רצויים בו נחשבת דישה. ההפרדה האסורה היא זו שנהוג לעשותה שלא בסמיכות לאכילה, אך הפרדה שנהוג לעשותה סמוך לאכילה, מותרת. לדוגמה, מותר לפצח אגוזים בשבת, וכן מותר לתלוש ענבים מאשכול ענבים בשבת, מכיוון שפעולות אלו נעשות בדרך כלל סמוך לאכילה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 7:47

יום שישי כ"ז בסיון תשכ"ו

סחיטת פרי

אסור לסחוט פירות בשבת מכיוון שהדבר דומה למלאכת דישה – כשם שבדישה מפרידים את האוכל מן הפסולת המחוברת לו, כך גם בסחיטה מפרידים את המשקה מהאוכל המחובר לו.

מותר לסחוט פרי ישירות לתוך אוכל. לדוגמה, מותר לסחוט לימון לתוך סלט ירקות כדי להשביח את טעמו, וכן מותר לסחוט תפוז לתוך סלט פירות כדי להעשיר את טעמו. הלכה זו מבוססת על שני יסודות: יסוד אחד הוא שרק הפרדה בין דברים שונים, כגון בין משקה לאוכל, אסורה משום דש, אך הפרדה בין דברים זהים, כגון בין אוכל לאוכל, מותרת; ויסוד נוסף הוא שמיץ הנסחט ישירות לתוך אוכל נחשב אוכל, מכיוון שהוא עומד להתערבב באוכל ולהיות חלק ממנו. לכן סחיטת פרי ישירות לתוך אוכל מותרת, מכיוון שבמקרה זה, ההפרדה אינה בין דברים שונים אלא בין אוכל לאוכל.

מותר לסחוט פרי לתוך אוכל כדי להשביח את טעמו, גם אם המיץ אינו נספג באוכל אלא נוזל על גביו ונשפך לצדדים, מכיוון שהמיץ בטל לאוכל ונחשב חלק ממנו. לכן מותר לסחוט מיץ לימון על דג, אף שהמיץ נוזל על גבי הדג ונשפך לצדדים.

זריחה: 5:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 7:47

שבת קודש כ"ח בסיון תשפ"ו

סחיטת מאכל שנוזל ספוג בו

למדנו אתמול שאסור לסחוט פירות בשבת, מכיוון שהדבר דומה למלאכת דישה – כשם שבדישה מפרידים את האוכל מן הפסולת המחוברת אליו, כך גם בסחיטה מפרידים את המשקה מהאוכל המחובר אליו. אף שאסור לסחוט פירות, מותר לסחוט מאכל שנוזל ספוג בו אם מטרת הסחיטה היא לסלק את הנוזל מתוך המאכל. לדוגמה, מותר לסחוט לביבה שיש בה שמן רב כדי להוציא מתוכה את השמן. הטעם לכך הוא שנוזל הספוג באוכל בטל לאוכל ונחשב חלק ממנו, וסחיטתו נחשבת הפרדת אוכל מאוכל. אומנם אם הנוזל נסחט כדי להשתמש בו הוא נחשב משקה, וסחיטתו אסורה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:47

יום ראשון כ"ט בסיון תשפ"ו

שימוש במגבונים לחים

הפוסקים נחלקו אם מותר להשתמש במגבונים לחים בשבת. יש סוברים שאסור להשתמש בהם, מכיוון שבמשך השימוש נסחט נוזל הספוג בהם. ויש חולקים וסוברים שמותר להשתמש בהם אם מנגבים את גוף התינוק בעדינות, מכיוון שכאשר מנגבים אותו בעדינות, ניקיון התינוק נעשה בעזרת המים המצויים על פני המגבון ולא בעזרת המים הספוגים בתוכו. ואף שייתכן שמעט מים הספוגים במגבון ייסחטו, השימוש בו מותר מכיוון שהאדם אינו מתכוון לכך ('אינו מתכוון'), ואין ודאות שהמים ייסחטו ('אינו פסיק רישיה'). למעשה, מותר להשתמש במגבונים בשבת, אך יש להקפיד לנגב את גוף התינוק בעדינות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 7:48

יום שני ל' בסיון תשפ"ו - א' ראש חודש

סחיטת שיער

מן התורה מותר לסחוט שערות בשבת, מכיוון שהשערות אינן סופגות מים אלא המים נמצאים על גביהן וביניהן. אך חכמים אסרו לעשות זאת, מכיוון שנראה כאילו המים ספוגים בשיער ואנשים עלולים ללמוד מכך שמותר לסחוט בשבת.

השערות האסורות בסחיטה הן שערות רבות המקובצות יחד, כגון שערות הראש והזקן, אך שערות מועטות שאינן מקובצות יחד, כגון שערות הידיים, מותרות בסחיטה, מכיוון שהמים אינם נראים ספוגים בהן.

אדם ששערות ראשו או זקנו נרטבו, כגון הטובל בשבת במקווה, רשאי לנגבן, אך יעשה זאת בעדינות כדי שהשערות לא תיסחטנה.

לדיווג הגון
מלאכי יצחק בן רחל מרים
מאור בת רחל מרים
עידו בן רחל מרים
לרפואת יעקב בן חיה
בתוך שאר חולי ישראל

זריחה: 5:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 7:48

יום שלישי א' בתמוז תשפ"ו - ב' ראש חודש

הפיכת מוצק לנוזל בשבת

הפיכת מוצק לנוזל נחשבת ליצירת דבר חדש, ולכן היא דומה למלאכה ואסורה בשבת. מסיבה זו, אסור לרסק בשבת קרח או שלג כדי להמיס אותם, שכן בכך יוצרים מים חדשים שלא היו קיימים קודם. איסור זה נקרא 'איסור מוליד', מכיוון שיצירת דבר חדש דומה להולדה.

לדעת השולחן ערוך, רק ריסוק בידיים נאסר אך המסת מוצק על ידי חימום מותרת, וכן נוהגים יוצאי ספרד. לכן יוצאי ספרד רשאים לחמם על גבי פלטה של שבת עוף עם רוטב קרוש, אף שחום הפלטה ימיס את הרוטב, וזאת בתנאי שאין בכך איסור בישול, כגון שהרוטב כבר בושל בערב שבת. אך לדעת הרמ"א, גם המסת מוצק על ידי חימום אסורה בשבת, וכן נוהגים יוצאי אשכנז. לכן יוצאי אשכנז אינם רשאים לחמם עוף עם רוטב קרוש על גבי הפלטה, מכיוון שחום הפלטה ימיס אותו. אומנם אם כמות הרוטב מועטה מותר להפשירו, מכיוון שאין לרוטב חשיבות והפשרתו אינה נחשבת ליצירת דבר חדש. לכן גם למנהג יוצאי אשכנז, מותר להניח על הפלטה עוף שיש עליו מעט רוטב קרוש.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:29 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:48

יום רביעי ב' בתמוז תשפ"ו

המסת מאכל שרגילים לאוכלו מוצק

למדנו אתמול שלדעת הרמ"א אסור להמיס דבר מוצק על ידי חימומו, ולכן אסור ליוצאי אשכנז לחמם על גבי פלטה של שבת עוף עם רוטב קרוש, מכיוון שחום הפלטה ימיס את הרוטב. האיסור ליוצאי אשכנז להפוך מוצק לנוזל על ידי חימום נאמר רק במאכל שאין רגילים לאכול אותו בעודו מוצק, כגון קרח ושומן קרוש. אבל מאכל שרגילים לאוכלו בעודו מוצק, כגון שוקולד שעבר בישול וחזר והתקשה, מותר להופכו לנוזלי על ידי חימום, מכיוון שהפיכתו לנוזלי אינה משנה אותו משמעותית ואינה נחשבת יצירת דבר חדש. לכן מותר לחמם על הפלטה קרם שוקולד שעבר בישול, אף שחום הפלטה ימיס אותו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:07 • שקיעה: 7:49

יום חמישי ג' בתמוז תשפ"ו

הקפאת מים

יש סוברים שאסור להקפיא מים בשבת. לדעתם, כשם שהפיכת קרח למים נחשבת יצירת דבר חדש והיא אסורה, כך גם הפיכת מים לקרח נחשבת יצירת דבר חדש והיא אסורה. ויש חולקים וסוברים שהקפאת מים מותרת, מכיוון שאינה נעשית בידיים אלא מאליה; ועוד שיצירת קרח אינה נחשבת יצירה חשובה, הן משום שקרח אינו מתקיים בטבעו, והן משום שהשימושים שעושים במים חשובים יותר מהשימושים שעושים בקרח. למעשה, יוצאי ספרד יכולים להקל ולהקפיא מים בשבת, ויוצאי אשכנז יכולים להקל כן רק במקום צורך גדול, כגון בשבת חמה מאוד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:49

יום שישי ד' בתמוז תשפ"ו

מלאכת חורש

מלאכת חורש היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן לצורך הפקת הצבע לצביעת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. כדי לזרוע את הצמחים שנצרכו להפקת הצבע, חרשו את הקרקע.

מלבד חרישה, מלאכת חורש כוללת גם כל פעולה המכשירה את הקרקע לזריעה, לדוגמה: סיקול אבנים, יישור הקרקע, חפירת בור לנטיעת עץ, דישון הקרקע, ניכוש הקרקע מעשבים שוטים, הרטבת הקרקע וכיוצא באלו.

פעולות המכשירות את הקרקע לזריעה אסורות משום מלאכת חורש רק כאשר הן נעשות בקרקע הראויה לזריעה, אך כאשר הן נעשות בקרקע שאינה ראויה לזריעה, אין בהן איסור חורש. אומנם אם הקרקע ראויה לדירה והן מכשירות אותה לכך, יש בהן איסור בונה. לדוגמה, אדם המיישר את הקרקע בסוכה או בחצר ביתו אינו עובר על איסור חורש אך עובר על איסור בונה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:49

שבת קודש ה' בתמוז תשפ"ו

חפירה בקרקע

אסור לחפור בקרקע בשבת. אם החפירה נעשית במקום ראוי לזריעה, היא אסורה משום מלאכת חורש מכיוון שחפירה בקרקע מרככת אותה ומכשירה אותה לזריעה; ואם היא נעשית במקום ראוי לדירה היא אסורה משום מלאכת בונה, שכן ניתן להסתיר בגומה שנוצרה חפצים קטנים ויקרים. מכיוון שחפירה בקרקע אסורה, אסור גם לנעוץ חפץ בקרקע, מכיוון שניעיצת החפץ יוצרת בה גומה.

מותר לילדים לחפור בארגז חול שהחול בו דק ויבש במידה כזו שכאשר חופרים בו, החול בכותלי הבור נופל חזרה לתוך הבור, מכיוון שחול כזה הוא רפוי והחפירה אינה משביחה אותו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:50

יום ראשון ו' בתמוז תשפ"ו

גרירת חפץ על קרקע

אסור להעביר חפץ ממקום למקום על ידי גרירתו אם ברור שהגרירה תיצור חריץ בקרקע, מכיוון שעשיית חריץ בקרקע אסורה משום מלאכת חורש. ואף שכוונת האדם היא להעביר את החפץ ממקום למקום ולא לעשות חריץ, הדבר אסור מכיוון שברור שייווצר חריץ (אינו מתכוון בפסיק רישיה). אך אם ישנה אפשרות שגרירת החפץ לא תיצור חריץ מותר לגוררו, מכיוון שאין כוונת האדם ליצור חריץ ואין ודאות שייווצר חריץ (אינו מתכוון באינו פסיק רישיה).

מותר להסיע עגלת ילדים על קרקע בשבת גם אם ברור שייווצרו בשל כך חריצים בקרקע. זאת מכיוון שעשיית חריץ אסורה רק כאשר היא מרפה ומאווררת את הקרקע, אך עשיית חריץ על ידי גלגל העגלה מהדקת ודוחסת את הקרקע ואין בכך תועלת לקרקע.

לעילוי נשמת אימי היקרה
הגברת הצדקת מהדיה בת שלביה ז"ל
לבית משפחת רקאח

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:50

יום שני ז' בתמוז תשפ"ו

מלאכת מלבן

מלאכת מלבן היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. ליבון הוא כיבוס צמר לאחר גזירתו, ומלאכה זו נקראת כן מכיוון שלאחר הכיבוס הצמר נעשה לבן. מלאכת מלבן נעשתה במשכן לצורך הכנת יריעות המשכן ובגדי הכהונה. לאחר גזירת הצמר מן הכבשים, כיבסו אותו כדי שיהיה ניתן לאחר מכן לארוג ממנו את יריעות המשכן ובגדי הכהונה. אף שבמשכן כיבסו צמר, מלאכת מלבן כוללת גם כיבוס של בדים ואריגים מחומרים אחרים. לכן אסור לכבס את כל סוגי הבגדים. וכן אסור לכבס מפות שולחן, שטיחים, מזרונים, ריפוד בד של כיסא, בובות מבד וכיוצא באלו.

לא רק בגד שלם אסור לכבס, אלא גם חלק ממנו. לכן אם נפל אוכל שומני על בגד והכתים אותו, אסור לשטוף את הכתם במים או להתיז עליו חומר ניקוי, גם אם שטיפת הכתם או התזת חומר הניקוי עליו ינקו את הכתם רק באופן חלקי. ואף אם השארת הכתם עד מוצאי שבת תגרום לכך שלא יהיה ניתן להסיר את הכתם לעולם והבגד יצא מכלל שימוש, אסור לכבסו בשבת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:50

יום שלישי ח' בתמוז תשפ"ו

שטיפת חפצים העשויים מחומר קשה

שטיפת חפצים העשויים מחומר קשה שהלכוך אינו בלוע בהם אלא מונח עליהם אינה כלולה במלאכת מלבן והיא מותרת. לכן מותר לשטוף כלים בשבת. וכן מותר לשטוף שולחנות, כיסאות פלסטיק, משקפיים, עדשות מגע קשות וכיוצא באלו.

ניקוי בגד מלכוך שמונח עליו

ניקוי בגד מלכוך חיצוני שמונח עליו ואינו דבוק בו אינו נחשב ליבון והוא מותר. לכן אדם שחתך חלה ופירורי חלה נפלו על חולצתו רשאי לגער אותם מן החולצה מכיוון שהם אינם בלועים או דבוקים בחולצה אלא מונחים עליה. וכן מותר לנקות שטיח בד מפירורים וגזרי נייר שנפלו עליו.

לעילוי נשמת
רחל בת בידה ז"ל

זריחה: 5:30 • סוף זמן קריאת שמע: 8:08 • שקיעה: 7:50

יום רביעי ט' בתמוז תשפ"ו

הסרת אבק מנעלי עור

מותר להסיר אבק מנעלי עור על ידי ניגובו ביד או במטלית, מכיוון שהאבק אינו בלוע בהן אלא מונח על גביהן. אך אין לשפשפן מכיוון ששפשוף הוא פעולה מובהקת של כיבוס.

טוב להיזהר שהבגדים לא יתלכלכו בשבת, כדי למנוע מכשול שעלול לקרות בעת ניקוים. לכן רצוי להניח את הבגדים במקום מתאים שלא יפלו ממנו לרצפה ויתלכלכו. וכן בעת החזקת תינוק שעלול לפלוט או ללכלך את הבגד בדרך אחרת, מומלץ להניח חיתול או מפית בין התינוק לבגד, כדי למנוע את לכלוך הבגד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 7:51

יום חמישי " בתמוז תשפ"ו

הרטבת בגד במים

אסור להרטיב בגד במים, כיוון שהמים שנספגים בבגד מנקים אותו מעט ('שרייתו זהו כיבוסו'). לכן בגד של תינוק שהתלכלך מצואה אסור להניחו בתוך כלי עם מים, גם אם המטרה אינה לנקות אותו אלא למנוע ריח רע. וכן בגד שהתלכלך או נעל בד שהתלכלכה בבוקר, אסור לשפוך עליהם מים כדי להסיר מהם את הלכלוך, גם אם אין משפשפים אותם.

הנחת בגדים רטובים סמוך לאש

אסור להניח בגדים רטובים סמוך לאש או לתנור חימום במקום שהם יכולים להתחמם לחום שהיד סולדת בו (ארבעים וחמש מעלות), מכיוון שהנחתם שם תגרום לבישול המים הספוגים בהם.

לעילוי נשמת

ר' יצחק בן ר' אליעזר ברט ז"ל

זריחה: 5:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:09 • שקיעה: 7:51

יום שישי י"א בתמוז תשפ"ו

הרטבת בגד ב'דרך לכלוך'

למדנו אתמול שאסור להרטיב בגד במים מכיוון שהמים שנספגים בבגד מנקים אותו מעט. עם זאת מותר להרטיב בגד כאשר הרטבתו נעשית בצורה שאינה דומה לניקוי בגד וכן היא עלולה לגרום לכלוכו ('דרך לכלוך'). לדוגמה, מותר לנגב ידיים במגבת אף שהמגבת נרטבת מהמים שעל הידיים, מכיוון שהרטבת המגבת מלכלכת אותה, ואין דרך לנקות מגבות בצורה כזו. כמו כן, מותר לנגב במגבת מים שנספכו על הרצפה, אף שהמגבת נרטבת, מכיוון שהרטבת המגבת מלכלכת אותה, ואין דרך לנקות מגבות בצורה כזו.

אף שהרטבת בגד בדרך לכלוך מותרת, טוב להחמיר ולהימנע מכך, מכיוון שיש ראשונים שסוברים שאסור להרטיב בגד בשבת בכל צורה. גם לשיטה זו, כאשר מדובר בכמות קטנה של מים, וההרטבה נעשית בדרך לכלוך – אין בכך איסור, מכיוון שכמות מועטה של מים אינה מנקה את הבגד. לכן טוב לנער את הידיים לפני ניגובן במגבת, כדי שיהיה עליהן רק מעט מים ועל ידי זה המגבת תירטב רק מעט. עם זאת, מנהג יוצאי אשכנז להקל בכך, והם אינם מקפידים לנער את ידיהם לפני הניגוב.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:31 • סוף זמן קריאת שמע: 8:10 • שקיעה: 7:51

שבת קודש י"ב בתמוז תשפ"ו

הרטבת בגד שעלולה להביא לידי סחיטתו

למדנו אתמול שאסור להרטיב בגד במים, מכיוון שהמים שנספגים בבגד מנקים אותו מעט, אך מותר להרטיב בגד בדרך לכלוך, כלומר כאשר הרטבתו נעשית בצורה שאינה דומה לניקוי בגד וכן היא עלולה לגרום ללכלוכו. ההיתר להרטיב בגד בדרך לכלוך נאמר רק כאשר מרטיבים אותו במעט מים, אך לא כאשר מרטיבים אותו במים מרובים, מכיוון שיש חשש שאדם יסחט את הבגד כדי לנקותו. לכן אם נשפכו הרבה מים על השולחן או על הרצפה, אין לספוג אותם בבגד.

יתרה מכך, לא רק להרטיב בגד במים מרובים אסור אלא גם להניחו במקום שהוא עלול להירטב במים מרובים אסור, שמא הבגד יירטב ויסחטוהו. לכן אסור לכסות כלי עם מים בבגד, שמא הבגד יירטב ויסחטוהו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:10 • שקיעה: 7:51

יום ראשון י"ג בתמוז תשכ"ו

הרטבת עור

למדנו אתמול שאסור להרטיב בגד במים מכיוון שהמים שנספגים בבגד מנקים אותו מעט. דין מיוחד ישנו לעור, שמותר לשרות אותו במים או לשטוף אותו במים, מכיוון שעור הוא חומר קשה והמים אינם חודרים לתוכו ואינם מנקים את הלכלוך הבלוע בו, אלא רק את הלכלוך הנתון על גביו. אך אסור לשפשף את העור במים, מכיוון ששפשופו במים מוציא את הלכלוך הבלוע בו. לכן נעל עור שהתלכלכה בבוץ, מותר לשפוף עליה מים כדי להסיר ממנה את הבוץ, אך אסור לשפשף את הנעל ביד או במברשת. ההיתר לשפוף מים על נעל עור כדי לנקותה מותנה בכך שהנעל כולה עשויה מעור, אך אם חלקים ממנה עשויים מבד או שיש לה שרוכי בד אין לשפוף עליה מים, מכיוון שחלקי הבד או השרוכים יתכבסו במים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:10 • שקיעה: 7:51

יום שני י"ד בתמוז תשפ"ו

כיבוס ניילון

למדנו אתמול שאסור להרטיב בגד במים, מכיוון שהמים שנספגים בבגד מנקים אותו מעט, אך מותר להרטיב עור במים, מכיוון שעור הוא חומר קשה שהמים אינם חודרים לתוכו ואינם מנקים את הלכלוך הבלוע בו, אלא רק את הלכלוך הנתון על גביו. כשם שמותר להרטיב עור במים, כך מותר גם להרטיב ניילון במים, מכיוון שגם אליו המים אינם חודרים ומנקים את הלכלוך הבלוע בו, אלא רק את הלכלוך הנתון על גביו. אך אסור לשפשף את הניילון לאחר הרטבתו, כשם שאסור לשפשף עור רטוב.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:32 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 7:51

יום שלישי ט"ו בתמוז תשפ"ו

סחיטת בגד

סחיטת בגד אסורה משום מלאכת מלבן, מכיוון שכאשר בגד נרטב, המים הנספגים בתוכו ממסים ומסירים חלק מהלכלוך שבלוע בסיבי הבגד, והוצאת המים מהבגד מוציאה את הלכלוך ממנו. לכן, כאשר מטלית או סמרטוט נרטבו אסור לסחוט אותם כדי להוציא את הנוזלים שנספגו בהם. כמו כן, אם אדם הלך בגשם ובגדיו נרטבו, אסור לו לסחוט אותם כדי לייבשם, ואפילו לנער אותם כדי להסיר את המים אסור, משום שניעור הבגד גורם להוצאת המים ממנו.

סחיטת בגד לצורך שימוש במים או בנוזל היוצא ממנו – כגון סחיטת מטלית כדי להשתמש במים שנסחטו לצורך ניקוי הרצפה – אסורה גם משום מלאכת דש. כשם שבמלאכת דישה מפרידים בין האוכל לפסולת המחוברת לו, כך גם בסחיטה מפרידים את הנוזל מן הבגד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 7:51

יום רביעי ט"ז בתמוז תשכ"ו

טלטול בגד רטוב

בגד הרטוב במים בשיעור של 'טופח על מנת להטפוח', כלומר שידו של אדם הנוגעת בבגד נרטבת במידה כזו שהיא מרטיבה חפצים אחרים, אסור לטלטלו, שמא אדם ייכשל ויסחט אותו תוך כדי טלטולו. אך מותר לשני אנשים לטלטל את הבגד ביחד, מכיוון שאם אחד יבוא לסחוט את הבגד, חברו יזכיר לו שאסור לסחוט בשבת.

אדם שבגדו נרטב ואין לו בגד אחר, אינו צריך לפשוט את בגדו, מכיוון שאין דרך לסחוט בגד שאדם לבוש בו, ועוד שהורדת בגד שאדם לבוש בו עלולה לגרום לפגיעה בכבודו. לכן אדם שהולך בגשם ובגדיו נרטבו אינו צריך לפשוט שום בגד מבגדיו, וכשיגיע לביתו, טוב שיחליף את בגדיו לבגדים יבשים, ויזהר שלא לסחוט את הבגדים הרטובים תוך כדי הורדתם.

בד שאדם אינו מקפיד על כך שהוא רטוב, כגון סמרטוט רצפה, מותר לטלטלו אף אם הוא רטוב, מכיוון שאין חשש שישחטו אותו. אך יש לטלטלו בזהירות שהוא לא ייסחט.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:11 • שקיעה: 7:51

יום חמישי י"ז בתמוז תשפ"ו - תענית

חיוב חולים וקטנים בתענית

חולה, אפילו במחלה שאין בה סכנה, פטור מהתענית, מכיוון שחובת התענית שקיבלו ישראל על עצמם לא כללה תענית לאנשים חולים שהתענית קשה להם או שהם זקוקים למזון ושתיה כדי להתגבר על מחלתם. וכן זקן שתש כוחו והתענית עלולה להזיק לו, פטור מהתענית.

ילדים שלא הגיעו לגיל מצוות פטורים מהתענית, מכיוון שחכמים לא חייבו לחנך קטן למצווה שקיומה יסב לו צער. אף שילדים פטורים מהתענית, אם הם הגיעו לחינוך, יש לחנכם שיאכלו רק מאכלים פשוטים, כדי שישתתפו בצער הציבור.

נתינת צדקה

נוהגים לתת צדקה בתפילת מנחה, מכיוון שתכלית הצום היא להתחזק במעשים טובים, ובמיוחד במצוות שבין אדם לחברו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:33 • סוף זמן קריאת שמע: 8:12 • שקיעה: 7:51

יום שישי י"ח בתמוז תשפ"ו

ימי בין המצרים

מכיוון שימי בין המצרים הם ימי פורענות, שבהם פרצו הגוים לירושלים והחריבו את בית המקדש, מתאבלים בהם על חורבן בית המקדש, ונמנעים מעשיית דברים המעוררים שמחה, כפי שנלמד בימים הקרובים. מנהגי האבלות על חורבן המקדש נועדו לתת ביטוי מעשי לתחושת הצער שצריכה ללוות אותנו בימים אלו, והם גם נועדו לעוררנו לשים לב לחורבן המקדש. חשיבות רבה יש לקיום מנהגי אבלות אלו, אך לא די בקיומם. אפשר לעבור את ימי בין המצרים ולקיים את כל ההלכות והמנהגים מבחינה מעשית, מבלי להצטער על חורבן המקדש. אך הרגשת הצער והכאב על חסרון המקדש היא הדבר העיקרי שנדרש מאיתנו בימים אלו. כדי לעורר את צער הלב, ראוי ללמוד בימים אלו על מעלת המקדש, ולהתבונן בחסרונו. ככל שאדם מבין יותר את עומק החיסרון בחורבן המקדש, ואת גודל האובדן שבו לעולם כולו, כך תחושות הצער והכאב על אובדן המקדש ימלאו את ליבו. וכל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:12 • שקיעה: 7:51

שבת קודש י"ט בתמוז תשפ"ו

ריבוי אהבה ואחוזה בימי בין המצרים

טוב להרבות בימי בין המצרים באהבה ואחוזה בין אדם לחברו. כידוע, הסיבה הרוחנית לחורבן בית המקדש היא שנאת חינם, כמו שאמרו חכמים: "מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלושה דברים שהיו בו: עבודה זרה, וגילוי עריות, ושפיכות דמים. אבל מקדש שני, שהיו עוסקים בתורה ובמצוות וגמילות חסדים – מפני מה חרב? מפני שהייתה בו שנאת חינם. ללמדך, ששקולה שנאת חינם כנגד שלוש עבירות: עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים". לכן, הדרך להביא לבניין המקדש היא התיקון הרוחני של הבעיה שגרמה לחורבנו – תיקון מידת השנאה, ונטיעת אהבת חינם בלב. וכמו שכתב מרן הרב קוק זצ"ל: "ואם נחרבנו ונחרב העולם עמנו, על ידי שנאת חינם – נשוב להיבנות, והעולם ייבנה עמנו, על ידי אהבת חינם".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:12 • שקיעה: 7:51

יום ראשון כ' בתמוז תשפ"ו

ריקודים ושמיעת מוזיקה בימי בין המצרים

נוהגים שלא לקיים ריקודים ומחולות בימי בין המצרים. 'ריקוד' הוא ריקוד של כל אדם בפני עצמו, ו'מחול' הוא ריקוד של כמה אנשים היוצרים בריקודם יחד מעגל, ושניהם אסורים. לכן אין לקיים חוגי מחול בימים אלו. ואף שמטרת החוג אינה לשם שמחה, קיום החוג אסור, מכיוון שהשמחה מתעוררת מאליה בעקבות הריקוד. וכן נוהגים שלא לשמוע מוזיקה בימים אלו, בין ישירות מכלי נגינה ובין דרך מכשירים חשמליים, שכן המוזיקה מעוררת לשמחה, ואינה מתאימה לימים אלו, שהם ימי צער ופורענות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:34 • סוף זמן קריאת שמע: 8:12 • שקיעה: 7:51

יום שני כ"א בתמוז תשפ"ו

מוזיקה שקטה ומוזיקה עצובה בימי בין המצרים

מוזיקה שקטה שאינה מעוררת לריקוד, מותרת בשמיעה ליוצאי אשכנז, אך נכון להימנע משמיעתה אם אין בכך צורך, מכיוון שבימים אלו ממעטים בשמחה.

ליוצאי ספרד אסורה שמיעת מוזיקה שקטה שאינה מעוררת לריקוד, זאת מכיוון שלדעת מרן השולחן ערוך, אסור לשמוע מוזיקה כל השנה, כדי לזכור את חורבן המקדש. ואומנם בכל השנה יוצאי ספרד סומכים על דעת הרמ"א, שלפיה המוזיקה האסורה היא רק מוזיקה המושמעת בבית משתה; אבל בימי האבל על חורבן המקדש, עליהם להחמיר כדעת מרן השולחן ערוך. מוזיקה עצובה מותרת בשמיעה גם ליוצאי ספרד.

לעילוי נשמת
פייגא פניה בת דוד וחנה ז"ל
כ"א בתמוז התשפ"ו

זריחה: 5:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:13 • שקיעה: 7:51

יום שלישי כ"ב בתמוז תשפ"ו

מוזיקה שאין מטרתה לעורר שמחה

המוזיקה האסורה בשמיעה בימי בין המצרים היא מוזיקה שנועדה לעורר שמחה, אבל מוזיקה שנועדה למטרה אחרת, מותרת. לכן מותר לשמוע מוזיקה המשמשת כצלצול במכשיר טלפון, מוזיקה המושמעת בשיחת טלפון בזמן המתנה לנציג שירות, מוזיקה לשם הפגת פחד או בדידות, או מוזיקה לשם שמירה על ערנות בשעת נהיגה.

שירה בפה ומוזיקה ווקאלית

שירה המעוררת לריקוד, אסורה גם היא. אך מותר לשיר שירים שקטים, וכן מותר לשמוע מוזיקה ווקאלית שאינה מעוררת לריקוד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:35 • סוף זמן קריאת שמע: 8:13 • שקיעה: 7:51

יום רביעי כ"ג בתמוז תשכ"ו

מוזיקה בסעודת מצווה

נחלקו הדעות בעניין גגינה בסעודת מצווה הנערכת בימי בין המצרים. יש סוברים שאין לנגן בה בכלי נגינה, מכיוון שבימים אלו יש למעט בשמחה. ויש סוברים שמותר לנגן בה בכלי נגינה לכבוד השמחה, מכיוון שהשמחה במצווה היא בעצמה מצווה, והמנהג שלא לנגן בכלי נגינה בימי בין המצרים, אינו כולל גגינה של מצווה; וכן הלכה. לכן מותר לנגן בכלי נגינה בסעודת ברית מילה, בסעודת פדיון הבן ובסעודת שבע ברכות; ובמיוחד יש להקל בכך בסעודת בר מצווה, שכן אם לא ינגנו בסעודה זו, ייגרם צער רב לנער בר המצווה.

לעילוי נשמת
חיים שמואל בן יצחק דוד ז"ל

זריחה: 5:36 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:51

יום חמישי כ"ד בתמוז תשפ"ו

מוזיקה המושמעת שלא לרצון השומע

אדם הנמצא במקום שמשמיעים בו מוזיקה אסורה, כגון אדם הנוסע באוטובוס שמושמעת בו מוזיקה, אינו צריך לאטום את אוזניו, מכיוון שמוזיקה המושמעת לאדם בעל כורחו ואין כוונתו ליהנות ממנה, לא נאסרה.

לימוד נגינה בימי בין המצרים

מותר ללמוד נגינה בימי בין המצרים, אך בימים אלו יש ללמוד ולתרגל מנגינות שקטות, ולא מנגינות המעוררות לריקודים ומחולות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:37 • סוף זמן קריאת שמע: 8:14 • שקיעה: 7:50

יום שישי כ"ה בתמוז תשפ"ו

ברכת שהחיינו בימי בין המצרים

טוב להימנע מלברך ברכת "שהחיינו" בימי בין המצרים, מכיוון שימים אלו הם ימי פורענות, ולכן לא מתאים לומר בהם "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". לכן אין לאכול בימים אלו פרי חדש או ללבוש בגד חדש שמברכים עליו "שהחיינו". בשבתות שבימי בין המצרים, מותר לברך "שהחיינו", מכיוון שאין נוהגים בשבת מנהגי צער ואבלות.

ילד קטן שלא הגיע לגיל חינוך לאבלות החורבן (גיל תשע בערך), ומתאווה לאכול פרי חדש, רשאי לאוכלו ולברך עליו "שהחיינו". ויש המקילים בזה אף לקטן שהגיע לגיל חינוך לאבלות החורבן, מכיוון שיש פוסקים הסוברים שמותר לברך "שהחיינו" בימי בין המצרים, וגם לדעת האוסרים, אין בזה איסור גמור אלא זו חומרה ראויה לכתחילה, ולכן קטן שחיובו הוא רק מדין חינוך, יכול לסמוך על דבריהם.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:37 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 7:50

שבת קודש כ"ו בתמוז תשפ"ו

ברכת "שהחיינו" כאשר דחיית הברכה תגרום לביטולה

המנהג להימנע מברכת "שהחיינו" בימי בין המצרים הוא רק כאשר ניתן לדחות את הברכה לשבת, או לימים שאחרי בין המצרים. אך כאשר לא ניתן לדחות את הברכה לזמן מאוחר יותר, מותר לברך "שהחיינו" כדי לא להפסיד את הברכה. לכן אדם שהזדמן לידו פרי חדש, ישמור אותו לשבת, או לימים שאחרי בין המצרים, אך אם לא ניתן לשמור את הפרי למועד מאוחר יותר, כגון שהפרי יתקלקל עד אז, מותר לאכול את הפרי ולברך עליו "שהחיינו". וכן אדם שהזדמנה לו בימי בין המצרים מצווה שמברכים עליה "שהחיינו", כגון מצוות פדיון הבן, יברך "שהחיינו", מכיוון שלא ניתן לדחות את הברכה למועד אחר.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:37 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 7:50

יום ראשון כ"ז בתמוז תשפ"ו

הפטרות 'ג' דפורענותא'

בכל שבת משלוש השבתות של ימי בין המצרים, קוראים בהפטרה את אחת משלוש הפטרות של פורענות, המכונות 'ג' דפורענותא', ובהן דברי תוכחה ופורענות שאמרו הנביאים לעם ישראל לפני חורבן בית המקדש, כדי לעוררם לחזור בתשובה.

זהירות מסכנות בימי בין המצרים

מכיוון שימי בין המצרים הם ימי פורענות לעם ישראל, והם מסוגלים לרעה, יש להישמר בהם מנזק יותר ממה שנשמרים בכל ימות השנה, ולהימנע מעשיית דברים שיש בהם סכנה. לכן ההולכים לטייל או לרחוץ בים בימים אלו, ייזהרו מסכנות יותר מהרגלם בכל השנה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:38 • סוף זמן קריאת שמע: 8:15 • שקיעה: 7:50

יום שני כ"ח בתמוז תשפ"ו

משנכנס אב ממעטים בשמחה

"משנכנס אב ממעטים בשמחה", מכיוון שבחודש זה נחרב בית המקדש. שני מובנים יש למיעוט השמחה בימים אלו – האחד הוא העצמת הרגשת האבל, והשני הוא הימנעות מקיום אירועים משמחים. העצמת הרגשת האבל משמעותה שבימים שבין ר"ח אב לתשעה באב יש להצטער ולהתאבל על חורבן בית המקדש. אומנם אין הכוונה שהצער והאבל ימלאו את כל חדרי הלב, שהרי גם בימים אלו יש לשמוח בכך שה' בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, ואנו אהובים לפניו כבנים. אלא שבימים אלו, יש להצטער ולהתאבל על החורבן יותר מאשר בכל ימות השנה. המובן השני של מיעוט השמחה הוא ההימנעות מקיום אירועים משמחים בתשעה ימים אלו. לדוגמה: אין לעשות מסיבות לרגל סיום שנת הלימודים או לקיים אירוע לכבוד הכנסת ספר תורה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:39 • סוף זמן קריאת שמע: 8:16 • שקיעה: 7:50

יום שלישי כ"ט בתמוז תשפ"ו

מיעוט במשא ומתן

מראש חודש אב עד תשעה באב אין עוסקים במשא ומתן של שמחה. 'משא ומתן של שמחה' הוא קנייה ומכירה של דברים יקרי ערך ככלי כסף, כלי זהב וכלי בית יקרים, וכן קנייה ומכירה של דברים לכבוד אירועים משמחים, כבגדים חדשים לחתונה. כאשר דחיית הקנייה תגרום להפסד כספי, כגון אם לאחר תשעה באב מחיר המוצר עתיד לעלות, מותר לעשותה בתשעת הימים. וכן אם לא יהיה ניתן להשיג את המוצר לאחר תשעת הימים, מותר לקנותו בתשעת הימים.

דין מיוחד ישנו לבגדים ונעליים, שאין לקנותם בתשעת הימים; אף שאין הם כלולים באיסור 'משא ומתן של שמחה', אלא דין זה נובע מהאיסור לתפור נעליים ובגדים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:39 • סוף זמן קריאת שמע: 8:16 • שקיעה: 7:49

יום רביעי א' באב תשפ"ו - ראש חודש

לבישת בגדי שבת בשבת חזון

שבת חזון היא השבת הסמוכה לתשעה באב, והיא נקראת שבת חזון על שם הפטרת השבת, הפותחת במילים "חֲזֹן יִשְׁעֶיהוּ בֶן אֲמוֹץ". בעבר נהגו בארצות אשכנז ללבוש בגדי יום חול בשבת חזון, מכיוון שאסור ללבוש בתשעת הימים בגדי שבת, כמבואר לעיל. ואף שאין לנהוג בשבת מנהגי אבלות בפרהסיא, בימים ההם בגדי השבת ובגדי יום חול היו דומים מאוד זה לזה, וההבדל היה רק באיכות הבגד – בשבת לבשו בגדים באיכות גבוהה, ובימות החול לבשו בגדים באיכות פחותה. אך מזה כמה דורות נשתנה המנהג, ובכל קהילות ישראל נוהגים ללבוש בגדי שבת מכובסים ומגוהצים בשבת חזון. זאת מכיוון שסגנון הלבוש השתנה, וההבדל בין בגדי שבת לבגדי יום חול ניכר, ולכן לבישת בגדי חול בשבת היא אבלות בפרהסיא, האסורה בשבת.

אדם שאין לו בגד מכובס או מגוהץ לכבוד שבת, רשאי לכבס ולגהץ לכבוד שבת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:40 • סוף זמן קריאת שמע: 8:17 • שקיעה: 7:49

יום חמישי ב' באב תשפ"ו

אכילת בשר ושתיית יין בשבת ובסעודת מצווה

בשבת החלה בתוך תשעת הימים, אוכלים בשר ושותים יין כרגיל, וכן בסעודת מצווה בסעודת ברית מילה, פדיון הבן וסיום מסכת, מותר לאכול בשר ולשתות יין, מכיוון שהאכילה בסעודה זו היא מצווה. ההיתר לאכול בשר ולשתות יין בסעודת מצווה הוא רק לאנשים השייכים לסעודה, שהם קרובי בעל השמחה וחבריו, אבל אנשים שבאים לסעודה רק כדי לאכול בשר ולשתות יין, אינם רשאים לעשות כן.

בסעודת מצווה החלה בשבוע שחל בו תשעה באב, מחמירים יותר, ורק בעלי השמחה, בני המשפחה הקרובים ועשרה אנשים נוספים רשאים לאכול בשר ולשתות יין, וכל שאר המשתתפים בסעודה אינם רשאים לאכול בשר ולשתות יין.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:40 • סוף זמן קריאת שמע: 8:17 • שקיעה: 7:49

יום שישי ג' באב תשפ"ו

דיני סעודה מפסקת

אסור לאכול שני תבשילים בסעודה מפסקת. לדוגמה: אם אוכלים בסעודה מפסקת אורז, אסור לאכול בה גם אטריות או קוסקוס, וכן אסור לאכול בה נוסף על אורז סלטים מבושלים, כסלט חמום או סלט ביצים.

צלי נחשב כתבשיל, כיוון שגם צלי הוא מאכל חשוב, וכשהוא מתווסף למאכל מבושל, הוא הופך את הסעודה לסעודה מכובדת ומענגת.

משקה מבושל אינו נחשב כתבשיל, ולכן מותר לשתות קפה או תה, נוסף לתבשיל שנאכל בסעודה.

תבשיל העשוי מכמה מינים שדרך לבשלם יחד

תבשיל העשוי מכמה מינים שהדרך היא לבשלם יחד, נחשב תבשיל אחד. לדוגמה, מרק ירקות שיש בו תפוחי אדמה, גזר, קישואים ובצללים, נחשב תבשיל אחד, מכיוון שההרגל הוא לתת במרק כמה מיני ירקות. וכן תבשיל עגבניות וביצים (שקשוקה) נחשב תבשיל אחד, משום שדרך הבישול של תבשיל זה היא בעירוב של עגבניות וביצים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:41 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 7:48

שבת קודש ד' באב תשפ"ו

מאפים ופירות וירקות חיים בסעודה מפסקת

למדנו שאסור לאכול שני תבשילים בסעודה מפסקת. איסור זה נאמר רק בנוגע למאכלים מבושלים, אבל מותר לאכול כמה סוגים של מאפים, כל עוד ריבוי המאפים לא מרבה בכבוד הסעודה, וכל שכן שמותר לאכול כמה מיני פירות חיים וכמה מיני ירקות חיים. אך נכון שלא להרבות בסעודה מפסקת במיני מאפה, בפירות ובירקות, מכיוון שראוי לאדם למעט הנאתו בסעודה זו.

מאכלים ומשקים מענגים בסעודה מפסקת

כדי לשמור על אופי הסעודה כסעודת אבלות, אין לשתות בסעודה מפסקת משקאות מענגים, כגון בירה, ליקר, משקאות חריפים ומשקאות תוססים, וכן אין להגיש מנה אחרונה, או לאכול מעדנים לשם תענוג. אך מותר לשתות קפה או תה, שכן הכול רגילים לשתותם, ואין בשתייתם עונג מיוחד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:41 • סוף זמן קריאת שמע: 8:18 • שקיעה: 7:48

יום ראשון ה' באב תשפ"ו

אכילת עדשים או ביצים בסעודה מפסקת

יש הנוהגים לאכול בסעודה מפסקת עדשים או ביצים קשות, שהן מאכל אבלים מכיוון שצורתן עגולה ושלמה. צורתן העגולה מרמזת לכך שאבלות היא כגלגל החוזר בעולם, דור הולך ודור בא. וצורתם השלמה, ללא חריץ המסמל את הפה, מרמזת לכך שאסור לאבל להרבות בדיבור.

הנוהגים לאכול עדשים או ביצים צריכים לשים לב שלא לאכול שום תבשיל נוסף, כדי לא לאכול שני תבשילים בסעודה מפסקת.

הטבלת הפת באפר

מסופר בתלמוד הירושלמי שלקראת סיום סעודה מפסקת, היה האמורא רב טובל פרוסת לחם באֶפֶר, ואומר 'זוהי סעודת תשעה באב', לקיים מה שנאמר: "וַיִּגְרַס בְּחֶצֶץ שְׁנִי (שבר את שיניי בחצץ) הַכְּפִישֵׁנִי (הכניע אותי) בְּאֶפֶר". ויש הנוהגים לעשות כמנהג רב, ובסוף הסעודה מטבילים פת באפר ואומרים: 'זוהי סעודת תשעה באב'.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:42 • סוף זמן קריאת שמע: 8:19 • שקיעה: 7:47

יום שני ו' באב תשכ"ו

ישיבה על הרצפה

בסעודה מפסקת נוהגים לשבת על הרצפה כאבלים, כדי שהסעודה תהיה סעודה שפלה. ויש הנזהרים שלא לשבת ישירות על הרצפה, אלא להניח איזה דבר בין הגוף לרצפה, וזאת על פי הקבלה. אדם שהישיבה על הרצפה קשה לו, יכול לשבת על כיסא נמוך או להניח תחתיו כרית, כדי שהישיבה תהיה לו נוחה יותר.

יש נשים שנוהגות לשבת על הקרקע בסעודה מפסקת, ויש נשים שאינן נוהגות לשבת על הקרקע, וכל אחת תעשה כמנהגה.

אכילת הסעודה ביחידות

אין אוכלים סעודה מפסקת בחבורה, אלא כל אחד יושב לבדו ואוכל, לקיים מה שנאמר במגילת איכה: "יֵשֵׁב בְּדָד וְיֵדֵם כִּי נָטַל עָלָיו" (קיבל עליו את עול הייסורים). במיוחד יש להיזהר ששלושה גברים לא יאכלו יחד, כדי שלא יתחייבו בזימון. זאת מכיוון שהזימון מורה על קביעות, ואיננו רוצים לתת אופי קבוע לסעודה זו, שכן אנו מייחלים שתתבטל במהרה ותיהפך לששון ולשמחה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:43 • סוף זמן קריאת שמע: 8:19 • שקיעה: 7:47

יום שלישי ז' באב תשפ"ו

נטילת ידיים לקראת התפילה ולאחר עשיית צרכים

אסור לרחוץ ידיים בתשעה באב, אך מותר לאדם ליטול ידיים בקומו משנתו בבוקר, וכן מותר ליטול את הידיים לקראת התפילה, לאחר עשיית צרכים או לאחר נגיעה במקומות המכוסים בגוף, מכיוון שרחיצות אלו אינן לשם תענוג. בנטילות אלו אין נוטלים את כל כף היד אלא רק את אצבעות הידיים עד מקום חיבורן לכף היד, זאת מכיוון שיש הסוברים שאין חובה ליטול את כל כף היד בנטילות אלו, גם בכל השנה. ואף שבכל השנה יש להחמיר וליטול את כל כף היד, בתשעה באב אסור לרחוץ את הידיים ללא צורך, ולכן מחמירים ונוטלים רק את אצבעות הידיים, כפי עיקר ההלכה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:43 • סוף זמן קריאת שמע: 8:20 • שקיעה: 7:46

יום רביעי ח' באב תשפ"ו

איסור נעילת הסנדל

אסור ללכת בנעלי עור בתשעה באב. גם נעל שיש בה רק מעט עור, אסור ללכת בה, כל שמטרת העור היא להגן על הרגל או לכסות אותה. אך נעל העשויה מחומר שאינו עור, ויש בה רצועות עור שנועדו להחזיק את הנעל שלא תישמט מהרגל, או שיש בה קישוט מעור, מותר ללכת בה, מכיוון שהעור אינו מגן על הרגל ואינו מכסה אותה.

ילדים קטנים שהגיעו לגיל חינוך, לא ינעלו נעלי עור בתשעה באב, כדי להתחנך למצוות.

טיול בערב תשעה באב

אין לטייל לשם תענוג בערב תשעה באב אחר חצות, מכיוון שהטיול לשם תענוג מעורר את שמחת הלב. ועוד, שמפגש עם אנשים תוך כדי טיול, שאינו מכוון לתכלית מעשית אלא לשם תענוג, עלול להביא לידי שחוק והיתול.

לעילוי נשמת
יעקב בן חנה ז"ל

זריחה: 5:44 • סוף זמן קריאת שמע: 8:21 • שקיעה: 7:46

יום חמישי ט' באב תשפ"ו - תשעה באב

איסור לימוד תורה והדברים המותרים בלימוד

אסור ללמוד תורה בתשעה באב, מכיוון שהתורה משמחת לב, ואין לעשות דברים משמחים בתשעה באב, שכן הוא יום של צער ואבלות. מותר ללמוד דברי צער ופורענות, ואף שמתיקות התורה המעוררת את שמחת הלב קיימת בכל לימוד, התוכן המצער של הלימוד מפיג את שמחת הלימוד. לכן מותר ללמוד פרקי תנ"ך ומדרשי חז"ל העוסקים בצער ובפורענות, כמגילת איכה, ספר איוב, פרקי הפורענות בספר ירמיה, מדרש איכה ואגדות החורבן. ואם בתוך לימוד דברי הצער והפורענות יש גם דברים שאינם נוגעים לצער וחורבן, יש לדלג עליהם.

מותר ללמוד בתשעה באב גם הלכות הקשורות למצבים מצערים, כגון הלכות אבלות, הלכות תשעה באב והלכות חרם ונידוי.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:44 • סוף זמן קריאת שמע: 8:21 • שקיעה: 7:45

יום שישי י' באב תשפ"ו

אכילת בשר ושתיית יין בעשירי באב

מנהג כשר הוא שלא לאכול בשר ולא לשתות יין במוצאי תשעה באב וביום עשירי באב עד השקיעה, מכיוון שבתשעה באב לעת ערב הציתו הגויים אש בהיכל, והוא נשרף עד שקיעת החמה של עשירי באב; זוהי דעת מרן השולחן ערוך, וכן נוהגים יוצאי ספרד. לדעת הרמ"א, נמנעים מאכילת בשר ומשתיית יין רק עד חצות היום של י' באב, כדי שלא להכביד על הציבור יותר מדי, וכן מנהג יוצאי אשכנז.

ברכת "שהחיינו"

טוב להימנע מלברך ברכת "שהחיינו" בעשירי באב, מכיוון שלא מתאים לומר "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", ביום שנשרף בו בית המקדש. לכן יש להימנע ביום זה מאכילת פרי חדש או לבישת בגד חדש שמברכים עליו "שהחיינו".

לעילוי נשמת
מאיר אשר בן גדליהו ז"ל

זריחה: 5:45 • סוף זמן קריאת שמע: 8:21 • שקיעה: 7:45

שבת קודש י"א באב תשפ"ו

ט"ו באב – יום שמחה ואחדות

בימים הקרובים נעסוק בעזרת ה' בענייניו של ט"ו באב.

ט"ו באב הוא יום שמחה לישראל, כמו שאמרו חכמים: "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים". במשך הדורות אירעו ביום זה כמה אירועים שעניינם הגברת האהבה והאחדות בישראל, ומאירה ביום זה הארה של תיקון פגם שנאת החינם, שהביא לחורבן בית המקדש. בט"ו באב "תשש (נחלש) כוחה של חמה", והוא יום של נקודת מפנה מימי שיא הקיץ אל סופו וקמילתו, לקראת מחזור עונות חדש בסתיו. וכשם שט"ו באב מציין מפנה בעונות השנה בעולם הטבע, כך הוא גם מציין מפנה מגלות לגאולה ומחורבן לבניין. לאחר סיום ימי האבלות על החורבן, ששיאם ביום ט' באב, והם מציינים את הריחוק והפירוד מה', בא יום ט"ו באב, ומציין את הפיוס והנחמה והחזרה אל קרבת ה', ואת תיקון החורבן, שעיקר סיבתו בפירוד הלבבות ובשנאת חינם.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:46 • סוף זמן קריאת שמע: 8:22 • שקיעה: 7:44

יום ראשון י"ב באב תשפ"ו

למדנו אתמול שט"ו באב הוא יום שמחה לישראל, כמו שאמרו חכמים: "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים". כמה אירועים אירעו בט"ו באב, אך האירוע המרכזי שאירע בט"ו באב ושבגללו נקבע יום זה ליום שמחה הוא ש"הותרו השבטים להתחתן זה בזה". בשעה שנכנסו ישראל לארץ, בת היורשת נחלה, כלומר אישה שאין לה אח והיא יורשת את נחלת אביה, יכלה להינשא רק לבן השבט שלה, כדי למנוע מעבר של נחלה משבט לשבט. דין זה נהג רק בדור באי הארץ, אך לאחר שמת הדור ההוא, פסקו חכמי ישראל שאיסור זה אינו נוהג יותר, ורשאים השבטים להינשא זה עם זה. פסק זה ניתן בט"ו באב, ורבתה השמחה בעם ישראל על כך שנתרבתה בו האחדות.

ביום ט"ו באב גם הותר שבט בנימין לבוא בקהל בימי השופטים. בעקבות מעשה 'פילגש בגבעה', שהייתה בו השחתה מוסרית ורוחנית קשה, התחוללה מלחמת אחים בין שבט בנימין לשאר השבטים, ובזמן המלחמה נשבעו ישראל שלא ישיאו את בנותיהם לבני בנימין. ביום ט"ו באב בדור שלאחר מכן, קבעו חכמי ישראל כי השבועה חלה רק על בני אותו הדור שנשבעו, אך מכאן ואילך רשאים ישראל להשיא את בנותיהם לבני בנימין. וכך שבה האחדות לישראל.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:46 • סוף זמן קריאת שמע: 8:22 • שקיעה: 7:43

יום שני י"ג באב תשפ"ו

כפי שלמדנו בימים הקודמים, במשך הדורות אירעו בט"ו באב כמה אירועים שעניינם הגברת האהבה והאחדות בישראל, ומאירה ביום זה הארה של תיקון פגם שנאת החינם, שהביא לחורבן בית המקדש. אחד האירועים של הגברת האחדות בעם ישראל אירע בתקופת פילוג הממלכה למלכות ישראל ולמלכות יהודה. לאחר שירבעם בן נבט מרד ברחבעם בן שלמה והקים את מלכות ישראל, הוא הציב שומרים שמנעו מהיושבים במלכותו לעלות לרגל לירושלים, כדי למנוע את איחוד הממלכה מחדש. בט"ו באב לאחר כמאתיים שנה, הושע בן אלה, המלך האחרון למלכי ישראל, הסיר את המחסומים ואפשר לעולי הרגל לעלות לירושלים, ובכך הגביר את האחדות בישראל.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:47 • סוף זמן קריאת שמע: 8:23 • שקיעה: 7:43

יום שלישי י"ד באב תשפ"ו

סיום כריתת עצי המערכה בט"ו באב

יום ט"ו באב הוא היום שבו סיימו בזמן המקדש לכרות עצים למערכה, והיו שמחים ביום זה מכיוון שהשלימו בו מצווה גדולה זו.

לדעת רבנו גרשום השמחה בסיום כריתת העצים למזבח איננה משום שביום זה סיימו את מצוות כריתת העצים למערכה, אלא משום שכל עוד היו עסוקים בכריתת העצים, היו מתבטלים מלימוד תורה, ובט"ו באב פסקו לכרות את העצים והיו פנויים לעסוק בתורה, ולכך עשאוהו יום טוב.

מפירוש רבנו גרשום ניתן ללמוד על חשיבותו הרבה של לימוד התורה. כורתי העצים עסקו במצווה חשובה של כריתת עצים לצורך המקדש, ואף על פי כן היום שבו סיימו לעסוק בדבר ויכלו להתפנות ללימוד התורה בלא כל עיסוק אחר – נחשב יום טוב, שאותו מציין כלל ישראל לדורות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:48 • סוף זמן קריאת שמע: 8:23 • שקיעה: 7:42

יום רביעי ט"ו באב תשפ"ו

תוספת לימוד תורה מליל ט"ו באב ואילך

נוסף על השמחה ביום ט"ו באב בשל המאורעות שאירעו בו בעבר, הורו חכמים כי יש לאדם להשתדל להוסיף בלימוד תורה בשעות הלילה, מליל ט"ו באב ואילך. ומדוע? מצוות לימוד תורה נוהגת בכל השנה, וכל אדם מישראל מצווה לקבוע זמן מסוים ללימוד ביום ובלילה. אך דרך העולם היא שבמשך היום האדם טרוד בפרנסתו ובעסקיו, ואילו בשעות הערב והלילה הוא פנוי יותר, ויש לו אפשרות להקדיש זמן רב יותר ללימוד תורה. לכן בחודשי הקיץ, כאשר הימים ארוכים והלילות קצרים, יש פחות זמן ללימוד, ואילו בחודשי החורף, כאשר הלילות ארוכים והימים קצרים, ניתן להקדיש ללימוד התורה זמן רב יותר. ליל ט"ו באב הוא נקודת המפנה בין עונות השנה, ובכל שנה בליל ט"ו באב (או בלילות הסמוכים לו) מתחילים הימים להתקצר והלילות להתארך, ולכן יש להוסיף בלימוד התורה מלילה זה ואילך.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:48 • סוף זמן קריאת שמע: 8:23 • שקיעה: 7:41

יום חמישי ט"ז באב תשפ"ו

בעזרת ה' נתחיל ללמוד את הלכות ברכת הלבנה.

ברכת הלבנה

תנועת הירח סביב כדור הארץ גורמת לכך שמראה הירח משתנה במשך החודש. בתחילת החודש הוא נראה כפס צר ודק, ובאמצע החודש הוא נראה כעיגול מלא. מאמצע החודש הירח הולך ונחסר עד שנעלם לגמרי בסוף החודש, והוא חוזר ונראה בתחילת החודש הבא, וכך חוזר חלילה. תנועה זו של הירח ניכרת ובולטת יותר מתנועתם של כל הכוכבים האחרים, ועל ידה ניכרת גבורתו של ה', שיצר את סדרי הטבע ואת תנועת גרמי השמיים ומקיימם. כדי שנשים לב ונודה לה' על כך, תיקנו חכמים את ברכת הלבנה, שבה מודים לה' על יצירת השמיים והכוכבים, על תנועתם המסודרת והקבועה ועל אור הלבנה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:49 • סוף זמן קריאת שמע: 8:24 • שקיעה: 7:41

יום שישי י"ז באב תשפ"ו

התחדשות הלבנה - רמז לגאולת ישראל

ברכת הלבנה נאמרת בשמחה מכיוון שהיא רומזת לגאולה ולחידוש הקשר שבין הקב"ה לעמו. תנועת הירח מסמלת יותר מכל תופעת טבע אחרת את היכולת לקום מנפילות ולהתחדש. לאחר שבסוף החודש הירח מתכסה ונעלם, הוא חוזר להאיר בתחילת החודש ומוסיף אור מיום ליום, עד למילואו השלם. כך גם עם ישראל, אף שנפל ממדרגתו עד שאורו כמעט נעלם, עתיד הוא לחזור למעלתו הראשונה, לדבוק בה' דבקות נצח ולהיות לאור עולם. מכיוון שחידוש הלבנה רומז לחידוש הדבקות בין הקב"ה לעם ישראל, נוהגים לומר את ברכת הלבנה בשמחה.

יוצאי אשכנז נוהגים גם לרקוד לאחר אמירת ברכת הלבנה, שכן הקשר בין הקב"ה לעם ישראל נמשל לקשר שבין איש לאישה, ומכיוון שברכת הלבנה רומזת לחידוש קשר זה, רוקדים בה כפי שרוקדים בחתונה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:50 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 7:40

שבת קודש י"ח באב תשפ"ו

ברכת הלבנה כקבלת פני השכינה

ברכת הלבנה נחשבת כקבלת פני השכינה, ולכן יש לאומרה בעמידה וברגליים ישרות, כפי שעומדים בתפילת שמונה עשרה, וכן יש לצאת מבית הכנסת ולאומרה תחת כיפת השמיים, כפי שיוצאים מהבית לקבל פני מלך; ומצווה מן המובחר לאומרה כאשר לובשים בגדים נאים. הטעם לכך שברכת הלבנה נחשבת כקבלת פני השכינה הוא שראיית הלבנה הנעה בסדר קבוע מעוררת את האדם להכיר בגדלות ה', בכוחו ובגבורתו, והכרה זו היא כקבלת פני השכינה.

ברכת הלבנה נקראת בפי יוצאי אשכנז 'קידוש לבנה', מכיוון שברכת הלבנה היא גם זכר למצוות קידוש החודש.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:50 • סוף זמן קריאת שמע: 8:25 • שקיעה: 7:39

יום ראשון י"ט באב תשפ"ו

פטור נשים מאמירת ברכת הלבנה

נשים פטורות מאמירת ברכת הלבנה משום שזו מצווה התלויה בזמן. ואף נשים יוצאות אשכנז, הנוהגות לברך על מצוות עשה התלויות בזמן, אינן אומרות את ברכת הלבנה, וזאת על פי הקבלה.

אמירת הברכה בעשרה

מצווה מן המובחר לומר את ברכת הלבנה בעשרה, שנאמר: "בִּרְבֹּעַ עִם הַדָּרֶת מֶלֶךְ", כלומר כבוד הוא למצווה כאשר היא נעשית ברוב עם, אך אין לדחות את אמירת הברכה כדי לאומרה בעשרה, מכיוון שמעלת זריזים מקדימים למצוות עדיפה על מעלת ברוב עם. כאשר לא ניתן לומר את הברכה בעשרה, יש להשתדל לומר אותה בשלושה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:51 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 7:39

יום שני כ' באב תשפ"ו

זמן הברכה

אין לברך את ברכת הלבנה בימים הראשונים לחידושה, מכיוון שאורה מועט ואין נהנים ממנו. מנהג יוצאי אשכנז לומר את ברכת הלבנה לאחר שעברו שלוש יממות מחידוש הלבנה ('המולד'), ומנהג יוצאי ספרד לומר את ברכת הלבנה לאחר שעברו שבע יממות מחידוש הלבנה, וכן נוהגים חלק מקהילות החסידים.

ברכת הלבנה היא על חידוש הלבנה, לכן ניתן לברכה כל זמן שהלבנה הולכת ומתמלאת, אך כאשר הלבנה הולכת ונחסרת לא ניתן עוד לברך את ברכת הלבנה. הלבנה מתחילה להתחסר לאחר כחמש עשרה יממות מזמן המולד. הזמן האחרון שניתן לומר בו את ברכת הלבנה בכל חודש הוא סביב ליל ט"ו לחודש, והוא מצוין במדויק בלוחות ההלכות והמנהגים המתפרסמים מדי שנה, ובהם מפורטים הלכות השנה ומנהגיה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:52 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 7:38

יום שלישי כ"א באב תשפ"ו

אמירת ברכת הלבנה במוצאי שבת

כפי שלמדנו, מצווה מן המובחר לומר את ברכת הלבנה בשמחה וללבוש בגדים נאים לכבודה, לכן נוהגים לומר את ברכת הלבנה במוצאי שבת, מכיוון שבזמן זה לבושים בבגדים נאים ושרויים בשמחה.

אם יש חשש שדחיית הברכה למוצאי שבת תגרום להפסד הברכה, כגון שלפי תחזית מזג האוויר, במוצאי שבת ובלילות שאחריו השמיים יהיו מעוננים ויש חשש שהלבנה לא תיראה בהם, יש לומר את הברכה ביום חול ולא לחכות למוצאי שבת. לכן בחודשי החורף, אם מוצאי שבת חל באחד עשר לחודש (או לאחריו), אין להמתין למוצאי שבת אלא יש לומר את הברכה קודם לכן, שמא ליל מוצאי שבת וארבעת הלילות שלאחריו יהיו מעוננים והלבנה לא תיראה בהם, ולא יהיה ניתן לומר את ברכת הלבנה. אך בחודשי הקיץ נוהגים לומר את ברכת הלבנה במוצאי שבת, גם כאשר הוא חל באחד עשר לחודש, מכיוון שבחודשי הקיץ אין חוששים שהשמיים יהיו מעוננים ושהלבנה לא תיראה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:52 • סוף זמן קריאת שמע: 8:26 • שקיעה: 7:37

יום רביעי כ"ב באב תשפ"ו

לבנה המכוסה בעננים

ניתן לברך את ברכת הלבנה רק כאשר אור הלבנה ניכר בארץ וניתן ליהנות ממנו. לכן אין לברך את ברכת הלבנה כאשר הלבנה מכוסה בעננים ואורה קלוש. אך אם היא מכוסה בעננים דקים ואורה נראה דרכם עד שניתן להבחין בעזרתו בין סוגים שונים של מטבעות, אפשר לברך עליה. ויש מחמירים שלא לומר את ברכת הלבנה גם כאשר היא מכוסה בעננים דקים, ורבים מיוצאי ספרד נוהגים כן, אך אין לנהוג כן אם הדבר יגרום להפסד הברכה.

מלכתחילה הלבנה צריכה להיות גלויה במשך כל זמן אמירת הברכה, ולכן אין לומר את ברכת הלבנה כאשר הלבנה עתידה להתכסות בעננים בזמן אמירת הברכה. אדם ששיער שהלבנה לא תכוסה בעננים תוך כדי הברכה, ולבסוף היא כוסתה בעננים תוך כדי ברכתו, יסיים את הברכה.

לעילוי נשמת

ד"ר בנימין בן שלמה הכהן כוני ז"ל
הוקדש ע"י משפחתו

לעילוי נשמת ציונה בת יצחק ז"ל
כ"ב אב תשפ"ו

זריחה: 5:53 • סוף זמן קריאת שמע: 8:27 • שקיעה: 7:36

יום חמישי כ"ג באב תשפ"ו

מלאכת קושר

בימים הקרובים נעסוק בעזרת ה' בהלכות מלאכת קושר.

מלאכת קושר היא אחת משלושים ותשע המלאכות האסורות בשבת. מלאכה זו נעשתה במשכן בקשירת רשתות הצייד לשם צידת החילזון שממנו הפיקו את התכלת לצביעת בגדי הכהונה.

שני סוגי קשרים אסור לקשור בשבת קשר אומן וקשר העשוי לזמן ארוך. קשר אומן הוא קשר חזק שאינו נפתח מעצמו גם כאשר הוא עובר טלטלות ומופעל עליו לחץ, וקשר שעשוי לזמן ארוך הוא קשר שאין עומדים להתיר אותו בתוך עשרים וארבע שעות. לעומת זאת קשר חלש שנפתח מעצמו עם הזמן ('קשר הדיוט'), ועתידים להתיר אותו תוך עשרים וארבע שעות, כגון קשר נעליים, הוא קשר קל, ומותר לקשור אותו בשבת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:53 • סוף זמן קריאת שמע: 8:28 • שקיעה: 7:35

יום שישי כ"ד באב תשפ"ו

קשר אומן וקשר של הדיוט

למדנו אתמול שאסור לקשור בשבת קשר אומן, או קשר העשוי ליותר מעשרים וארבע שעות, אך מותר לקשור קשר הדיוט, כלומר קשר חלש שנפתח מעצמו עם הזמן, ועתידים להתיר אותו בתוך עשרים וארבע שעות. לדוגמה, אסור לקשור בשבת קשרי סנפלינג, כגון קשר שמינית כפול וקשר פרפר אלפני, גם אם מתכוונים להתיר אותם בשבת, מכיוון שקשרים אלו הם קשרים חזקים. כמו כן אסור להטיל בשבת ציציות בבגד, אף אם מתכוונים להתיר את הציציות מהבגד בשבת, מכיוון שקשר של ציצית הוא קשר חזק. אך מותר לקשור נעליים, מכיוון שקשר נעליים הוא קשר הדיוט והקשירה נעשית לזמן קצר. וכן מותר לקשור סינר סביב הגוף בקשר פשוט ועניבה על גביו, מכיוון שזהו קשר הדיוט והקשירה נעשית לזמן קצר.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:54 • סוף זמן קריאת שמע: 8:28 • שקיעה: 7:35

שבת קודש כ"ה באב תשפ"ו

קשר שעתידים להתיר תוך שבעה ימים

למדנו אתמול שאסור לקשור בשבת קשר שאין עתידים להתיר אותו בתוך עשרים וארבע שעות, גם אם זהו קשר של הדיוט. יש לציין שדין זה אינו מוסכם, ויש מי שסובר שמותר לקשור קשר של הדיוט אם עומדים להתיר אותו תוך פחות משבעה ימים. אף שאין הלכה כדעה זו, במקום הצורך אפשר לסמוך עליה. לכן כאשר יש צורך בכך מותר לקשור תחבושת על פצע בקשר הדיוט אף שאין עתידים להתירו בתוך עשרים וארבע שעות, ובלבד שעתידים להתירו תוך שבוע.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:55 • סוף זמן קריאת שמע: 8:29 • שקיעה: 7:34

יום ראשון כ"ו באב תשפ"ו

קשר שעומדים לזרוק לאשפה

קשר הדיוט שאין כוונה להתיר אותו אך לאחר זמן מועט זורקים אותו לאשפה ואין בו צורך, כגון קשר שקושרים בו שקית אשפה לפני זריקתה לפח, יש סוברים שאסור לקושרו, מכיוון שהקשר נשאר לזמן ארוך. ויש סוברים שמותר לקושרו, מכיוון שזריקת הקשר לאשפה נחשבת כהתרתו, שכן אין בו צורך, וכן הלכה.

סגירת אזיקון

יש סוברים שמותר לסגור אזיקון בשבת, ואין זה דומה לקשירת קשר מכיוון שחיבור קצות האזיקון אינו נעשה על ידי קשר, אלא על ידי שן פלסטיק שנתקעת בבליטות הזעירות שעל גבי האזיקון ולא מאפשרת את פתיחתו. ויש חולקים וסוברים שסגירת אזיקון נחשבת כקשירת קשר והיא אסורה מכיוון שבסגירת אזיקון מחברים את שני קצות האזיקון זה לזה ונוהגים לכנות חיבור זה בשם 'קשירה', וכן הלכה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:56 • סוף זמן קריאת שמע: 8:30 • שקיעה: 7:33

יום שני כ"ז באב תשפ"ו

כריכת חוט

חיבור דברים על ידי חוט מבלי ליצור קשר אינו בכלל המלאכה והוא מותר. לדוגמה, בשעה שגוללים ספר תורה מותר לכרוך סביב הספר חגורת בד ולתחוב את קצה החגורה בין הכריכות אף אם הכריכה תעמוד זמן רב, מכיוון שכריכה אינה קשר. וכן מותר לכרוך ביום טוב ראשון של סוכות עלה של לולב סביב הלולב ומיניו ולתחוב את קצה העלה בין הכריכות כדי לאוגדם יחד.

קשר עניבה

קשר עניבה, כלומר קשר שעשוי בצורת לולאה שכאשר מושכים את אחד החוטים הקשר מתפרק, אינו נחשב קשר מבחינה הלכתית, מכיוון שאפשר להתירו בקלות, ומותר לעשותו אף כאשר מתכוונים להשאירו לעולם. לכן כאשר יש צורך לקשור שקית ליותר מעשרים וארבע שעות אפשר לקושרה בקשר עניבה. וכן כאשר יש צורך ביום טוב ראשון של סוכות לאגוד את הלולב ומיניו, מותר לאוגדם על ידי קשר עניבה.

להצלחת משפחת פישר
זיו צבי וטל וכל יוצאי חלציהם

זריחה: 5:56 • סוף זמן קריאת שמע: 8:29 • שקיעה: 7:32

יום שלישי כ"ח באב תשפ"ו

עשיית חבלים וליפוף חוט מתכת

עשיית חבלים על ידי שזירת חוטים יחד היא תולדה של מלאכת קושר, מכיוון שחיבור חוטים על ידי שזירתם יחד דומה לחיבור חוטים על ידי קשירתם.

יש סוברים שאסור ללפף חוט מתכת, מכיוון שליפוף חוט מתכת דומה לשזירת חוטים, ויש חולקים וסוברים שליפוף חוט מתכת אינו דומה לשזירת חוטים, מכיוון שמטרת הליפוף אינה ליצור חבל אלא לסגור את השקית. להלכה יש לחשוש שליפוף חוט מתכת דומה לשזירת חוטים, ולכן אין ללפף חוט מתכת סביב שקית כדי לסוגרה ליותר מעשרים וארבע שעות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:57 • סוף זמן קריאת שמע: 8:30 • שקיעה: 7:31

יום רביעי כ"ט באב תשפ"ו

חודש אלול

ארבעים הימים שמראש חודש אלול ועד יום הכיפורים הם ימי רחמים ורצון, שבהם סלח ה' לעם ישראל על חטא העגל. בימים אלו, עלה משה רבנו למרום, והתפלל לה' שישלח לעם ישראל, ובסיומם נתן ה' למשה את הלוחות השניים, ואמר לו: "סלחתי כדברך". לכן ימים אלו נקבעו לימי תפילה ותשובה.

אמירת סליחות

מכיוון שימי אלול הם ימי רצון, מרבית בהם בסליחות ובתחנונים. לכתחילה, יש לומר את הסליחות בציבור מכיוון שתפילת הציבור נשמעת יותר. אם אי אפשר לומר את הסליחות בציבור, אפשר לאומרן ביחיד, אך במקרה זה אין לומר את שלוש עשרה מידות הרחמים ("ה' ה' אל רחום וחנון וכו'"). זאת מכיוון שכאשר שלוש עשרה מידות הרחמים נאמרות בדרך תפילה ובקשת רחמים, הן נחשבות דבר שבקדושה, שאפשר לאומרו רק במניין.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:57 • סוף זמן קריאת שמע: 8:30 • שקיעה: 7:30

יום חמישי ל' באב תשפ"ו - א' ראש חודש

חודש אלול – הכנה לימים הנוראים

חודש אלול הוא חודש של הכנה לימים הנוראים, שבהם נכתב ונחתם דינו של כל אדם. כשם שאדם שיש לו משפט מתכונן מבעוד מועד למשפטו ועושה כל שביכולתו כדי לצאת זכאי, כך לפני ימי הדין, על כל אדם להתבונן בדרכיו, לשוב בתשובה על מעשיו השליליים ולהתחזק בעשיית הטוב והישר בעיני ה', כדי שיזכה להיכתב ולהיחתם לחיים טובים. שמו של חודש אלול רומז גם לכך שתעודתו היא בחינת המעשים ותיקונם, שכן פירוש המילה 'אלול' בארמית הוא חיפוש ובדיקה, כפי שמובא בתרגום אוגקלוס לפסוק "וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" – "ויאללון ית ארעא".

יש להרבות בימים אלו גם בתפילה ובצדקה, שבסגולתן לבטל גזרות רעות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:58 • סוף זמן קריאת שמע: 8:31 • שקיעה: 7:29

יום שישי א' באלול תשפ"ו - ב' ראש חודש

הארת חודש אלול

רבי שניאור זלמן מלאדי, בעל ה'תניא', המשיל את הארת חודש אלול למצב שבו מלך נמצא בשדה. כאשר המלך נמצא בארמון, רק יחידי סגולה יכולים להיכנס אליו, וגם הם יכולים לעשות זאת רק בקבלת רשות מיוחדת. אבל כאשר מלך יוצא לבקר בעיר מערי ממלכתו, יוצאים אנשי העיר לקראתו, ומקבלים את פניו בשדה. ואז, כאשר המלך בשדה, הוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה להם פנים שוחקות, וכל אחד יכול לגשת אל המלך ולזכות בהארת פנים ממנו. כך גם בחודש אלול, כל אדם יכול להתקרב אל ה', והתקרבות זו נענית במאור פנים אלוקי ובפנים שוחקות, המסייעים לאדם לחזור בתשובה ולהתקרב אל ה'.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 5:59 • סוף זמן קריאת שמע: 8:32 • שקיעה: 7:28

שבת קודש ב' באלול תשפ"ו

מלאכת צידה

מלאכת צידה היא אחת משלושים ותשע המלאכות האסורות בשבת. במשכן נעשתה מלאכה זו כאשר לצורך הכנת יריעות המשכן ובגדי הכהונה צדו תחשים כדי להשתמש בעורותיהם, וחלזונות כדי להפיק מדמם את צבע התכלת.

עניינה של מלאכת צידה הוא שלילת חירותו של בעל החיים והכנסתו לרשות האדם. הבן איש חי מסביר שבמלאכה זו יש גם משמעות סמלית – ששת ימי המעשה רומזים לגלות, שבה נחשב עם ישראל כ"ניצוד" – הוא אינו עומד ברשות עצמו, אלא משועבד לאומות העולם, ואינו יכול להביא לידי ביטוי את עצמיותו ואת זהותו. לעומת זאת השבת, שהיא מעין עולם הבא, רומזת לגאולה, שבה יעמוד עם ישראל ברשות עצמו, ללא שעבוד לשום אומה ולשון, ויביא לידי ביטוי את עצמיותו ואת זהותו. ולכן בשבת, שרומזת לגאולה, אין מקום למעשה של צידה, שרומזת לגלות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:00 • סוף זמן קריאת שמע: 8:32 • שקיעה: 27:27

יום ראשון ג' באלול תשפ"ו

הגדרת מלאכת צידה

אסור לצוד בעל חיים בין אם תופסים אותו בידיים, ובין אם גורמים לו להיכנס למקום סגור שאין ביכולתו להימלט ממנו. וגם אם בעל החיים נכנס מאליו למקום סגור אין לסגור אחריו את הפתח ולמנוע ממנו את האפשרות לצאת, משום שגם זה נחשב צידה.

הנחת מלכודת

אסור להניח בשבת מלכודת לצורך לכידת בעל חיים. הנחת המלכודת אסורה אף אם בעל החיים ייתפס בה מאליו לאחר זמן ונראה כאילו ניצוד מעצמו, כיוון שמקובל לצוד בעזרת מלכודת.

צידת בעלי חיים שאין הדרך לצודם לשם שימוש

איסור צידה כולל את כל מיני בעלי החיים, אף כאלו שאין דרך בני אדם לצודם לשם שימוש כלשהו, כגון זבובים ויתושים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:00 • סוף זמן קריאת שמע: 8:32 • שקיעה: 7:26

יום שני ד' באלול תשפ"ו

מקום הכנסת בעל החיים

הכנסת בעל חיים למקום סגור שאפשר לתפוס אותו בו בקלות אסורה מהתורה, אך הכנסת בעל חיים למקום סגור שקשה לתפוס בו אינה אסורה מהתורה, כיוון שבעל החיים אינו נתון בו תחת יד האדם, אך חכמים אסרו אותה כיוון שהיא דומה לצידה. לדוגמה, הכנסת ציפור דרוור לכלוב אסורה מהתורה כיוון שקל לתפוס אותה בתוך הכלוב, אך הכנסתה לבית אסורה רק מדברי חכמים, כיוון שקשה לתפוס אותה בו.

הכנסת בעל חיים למקום גדול שהוא נע בו בחופשיות אינה נחשבת צידה. לדוגמה מותר לסגור דלת של בית שיש בתוכו זבובים או יתושים, כיוון שהם נעים בבית בחופשיות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:01 • סוף זמן קריאת שמע: 8:33 • שקיעה: 7:25

יום שלישי ה' באלול תשפ"ו

הכנסת בעל חיים למקום שקל לתופסו בו

אסור להכניס בעל חיים שנמצא במקום סגור שקשה לתופסו בו, למקום סגור שקל לתופסו בו. לדוגמה אוגר או ציפור שברחו מן הכלוב לבית וקשה לתופסם, אסור להחזירם לכלוב, כיוון שבעודם בבית קשה לתופסם ובכלוב קל לתופסם, ולכן הכנסתם לכלוב נחשבת צידה.

סגירת דלת של כלוב

אסור לפתוח ולסגור דלת של כלוב כפי שרגילים בחול, כיוון שבשעה שהדלת פתוחה בעל החיים הנמצא בכלוב יכול לצאת ממנו, וסגירת הדלת מונעת ממנו לצאת והיא נחשבת צידה. לכן כאשר יש צורך לפתוח דלת של כלוב כדי להאכיל את בעל החיים יש לחסום את חלל הפתח באמצעות הגוף באופן שלא מאפשר לבעל החיים לצאת, או לפתוח פתח צר שבעל החיים אינו יכול לצאת דרכו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:02 • סוף זמן קריאת שמע: 8:33 • שקיעה: 7:24

יום רביעי ו' באלול תשפ"ו

צידת בעלי חיים מבויתים

בעלי חיים מבויתים שאינם בורחים מאנשים, כגון פרה, סוס, חמור, כבש ועז, נחשבים כניצודים (כאילו כבר ניצודו) גם כשהם במקום פתוח, ומותר להכניסם לבית או לדיר. וכן כלב או חתול הרגילים לבעליהם ואינם בורחים מהם, או תוכי מאולף המכיר את בעליו ומציית לקולו, נחשבים כניצודים ומותר להכניסם לבית או לכלוב.

בעלי חיים מבויתים ששינו את טבעם והחלו לברוח מבני אדם, וכן בעלי חיים שהיו רגילים לציית לבעליהם וחדלו מלהישמע להם, אינם נחשבים כניצודים ואסור לצוד אותם.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:02 • סוף זמן קריאת שמע: 8:33 • שקיעה: 7:23

יום חמישי ז' באלול תשפ"ו

צידת בעל חיים פצוע

אסור לצוד בעל חיים אף אם הוא פצוע או חולה ואינו יכול לברוח, מחשש שיבואו לצוד בעל חיים בריא.

צידת בעלי חיים איטיים

יש סוברים שבבעלי חיים איטיים שאין בכוחם לברוח, כגון צב או נמלה, אין איסור צידה, כיוון שהם נחשבים כעומדים ברשות האדם, וכאילו ניצודו. ויש חולקים וסוברים שיש בהם איסור צידה, כיוון שצידתם שוללת מהם את חירותם, וגם שלילת החירות נחשבת צידה. להלכה אין איסור צידה בבעלי חיים איטיים, אך אסור לתופסם ביד, כיוון שהם מוקצים.

אדם שמטאטא את רצפת הבית רשאי לכל הדעות לטאטא את הנמלים יחד עם הלכלוך ולהשליכם לפח האשפה, כיוון שהנמלים יכולות לצאת מהפח.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:03 • סוף זמן קריאת שמע: 8:33 • שקיעה: 7:21

יום שישי ח' באלול תשפ"ו

צידת בעלי חיים מזיקים

מותר לצוד בעלי חיים מזיקים שעלולים לגרום לכאב רב, כגון נחש או עקרב, אף אם אינם ארסיים, כיוון שצידה שנעשית לשם מניעת נזק אינה אסורה מהתורה אלא רק מדברי חכמים, והם התירו אותה כדי למנוע כאב רב. הטעם לכך שצידה לשם מניעת נזק אינה אסורה מהתורה הוא שאיסור צידה מהתורה חל רק כאשר הצידה נעשית כדי להשתמש בבעל החיים, אך כאשר הצידה נעשית לשם מטרה אחרת היא נחשבת 'מלאכה שאינה צריכה לגופה' והיא מותרת מהתורה ואסורה מדברי חכמים.

ההיתר לצוד בעלי חיים מזיקים הוא רק כאשר הם עלולים לגרום כאב רב, אך אם הם עלולים לגרום כאב קל אסור לצודם. לכן אסור לצוד יתוש או דבורה כדי למנוע את עקיצתם, כיוון שהם גורמים לכאב קל בלבד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:03 • סוף זמן קריאת שמע: 8:34 • שקיעה: 7:20

שבת קודש ט' באלול תשפ"ו

סגירת הפתחים בבית שיש בתוכו ציפור

אסור לסגור את הדלתות ואת החלונות בבית שנכנסה לתוכו ציפור, כיוון שסגירת ציפור בבית נחשבת צידה. אולם הדבר מותר אם משאירים חלון אחד פתוח שדרכו יכולה הציפור לצאת, כיוון שסגירת בעל חיים במקום שהוא יכול להימלט ממנו אינה נחשבת צידה.

ואם השארת החלון פתוח גורמת צער, כגון שנכנס דרכו קור, מותר לסגרו אף שעל ידי הסגירה תילכד הציפור בבית. הטעם לכך הוא שצידת ציפור בבית אסורה רק מדרבנן, וחכמים התירו איסור זה, כאשר האדם אינו מתכוון בסגירת החלון לצוד, אלא רק למנוע מהקור להכנס לבית, ואין לו תועלת מכך שהציפור כלואה בביתו ('פסיק רישיה דלא ניחא ליה').

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:04 • סוף זמן קריאת שמע: 8:34 • שקיעה: 7:19

יום ראשון " באלול תשפ"ו

מלאכת קורע

מלאכת קורע היא אחת משלושים ותשע מלאכות האסורות בשבת. במשכן נעשתה מלאכה זו כאשר כדי לתקן נקב שנוצר ביריעה היו חותכים ממנה את החלק הנקוב, ותופרים אותה מחדש כראוי.

מה נכלל במלאכת קורע

מלאכת קורע היא המלאכה ההפוכה ממלאכת תופר, ולכן כל חיבור שנחשב תפירה – הפרדתו נחשבת קריעה והיא אסורה, וכל חיבור שאינו נחשב תפירה – הפרדתו אינה נחשבת קריעה והיא מותרת. לדוגמה, הדבקת בדים או דפים אלו לאלו נחשבת תפירה, ולכן הפרדתם נחשבת קריעה והיא אסורה. אך סגירת סקוץ', רוכסן, כפתור או סרט הדבקה המיועד לסגירה חוזרת של אריזת מזון אינה נחשבת תפירה, ולכן פתיחתם אינה נחשבת קריעה והיא מותרת.

להצלחת משפחת גד

זריחה: 6:05 • סוף זמן קריאת שמע: 8:35 • שקיעה: 7:18

יום שני י"א באלול תשפ"ו

הדברים האסורים בקריעה

יריעות המשכן היו עשויות מבד, אך באיסור קורע נכלל גם כל דבר רך הדומה לבד, כגון נייר, מפת ניילון, קרטון, נייר כסף, עור וכיוצא בהם. לכן אם רוצים להשתמש בשבת במפה חד פעמית או בנייר כסף, יש לחתוך אותם לפני שבת.

חיתוך צמר גפן

אין להפריד חתיכה מצמר גפן, כיוון שההפרדה גורמת לקריעת הסיבים הדקים שמחברים בין חלקי צמר הגפן. ויש מי שחולק וסובר שהדבר מותר, כיוון שהחיבור בין סיבי צמר הגפן הוא חיבור חלש, ולשיטתו הפרדת דברים המחוברים זה לזה בחיבור חלש אינה נחשבת קריעה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:05 • סוף זמן קריאת שמע: 8:35 • שקיעה: 7:17

יום שלישי י"ב באלול תשפ"ו

הפרדת חיבור שנעשה ללא כוונה

מותר להפריד דברים שהודבקו זה לזה ללא כוונה, כגון קצוות טיטולים הדבוקים אלו לאלו מחמת לחץ החיתוך והאריזה, או דפים של ספר שנדבקו זה לזה בטעות, משום שרק כאשר דברים מחוברים באופן שמאחד אותם לדבר אחד הפרדתם נחשבת קריעה, אך כאשר החיבור נעשה ללא כוונה – הם אינם נחשבים כדבר אחד, והפרדתם אינה נחשבת קריעה. ואם דפי הספר לא הופרדו כראוי מעולם יש בהפרדתם איסור 'מכה בפטיש'.

הפרדת חיבור זמני

מותר להפריד הדבקה זמנית הנעשית על דעת שתיפתח בתוך עשרים וארבע שעות, כיוון שחיבור זמני אינו חיבור משמעותי, והפרדתו אינה נחשבת פעולה חשובה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:06 • סוף זמן קריאת שמע: 8:35 • שקיעה: 7:16

יום רביעי י"ג באלול תשפ"ו

הסרת רצועת פלסטיק המודבקת על גבי 'פלסטר'

הפוסקים נחלקו אם מותר להסיר בשבת את רצועת הפלסטיק הדקיקה המודבקת על גבי פלסטר. יש סוברים שאסור להסירה, משום שהיא נועדה להישאר זמן ממושך – עד לרכישת המוצר ושימוש – ולכן הדבקתה בתהליך הייצור נחשבת הדבקה קבועה. לדעתם, הרוצה להשתמש בפלסטר בשבת, יסיר את הרצועה בערב שבת ויחזיר אותה למקומה, כך שההדבקה תיחשב הדבקה זמנית ומותר יהיה להסירה בשבת. ויש חולקים וסוברים שמותר להסירה, כיוון ההדבקה בתהליך הייצור לא נועדה לחבר את הרצועה למדבקה, אלא רק לשמור על המדבקה ולאפשר את השימוש בה בשעת הצורך. ואף שלעתים הרצועה נותרת מחוברת זמן רב, מכל מקום היא זמנית במהותה, שהרי השימוש במוצר נעשה דווקא על ידי הסרת הרצועה. להלכה, יש להסיר את הרצועה ולהחזירה למקומה בערב שבת, ואם אדם שכח לעשות זאת, והדבר נחוצ, מותר להסירה בשבת.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:07 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:15

יום חמישי י"ד באלול תשפ"ו

גודל הקרע

האיסור לקרוע בשבת אינו תלוי בגודל הקרע – גם יצירת קרע קטן מאוד נחשבת קריעה והיא אסורה, ולכן אסור לנעוץ סיכה או נעץ בדף, כיוון שנועיצתם יוצרת קרע זעיר.

קריעת נייר טואלט

אסור לקרוע נייר טואלט בשבת, ולכן יש להכין נייר טואלט חתוך מערב שבת. אדם שנמצא בשבת בשירותים ואין ברשותו נייר חתוך – רשאי לחתוך מן הגליל בשינוי, כגון באמצעות המרפק או הרגל. ואף שקריעה בשינוי אסורה מדרבנן, התירו אותה חכמים משום כבוד הבריות.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:07 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:13

יום שישי ט"ו באלול תשפ"ו

לקראת ראש השנה נעסוק קצת בענייני התשובה.

הפתח לתשובה בכל מצב

בכל מצב יכול אדם לחזור בתשובה, ותשובתו תתקבל. אף אדם שנמצא במקום הירוד ביותר, יכול להיחלץ מחטאיו ולחזור בתשובה. דוגמה ליכולת לחזור בתשובה משאול תחתיות היא תשובתו של המלך מנשה, שהיה אחד המלכים הרשעים שהיו לעם ישראל. מנשה חטא בעבודה זרה, העמיד פסל בבית המקדש והוציא להורג אנשים רבים. בעקבות חטאיו של מנשה, ה' הענישו, ומתוך ייסוריו הוא חזר בתשובה. לרוב רשעותו ביקשו מלאכי השרת מה' שלא יקבל אותו בתשובה, וכך אמרו חכמים במדרש: "באותה שעה עמדו מלאכי השרת וסתמו כל החלונות של מעלה, ואמרו לפני הקב"ה: רבון העולם אדם שהעמיד צלם בהיכל אתה מקבלו בתשובה?! אמר להם אם איני מקבלו בתשובה הריני נועל פתח בפני כל בעלי תשובה, מה עשה הקדוש ברוך הוא חתר לו חתירה מתחת כסא כבודו ממקום שאין מלאך יכול לשלוט וקבלו בתשובה". נמצא שהקב"ה מקבל את האדם השב בתשובה, ופותח לו פתח מכל תהום שהוא הידרדר אליה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:08 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:12

שבת קודש ט"ז באלול תשפ"ו

מצוות התשובה

התשובה היא חסד וזכות, אך היא גם מצווה, שנאמר: "וְשׁוּבָתָ עַד ה' אֶלְקֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ". מצווה זו נוהגת בכל מקום ובכל זמן, ולא רק בעשרת ימי תשובה או ביום הכיפורים. לכן מצווה על אדם שחטא לחזור בתשובה ולהתוודות על חטאיו מייד, ואין לדחות את המצווה לימי התשובה, מכיוון שזרזים מקדימים למצוות.

שלושה הם עיקרי התשובה: עזיבת החטא, קבלה לעתיד וחרטה. עזיבת החטא היא הפסקת החטא בהווה. קבלה לעתיד היא החלטה והסכמה שלא לחטוא עוד בעתיד, וחרטה היא צער על עשיית העברה בעבר.

כאשר אדם חוזר בתשובה, מצווה עליו להתוודות על חטאיו, שנאמר: "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם וְכוּ' וְהִתְוַדּוּ אֶת חַטֹּאתֵם אֲשֶׁר עָשׂוּ".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:08 • סוף זמן קריאת שמע: 8:36 • שקיעה: 7:11

יום ראשון י"ז באלול תשפ"ו

תשובה על עברות חמורות

ישנן עברות שאין בכוח התשובה לכפר עליהן מייד. חלקן מתכפרות כאשר יום הכיפורים מגיע, וחלקן, נוסף על תשובתו של האדם וכוחו המטהר של יום הכיפורים, מזקיקות להתייטר בייסורים כדי להזדכך מהן לגמרי. חילול השם הוא העבירה שכפרתה קשה מכולן, והיא מתכפרת לגמרי רק על ידי תשובה, יום הכיפורים, ייסורים ומיתה. במה דברים אמורים? בתשובה מיראה, אבל תשובה מאהבה מכפרת על כל העברות מייד.

עברות שאינן מתכפרות מייד, יש בסגולת התורה לכפר עליהן, מכיוון שבכוח החטאים והעוונות לפגום ולקלקל רק עד מקום מסוים, אך שורשה העליון של התורה גבוה יותר מכל אותם מקומות, ולכן בכוחה לתקן את כל הקלקולים. כך אמרו חכמים: "אם נכשל אדם בעבירה והתחייב מיתה בידי שמים מה יעשה ויחיה? אם היה למוד לקרות דף אחד, קורא שני דפים, ואם היה למוד לשנות פרק אחד, ישנה שנים".

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:09 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:10

יום שני י"ח באלול תשפ"ו

חובת הפיוס

אדם שפגע בחברו צריך לפייס אותו, וכמה טעמים לכך. טעם אחד הוא שהפוגע בחברו צריך לתקן את הנזק שגרם, וכשם שהמזיק ממון חברו צריך לשלם את דמי הנזק, כך הגורם צער לחברו צריך להסיר מלב הנפגע את צער הפגיעה והעלבון. טעם שני הוא שהפיוס הוא כתשובת המשקל לחטא, שכן הפוגע בחברו מתנשא ומחשיב עצמו יותר מחברו, ועל ידי הפיוס ובקשת המחילה, הוא מכניע עצמו בפני חברו. ועוד, שהבושה והביזיון שבבקשת המחילה יכפרו לחוטא על חטאו.

אדם שפגע בחברו וחזר על כך בתשובה והתוודה, חטאו אינו מתכפר עד שיפייס את חברו. ואפילו הקריב החוטא אלף קורבנות משובחים, אין בהם כדי לכפר על חטאו. גם יום הכיפורים אינו מכפר על עברות שבין אדם לחברו, כמו שאמרו חכמים: "עברות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עברות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר, עד שיִרְצֶה את חברו".

לעילוי נשמת

יצחק אליעזר בן אריה לייב הכהן ז"ל
אהבתו לארץ ישראל בערה בו תמיד

זריחה: 6:10 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:08

יום שלישי י"ט באלול תשפ"ו

הפגיעה בחבר המחייבת פיוס

למדנו אתמול שאדם שפגע בחברו צריך לפייס אותו. פגיעה בחבר המחייבת פיוס אינה רק פגיעה חמורה, כגון שבייש את חברו או היכה אותו או גזל אותו; גם פגיעה קלה מחייבת פיוס, כגון ששאל את חברו שאלה, בידעו שהוא אינו יודע את התשובה, או שהזכיר לו מעשים שליליים שעשה בעבר וגרם לו צער, או שאמר לו דברים אחרים שפגעו בו וגרמו לו להצטער.

פיוס על אמירת לשון הרע

אדם שסיפר לשון הרע על חברו, ולא נגרם לחברו נזק או צער מכך, כגון שהשומעים דחו את דבריו ולא האמינו לו, אינו צריך לפייס את חברו. אך אם נגרם לחברו נזק או צער בעקבות דבריו, כגון שערפו של החבר ירד בעיני השומעים והוא מרגיש בכך ונגרם לו צער מזה, על המספר לפייס אותו. ואם החבר אינו יודע שאותו אדם דיבר עליו לשון הרע, ואם יגלה לו את הדבר כדי לבקש ממנו מחילה – יצטער החבר, לא יבקש המספר מחברו מחילה, כי אין אדם רשאי לצער את חברו כדי שיתכפר לו, ואם הדבר אפשרי, יבקש מהחבר בקשת מחילה כללית על הפגיעות שפגע בו.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:11 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:07

יום רביעי כ' באלול תשפ"ו

דיני הפיוס

חובת הפיוס מחייבת את הפוגע להביא את הנפגע להסרת ההקפדה שיש לו בליבו על הפוגע. לשם כך על הפוגע להביע חרטה על מעשיו וצער על עוגמת הנפש וכאב הלב שהוא הסב לנפגע, להתחרט על הריחוק שנוצר ביניהם בעקבות הפגיעה, ולהביע את רצונו בחידוש הקרבה והאהבה ביניהם.

כיצד מפייסים

דרך הפיוס הטובה ביותר היא שהפוגע ילך בעצמו אל הנפגע ויפייסנו, מכיוון שפיוס החבר ישירות כרוך בבושה ובאי נעימות, והן תכפרנה לחוטא על חטאו. ואפשר שיש לכך טעם נוסף, שבדרך כלל הפיוס בדרך זו מתקבל יותר, מכיוון שבזה ניכר שהפוגע מתחרט על מעשיו והפיוס חשוב לו, שכן הוא מוכן לבוא לפני הנפגע ולפייסו ישירות, אף שהדבר כרוך בבושה ובאי נעימות. אם קשה לפוגע לבקש מחילה פנים אל פנים, הוא יכול לפייס את החבר בכתב או בשיחת טלפון. ואם הפוגע סבור שהנפגע יתפייס דווקא אם יפנה אליו בעקיפין, ישלח אדם אחר שידבר על ליבו שיתפייס עימו, והכול לפני העניין.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:12 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:06

יום חמישי כ"א באלול תשפ"ו

הגבהת הקול בתפילת עמידה בראש השנה

בתפילת עמידה של ראש השנה, מותר להגביה את הקול מעט, כיוון שתפילה בקול מסייעת לריכוז הכוונה. ואמנם בכל השנה אסור להתפלל בקול, כיוון שתפילה בקול עלולה לבלבל את המתפללים, אבל בראש השנה אין חוששים לבלבול המתפללים, כיוון שיש לכל מתפלל מחזור תפילה. עם זאת, יש להיזהר שלא להגביה את הקול יותר מדי, כיוון שתפילה בקול רם מפריעה גם למי שיש בידו מחזור. ויש סוברים שגם בראש השנה יש להתפלל בלחש, כיוון שעל פי הקבלה, תפילת עמידה הנאמרת בקול איננה מתקבלת בשמים. לכן מי שיכול להתפלל בלחש ולכוון, יתפלל בלחש ולא יגביה את קולו. ומנהג יוצאי ספרד להתפלל בראש השנה בלחש, כבכל ימות השנה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:12 • סוף זמן קריאת שמע: 8:37 • שקיעה: 7:04

יום שישי כ"ב באלול תשפ"ו

קימה בעלות השחר

בראש השנה יש המדקדקים לקום משנתם בעלות השחר, כדי שלא לישון ביום ראש השנה, שכן אמרו חכמים שהישן בראש השנה, מזלו ישן כל השנה; ועוד, שבשעות אלו הקב"ה דן את העולם ואין ראוי לישון בזמן זה. אך רוב האנשים אינם מדקדקים בזה, וסומכים על הסוברים שמאמר חז"ל שהישן בראש השנה מזלו ישן כל השנה, נאמר במי שהולך לישון ביום, אך לא נאמר במי שישן כדרכו וממשיך את שינת הלילה לתוך היום.

תפילת ותיקין

יש המהדרים להתפלל את תפילת שחרית עם הנץ החמה כוותיקין, מפני שהתפילה כוותיקין מהודרת יותר, וראוי להדר במצוות בראש השנה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:13 • סוף זמן קריאת שמע: 8:38 • שקיעה: 7:03

שבת קודש כ"ג באלול תשפ"ו

אמירת פיוטים ופתיחת ארון הקודש בזמן אמירתם

בתפילת ראש השנה, נוהגים לומר פיוטים שונים שיש בהם דברי שבח לה' וביטוי למעלת היום. יוצאי אשכנז נוהגים לפתוח את ארון הקודש בזמן אמירת רבים מהפיוטים, כדי לעורר את הכוונה, וכדי שזכות התורה תעמוד לנו שתפילותינו תתקבלנה. מן הדין, אין חובה לעמוד בזמן שארון הקודש פתוח, כיוון שספר התורה מונח במקומו, אך נהגו ישראל להדר ולעמוד לכבוד התורה. אדם שקשה לו לעמוד, כגון זקן או חלוש, רשאי לשבת, כיוון שלא נהגו להחמיר ולעמוד אם הדבר קשה.

לעילוי נשמת

רבקה בת שרה דבורה והרב אהרון אונציג-זימרמן ז"ל

זריחה: 6:13 • סוף זמן קריאת שמע: 8:38 • שקיעה: 7:02

יום ראשון כ"ד באלול תשפ"ו

תפילת מוסף בשלוש השעות הראשונות של היום

אדם המתפלל בראש השנה ביחידות, לא יתפלל את תפילת מוסף בשלוש השעות הזמניות הראשונות של היום, כיוון שבשעות אלו דן הקב"ה את העולם על פי שורת הדין, ותפילה בשעות אלו עלולה להידחות מלפניו. לאחר שלוש שעות זמניות, אפשר להתפלל תפילת מוסף, כיוון שלאחר שלוש שעות אלו, הקב"ה רואה שהעולם אינו יכול לעמוד בדין, והוא דן את העולם לפנים משורת הדין. אמנם ציבור מתפללים רשאי להתפלל תפילת מוסף בשלוש השעות הראשונות של היום, כיוון שזכות הציבור גדולה ותפילתם נשמעת גם בזמן שהעולם נידון על פי הדין.

האיסור להתפלל בשלוש השעות הראשונות של היום נאמר רק בנוגע לתפילת מוסף, אך מותר להתפלל תפילת שחרית ביחידות בשלוש השעות הראשונות של היום. הסיבה לכך היא שרבים מתפללים תפילת שחרית בשלוש השעות הראשונות של היום, ותפילת היחיד מצטרפת לתפילתם. אך המתפללים מוסף בשלוש השעות הראשונות של היום מעטים הם, ולכן אין תפילת היחיד מצטרפת לתפילת הרבים.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:14 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 7:00

יום שני כ"ה באלול תשפ"ו

שמחת החג ואימת הדין בראש השנה

ראש השנה נקרא חג, כפי שכתוב: "תקעו בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגֻגְנוּ", ונוהגת בו מצוות שמחה, כבכל יום טוב, ואוכלים ושותים ושמחים בו.

אף שמצווה לשמוח בראש השנה, השמחה בו מאופקת יותר משמחת המועדים, והיא מהולה בהרגשת יראה מאימת הדין. לכן, אף שמצווה לאכול ולשתות בראש השנה, אין לאדם למלא כרסו ולשבוע לגמרי, כדי לשמור על אוירת רצינות ויראת שמים. וכן אין אומרים הלל בראש השנה, מכיוון שההלל צריך להיאמר מתוך שמחה יתרה, ובראש השנה שמחת החג מהולה ביראה ופחד מאימת הדין. וכן אין אומרים בתפילה ובקידוש של ראש השנה: "ותתן לנו ה' אלוֹקֵינוּ באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון", כפי שאומרים בחגים, מכיוון שמטרתו העיקרית של ראש השנה אינה שנשמח בו, אלא שנשוב בו בתשובה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:14 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 6:59

יום שלישי כ"ו באלול תשפ"ו

תקיעות שלא לצורך

אסרו חכמים לתקוע בשופר בשבתות ובימים טובים, שמא יתקן אדם כלי שיר. את תקיעות המצווה בראש השנה לא אסרו חכמים, אך תקיעות שאינן של מצווה, אסורות. לכן, לאחר שתקעו את כל התקיעות הנצרכות, אסור לתקוע בשופר ללא צורך.

תקיעות המצווה המותרות אינן רק התקיעות שחייבים לתקוען, אלא כל תקיעה שיש בה מצווה. לדוגמה: מותר לתקוע לנשים, אף שהן אינן חייבות במצוות שופר, כיוון שנשים השומעות את תקיעות השופר נחשב להן הדבר למצווה והן מקבלות על כך שכר; וכן מותר לתקוע עבור ילדים קטנים, כיוון שיש מצווה לחנכם; וכן מותר לאדם לתקוע בשופר כדי לשמוע את התקיעות כפי מסורת אבותיו, או כדי לצאת ידי חובת שיטות שונות שיש להן יסוד בהלכה; וכן בעל תוקע הצריך להתאמן כדי לתקוע כראוי, רשאי לתקוע לשם כך.

ילדים שלא הגיעו לגיל מצוות, רשאים לתקוע בשופר אף לאחר ששמעו את תקיעות החובה, כיון שיש מצווה ללמדם לתקוע, כדי לחנכם למצוות

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:15 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 6:58

יום רביעי כ"ז באלול תשפ"ו

ערב ראש השנה הוא היום האחרון בשנה, ויש לייחד אותו להכנה רוחנית לקראת ראש השנה, ולהרבות בו בתורה ובמעשים טובים.

התרת נדרים

נוהגים לעשות התרת נדרים בערב ראש השנה. התרת נדרים כוללת שני עניינים; ביטול הנדרים שנידדו בעבר, עד ערב ראש השנה, וביטול הנדרים שעתידים לידור מעתה והלאה. הטעם להתרת הנדרים לפני ראש השנה הוא שתחילת השנה היא הזמן המתאים לבטל את כל הנדרים שאדם עתיד לידור במהלך השנה; וכן לקראת ראש השנה, מתנקים מעוון נדרים, שהוא עוון חמור.

יש מיוצאי ספרד הנוהגים לעשות את התרת הנדרים בפני עשרה, כדי שההתרה תכלול גם נדרים שנדדו בחלום, שכדי להתירם צריך עשרה מתירים. ויוצאי אשכנז אינם מדקדקים בזה.

מעיקר הדין, כמה אנשים יכולים לומר יחד את נוסח התרת הנדרים בפני בית הדין, ובית הדין יתיר את נדרי כולם יחד. ויש הנוהגים שכל אחד אומר את נוסח ההתרה בנפרד.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:15 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 6:56

יום חמישי כ"ח באלול תשפ"ו

טבילה במקווה

נוהגים לטבול במקווה בערב ראש השנה, כדי להיטהר לקראת ראש השנה. הזמן המתאים לטבילה זו הוא משעה לפני חצות היום, כלומר בדרך כלל סביב השעה אחת עשרה וחצי בבוקר (בשעות קיץ). אדם שאינו יכול לטבול במקווה, יתקלח במקלחת וישפוך על עצמו ברצף תשעה קבין של מים (כ-12.5 ליטר).

פיוס ובקשת מחילה

אדם שפגע בחברו במשך השנה, יקדים לפייס אותו ולבקש ממנו מחילה בערב ראש השנה, כדי להגיע ליום הדין נקי מעברות, ואפשר שעל ידי זה ירבו זכויותיו ויזכה להיכתב בספרם של צדיקים כבר בראש השנה.

להצלחת חיילי צבא הגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון

זריחה: 6:16 • סוף זמן קריאת שמע: 8:39 • שקיעה: 6:55

יום שישי כ"ט באלול תשפ"ו

כיבוס ותספורת לכבוד ראש השנה

בערב ראש השנה, מכבסים את הבגדים ומסתפרים לכבוד ראש השנה, להראות שאנו בטוחים בחסדו של הקב"ה, שיוציא לצדק משפטנו.

דברים אלו מעוררים שאלה: הרי בכל ראש השנה ישנם אנשים הנידונים למיתה, לייסורים ולעונש, ואיך יכול אדם להיות בטוח שהקב"ה יוציא זכאי בדינו? רבי ישראל מסלנט, מייסד תנועת המוסר, מסביר שבכל ראש השנה נידונים לא רק כל אדם ואדם, אלא גם כלל ישראל כולו. ואומנם איננו יודעים מה יעלה בדינו של האדם הפרטי, אך אנו יודעים בוודאות שכלל ישראל יצא זכאי בדינו – הבחירה האלוקית בעם ישראל לא תתבטל, וקיומו הפיזי יתמיד. הדין של כלל ישראל חשוב לאין ערוך מדינו של כל אדם פרטי, ולכן אנו מתנאים ולובשים בגדים חגיגיים, להראות את ביטחוננו בנצחיות של עם ישראל ובכך שכלל ישראל יצא זכאי בדין. וככל שאדם מתרכז בצד הכללי ומתבטל אל כלל ישראל, כך הוא מתרומם ומתעלה, וזכות זו עומדת לו להיות נידון גם הוא אישית לטובה ולברכה.

הלימוד לעילוי נשמת גיבור ישראל סרן איתי אריאל הי"ד
בן ארז ודגנית גיאת, כ"ט אלול תשפ"ד

זריחה: 6:17 • סוף זמן קריאת שמע: 8:40 • שקיעה: 6:54

שנה טובה
כתיבה וחתימה
טובה לכל בית
ישראל

ספר חדש • ספר חדש • ספר חדש • ספר חדש • ספר חדש • ספר חדש • ספר חדש • ספר חדש • ספר חדש • ספר חדש

מסורת צמחי המשנה

מאת ד"ר חיים צבי אלבוים בעריכה ובהוצאת מכון התורה והארץ
מתוך מחקר מקיף על הזיהויים השונים לצמחים המוזכרים במשנה,
על פי ספרות חז"ל, פרשני המשנה וחוקרים שונים

הספר מסודר בסדר אלפביתי של שמות הצמחים
כולל תמונות ואיורים ומכיל 604 עמודים

במבצע*
80 ₪ בלבד
במקום 95 ₪

להזמנות 073-2196969 | לרכישה באתר <<

*המחיר לא כולל משלוח